

Тем, что эта книга дошла до Вас, мы обязаны в первую очередь библиотекарям, которые долгие годы бережно хранили её. Сотрудники Google оцифровали её в рамках проекта, цель которого – сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Эта книга находится в общественном достоянии. В общих чертах, юридически, книга передаётся в общественное достояние, когда истекает срок действия имущественных авторских прав на неё, а также если правообладатель сам передал её в общественное достояние или не заявил на неё авторских прав. Такие книги – это ключ к прошлому, к сокровищам нашей истории и культуры, и к знаниям, которые зачастую нигде больше не найдёшь.

В этой цифровой копии мы оставили без изменений все рукописные пометки, которые были в оригинальном издании. Пускай они будут напоминанием о всех тех руках, через которые прошла эта книга – автора, издателя, библиотекаря и предыдущих читателей – чтобы наконец попасть в Ваши.

Правила пользования

Мы гордимся нашим сотрудничеством с библиотеками, в рамках которого мы оцифровываем книги в общественном достоянии и делаем их доступными для всех. Эти книги принадлежат всему человечеству, а мы – лишь их хранители. Тем не менее, оцифровка книг и поддержка этого проекта стоят немало, и поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые меры, чтобы предотвратить коммерческое использование этих книг. Одна из них – это технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас:

- **Не использовать файлы в коммерческих целях.** Мы разработали программу Поиска по книгам Google для всех пользователей, поэтому, пожалуйста, используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- **Не отправлять автоматические запросы.** Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого рода. Если Вам требуется доступ к большим объёмам текстов для исследований в области машинного перевода, оптического распознавания текста, или в других похожих целях, свяжитесь с нами. Для этих целей мы настоятельно рекомендуем использовать исключительно материалы в общественном достоянии.
- **Не удалять логотипы и другие атрибуты Google из файлов.** Изображения в каждом файле помечены логотипами Google для того, чтобы рассказать читателям о нашем проекте и помочь им найти дополнительные материалы. Не удаляйте их.
- **Соблюдать законы Вашей и других стран.** В конечном итоге, именно Вы несёте полную ответственность за Ваши действия – поэтому, пожалуйста, убедитесь, что Вы не нарушаете соответствующие законы Вашей или других стран. Имейте в виду, что даже если книга более не находится под защитой авторских прав в США, то это ещё совсем не значит, что её можно распространять в других странах. К сожалению, законодательство в сфере интеллектуальной собственности очень разнообразно, и не существует универсального способа определить, как разрешено использовать книгу в конкретной стране. Не рассчитывайте на то, что если книга появилась в поиске по книгам Google, то её можно использовать где и как угодно. Наказание за нарушение авторских прав может оказаться очень серьёзным.

О программе

Наша миссия – организовать информацию во всём мире и сделать её доступной и полезной для всех. Поиск по книгам Google помогает пользователям найти книги со всего света, а авторам и издателям – новых читателей. Чтобы произвести поиск по этой книге в полнотекстовом режиме, откройте страницу <http://books.google.com>.

NATIONALBIBLIOTHEK
IN WIEN

398546-D

~~PERIOD.~~

F. F. 955.

3P

Ч. 2.

Г. V.

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплаты
выносятъ: на рѣкѣ 3 злр.; на
пѣвѣ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО БІЛОУСЪ.

Головный помощникъ:
ІВАНЪ НАУМОВИЧЪ.

Коломыя дня 15. Сѣчня 1875.

О ПРИМУСѢ ЛЕГАЛИЗАЦІЙНОМЪ.

Примусъ легализаційныи называеся та-
ке право, що кождый підпись на грамотахъ
правныхъ, на пр. на угодахъ купна и прода-
жи, цесіяхъ, полномочіяхъ и т. д. бѣ нотаря
затвердженыи бути мусить, а безъ такого за-
тврдженя передъ судомъ не мае жадного
значенія.

Параграфъ въ законѣ о нотаріяхъ такъ о
тому пише:

„Черезъ легализованье посвѣдчае нотарь,
що партія грамоту въ его присутствію (при-
томности) сама підписала, або умѣщенный на
грамотѣ підпись за свѣй узнала. Если би
партію лично не знае, мусить ему тож самѣсть
єи двохъ свѣдкѣвъ такихъ, що би ихъ самъ
лично знае, потвердити.

Затверджене тое мае на легализованой
грамотѣ мѣстити въ собѣ выразно, що нотарь
підписующеюся лично знае, або що ему тож-

самѣсть его черезъ двохъ поименованихъ свѣд-
кѣвъ потвердженна була. Нотарь мае о содер-
жанію грамоты лишь толькo довѣдатися, о сколь-
ко то потребно до затягненя въ протоколь.
За содержаніе грамоты и за то, чи той, що
ту грамоту выставляе, мае до того право,
би не отповѣдае.“

Минувши осени поставлене було въ думѣ
державной внесеніе, щобы примусъ легализа-
ційный знести, т. е. щобы такъ було, якъ да-
вно бувало, що підпись на якой грамотѣ не
лишь той важный, що въ присутствію нотаря
на грамотѣ пишеся, або що неуміющеї писа-
ти при нотарѣ передъ свѣдками его за свѣй
узнае, но каждый підпись положений на гра-
мотѣ при свѣдкахъ.

Много далося говорити за примусомъ ле-
гализаційнымъ, много и противъ. Примусъ ле-
гализаційный бувъ добрый на вексль, що ве-

жель не власноручно пôдписаный не маъ значенія, если пôдпись на нимъ не бувъ че-резъ нотаря легализованый. Но хотяй онъ и заведеный бувъ, не конечно послуживъ онъ нашему темному и легкодушному народови, бо лихвари, звычайно у насъ жиды, взялися замѣсть до векселей, до актбвъ нотаріальнихъ, а тымъ еще гôрше якъ векселями лїзутъ на людскіи грунта.

Право тое о легализаціі пôдписбвъ не за-безпечае нашого темного и легкодушного че-ловѣка въничомъ бѣзъ ошуканьства, бо якъ читаемъ въ тѣмъ параграфѣ, нотарь о содер-жанію правной грамоты, на пр. угоды мае лишь о стблько довѣдатися, о сколько лишь ему самому того знати треба, aby мôгъ втягнуть въ свой протоколъ, что онъ затвердивъ, о що рѣчь иде, онъ навѣть не мае права входити въ тое, чи той кто тую грамоту выставляе, мае право еи выставляти, на пр. чи онъ пол-нолѣтний, чи онъ не есть пôдъ курателею, чи онъ властитель того на пр. грунту або дому, который продает. Нотарь на ничо не мае диви-тися, лишь на то, шо грамота по правдѣ вла-сноручно пôдписана, або шо неумѣющій писа-ти при свѣдкахъ пріймивъ пôдпись на грамотѣ за свой власный.

Давнѣйше, якъ неписьменный нашъ че-ловѣкъ затягавъ довгъ у лихваря, выставлявъ ему вексель. Прійшовъ векслеви речинецъ лихварь приходивъ за грôшми. Нема, лихварь подае вексель. Показалося, шо на векслю було бѣльше, якъ онъ взявъ, або шо онъ ничего не бравъ, и не пôдписовавъ. а ему вексель платити кажутъ, маъ каждый право до трехъ днївъ дати свои замѣты противъ важности векселя, зъ чого выходивъ процесъ, который если пôдпись на векслю бувъ сфалшованый або бѣльша сума була написана, якъ угоджена по правдѣ кончився не разъ и криминаломъ. Нынѣ лихварь найлучше любить актъ нотаріальный, и веде чловѣтка, шо уже въ его руки влѣзъ, до нотаря, а на передъ его уже учить, якъ онъ передъ нотаремъ мае говорити, бо якъ такъ не будешь говорити, то я тебе заразъ позываю и фантую. У нотаря чловѣкъ зѣ стра-ху передъ лихваремъ говорить, шо лихварь каже, часто и таке, шо не розумѣе, якъ зѣ того

послѣдствія, а нотарь все пише и пôдписы за-тверджает. Актъ нотаріальный мае таке, same право якъ вексель, ба еще острѣйше, бо про-тивъ того, шо нотарь зѣ власныхъ твоихъ слобъ списавъ, и на щось ся у него пôдписавъ, уже жадного представления не можна и робити, хи-бабысь маъ доказы противъ самого нотаря, а о тѣмъ и думати нема що, бо нотарь прися-глый чловѣкъ на фальшованье грамоты пуска-тися не може. Зѣ того выходитъ не разъ, шо чловѣкъ пôдпишеся на грамотѣ, которую ему и перечитають, а таки не знае, на що пôдпи-совавъ, а то тымъ бѣльше у насъ, где всякий такѣ грамоты выставляются звычайно пополь-ски, стилемъ правничимъ, до розумѣння чого треба знати ипольскій языкъ и терминологію правничу. Най то нашъ Гуцулъ розумѣе, шо ему нотарь попольски напишет, а на Букови-нѣ, где звычайно все иде по нѣмецки.

Для темноты чи такъ чи сякъ, все зле. Но таки еще лучше, если справа передъ нотаремъ двеся; бо нотарь обовязанный рѣчь добре вырозумѣти и обомъ сторонамъ объясни-ти. Гôрше оно, если угоду зробить где-якій по-кутный писарь, порозумѣвшійся съ лихваремъ, а до нотаря приходятъ уже съ готовымъ, и жадаютъ лишь легализації цôдпису. Тогда нотарь, хотѣбы найсумлѣннѣйшій ничего пора-дити не може, лишь затверджає пôдпись, и не пытае, чи ты знаешь, на що ты свое имя пôд-писуешь.

А таки при такой легализації каждого пôдпису на правной грамотѣ есть много тру-дностей, коштovъ и оплаты нотаріовъ и штем-плївъ, хоть беспеки бѣльшои противъ ошукань-ства нема. Наважнѣйшо показалабыся лега-лизація при заведенію грунтовыхъ книгъ, коли буде ходити о доказѣ власности, и о довги на грунтахъ тяжаціи. Но дѣло съ грунтовыми книгами не такъ легкое, и mine еще много, може кольканайцять лѣтъ, закимъ оно заведе-ся. А закимъ оно заведеся, лихвари и съ при-мусомъ легализаційнымъ якось собѣ знаютъ раду дати, ба то имъ еще и на руку, бо ма-ютъ бѣльшу певнѣсть съ своими грамотами въ судахъ, если на нихъ пôдписы легализованы.

На першомъ засѣданію думы державной по святахъ, дня 20. Сѣчня с. р. були росправы

надъ внесенiemъ, щобы примусъ легализаційный знести.

До думы державной вплинуло около 5000 петицій изъ всѣхъ сторонъ, за знесенiemъ примусу записалося ажъ 14 бесѣдникovъ, противъ лишь одинъ. Министеръ правосудія говоривъ правда два разы, и опираясь свои доказательства за задержаньемъ примусу легализаційного на тѣмъ, що отъ всѣхъ судовъ прійшли о тѣмъ похвальний донесенія, що теперь лучше въ судахъ справы идутъ, якъ давнѣйше. Вѣримъ, що такъ есть, що нынѣ не довгій процеса, и судамъ лекше, но нарбдъ все однако нещасливый съ своею темнотою, ба противно мы не разъ чуемъ, що судіи, хоть очевидно видятъ кривду чоловѣка, но помочи му теперь не могутъ, если передъ ними лежить грамота права съ легализованымъ підписомъ.

Наші русскій послы розважовали рѣчь належито, и выслушавши отличныхъ бесѣдникovъ за знесенiemъ того примусу, побачивши, що и селяне нѣмецкіи записались до голосу, за знесенiemъ, розваживши, що примусъ легализаційный приносить корыстъ самимъ нотарямъ, а партії не забезпечає передъ ошуканьствомъ, що много зъ его причины трудностей и выдаткowъ, на що люде часто и нарѣкаютъ, зваживши на конецъ, що знесеніе примусу не зносить еще права легализації, и що нынѣ, хоть примусу не буде, вѣлько буде ити до нотаря за легализацію підпису, щобы мати певну безпечну грамоту правну, рѣшилися наші послы голосовати за знесенiemъ примусу легализаційного въ мысль поставленного внесенія, щобы правительство на осьнь выробило законъ постановляющій перемѣну где-котрихъ параграфовъ закона о книгахъ грунтowychъ. Закимъ той новий законъ еще уложится, остає еще въ силѣ примусова легализація.

Польскій послы голосовали за задержаньемъ примусу легализаційного, и то слушно, ходить бо тутъ о интересѣ нотарбвъ, котрій стоять мало не всюда по польской сторонѣ яко ревній дѣятель, но чи добро народа имъ на сердци лежить, мы сомніваемся, бо до сего часу мы не мали жадныхъ доказовъ на тое.

Мы можемъ народови нашему лишь желати, щобы онъ якъ найскоршe о только про-

свѣтився, щобы не давъ никому затуманитися и выдерти собѣ свое добро, а просвѣщенія у насъ не буде такъ довго, доки цѣлкомъ не покинемъ піянства и не возмемся до читаня русскихъ книжокъ и газетъ. И найлучше право ничего намъ не поможетъ, если дамо задурюватися, и підпишемся самi на нашу згубу. Противъ ошуканьства и лихвы нема у насъ другого лѣку, лишь тверезѣсть и наука! Пожилисьмо до того початокъ, поступаймо на той дорозѣ дальше, а отзыкаемъ еще много утраченого добра, и набудемъ его еще бѣльше якъ Богъ допоможе.

Що мы бачили въ Карловѣ.

Въ недѣлю и въ понедѣлокъ, 24. и 25. с. м. отбулося въ Карловѣ, сель підъ Святыномъ торжество водруженія двохъ крестовъ въ память запровадження тверезости. Щосьмо тамъ бачили, хочемо Вамъ оповѣсти.

Бачилисьмо напередъ село порядне, оббистя краснi и плоты цѣлi, красну школу въ ней 120 учениковъ, о чомъ до теперъ въ жаднѣмъ селѣ не чувати. Бачилисьмо селянъ письменныхъ, котрi ие жалують 80 зр. рбочно выдавати (разомъ) на газеты народнi, бачилисьмо правдивого отца духовного, пастыря якихъ дай Боже всѣмъ. Чижъ дивно, що така громада, бѣль давна твереза, тверезѣсть у себе запроваджує цѣлковиту, свободно, весело и одногласно якъ одинъ мужъ? — Уже въ недѣлю зббралося множество народа. „Съ нами Богъ, разумуйте языци и покаряйтесь яко съ нами Богъ“ роздавалось широко изъ усть тисячевъ, котрій заняли цмнтарь великий и улицѣ побочнi. До 100 хоруговъ процесійныхъ начислилисьмо! До тихъ собранныхъ промавляли наші дорогi отцы-мiссiонары о. Залозецкiй, о. Мохъ, и о. Мардеровичъ горячими словами, то до слезъ порушаючи собранныхъ, то выкликаючи сердечный смехъ. На другiй день еще бѣльше було народа, якихъ 12.000 легко числивши. Були люде ажъ изъ глубокихъ гбръ, зъ Яворова 12-охъ, зъ Москалевки 16-охъ, на чель ихъ заслуженый и честный господарь Петро Кабинъ, зъ Залъщикъ и проч. И снова проповѣды, и якiжъ! только жаль було, що скончились, хотѣлося ще слухати. По службѣ Божої, около 4. години, отбулося при проповѣдяхъ прекрасныхъ водруженіе крестовъ, а потому фотографъ одинъ изъ Святына, спроваджений за старанiемъ о. Коблянського бтфотографовавъ цвle тое многотисячне собранie.

Узнати и изъ сердця похвалити мусимъ еще гостинно есть карлбскихъ людей, зъ которыхъ кождый правъ по 3--4 стороньскихъ гостей у себѣ пріймавъ

добре и смаочно накормивъ я водицею напоявъ. Правда, что и гараздъ потому у нихъ, что изъ того познанія можна, что въ касѣ почичковой до 4000 зрачиваютъ.

Ото щосьмо бачили и тутъ описали, на то, що бы и въ другихъ громадахъ поступали люде по примеру карловскихъ. Най буде честь отцу пароху Воевудцѣ и най дѣлае еще довгій, довгій лѣта. А нашимъ миссіонарамъ, отбувшимъ 20-ту миссію, дай Боже здоровлья и силы, цѣлый край до тверезости привернути.

Отповѣдь жидови на его письмо адресованное до О. Ив. Наумовича изъ почты Николаевской

изъ дня 14. сѣчня 1875.

Письмо ваше не застало мене уже въ Скалатѣ, а доручено мнѣ было въ Вѣдни, где я его читавъ вразъ сѣ моими другами. Нерозумно робите, що всю ненависть, котра видно въ сердci вашомъ противъ вѣры христіянской крылеся, вы выражали такъ нечистыми, такъ погаными, такъ мерзкими словами, якихъ подобныхъ въ житю моимъ менѣ ни чути ни читати еще не случилося. Вамъ неподобається моя „Наука“ то не дивно, но такъ якъ я въ Науцѣ николи не выступавъ противъ вашихъ патріарховъ, противъ Мойсея и пророковъ, вамъ не треба було трогати нашої вѣры и нашихъ святостей, где рѣчъ иде лишь о то, чи піяньство, що губить нарбдъ, мае у насъ дальше и що разъ гбрше его губити, чи не требабы въ интересѣ не только того народа, но и державы и краю, ба и самыхъ жидовъ старатися, абы оно если не цѣлкомъ искоренилося, то хоть зменшилося о только, якъ то есть въ другихъ краяхъ межи просвѣщенными народами, якъ то есть межи самими вами, жидами, дающими намъ найкрасшій и найлучшій примѣръ тверезости, а при ней и релігійности и ощадности и замилованїя науки. Я дуже добре понимаю, що тверезость, котра нынѣ межи народомъ нашимъ ширится, вамъ, а може еще тамъ кому не на руку; менѣ васъ жаль, но гбрше еще жаль менѣ того бѣдного народа, котрый если бы вразъ съ знесенiemъ панцины бувъ и піяньства отрѣкся, бувбы нынѣ богатымъ, ученымъ, честнымъ и славнымъ и вы жиды при нимъ могли бы сътися яко съ мѣститися и хлѣбъ всти въ мирѣ и згодѣ. Но вы въ великомъ блудѣ, если думаете, що тверезость зробивъ я, Иванъ Наумовичъ. Не я, но вы жиды самій еи зробили. Вы натягнули струну такъ, що она пукла, и теперъ на мене нарѣкаете, що не можете дальше грати. Нынѣ свѣтъ уже не той, що бувъ, и люде не тіі. И той нашъ хлопъ, що вы его, а при нимъ и мене самого въ вашомъ письмѣ зовете свинею, не есть уже нею, но таки чоловѣкомъ. Треба бы по правдѣ, щобы вы жиды, разъ уже то поняли, що не лишь житъ чоловѣкомъ, но и христіянинъ, и Русинъ. А если то уже разъ поймете, то мусите признати, що нарбдъ нашъ, отвѣч-

ный господарь на свої земли, въ томъ, що, и якъ мае робити, не конечно мусить у васъ дозвалляти, чи то вамъ добрѣ и вамъ на руку, но ведля свого розуму и своихъ потребъ собѣ заводити свои порядки, такъ якъ вы собѣ свои, до которыхъ мы цѣлкомъ не мѣшаемся.

Вы грозите менѣ найяснѣшимъ монархомъ, но знаете, що монархъ не лишь для васъ, но и для насъ, а що насъ бѣльше и здається менѣ, мы бѣльше податкобѣ и далеко бѣльше крови давали и даемъ за державу, якъ вы, то у монарха противъ насъ вы ничего не вскураєте. Монархъ має своихъ прокураторобѣ, свои суды, то ихъ рѣчею есть уважати, щобы въ краю никто не переступивъ закона, и еслибы я его переступивъ въ мої „Науцѣ“, бувбы прокураторъ станиславовскій еи не пустивъ въ свѣтъ, а передавъ мене судови. Если-же вы думаете, що не можна менѣ уже ничего о арендаряхъ и жидахъ и всѣомнити, то знайте, що мы живемъ въ Австрії, где вольно о всѣмъ писати, въ границяхъ прасового закона. Вамъ такъ само вольно за піяньствомъ промавляти и писати, и выхвалювати его яко найбѣльше добро, якъ мы его гудимо и высмѣваемо и поучаемо нарбдъ отверзости.

Не думайте, що я ворогомъ жидовъ! Противно, я високо шаную той нарбдъ за его релігійность, мѣрнѣсть и розумъ. Если-бы я бувъ вашимъ ворогомъ, менѣ не треба бы ничего, лишь ваше письмо помѣстити въ „Руской Радѣ“ дословно, съ изъятіемъ только може якихъ 50 слобъ такихъ, для которыхъ ни пера у мене нема, ни нашовбыся въ друкарнѣ друкарь, щобы ихъ для мерзости ихъ мogg сложити. Но если-бы я помѣстивъ тое ваше письмо въ газетѣ нашей русской, по правдѣ корчмы вашї до 14 дней осталибы пустками, и жадень христіянинъ уже бы не поступивъ ногою тамъ, где найсвятѣйший его рѣчи такими словами безчесляться. Цѣдо моєї особы могу васъ лишь запевнити, що я родився изъ законновѣнчаныхъ родителей, и слово, которымъ мене называете, не до гнѣву мене побудило, но до истинного сожаленїя, що вы підѣ такимъ не слыхано мерзкимъ письмомъ еще при концѣ подпи-санія: Я есть жидъ Богу вѣрный, а ты, (т. е. я)...

Чи то вѣра въ Бога така? Чи Богъ, що сотворивъ не лишь жидовъ, но далеко бѣльше другихъ нарбдовъ на свѣтѣ, такои вѣры хоче, щобы такими словами объявлялася противъ другихъ нарбдовъ?

Менѣ видится, що вы не есте жидомъ Богу вѣрными, борше божимъ противникомъ, такъ якъ тодоказуютъ мерзкій слова вашего письма, такъ якъ піяньство не есть дѣломъ божимъ, такъ якъ темнота и кривды народа зъ піяньства походящіи, также не суть дѣломъ божимъ! Старайтесь, щобысьте були жидомъ Богу вѣрнимъ, щобысьте чоловѣка не мали за свиню, и мене тымъ и еще гбршими словами не называли, старайтесь уже разъ познati, що мы не живемъ въ тихъ часахъ, где гоївъ вольно було всякими способами губити (херемъ), що нынѣ не жидовскій но христіянскій,

розумній права панують въ свѣтѣ, и мѣсто сердитися и казитися на мене приготуйтесь до того, що піаністство при большомъ просвѣщенію народа нашего упади мусить, и певно упаде.

Иванъ Наумовичъ.

Письмо зъ надѣ-Днѣстра.

„Що дурному по розумѣ“, а що громадѣ Делявской, що выбрала Ивана Грыцака своимъ вѣйтамъ!

Въ день Зачатія Пр. Богородицї отбувалося въ сестійномъ селѣ Коропци, вѣкопомне торжество отверзенія. Изъ всѣхъ близкихъ и далекихъ селъ, а навѣть съ мѣста Подгаець сходивъ ся нарбдъ съ крестными походами и безъ походовъ, щобы въ тѣмъ торжествѣ участвовати, лише мудра голова Ивана Грыцака начальника громадскаго зъ Делявы, зарядила інакше. Онъ не толькожо самъ въ коропецкому торжествѣ не участвовавъ и другихъ до того не загрѣвавъ, но прибравши собѣ еще двохъ подбѣныхъ собѣ, ходивъ съ ними по селу и заказовавъ отдалятися людямъ, а которѣ зъ людей були пустилися на торжество, завертаў зъ дороги. За тое удостоився той славный вѣйтъ великои почети у арендара, который для оказанія своеи побѣды цѣлый день св. Зачатія гостиавъ мудрого вѣита и всѣхъ, который лишь въ корчму приходили, горѣвкою безъ всякої заплаты. На призовъ мѣстцевого душпастыря до участія въ торжествѣ, отповѣли мудріи Делявски головы (певно за порадою арендара), що въ торжествѣ участвовати не будуть, бо то зрада.

Нема села безъ болота! Такъ отже и въ другихъ селахъ суть люде всякий, межи которыми вороги народа разпускали всякій брехнѣ, щобы ино людей бѣ торжества оттягнути и до тверезости не допустити.

Въ близкому селѣ Космиринѣ, хоть пануе арендарь уже 27 лѣтъ, однакъ не спинявъ тамъ нико людѣ, и много зъ нихъ, хотяй дальшу мали дорогу въ Коропець, съ крестнымъ походомъ участвовали. Кромѣ того, урадили собѣ Космиринцѣ, щобы людѣ тихъ помий уже разъ отреклися, и такъ бѣ чотирохъ уже недѣль люде, у которыхъ яка-така честь, до корчмы бѣльше не ходять, а толькожо налогової еще где-коли кратки собѣ зъ горальнѣ приносять. Жиды лютятся, и то просьбою, то пѣдступомъ хотѣли бы наездъ людѣ розпяничити, однакъ якось тое не легко иде, бо зачали люде познавати свою погибель. — Они стали теперъ численнѣйше собираатися на слуханье читанія книжечокъ и скланяютъ ся до заведенія сельской крамницѣ.

Такъ само и въ сусѣдніомъ селѣ Стѣнка, стали люде бѣльше роздумовати надъ своимъ положеньемъ. Не ходять уже бѣ Коропецкого торжества, въ которѣ они съ крестнымъ походомъ численно участвовали, до корчми, собираются до слуханья русскихъ газетъ, украшаютъ свою церковь, именно, выстроениемъ пре-

стола и иконостаса по восточному обряду, котого доселѣ въ церквѣ не было.

Вспомнити належить и тое, що до укращенія церкви, причиняются жителѣ Стѣнецкї добровольными бѣльшими датками, межи іншими даровавъ Василь Коростѣль 135 зр. на кивотъ въ видѣ пятькощулной церковцѣ. — Такожъ лагодяте разомъ съ селомъ Космиринѣ до торжества въ память своего отверзенія. Подобно участвовали въ Коропецкому торжествѣ еще зъ дальшихъ селъ, якъ: Сновидова, Костѣлникъ, Потока, Соколова, Порховы, Нѣжнева, Острой, Горы-глѣдь, давши тымъ доказъ, що еще помимо глубокого морального упадку, не весь встыдъ и розумъ въ горѣлцѣ втопили. А вы мудріи начальники Делявскї, который доцостили до того, що вашъ видно розумнѣйшій бѣ васъ арендарь людской землѣ до якихъ 80 морговъ накупивъ, въ три ланки скомасовавъ и на нихъ красне собѣ помешканье выбудовавъ, недопускаете, щобы люде уже разъ опамяталися и перестали тратити свою земленьку; вы то колись будете передъ судомъ божимъ отповѣдати за все, а дѣти вашї рѣдніи, якъ колись прїдуть до розуму, зведеній на жебраковъ будуть вашї кости проклинати. Стережѣтесь кары божої!

Жертви на Бурсу въ Тернополи.

A. Отъ членовъ покровителей:

Всеч. о. Николай Чировскїй изъ Купчинець 76 зр. 50 кр.; о. Л. Лукашевичъ изъ Старомѣщины 60 зр.; о. Д. Лавриновъ изъ Борокъ великихъ 50 зр.; чест. громада Купчинець 82 зр.; о. Стефанъ Качала изъ Шельпакъ 30 зр.; о. І. Витошинскїй изъ Денисова 10 зр.; о. І. Студзинскїй изъ Кипячки 20 зр.

B. Отъ членовъ основателей:

Веч. oo. Дим. Лучаковскїй изъ Должанки 10 зр.; о. І. Варапучинскїй изъ Прошовои 10 зр.; о. Іоанъ Балтаровичъ изъ Ладычина 10 зр.; Г. и Р. Л. изъ З. 20 зр.; о. М. Торба изъ Черниховець 10 зр.; о. Гр. Чубатый изъ Ступокъ 10 зр.

C. Отъ членовъ дѣйствительныхъ:

Веч. oo. М. Глинскїй изъ Нового Села 5 зр.; Ст. Бѣлинскїй изъ Чернихова 6 зр.; Ф. Твардевичъ изъ Зарудья 2 зр.; чест. г. П. Бачинскїй изъ Бѣлої 3 зр.; о. С. Навроцкїй изъ Тернополя 3 зр.; Бл. г. П. Левицкїй проф. гимназ. 3 зр.; Всеч. о. Іл. Роздольскїй изъ Стегниковець 7 зр.; Кл. Зарицкїй изъ Стрыевки 1 зр.; Н. Михалевичъ изъ Чернилева русск. 4.34 кр.; Я. Малишевскїй изъ Кійданець 8 зр.; А. Хрущевскїй изъ Супрунівки 5 зр.; І. Дроздовскїй изъ Клебанівки 1 зр.; К. Жуковскїй изъ Кошлякъ 5 зр.; І. Герасимовичъ изъ Гнилиць 6 зр.; Е. Грабовичъ изъ Гущанокъ 4 зр.; Г. Боднарь изъ Добромѣрки 6 зр.; Як. Горбачевскїй изъ Збаража 6 зр.; І. Боянскїй изъ Зарубинець 4 зр.; І. Роздольскїй изъ Мшанця 3 зр.; М. Мацѣевскїй изъ Любянокъ 3 зр.; чест. г. Гр. Коморовскїй офіц. суд. въ Тернополи 5 зр.; oo. Пав. Свистунъ изъ Ходачкова велик. 3 зр.; Я. Гудыкъ изъ Богатковець 7 зр.; чест. братство церк. въ Богатковцахъ 3 зр.; чест. братство церк. изъ Беневы 3 зр.

Бл. гг. І. Лучаковскій секр. старост. въ Тернополи 3 зр.; Дръ Бл. Лучаковскій адв. въ Тернополи 5 зр.; оо. Мих. Павликъ изъ Микулинецъ 3 зр.; Панкр. Бѣлинскій изъ Токівъ 1 зр.; Всеч. гг. Ф. Кордуба уч. гим. 3 зр.; Пав. Макогонъ старшій братъ изъ Денисова 3 зр.; М. Чикалюкъ изъ Терпиловки 5 зр.; В. Величанскій изъ Палчинецъ 5 зр.; Б. изъ Хоросткова 5 зр.; И. Галька изъ Дубковецъ 5 зр.; В. Федоровичъ изъ Залозевки 6 зр.; І. Мартинецъ изъ Налужа 5 зр.; Бл. г. В. Загайкевичъ проф. гимн. 3 зр.; о. Иванъ Наумовичъ изъ Скалата 5 зр.

Г. Одноразовій датки:

Веч. оо. Л. Готеровскій крилош. 1 зр.; Е. Шафлярскій гвардіянъ изъ Збаража 2 зр.; В. Ростковичъ изъ Нового Села 1 зр.; І. Бачинскій 2 зр.; въ время богослуженія на соборчику деканальн. въ Збаражѣ собрано въ церквѣ 29 зр.; 80 кр. оо. О. Лесюкъ 5 зр.; М. Куницкій изъ Медына 2 зр.; Любовичъ изъ Острова 1 зр.; И. Галька собралъ въ скалатскому дек. 16 зр. І. Хомъцкій изъ Богдановки 2 зр.; Загайко уч. г. въ Терноп. 1 зр.; Ч. братство Добромѣрки 5 зр.; изъ соборного акае. въ Доброму 1.87 кр.; чест. гг. Ст. Будка изъ Доброму. 30 кр. Ф. Будка изъ Доброму. 20 кр.; Дан. Василижокъ изъ Доброму. 20 кр., Анна Блажковъ изъ Доброму. 10 кр. и Мих. Кузыкъ 8 кр.
Всего разомъ 626 зр. 33 кр.
отсотки 49 " 23 "
отже разомъ 675 зр. 62 кр.

Отъ Выдѣла тернопольской Бурсы.

*Даниїл Лавриновъ,
мѣсто-предѣдатель.*

*Григорій Чубатый,
касієръ.*

Що въ свѣтѣ чувати?

— Въ Испанії выкликало войско королемъ Алфонса, молоденького сына прогнаной королеви Изабелѣ, который не давно бувъ въ Вѣдни въ Тересіанумъ, где и. пр. вразъ съ сыномъ нашего посла Яновского учився. Теперь тамъ уже два короля будуть воювати одинъ на другого, бо Донъ Карлосъ не пôддався новому королеви, а мае свою партію и свое войско. Говорять, что не за довго оббъзвеся и сынъ французского цѣсара Наполеона, помершаго въ Англіи, названый Люлю. до французского народа, и верне до Парижа по цѣсарску коруну. Побачимо!

— Въ Турції заносится на велику бурю. Чёрногорцѣ приготовляются до вѣйни, а Турція собѣ вооружається. Выѣхали послы австрійскій, россійскій и прускій до Пешту, щобы еще въ добромъ справу залагодити, а якъ не дастъся, то на веснѣ сподѣватися увѣльненія народовъ христіянскихъ зъ пôдъ власти бисурмановъ. Армія наша сталабы въ Дальмациї въ готовости на всякий выпадки.

— Нашъ найяснѣйшій Цѣсарь позде до Дальмациї оглядати флоту; моряки будуть представляти морскую битву.

Н О В И Н К И.

— Додатокъ „Зоря коломийська о призначеній до ч. 1. „Русской Рады“ не позволило ц. к. староство издати, узнавочи его за окремѣши газету. Редакція примушена пôдъ часть експедиції віздержатися зъ розсыпкою. Якъ скоро только урегулюється експедиція наша, а редакція получить соизволеніе къ изданию, вышлемо его почтеннымъ нашимъ читателямъ.

— Упрашаємъ чест. нашихъ дописователей о терпеливости, бо не есьмо въ состоянію всѣхъ дописей умѣстити.

— Ізъ Устья зеленої доносять намъ, що тамъ на самыій праздникъ Богоявленія Господняго, повѣсивъ ктось на серединѣ рынку на тычицѣ фляшку съ горѣвкою, и пôд часъ процесії къ освященію воды многочисленный народъ приглядався тому дивовищу. Такоже и при рѣцѣ, где водосвятіе отбувалося, видѣли люде горѣлицю-висѣлицю на високой жердцѣ хитаючуся. Много людей, а особливо зъ молодшихъ, має намѣреніе отречися цѣлковито всякихъ напоївъ.

— Въ громадѣ Бануний завязалося братство тверезости, и знаходится тамъ такоже читальня громадска съ маляркою бібліотекою. Въ читальніи знаходятся наші русскій газеты, якъ: Слово, Наука и Русска Рада, а все тое завдячиши має громада свому отцу духовному, учителю мѣстцевому, пѣвцу церковному и господарю Ф. Антонишому, котрій всѣма силами старалися о зачровадженіе тыхъ многоважныхъ писемъ.

— Село Підлипцѣ начинає уже поволи горѣтки зрѣватися. Много честныхъ господарбъ присягло, що не будуть пiti тулю плюгавицю. За ревнимъ содѣйствіемъ тутейшого священника справилося много до церкви и народъ начинає больше до церкви учащати.—Ходять слухи, будь-то-бы громадска рада хотѣла въ себе заложити касу пожичкову и скавувати всѣ звичай піяцкї, якъ то уже сталося по другихъ громадахъ.

— Отъ Куликова. Въ письмѣ „отъ Куликова“ въ ч. 2. „Русской Рады“ м. р. написавъ я черезъ омилку, що господари изъ Нового-села хотять у себе за порадою Василія Грынника и Михайлa Головки, горївку въ ставѣ при корчмѣ затопити. Вправдѣ начинають господари изъ Нового-села мало по-малу корчмы отрекатися, и думають горївку въ неславу пустити, але не за порадою Василія Грынника и Михайлa Головки, бо они скоріше бы горївку изъ ставу выдобули, якъ ю затопили. Суть въ селѣ іншій честній люде, котрій помагаютъ отцу духовному и п. учителеви Феодору Левицкому, щобы піянство устало въ корчмахъ, черезъ которое люде дуже зъубожвали. П. учитель Ф. Левицкій отобразивъ того року отъ школярївъ изъ Нового-селагроїш, якій на колядахъ, собрали накупивъ за тое коломийськихъ книжочокъ, и пороздававъ дѣтимъ. Чи не лѣпше, що школярї мають за коляду книжки, якъ щобы за гроши, якъ то где инде дѣси, куповали собѣ паруху и піятики уже въ молодості училися?

— Отъ Жоливи. Въ селѣ Мервицяхъ коло Жоливи, по-меръ недавно отецъ духовиць, а на его мѣстце призначила консисторія одного ксендза изъ емігрантівъ холміківъ, котрыхъ вигнано изъ Холмщини за тое, що не хотѣли тамъ по рускихъ церквяхъ органи и бубни покасовати, иконостасы позапроваджувати, и що вмѣсто рускихъ пѣсній, співали по церквахъ польскій „годзівники“ и „рожаньцѣ.“ Скоро громада Мервицка довѣдалася, що до ихъ парохії має прйті емігрантъ холмскій, скликавшися на нараду, а нарадившися, подала до консисторії перемышльской просьбу, щобы имъ емігранта холмскаго за отця духовнаго не накидала, бо коли би не знавъ въ своїй парохії въ Холмщинѣ порядки провадити, и ажъ до Галичини утѣкати мусівъ, то би и въ Мервицяхъ порядки провадити не потрафить. Дальше подали въ просьбѣ, що не пустятъ емігранта холмскаго до

своего села, и не отдаутъ ему ключи отъ церкви, бо громада Мервицка не потребуетъ ни органовъ, ни бубновъ въ своей церквѣ чути.

— Отъ Каменки струмилової. За трудами и стараніемъ Пань-отца духовного Александра Кмицикевича, завязалося въ Колоднѣ великомъ и въ Печихвостахъ братство тверезости, где въ Колоднѣ великомъ отреклося вже 11. господаровъ и одна невѣста, а въ Печихвостахъ 10. господаровъ до смерти всѣхъ трунковъ. — Добрый то, слава Богу, початокъ, бо въ Колоднѣ великомъ дуже богато піяковъ, ніяка справа безъ піятки не обѣдеся, а самъ панъ вйтъ громадской такъ въ піятку вѣравився, що по квартѣ парухи ани не скривится ани не сплюне. Въ самъ празникъ Рождества И. Христа т. р. побили піяки изъ Колодна великого, сины богатыхъ господаровъ, К. Олѣйника такъ дуже, що дня 14-го т. м. померъ, и тогожъ самого дня побили они слугу дубровскаго І. Савяка на дорозѣ, що до теперъ слабы лежить, тай може и не вилчиться. Не добре то въ такой громадѣ дѣся, где панъ вйтъ, або панове радні не стакаютъ, при громадскихъ справахъ піячать, и корчмы попуститися не хотять. Паробки задивляются на старшину громадску, піячать себѣ, тай забивають на смерть або калѣчать супокбійныхъ людей, Ой панове старшина, колись буде Богъ жадати отъ васъ за ваше урядованье и порядки въ селѣ острого рахунку, а піятка и корчма не выбавитъ васъ ани отъ смерти ани отъ цекла.

— Въ мѣсточку Улашкѣ въ цахъ где-то славні ярмарки на св. Іоанна Крестителя отбываются, мѣстцева рада громадска за проводомъ своего начальника Петра Ладана урадила, абы съ новымъ рокомъ 1875 всѣ звычай и уклады ціяцкї походящї еще изъ часобъ неволи нашего русскаго народа знести. Многій господари поприступали до братства тверезости, — збоже ссыпують въ шихлѣръ громадской, а дастъ Бѣгъ, то и касу пожичкову у себе заложать. По шинкахъ глухо и пусто, люде зачинаютъ опамятоватися, и маемъ надѣю, що съ весною засіяють св. кресты на памятку цѣлковитого отверзенія народа.

— Въ Иванбѣцѣ коло Теребовлѣ, где давнішими лѣтами піянство дуже много людской працѣ пожирало, теперь сильно закоренилася тверезость, котра числитъ уже 179 членовъ. На новый рокъ складали слюбованье 41 членовъ. Въ селѣ тѣмъ люде заводяютъ себѣ всякия порядки: касу пожичкову, шихлѣръ и читальню. Вечерами сходяте до котрои будь большои хаты, и однай читають, другай слухаютъ, а потому о тѣмъ, що читали, провадяять розумній разговоры. Звычай той уже такъ вкоренився, що никто и не згадає за корчму и піятку. Нема книжки русской, котрои не нашовъ бы въ Иванбѣцѣ, и зъ Иванбѣцїи переходять еще и до другихъ сель. Гнатъ и Никола Овчарѣ и Иванъ Хоптѣ привозили до Скалата улій-дзержонъ власной роботы такій, що и вѣденській майстеръ лучшого не годенъ зробити. О. Наумовичъ хоче улій такои роботы выслати або взяти съ собою на выставу и собранье пасѣчниковъ въ Страсбургу, котре отбуватися буде въ вересню сего року. Добре бы було, еслибы самый Гнатъ Овчаръ тамтуда поїхавъ, еслибы рада повѣтова гусатыньска визначила ему соотвѣтну запомогу на дорогу.

— Сего року на день 3. мая замышляють нашій Подоляне устроити выставу пасѣчну и собраніе членівъ въ мѣстѣ Скалатѣ. Щасть Боже! Надѣемся численного собранія.

— Торгъ горївчаный сего року всюда въ нашомъ краю сильно упавъ. Нарбдъ нашъ зыскавъ уже за той одинъ рокъ чрезъ само скоротене піятки по-

весіляхъ, крестинахъ и прч. певно бѣльше якъ 3 миліоновъ зр.! Сума то така огромна, що якъ-бы єи перемъята на срѣбрю, и на одинъ вѣзъ взяти 15 сотнарбъ, то на перевезеніе єи треба бы пятьдесятъ и пять возовъ. О только стала галицка Русь сего року богатшою. Дай Боже, щобы на будущій рокъ Русь наша чрезъ тверезость заощадила хоть десять міліоновъ!

— Въ самѣ свята Рождественскѣй, завязалося въ мѣсточку Поморянахъ коло Золочева, общество мѣщанске підъ назвою „Порука“, цѣлею которога есть образованье и матеріальна підпомога членовъ-мѣщанъ.

— Громада Гощовъ, где множество есть корчмы, и где піянство на добре розвелося, зачинає отрекатися горївки, закладає касу пожичкову, а письменній господари зложилися и замовили собѣ нашїй газеты.

— По примѣру общества мѣщанъ нашихъ въ Збаражи, завязуєся такое самое общество и въ Скалатѣ. Щасть Боже! Желати бы треба, щобы по всѣхъ нашихъ мѣстахъ такій общества позавязовалися.

— Звертаемъ увагу нашихъ господаровъ, маючихъ квасній долину або занимающихъ управою тютюну, бураковъ, бараболевъ, конюшни и всякихъ сосистыхъ рослинъ, на велику важність калуского „каль“, о котрому будуть основній росправы въ „Науцѣ“. Намъ дописовали люде, що его пробовали, що оно дуже користно дѣлає особено на исправленіе квасныхъ залишеныхъ долинъ, на котрыхъ посыпаныхъ тымъ каль уже на другій рокъ щезають квасній травы, а буйно поростають солодкій пашністї. Каль наше калушское вивозится за границю въ огромнѣмъ количествѣ, и Нѣмцѣ не жалують оплачувати далеку дорогу железнїцѣ, а справляють нимъ долини и поля; тымъ бѣльше повинни мы тымъ пользоватися, маючи его підъ рукою въ краю.

— Съ пріятностю доносимъ вамъ пане редакторъ, що вже и въ нашій громадѣ Мышинъ людемъ троха очи отвераются. Підчасъ бо свята Рождественскіхъ урадили тутъ панове газди, заложити касу пожичкову и шихлѣръ громадской, а на веснѣ маемо нову школу для 80 хлоцївъ поставить. Съ гандльомъ намъ не добре пойшло, бо хотя я спровадивъ нафту, сѣрники, свѣчки и паперъ, то люде нашї побожній такои волви ити до корчмы по нафту и сѣрникъ, якъ до мене, бо кажутъ що у жида бѣльшій сѣрникъ и лѣпша нафта. Не порадна година съ нашими людьми, а поправдѣ съ нашою темнотою. До тверезости у насъ еще далеко. Пращайте!

Вашъ М. К.

— Зъ Буковини. Зачуваемъ, що бѣль нового року всѣ русскїй громады на Буковинѣ хотять бречися горївки. Мы маемъ причину тому не вѣрити, бо то не въ одніомъ селѣ позависовалися люде до братства тверезости, а ліеють въ себе ту смердюху, якъ въ бочки. Давнѣ-бы то Богъ, щобы тая поголоска исповнилася, бо то встыдъ, ганьба и остатна публѣка, щобы русскїй обыватель еще до теперъ тымъ сквернѣмъ напиткомъ заливалися и свою обывательску честь рбвно съ болотомъ грузили.

Ф. Ш.

— Для бурсы коломытской зложили въ Редакції „Русской Рады.“ Бл. г. Дръ Ив. Добрянській адвокатъ краевый въ Львовѣ 3 зр.; Впр. о. Он. Вандицкий пр. въ Барбаші 1 зр. 40 кр.; Всеч. о. Рома-

новскій пр. Живачова бѣть своихъ прихожанъ 5 зр. 10 кр.; Всеч. о. М. Рощевичъ пр. Лолина 1 зр.; Всеч. о. Вас. Гоцкій пр. Шульгановки 1 зр.; Дост. братство церков. въ Жабокрукахъ 2 зр.; Бл. г. Корчинскій респц. зъ Товетого 2 зр.; Бл. г-жа Гермина Корчинская 1 зр.; Честна редакц. „Слова“ во Львовѣ 9 зр. 40 кр. — Достохв. братство церков. въ Жуковѣ 1 зр.; — До завѣдательства бурсы прислали: Всеч. о. Дм. Лойванюкъ зъ Ключева малого, собралъ бѣть парохіанъ 7 четвортокъ кукурузы, $\frac{1}{2}$ кбрця фасоль и 1 зр. 20 кр.; Вир. о. Л. Полевий деканъ изъ Городенки 2 зр.; І. Залузкій зъ Свид. 1 зр. Фр. Скульский зъ Садокъ 50 кр.; І. Сосенко зъ Лят. 50 кр.; І. Александровичъ зъ Хмель. 50 кр.; І. Ростковичъ зъ Жежавы 50 кр.

— На лотерії львівської вийшли д. 20 л. січня слѣдующи нумера: 12, 3, 75, 15, 77. На віденьської д. 23. січня слѣдующи: 39, 3, 70, 44, 1.

Переписка съ всѣми.

- Всеч. о. Ф. Коб. въ Бел.: двукратную прислку получили и потверджаемъ.
- Всеч. о. Ан. Ск. въ Губ.: 7. зр. получили и потверджаемъ.
- Всеч. о. І. Гор. въ Бенк. Вышни: простѣть що мы не могли на теперь служити съ желаемими книжочками.
- Всеч. о. Вас. Р. въ Дус.: мы за ваше письмо заплатили 23 кр., просимъ о зворотѣ.
- Всеч. о. Ем. Паслав. въ Торкахъ: Наука зъ 1874. года уплачена Вами прежде; присланыхъ 2 зр. позбстає у насъ къ Вашої розпорядимости.
- Всеч. Сч. В. Сал. въ Ком.: о полученію. 11 зр. потверджаемъ, все сдѣлано ведля Вашого желанія — книжочки высланій; присланій 11 зр. до общества Кач. полученні.
- Всеч. Ф. Г. въ Млынахъ: 7 зр. и 18 кр. получили и записали точно.
- Всеч. о. І. Гр. въ Горож. мал.: до присланихъ 5 зр. не достає еще на цѣлорочну предплату обохъ газетъ 2 зр.
- Пр. о. Ростк. въ Гніл.: на „Раду“ вписаніемъ Вамъ 1 зр. 87 кр., а на „Науку“ 1 зр. а. в. Намъ пріиде еще 4 зр. 13 кр. а. в. до кінця року за обѣ газеты.
- Ч. громада Межигорцѣ: 3 зр. а. в. получили.
- Всеч. М. Кал. въ Мечищовѣ: предплату на „Раду“, „Науку“ и „Школу“ получили и потверджаемъ.
- Всеч. о. Кор. въ Грушовѣ: „Наука“ зъ 1874 г. есть комплетна, а „Рады“ лишь поединчї Ч. — ожидаемъ благосклонного замовленія.

ПОДЯКА.

Выказани датки въ ч. 21 „Русской Рады“ всего 5 зр. 21 кр. и въ ч. 23 тойже газеты зложеніи и достохвальною редакцію присланіи грошъ всего 15 зр. 11 кр. а. в. на рѣчъ погорѣвшаго начальника громады въ Попелникахъ добравъ и тому отдавъ, за що всѣмъ достойнимъ дателямъ ширу подяку складаю.

M. Leviski
Попелники 1⁴/₄, 1875.
парохъ.

ПОДЯКА.

Дня 31. л. грудня м. г. спочила въ Бозѣ Екатерина зъ Хмилевскихъ Витошинска, жена учителя въ Гайворонцѣ, оставивши пятеро невоспитанныхъ дѣтей.

Тую сумну вѣсть донесено старой матери и сродникамъ телеграмомъ до Куликова, и мы другого дня до Гайворонки прибули, дабы совокупно надъ тѣломъ усопшои заплакати.

Прибулисъмо власне, якъ Преподобный отецъ Винницкій прих. изъ Вербова и Велебнѣй кс. каноникъ лат. зъ Вишнёвчика съ собраннымъ народомъ сопровождали тѣло усопшои до гробу.

Помимо сумної хвили, подивляли мы прихильностъ тамошніхъ парафіянъ, собравшихъ ся въ цѣли отданя послѣдної присуди для усопшої.

За тіі починеній труды безъинтересовнї, складають підписаній такъ Преподобному Духовенству якъ и всѣмъ тому похоронови присутствуочимъ господарямъ благодареніе и широ русское слово: Спаси-Богъ!

**Каролина Хмилевска, А Витошинський,
Ст. Маликъ.**

УВѢДОМЛЕНІЕ.

У Гната Овчаря въ Ивановцѣ коло Теребовлѧ есть на продажъ 5 кбрцвъ доброго настяня червоной конюшни; корецъ по 40 зр. а. в. Спродається и малыми партіями по отпъвѣдной цѣнѣ

Такожъ у г. Партицкого господаря въ Цѣневи підъ Коломоемъ есть тоже 2 кбрцвъ конюшни на продажъ.

Открывается подписка на II. годъ

ДРУГА⁶⁶

Письма для белетристики и науки, издаваемого обществомъ „Академический Кружокъ“ въ Львовѣ 1-го и 15 дня кождого мѣсяця.

Цѣлорочна предплата вносить 3 зр. 60 кр. а. в., піврочна 1 зр. 80 кр., четверточ. 90 кр. и принимается въ администрації „Друга“ въ Львовѣ краковска улиця Нр. 19. Зъ провинції найлучше пересылати переказомъ почтовымъ; можна такожъ посылати предплату на руки почт. администрації „Слова“ и „Ластівки“ въ Львовѣ.

Въ програму „Друга“ входять повѣсти, розказы, казки, оригиналнї и переводнї, лучші стихи, літературнї, етнографичнї, науковї стати, бібліографія, новійши открытия и изобрѣтенія, въ конецъ подробнї вѣсти.

Такъ якъ „Другъ“ посвященъ для пріятної, розрвкї и для науки, и пишется общедоступнымъ языкомъ, сподвѣмся, що Русини-патріоты сердечнѣше якъ минувшого года, пріймуть наше письмо, а узнаючи щирї усилія и добру нашу волю, численною предплатою причиняются до вскрѣпленія и розширення такъ пожиточного предпринятія.

Отъ издательства.

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходит два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го числа. — Предплата
выносить: на рожь 3 злр.; на
пбвъ року: 1 злр. 60 кр. а. в.

Коломыя днія 17. Лютого 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО БІЛОУСЪ.
Головный помочникъ:
ІВАНЪ НАУМОВИЧЪ.

Чи выпадає съ чимъ нибудь їхати до Вѣдня до Цѣсаря?

Уже не разъ мы писали, що бѣ настъ зѣ Галичини, часто выбираються люде до Вѣдня въ справахъ пропавшихъ, задавненыхъ, або такихъ, съ котрими еще не були нигде въ судѣ, для такихъ справъ належашомъ, но надвѣются просто у Цѣсаря въ Вѣдни найти право. Найбѣльше такихъ вѣдуть до Вѣдня съ такими справами, що служили въ войску, и они то собѣ думають, що для того, що въ войску служили, уже Цѣсарь справу на ихъ сторону рѣшити скоче.

Зѣ невѣдомости такои, зѣ того вѣханя до Вѣдня съ чимъ нибудь, выходять великий школы для тихъ, що вѣдуть, а еще бувае часто и встыдъ для всего русскаго народа. Такій нерозумный человѣкъ, покидае свою родину и свою господарку, собирае що може, на дорогу, або еще и задовжася, зде, а приїхавши приходить съ своимъ письмомъ въ надви, що за-

разъ буде у Цѣсаря, и що Цѣсарь таки заразъ ему напише право. Тымчасомъ Цѣсарь або буде въ Вѣдни, або не буде, не кождого дня пріймае до авдіенці, а хотяй и прійме, то у Цѣсаря не можна годину говорити, но только кобъка слобъ, бо Австрія велика держава, а до авдіенці зъ всѣхъ краївъ завше велике множество всякихъ людей! И щожъ ему зѣ того, що бѣнъ бувъ Цѣсаря? Чи Цѣсарь може ему право написати, чи Цѣсарь до того, щобы споры о грунта, або що іншого самъ розсуджовавъ? Чи Цѣсарь поїде до его села, и буде кликати свѣдкобъ и писати протоколы? Може то на свѣтѣ бути?

Досыть, що бѣнъ приїхавъ до Цѣсаря, ходить по Вѣдни, плаче, падае до ногъ людямъ, Нѣмцѣ дивляться на него, якъ на дивоглядъ, бо въ Вѣдни не видавъ никто паданя до ногъ, тутъ о такой неволѣ не мають и понятія, та

потому ведутъ его до полиція, даютъ юлька ринскихъ бтчепного, еще выробляютъ карту вольну на желѣзницю, и выправляютъ до дому.

А его просьба отъ габинету цѣсарскаго иде до министеріи, министерія бтсылае до краю, чтобы оттамъ написавъ чи судъ чи урядъ, якъ тая рѣчь стоитъ; оттамъ присылаютъ протоколы, въ министеріи переглянутъ, что все въ порядку, тай приходитъ на грунтъ резолюція, что Цѣсарь тои просьбы не мгъ увзгляднити. И на томъ конецъ.

Такъ тыми днями бувъ у Вѣдни одинъ чловѣкъ зъ Гниличокъ великихъ изъ Подбля, съ скаргою на своего брата, что съ нимъ правуеся. Цѣсаря не заставъ, бо отъехавъ до Пешту; где тамъ въ гостинници ему украли, якъ повѣдаютъ 20 р. и не мавъ съ чѣмъ до дому вѣхати, пустився межи пословъ, и въ палатѣ показовавъ Нѣмцямъ „паданье до ногъ“, за котре мусѣли наші посли не мало встыдатися, бо Нѣмцѣ говорили: А се зъ якого краю чловѣкъ, что передъ другимъ чловѣкомъ до ногъ падае?

Зъ того майте всѣ науку, что правда каждому австрійскому обывателю служить право отнести до Монарха въ важной справѣ, но не зъ чимъ будь, не въ такихъ спрахъ, — въ которыхъ треба и другу сторону выслушати — а до чого служать уряды и суды бтть Монархи постановленій. — Если же кто хоче въ чимъ нибудь до Цѣсаря апелювати, то най напише черезъ почту. То все одно, чи съ почты, чи зъ его рукъ прїиде просьба до габинету, конецъ все одинъ и той самыи, якій ведля законовъ лишь може бути.

А кто конечно хоче вѣхати до Вѣдня, то повиненъ знати, что тутъ паданьемъ до ногъ и плачемъ ничего не вскурае, бѣльше повагою и честнымъ словомъ.

Торговля и промыслъ.

Слава Исусу Христу!

Здоровій були, панове мѣщане и селяне, та въ зачавшомся новомъ роцѣ, желаемъ вамъ всякого добра и добрыхъ интересовъ въ вашихъ заводахъ.

Оть давна мы вже не писали вамъ за торговлю и промыслъ, а то не для того, чтобы мы хотѣли залишати тую такъ много важну справу, о которой намъ

недавно проїжжаючій черезъ Коломью чест. мѣщанинъ зъ старосвѣтскаго княжескаго мѣста Галича панъ Богосевичъ такъ сказали: „доки нашъ народъ не возьмется до промыслу и торговлѣ, доти буде все нужда межи нами, доти не будемъ мы Русины мати, ни славы ни чести, доти нась никто не буде знати; не поможе тутъ ни тверезобѣсть, ни просвѣта. Вѣтъ бачите, пане Бѣлоусъ, каже панъ Богосевичъ, „я четырма фврами зду зъ Галича до Коссова и Кутбвъ и везу съ собою до 4 тысячѣ ринскихъ на закупно шкбръ на кожухи. И кому-жъ тіи гроши пайдутъ, якъ не жидамъ? А жиды прецъ не прѣмають овецъ, лишь наші Гуцулы — а чому жъ я не могу такихъ шкбръ дѣстати у нашего чловѣка, лишь мушу христіянскій грошъ бтдавати чуженцямъ, а прецъ я тотій тисячѣ не збравъ бтъ чуженцівъ, но бтъ нашіхъ хлѣбороббвъ. Ой такъ, кажу вамъ, пане Бѣлоусъ, же доки не возьмутся наші мѣщане до промыслу и торговлѣ, доти не буде гаразду у насъ.“

И по правдѣ казавъ панъ Богосевичъ, и кождый ему тое признати мусить. И мы радуемся дуже, что наші люде, хоть правда не всюда, а все таки застановилися надъ собою, а гадка вѣднесена нами передъ двома роками въ „Русской Радѣ“ прїнялася, и вже въ многихъ селахъ и мѣсточкахъ наші люде взялися до торговлѣ. А першій изъ нихъ отворили лавки торговельнѣ въ Лабшинѣ и въ соседныхъ селахъ коло Бережанъ, и въ Станиславовскомъ, и въ Надвбрнѣ и надъ Днѣстромъ въ Городенскому, и надъ Прutomъ, и на Подблю и въ Жолковскомъ и въ Стрйскому и еще въ многихъ мѣстцахъ, о которыхъ мы навѣть и не знаемъ.

Слава и честь наў, най буде за тое, что они першій выступили на поле торговлѣ и не побоялися ни утраты свого маєтку, ни утраты дорогого часу. И еще разъ: слава и честь имъ!

А мы, честній читагель, и священники, и господарі, и учитель, и дяки, и урядники, и высокій, и нискій, и богатій и бѣдній стараймося ихъ поднірати и помагати, отъ нась бо самыхъ зависить ихъ существованье. И вѣруймо въ то, что соединенными силами вѣднесемо въ краю нашому, въ отчинѣ нашей люббї, въ святой Русї, торговлю и промыслъ. И доти не можемъ называти народомъ, доки не будемъ мати своихъ купцѣвъ, своихъ ремесльниковъ, своихъ торговщикovъ, своихъ промысленниковъ, своихъ фабрикантовъ, бо господарі, священники, учитель и урядники не становлять еще народа въ повнѣмъ того слова смыслѣ.

Для того бтъ днесь, мы въ нашей газетѣ, хоть справа о отверзеню народа есть дуже важна, и заирае намъ богато мѣстца, будемъ все таки помѣщати короткій уступы посвящений торговлѣ и промыслу.

Днесь зачинаемъ мы толковати о производствѣ волнянбмъ и ткачествѣ:

Производства волняній изъ шерсти скотыниои творять, малже на цѣломъ шарѣ земномъ, важну промыслово-заробковую отрасль, котра въ где-котрыхъ выробахъ до высокого совершеньства, промысла и работы уже дойшла.

Ведя урядовыхъ справоздань, доходять выробы волняніыхъ рѣчей во всѣхъ краяхъ нашои державы близко до миліона сотнар, котрѣ по части въ тыхъ краяхъ, а по части и по за границѣ разоходятся, а кромѣ того, привозятъ еще до наасъ изъ Россіи и Туреччины такъ спрого продукта, якоже простыхъ и лучшихъ выробвъ. Въ Чехахъ, Моравіи, Силезіи въ горншной и долѣшной Австріи суть фабрики, где волна сира необроблена приходитъ, а таинъ ю на машинахъ такъ красно оброблять, що найтонша нитка — и найкрасше суконце изъ неи выйде. Производство нитокъ волняніыхъ и найлучшихъ суконъ, має свое мѣстце, кромѣ по за границею, въ цѣсарскихъ краяхъ нашихъ, найбльше въ Моравіи, а то найважнѣшу фабрику въ Бернѣ; въ Силезіи въ мѣстѣ Бѣлицы, а въ Чехахъ найважнѣшій и найкрасшій фабрики въ Либерецяхъ (Reichenberg), зъ отки ажъ до Америки товаръ волняный и полотняный розсылаютъ. Красшій тонкій сукна вырабляютъ фабрики въ Намѣстѣ и въ Кладобродаѣ (Klagenfurth), а берненській фабрики достарчаютъ сукна на цѣлую армію австрійску. Одинъ міліонъ мужа одягає тая фабрика, и то, въ дубельтовый мундуръ! Що то за фабрика, панове громада?! Выробы Либерецкої (Райхенбергской) и Берненской фабрики, робнаются вже со всѣмъ съ французскими белгійскими и англійскими, найлучшими выробами.

Кромѣ того, що берненська фабрика на цѣлую сухопутную армію и на морскую флоту сукна ливеруе, та еще кромѣ всѣхъ нашихъ краївъ и за границю высылає.

Всѧ лучшій сукна, кромѣ нашои сермяжини, спроваджуютъ жады изъ берненской та райхенберской фабрики. Где то тамъ ся только овецъ та только волни — та конопель бере?!

(Дальше буде).

Загальнє собранье членовъ общество пчелнико - садовничого отбувшоеся дня 24 л. лютого въ Коломыи.

Помимо великої студени и засыпвъ снѣговихъ, явилось на засѣданіе до 40 членовъ, межи котрими бачилисъ много учителівъ. Філія золочевска прислали одного делегата, а львовска трохъ.

Яко делегаты львовской філії явилися Дръ Цвельский, Дръ Красицкій и госп. Бѣчай. Изъ сторонъ Львова приїхало трохъ членовъ, изъ городенського було двохъ; изъ снятинского двохъ: Всч. г. Макаревичъ учитель и чест. г. Кузыкъ господарь и касіеръ гром. зъ Карлова; священниквъ окрестныхъ було дуже мало. — О 11. година отворивъ засѣданіе г. М. Славинскій коротенькою бесѣдою, въ котрой спомнувъ колькома словами за покойного Рамошиньского,

предсѣдателя общества и заслуженого пчеляря, и за- возвавъ собранихъ, щобы черезъ повстаніе изъ мѣстъ оказалось покойнику свою вдачнѣсть, на що цѣле собраніе повстало. По тѣмъ отчитавъ секретарь справо- зданье съ дѣятельности выдѣла за рокъ 1874. Справо- зданье тое будеся печатати небавомъ въ окремѣш- ной книжочцѣ (въ русскомъ языцѣ), въ котрой буде умѣщена „наука о пчелництвѣ“, и розшлеся всѣмъ членамъ того общества.

Дальше отчитано проекта філії золочевской и львовской о перенесеніе центральної дирекціи това- риства пчелничого зъ Коломыи до Львова и о ко- ристяхъ зъ того выплывающихъ.

По отчитаню тыхъ проектовъ, забравъ першій голосъ о. Шушковскій и по короткой бесѣдѣ, въ ко- торѣ заявивъ, що помимо того, що у Львовѣ много, а много розличныхъ обществъ существує, а то лишь на паперѣ, а зъ дѣйствій ихъ нема ани слѣду ни въ краю ни въ народѣ; дальше, що общество агрономичне хотія побирає великий запомоги отъ правительства, однакожъ до теперъ хотія уже 15 лѣтъ сущес- твує, найменшого добра и пожитку для народа на- шого не принесло, для того поставивъ внесеніе надъ тими проектами перейти до поряду дневнаго. Зъ того завязалася предолгая розправа. За перенесеніемъ про- мавляли делегаты львовскій и золочевскій, а противъ перенесенія, члены общ. коломыскаго. Булабы еще довго тягнулася тая розправа, але ухвалено, що лишь два разы одинъ бесѣдникъ може въ той справѣ го- лось забирати. По той причинѣ записалося богато бесѣдниковъ за и противъ проекта, и почато на ново дебаты.

Въ кіаці станула ухвала, щобы не переносити ни товариства ни его заряду до Львова, но щобы для большого розширенія и для выгоды и пользы всѣхъ філій и бідѣлобъ, составити во Львовѣ головну (цен- тральну) раду (дирекцію), котрабы выполняла всѣ потребы и ухвали поодинокихъ независимыхъ отъ себе товариствъ.

На подставѣ отже теперѣшніхъ статутовъ (внесеніе о. Шмериковскаго) и на подставѣ конституцій- ной мають составити статута новій въ такомъ смы- слѣ: 1. Кожда філія общества теперъ существующа и ібзїнѣшне повстающа, становити має окреме независиме общество; однакожъ абы була однообразнѣсть въ провадженїю раціональнаго пчеловодства и щобы можна всюда розширить тую науку, повинно кожде общество що року на веснѣ выбрати двохъ делега- товъ (депутованыхъ), на головну раду до Львова, и що тіи делегаты ухвялять, має бути правосильне для всѣхъ обществъ або бідѣлобъ. 2. Делегаты тіи уважатися мають яко полномочники своихъ обществъ. 3. Они выбирають головну (центральну) дирекцію (або раду) на два лѣта изъ осбѣ знанихъ зъ науки и енергії. Тая дирекція має виконувати лишь тое, що ухвялять делегаты всѣхъ обществъ.

До составленія новыхъ статутовъ має кождый бідаль (філія) выбрати собѣ двохъ членовъ. А поне- же и львовское огородничое общество має намѣреніе такожъ приступити до того соединенія, для того и тое общество має выбрати бѣть себѣ двохъ членовъ до комісії, для составленія тыхъ статутовъ.

На конецъ поставивъ о. Шмериковскій внесеніе, щобы изъ статутовъ въ заглавію, викинути название шелководство, понеже якъ изъ практики пока- залося, шелководство въ нашому kraju не має никакої будучности. Внесеніе гое принятно.

Въ справѣ улія товариства ничего не рѣшено, такъ якъ уже була позна година, а по друге, що на запрошену анкету, котра мала бтутися днемъ передъ засѣданіемъ, не прибули за прошеннѣ изъбрвтителъ розличныхъ родбвъ улії. Про тое справу тую позбставлено до найблишого засѣданія.

На внесеніе г. Бѣчая, ухвалено сего року зарядити выставу во Львовѣ въ послѣдніхъ дняхъ місяця августи.

До комісіи для составленія новыхъ статутбвъ, выбрано бтъ коломыйскаго общества г. М. Славинскаго и о. Шушковскаго, а для ствердженя рахункбвъ выбрано Дра Цвельского зъ Львова, Березинскаго зъ Коломыи и одного делегата изъ золочовской філії. Потомъ потверджене старый выдѣль до часу уконституовання центральной дирекціи, а властиво до затвердженя новыхъ статутбвъ. Засѣданіе замкнено подякою г. Славинскому за широе занятіеся дѣлами общества.

О пôвѣ до 5. години собралися члены на всійный обвдъ, въ реставрації Деглера, ібдчась котрого музика мѣстска пригравала улюблenu нашу коломыйку. Тутъ што кѣлька разы солоденькій медокъ за здоровлье гостей, членовъ, предсѣдателя, выдѣла, а по обвдѣ вернули члены до салъ засѣданія на приватній розговоры. Въ сали засѣданія були розставленій розличній роды улії и снаряды пчелничий, книги и машины. Межи іншими десмотрѣли мы дуже добрий модель супарнѣ овощей, за котру при найблишой случайноти напишемъ вамъ, панове читатель, бо она дуже важна и на часвъ, абы ей всюда запровадити, бо то въ ней малымъ коштомъ и безъ великої працѣ можна за 6 годинъ кѣлька корцбвъ сливокъ або іншого овощу такъ усушити, що ани одва сливочки або грушечка не ъздымится ани не пригорить. Особено для нашого Покуття, где много садовини и где люде мучатся по цѣлыхъ дняхъ и ночахъ надъ сушеньемъ въ ямахъ збавляютъ богато дерева, а часто и садовину придимятъ або и цѣлкомъ спалитъ. Друге, що було нового, то була ту выставлена машинка (млынокъ) для вытяганя меду изъ одного плястру. Машинку туу выдумавъ г. Славинскій, для ужинту малыхъ пасѣкъ.

Письмо зъ-пôдъ Львова.

Ажъ сердце радуєся кождого Русина, коли читає въ „Русской Радѣ“ тотї безчисленній дописы зъ розличныхъ сторонъ Галичини, а навѣть и Буковини та зъ нихъ довѣдуєся, що по всѣхъ кутикахъ нашої австрійской Руси будится нарбдъ до життя, що громады заводять у себе добрї установы, а старї поганї привычки проганяють бтъ себе геть далеко, въ беззвѣсти — только сумно робится намъ та маркотно, що въ нашихъ львовскихъ околицяхъ якось глухо и тихо, тай мало того життя и руху, якій бачимо межи народомъ въ іншихъ сторонахъ.

Оттакъ я задумавъ написати вамъ, где-що про нашї громады менъ блисще знанї, та оповѣсти що доброго, въ котрой зъ нихъ дѣєся, а що злого.

И такъ зачу бтъ Винникъ, що пôдъ Львовомъ. Село тое було давнїйше заможне и господарй

маючї, та щожъ, коли имъ наскучилося працювати коло земль, а захотѣлося легкого хлѣба. Въ Винникахъ есть бтъ давна велика фабрика тютюну, що потребує богато роботниківъ, тай платить добре за роботу. Видячи тое винницкї хлѣборобы, стали покидати плуги та цѣпы, и далѣй до фабрики крутити та лїпти цигара, гей тѣ дѣти, тай поволи-поволи прокрутили свои грунта. Вѣдай забули необачнї топї легкоробы, що все минаєся, а земля збстане землею, толькожъ треба коло неи працювати та еи не покидати.

На винницкихъ селянъ задивилися ихъ сусѣды Немцѣ колонисты, що то ихъ давнїйше ставляно за взорецъ въ провадженю сельского господарства, тай нужъ и собѣ подаватися „на панбвъ“, та стали больше цильнувати шинкбвъ, якъ газдбвства, не дбаючи на тое, що якъ нема въ дома господаря, то въ стодоль молотять, выбачте, воробцѣ. Зъ тога легкоробства не вийшло такожъ нѣчого доброго, бо и нѣмчики нашї геть щодунали, а где-котримъ то вже и ледви уха видно зъ жидбвскої кишенї.

Зъ тога завелося таке, що ледви одна третина зсталася давнїхъ господарбвъ, а за тое намножилося только жидбвъ, що вже собѣ навѣть и божницю мурують, а пропинацію пôднесли ажъ на 11.000 зр.

Заразъ за Винниками есть село Пôдберезцѣ. Каждому, що переїзджає черезъ тото село, мусить впасти въ очи той ладъ, що всюда видко: оббистя обгороджений высокими плотами, будынки поряднї, стодолы высокї, хати обширнї нѣмецкї, зъ мурowanymi коминами и великими окнами. Заразъ пôзнати, що господарї не сидять пôдъ обухомъ лихвы, бо и дѣйстно мають свою касу громадску, въ котрой находится 9.000 зр., а гроші тѣ зложили самї и призначили на будовлю нової мурованої церкви, яку гадають за кѣлька лѣтъ въ своїмъ селѣ выставити. Въ цѣлбй околицї Львова Пôдберезцѣ були бы найстаточнїшою громадою, кобы еще только покасували у себе довгї піятики при погребахъ, крестинахъ, весіляхъ и т. д.

Нема тамъ, правда, такихъ піякбвъ, якъ по іншихъ сelaхъ, тай корчма стоить найбольше шусткою, але за тое, якъ прїйде весвля або яка інша оказія, то вже пьють, безъ памяти. При тихъ піятикахъ не обходиться, якъ и всюда, безъ вышадбвъ; и такъ въ минувшомъ роцѣ на весвлю одинъ добре вже пôдпітый сївъ на кирници, тай такъ довго кивався, ажъ поки не опинився въ водѣ; кричавъ неборачиско на цѣле горло: ратуйте! та щожъ, коли бо всѣ були пьяні, та мѣсто щобы ратувати потопаючого, геть на всѣ боки розбаглися, а отважнїшій стояли надъ кирницею, тай радили, та ажъ рано вытягнули топельника, очевидно вже неживого. Въ осени зновъ одинъ господар справляючи весвлье, спровадивъ простії сивухи, та і не жалувавъ єи своимъ гостенкамъ, такъ, що пятеро смертельно заслабли, а одинъ зъ нихъ таки вже і неббщикъ! А кѣлько горбвки минаєся при роботѣ, то можна зъ того пôзнати, що

якъ одинъ господарь ставивъ хату, а потомъ обраховався, то показалось, що за саму горѣвку для майстрівъ и ихъ помочниківъ пойшло 80 зр.!

Но при тѣмъ, великою есть для нась потъхаю, що, якъ зачуваємъ, загадали Поберещане бѣ нового року шокасувати у себе всѣ тогї поганї звичаї, а завести тверезость, до чого имъ най Богъ помогає и мы имъ бѣ щирого сердця радимъ!

Въ селѣ зновь Миклайшов въ позадовжуваній господарв, що ажъ страхъ. И то не гадайте собѣ, що они беруть гроши на потребы господарскій або задля якихъ нещастныхъ выпадкв, где тамъ! Они пожичали и пожичають гроши только на тое, щобы забавитися, ва піятку. Ось бо послухайте, що тамъ недавно тому сталося. Трохъ господарвъ зъ того села, пойшли до рустикального банку просити о пожичку.

Въ банку тѣмъ, обв'язали имъ пожичити, а они пойшли во Львовъ просто за жолківську рогатку, тай вужъ напиватися на конто той обв'язної пожички. Тай пилижъ бо, нѣвроку имъ, тай пили, ажъ напили ни менше ни больше, лише на 90 зр.

Въ банку вправдѣ обв'язали дати гроши, але довѣдавши, які тотъ господарі, грошей не дали, а за тое жидъ прійшовъ до села, тай забравъ бѣ кождого по коблька корцбвъ збожжа. Добре то приповѣдають: „кого Богъ хоче покарати, тому розумъ отбере“. Такъ и сталося съ тими господарями. Но най Богъ боронить кождого православного христіянина, бѣ такого дуреньства:

Оть бачите, панове читатель, я написавъ вамъ теперь лишь за три громады коло Львова, а дасть Богъ дочекати, що троха потешлїе, то выберуся съ того Львова на села, та обмалюю вамъ, геть всѣ громады такъ, якъ той чест. доноситель изъ Долинскаго повѣта минувшого року, аби мы всѣ позналися якъ въ зеркалѣ, котра громада заслугує на пехвалу, а котра на нагану. Пращайтс. Вашъ щирый человѣкъ.

М. Ц.

Письмо зъ підъ Бобрки.

Минувшого року на дняхъ 6, 8 и 9. декемврія громады Стрѣлки, Стоки и Ланки вѣчну тверезость заприсягли, — а що наведеній дні для нась на вѣчній часы найторжественнѣше збстанутъ, и же тую св. обв'язницю передъ Богомъ сдѣланную свято сохранимо, заявляемъ передъ цѣлымъ свѣтомъ. Мысльмо сдѣлали то, щосьмо сдѣлати були повинній, заявилисьмо передъ Богомъ и всѣми людьми, же вѣра въ Бога и въ силу божественну въ нашому народѣ еще не згасла, вѣримо, що и безъ горѣвки Богъ здоровля и силы намъ ласкаво удѣлить, а при тѣмъ не будуть наші люди такъ бѣднѣли, якъ до теперъ, а то все черезъ горївку; будемо натомѣсть больше читати и зъ книжокъ научимося не однії правди и лучшого господарства;

при тверезости будуть люде розумнѣйші, а тогда и при виборахъ, чи то до сойму львівскаго, чи до Вѣдня, наші люде підкупитися не дадуть. Черезъ довшій часъ приготовлявъ всѣ три громады нашъ многозаслужений Высокопреподобный о. Иполитъ Штогринъ совѣтникъ консисторскій и парохъ тыхъ трохъ громадъ, въ церквахъ нашихъ, своими красными науками до сеї торжественної и щастливої хвилї, въ которой намъ уже разъ на всегда того найбблішого ворога, горївки заречися подобало.

Въ навечеріе св. о. Николая приказавъ менъ нашъ о. духовный, яко провізори церкви въ Стокахъ, по причинѣ, що вороги нашого народа, учувши о намѣренію нашому, нась розличними способами бѣ того святого дѣла отвести стараются, а священникъ чернити почали, дабы черезъ дзвінокъ дати знать громадѣ, що на саме свято Николая маються люде збрать въ церквѣ — и желающи приступити до сего братства, щобы були приготовленій, и щобы такимъ способомъ шатаньское искушеніе побудити. Вся громада ожидала того дня коло церкви свого душпастиря, якобы хотѣла заявити свою готовбстъ до вступленя въ общество тверезости. Отспѣвано еще передъ днемъ акафистъ до св. о. Николая, потомъ началося всенощное, а дальше утренне богослуженіе, підчась которого нарбдъ приступавъ съ побожностю до св. сповѣди. По утреннімъ евангелії выголосили нашъ отецъ духовный слова св. пророка Іоанна: „Отрезвитеся піянни и оплачитеся, ридайте вси піоції до піянства, яко отъ васъ отъ усть вашихъ радості и веселія“ науку, въ которой вылучено намъ зстало подробно, якъ то піянство, той найгоршій ворогъ нашого народа, спровадивъ на нужду, ганьбу и посмѣховиско у цѣлого свѣта, и що сдане средство, дабы по крайной мѣрѣ туло уже послѣдну частъ прадѣдної працѣ кровавыми потами и самою кровю нашихъ предквъ орошенню землю уратовати, намъ всѣмъ днесъ на вѣчній часы того ворога, позабутия треба, и що тое дѣло святе черезъ вступленіе всѣхъ нась до братства тверезости за помочію Бога, не тяжко позабути и поконати прійдеся. Прибувші потомъ запрошений къ сему торжеству Вир. о. Зарицкій совѣтникъ консисторскій и парохъ зъ Романова слухано сповѣди до 2. години — дальше розпочато вписвати желаючихъ вступити до того общества, которыхъ начислено 126 кромъ молодїжи нашої. — Підчась св. литургії тримавъ въ руцѣ каждый вписавшійся до общества горячую свѣщу, яко знамя, що для него днесъ свѣтлый день радости наставъ. По св. евангелію выголосена зстало слову черезъ нашего отца духовного проповѣдь соотвѣтна сему торжеству; и коли проповѣдникъ бдозвався до собраного народа словами: Ты народе бѣдный, ты маешь днесъ много опѣкунівъ, всѣ до тебе примилюються — але коли! Якъ тя для себе взыскати хотять. Кто жъ тобѣ днесъ найщирѣйшій пріятель якъ не церковь, якъ не голось божій, взываючи тебе до тверезости, и щожъ ты на

тому стратиши, якъ будешь тверезый? Ты народе днес, где та баламутятъ, маешь найлучшу случайность заявить, же вѣришь въ Бога, и что не естесъ такъ записованый еще, щобысь ино до горѣвки и до бука муссъви бути привязанный, якъ то собѣ люде поговорюють! Якъ вѣриши въ Христа страдавшаго за тебе, то я въ имени св. Христа взываю васъ: — приступайте всѣ таты и мамы, молодцѣ и дѣвчата до сего общества, бо въ томъ обществѣ и Христосъ посередъ насть. Плакавъ народъ — плакались всѣ, яко кающіяся за свои давнѣйшій провиненія, бо щиру правду чулисъмо, а при томъ радоватися почалисъ, що сила Всевышняго Бога намъ допомогла о сей св. правдѣ пересвѣдчитися — коли насть только на першій разъ до того общества приступає. По службѣ, а було то уже коло 5. годины вечеромъ, при освѣтленю всей церкви, звернувшись наперъ отецъ духовный увагу всѣхъ насть приступающихъ до сложеня слюбу на важнѣсть тогожъ, та видѣти можна було, съ якою готовостю и веселіемъ, всѣ мы одноголосно взираючи на крестъ св., который нашъ священникъ въ рукахъ тримавъ, Богу вѣчну тверезость обѣтвали, и такимъ образомъ при г҃енію громкого многолѣтствія Его Величеству імператору Францъ Йосифу, Его Высокопр. Митр. Йосифу и всѣмъ прихожанамъ приступившимъ до св. воздержности — около 6. годины въ ночи, удалися всѣ одушевленій и задовольненій до дому. Не конецъ на томъ, бо ото заразъ на свято Непороч. Зачатія припало зновъ богослуженіе въ Стоцкой церквѣ, которое такъ само торжественно якъ и на св. о. Николая отправлялося — въ котрому то дни снова 63 старшихъ людей, кромѣ молодїжи до общества тверезости приступило — и обѣтницу сложили, и такъ въ Стоцахъ уже бѣльша половина громады побѣдила свого ворога — горѣвку, и въ Богъ надѣя, — що въ короткому времени цѣла наша громада безъ изъятія буде становити — приступивши до насть тверезыхъ, одну цѣлѣсть.

Въ подбійний способъ поступлено въ недѣлю дня 8. Декемврія м. р. въ церквѣ въ Стрѣлкахъ для впровадженя громаду Стрѣлки и прилучену Ланки до общества тверезости, где якъ бувъ я свѣдкомъ, нарбдъ такожъ численно до сповѣди приступавъ, а потомъ передъ службою божою 96 зъ старшихъ, а кромѣ сего еще и молодїжъ до братства вписанося.

Пишу тое въ имени вбита зъ Стбкъ Павла Максимова, человѣка письменного дуже честного и богоубийного, который мя усердно просивъ, щобымъ въ его имени отбувшияся торжества тверезости въ здѣшнѣхъ громадахъ до честной редакціи описать. — Додати еще мушу, що такъ Павло Максимовъ вбить зъ Стбкъ, якъ и Бурбонъ господаръ и ч. Стефанъ Цымбала нач. зъ Стрѣлокъ богато причинилися до запровадженя тверезости, за що най буде имъ и тымъ громадамъ честь и слава бѣть цѣлого народа.

Письмо зъ Буковини.

За усерднымъ стараніемъ нисше підписаного и его вспомогательствъ и членовъ общества Мих. Качковскаго: И. Сименовича, И. Сандуловича, а наибѣльше Геор. Окунскаго, приступило до братства тверезости въ Барьбѣвцяхъ уже 80 господарбъ съ своими родинами. Братство тое урадило наймити соборное богослуженіе на возваніе св. Духа, дабы его цблагословивъ въ его предпринятію, а тыхъ, которыи еще осталися въ безъумнѣмъ налогу шіянства, щобы натхнувшись духомъ своимъ, щобы опамяталися и до насть вытврзеныхъ пристали.

Чей Господь Богъ поможе, що тая громада мало-помалу вытврзится, и возме собѣ примѣръ бѣть честной громады Карлова.

Касу пожичкову маемъ съ капиталомъ 200 зр., та чекаемъ лишь на потверджене статутовъ, а въ осени, дастъ Богъ дочекати, заложимъ собѣ гамборъ (шихлѣръ) громадскій.

Сусѣдне село Калынѣвцѣ страшенно роспите, починае роздумовати надъ тверезостю, бо ихъ вч. о. Емиліанъ Бежанъ со всѣми силами — тую нещастливу надъ пропастью стоящу громаду, до тверезости накланяне. Многожъ бо тутъ господарбъ пійшли въ жебры, а ихъ красній грунта дбалися въ чужїй руки.

Боже милый допоможи всч. о. Бежану тыхъ нещастливыхъ господарбъ до тверезости привести, бо ажъ сердце пукае, дивитися на такій хорошій нарбдъ, що якъ живї трупи, набряскли бѣть той смердюхи — волочутся...

Въ день св. Ивана Крестителя убито въ Бересцѣ надъ Протомъ двохъ селянбъ на смерть. Причина убийства, була горївка. Убійцѣ забрано до суду.

Вже часъ, щобы и Неполокбѣцѣ и Бересцѣ вытврелилися и познали, що горївка нищить вѣру святу, имѣніе, здоровье и честь, а веде кожною цяницию, якъ не на шибеницу, то певне до криминалу, а по смерти въ пекло, та чортови въ зубы!

Много жїнокъ сваряте съ своими человѣками, щобы не зрѣкалися горївки. Соромъ и ганьба для такихъ газдынь; они не вартъ, щобы ихъ свята земля носила; такихъ навѣть не можна за газдынь, но за нерядници тратити.

Панове господарѣ! не слухайте такихъ вашихъ жїнокъ, который васъ до шіянства побуджають; бо то они для того не хотять вашои тверезости, щобы имъ було лекше васъ окрадати, та вашу кроваву працю розтیرювати.

За стараніемъ ч. г. Ивана Грицюка начальника громады завязалося въ Зеленовѣ братство тверезости. Трійцѧ господарбъ съ родинами приступили до того братства, а решта также намѣряють вытврзитися. Но бѣда, що у насть на Буковинѣ жиды уживають всякихъ підступовъ, аби нарбдъ збаламутити, и страшуть людей на розличній способы. Где-которыи такъ слабо-

дущий, что тымъ вражимъ брехнямъ вѣрутъ, однако такой все же отягаются бѣ горѣки.

Жиды-пропинаторы дуже сердятся, нападаютъ священниковъ и людей, котрій промавляютъ за тверезостію, а кромѣ того, еще и всякихъ брехнѣ пускаютъ межи народъ.

Но вы, честнѣ панове громада, не давайтесь отстрашувати, и не вѣрутъ такимъ брехнямъ; бо такъ, якъ васъ никто не силуе, абысъте перестали пiti, такъ никто васъ и не пресилуе, абысъте туу плюгавицю пили. Але то честь сама бѣть наась вымагае, що бысъмо були честными обывателями, а не піянцями.

Най собѣ жиды говорять що хотятъ, мы тыхъ говброкъ не бѣмося, мы противъ нихъ не маемо ничего, бо они нашѣ близнї, бо намъ наша св. вѣра такъ приписуе, але мы только тому піянству противнї, бо черезъ піянство всѣ лихій дѣла повстаютъ, и нашъ любыи народъ русскій, до нужды и всякой нечести приводитъ; а тое наась яко народолюбцѣвъ болить, видячи що други народы на горшой землицѣ, якъ наша хлѣбородна, вѣ достаткахъ плываютъ, а мы, ляда слабыи рѣкъ, вже изъ голоду погибаемъ.

Отже люденъки добрѣ не вѣрутъ ніякимъ брехнямъ и обманцямъ, но тримайтесь строго вашего честного намѣренія — тои тверезости.

Бувайте здоровій.

Ф. А. III.

Н О В И Н К И.

— Доперва передъ 4-ма днями доставило намъ тутейше ц. к. Староство потверженій в. министерствомъ статута общ. имени М. Качковскаго. Комитетъ управляющій тымъ обществомъ, препоручилъ составленіе первой книжочки о. Ив. Наумовичу, и надѣемся, ѹже вѣ короткѣмъ часѣ книжочка таа вѣ 10.000 екземплярахъ появится на свѣтѣ Божій.

— Банкъ нашъ русскій „Общее рольнично-кредитовое заведеніе“ во Львовѣ, помимо всякихъ перепонъ сильно подносиется. До дня 15. лютого вплынуло вкладокъ до щадичнои касы того банку высше 40 тысячей, а бѣть часу своего дѣйствія вызычивъ той банкъ селянамъ 120 тысячей. Директорами выбрано ВПр. о. Сѣнгалевича крилошанина, о. Гушалевича, Дра Ивана Добрянскаго знакомого адвоката нашего, Леонтовича и двохъ Чекбѣвъ, яко делегатовъ банку „Славія“. Надѣаться можна, ѹже при ревибѣ и огляднѣ дѣйствію дирекціи, а довѣрю нашои публукіи, банкъ той рожнине свою дѣятельность.

— Ширійша подиця. Русскій народный театръ пѣдъ дирекцію бл. г. Т. Романовича выѣхавъ зъ Калуша, где нечувано лико ему повелося, до Рожнѣтова. Наші народолюбцѣ изъ окрестности Рожнѣтова занялися сердечно напімъ театромъ и всякими возможливими средствами его вспираютъ. На представленіяхъ буваютъ много изъ окрестности священниковъ и чест. селянъ. Всео. оо. Ружицкій, Винтоніакъ, Кобринскій, Макаревичъ, Рожанскій, Вбл. г. Товарницкій, Чаккевичъ и много другихъ суть наибольшими добродѣтелями нашои сцены, а Чест. Иванъ Матулякъ господарь зъ Ценевы за свои гроші наймавъ дѣвѣ фѣры для перевезеня товариства изъ Калуша до Рожнѣтова. Споводована такимъ щиримъ и сердечнымъ принятіемъ, не маючи чимъ іншымъ отвѣдичтиса, складаю равнителемъ тымъ сердечнѣшую подяку. 0. Романовичъ.

— Отъ часу, коли заказано у наась лукавыхъ людей кіями карати, множится ѹже то бѣниша роєпустя по селахъ,

съ котрого старшина громадска не може собѣ раду дати. Изъ той причины хотятъ многи села изъ Жолквскаго и Львовскаго повѣта, подавати просыбы до львовскаго сойму, ѹобы сойти постараевъ вѣдни о тое, ѹобы старшина громадской по-зволено було, якъ то давнѣшне бувало, розпусту вѣ селъ кіями карати.

— Въ селѣ Сtronятынѣ пѣдъ Куликомъ, выховавъ собѣ одинъ господарь піянецъ Ф. Б. трохъ сыновъ на цѣлу околицу славныхъ піякбѣвъ, котрій громадѣ Сtronятынськой велику ганьбу робять, бо ѹо день сынове съ татомъ піячатъ, сваряется, а вѣ конецъ и бютса. Недавно тому, побившися тато съ наймолодшимъ сыномъ при піятицѣ, а згадайте якъ? Отто татуиеви горнецъ съ пенцакомъ, и оба позавязовали собѣ шматами покалъченій головы, же ажъ мерзко на той грѣхъ дивитися.

— Отъ Жолкви. Въ селѣ Мервичахъ коло Жолкви, есть такій изъ давнѣ давна звычай, ѹо вѣ дѣни праздника посылаютъ провизоры церковнѣ паробѣвъ съ тацами по хатахъ, ѹобы где-то на церкви узбирали, а самѣ удаются до корчмы и ждутъ, поки паробѣки не повернутъ изъ обхода по селѣ. Скоро паробѣки явятся тацами и грошиами вѣ корчму, берутъ провизоры изъ тацъ гроши, и купуютъ для себе и паробѣвъ то цигара то труники, а ѹо лишніе, отдаются до скарбона церковнои. А чи то на то складають люде на тацѣ гроши, ѹобы ихъ панове провизоры на труники у Іцка вѣ корчмѣ марновали? Чи панове провизоры не могутъ бѣть паробѣвъ тацы и гроши чи то вѣ церквѣ, чи то вѣ школѣ отобрази, а ѹе вѣ корчмѣ, до котрого старшина церковна и ногою вступати не повинна! Той поганый звычай потреба бы провизорамъ изъ Мервичъ кинути, бо то передъ Богомъ грѣхъ, а передъ людми смѣхъ.

— Въ селѣ Підлѣскахъ малыхъ недалеко Ярчева, по-били аренданіи кулаками по головѣ и карку двохъ господарѣвъ изъ Жолтанецъ за тое, ѹо поважилися вѣ корчмѣ сказать, ѹо арендарѣ вѣ Підлѣскахъ малыхъ тримаютъ кепску горѣвку. Чи то п. господаримъ изъ Жолтанецъ потреба вѣ дорозѣ конечно ѹо корчма на попась вступати и пробовать где яко горѣвка? Чи то красно, ѹобы п. господарѣвъ изъ Жолтанецъ, якъ бы „Гаманцѣвъ“ поштурковали по корчмахъ арендарѣ, и обкладали по головѣ и карку кулаками, чому чужосторонній люде придвигалися и смѣялися? Чи не встыдъ и ганьба?

— Отъ Львова. Кто не мае, а потребовавши на завѣсахъ бараковои шапки, тому подаю ту раду, якъ може легкимъ способомъ до такои шапки прйти. Не далеко отъ Львова есть великое село Зашківъ, изъ котрого то села буваютъ ѹо дні господарѣ во Львовѣ, бо дуже любять розольку а розолька во Львовѣ, якъ самѣ кажуть, и дешева и добра. Понеже панове господари изъ Зашківова николи по тверезому не вертаютъ изъ мѣста до дому, протое гублять по дорозѣ „бараковий на завѣсахъ шапки“, котрій, чи то жиды, чи то чужосторонній люде по гостиници збираютъ и смѣяются, ѹо господарѣ изъ Зашківова „безъ головы изъ Львова до дому вѣртаютъ“. Ктои потребовавши „на завѣсахъ шапку“, най только стане при гостиници изъ Львова на „Гряденской горѣ“, (?) а ѹо дні найде таку шапку, и подякуе менѣ за добрую пораду.

— Зъ Коссова (вѣ чортківскому) пишуть намъ, ѹо вѣ Хомякѣвѣ латинскій кьсондѣ не хоче бѣть своихъ парафіанъ пріятмати слюбованья на тверезость, та тамошній люде латин. обряда идутъ до Коссова до русскаго священника Всч. о. Олексы Чемеринскаго и тамъ складають пререченія на вѣчную тверезость. Латинники за тое дуже хвалять о. Чемеринскаго, ѹо бѣть такъ, якъ рбдный батько дбае за свои парафіяне. Помежи людми лат. обряда, не только вѣ Хомякѣвѣ, но и по другихъ селахъ показуєся воля прилучитися до русскаго обряда, а ѹо для того, ѹо наші громады чимъ разъ, то больше

подносятся такъ морально якъ и материально. Та хотай обрядъ не становить великимъ рѣзницѣ, бо всѣ тѣмъ, что родилися на русской земли, хотай они суть латинскаго обряда, ауть Русскими, то все таки въ сиравахъ церковныхъ мають не разъ невыгоды. Для того належало бысѧ нашему Всеч. духовенству свою увагу звернуть, щобы въ громадѣ бувъ „одинъ пастырь и одинъ бѣдѣ“.

— Въ Пядыкахъ подъ Коломыю не устаетъ еще піянство. Всѣля отбываются по цѣлыхъ тыждніахъ при горѣвцѣ. Зъ середы на четверъ для 24. л. лютого іпала одна стара вдовица бѣтъ соєдѣи зъ вефѣля пілна до дому. Коло своей хаты лягла она собѣ въ снѣгъ подъ грушю спочати, бо була дуже піянка. Рано вышновъ одигъ человѣкъ зъ еи хаты и усрѣзъ щось чорного на огородѣ. Приходитъ бѣтъ блисше а то господина того дому, лежитъ уже замерзла въ снѣгу. Такїй егъствія потягне за собою піянство.

— У Всеч. о. Гав. Боднара священика въ Добромуцѣ коло Збаражка есть 4 корицѣ картофель рожевыхъ американскихъ на продажу.

— Отъ Любинецъ пишутъ намъ слѣдующое: У насъ показуєся межи народомъ направлениe къ лучшому. Но кѣлькохъ проповѣдахъ нашего Всеч. о. духовного (І. Бирчака) корчмы опустѣли, а арендай въ голову заходять, що люде не хотятъ горѣвку пити. Дѣдичка того села есть нѣмка зъ роду, та коли довѣдалася, що отецъ духовный противъ горївки проповѣдае, мала заявити, що дуже тымъ тѣшился, що дѣсталася такого священика, который противъ ціянства проповѣдуе, та що толькo той священикъ буде желати, то все для него зробить. Въ соєдѣниї селѣ Гурнѣ, где такожъ ревній священикъ, уже всѣ старій звичаї ціянства покасованій, а родинній торжества обходятеся дуже коротенько и то за сложеніемъ кавції.

— Снѣги велики спали сими дніями, та много перешкодъ въ гандлю; наїтъ и рухъ на желеzницяхъ бувае часто ветриманий.

— Пекъ ти, та соромъ бѣдо! Дмитро Мандрусякъ зъ Назброни заставивъ за горївку на два роки арендареви свою дѣвку.

— Славній процесъ Офенгайма, который тягнувсѧ бѣльше якъ півъ року, уже сконченый. Судъ присяглихъ узнавъ его невиннимъ.

Переписка съ всѣми.

— Всеч. о. Л. Шан. въ Дулибахъ: все точно записано и высылається.

— Ч. г. І. Яновъ въ Залавью: „Тальмудъ“ по руски есть у насъ, стоитъ 12 кр., съ пересылкою почт. 14 кр. — за управу чорной мальви буде въ „Науцѣ“ — добра Ваша гадка — и зъ того можъ корысть потягнути. — Спаси-Богъ за раду.

— Всеч. о. Кор. Яв. въ Самборѣ: дуже красненько дякуемъ за широе занятіе розпространенiemъ нашихъ изданій — Спаси-Богъ!

— Ч. г. Алексей Сагайдакъ въ Сороцку: а видите, що мы невинні, що газеты нашї до Вашихъ рукъ не дойшли, просвѣть почтара, щобы никому Ваші газеты не дававъ, толькo Вамъ самимъ, тіи числа, що маєте не звертайте, а помѣстѣть где межи людьми — може кого охота збере запренумеровать.

— Всеч. о. Ем. Билви. въ Слов.: 1 зр. 68 кр мы получали, но намъ приходитъ еще за „Раду“ зъ г. 1874 1 зр. 60 кр. и за цѣлый годъ 1875.

— Всеч. о. І. Сох. въ Стояновѣ: изъ присланыхъ 3 зр. 60 кр. позбстало до Вашои розпорядимости 20 кр.

— Всеч. о. Гр. Цврот. въ Жуковѣ: 7 зр. на предплату получили — благодарній.

— Всеч. о. Іоаннъ Габр. въ Вербовѣ: 3 зр. на предплату получили и дякуемъ.

— Всеч. Громада Рудники (коло Николаєва): Спаси-Богъ Вамъ за такій щирі слова, та дай Боже и Вамъ всяко добра и благоденствія.

— Всеч. И. Леонт. въ Шицьровѣ: 1 зр. на предплату „Науки“ для громады Шицьрова зъ Блекотовомъ мы получили, зачисли и высылаємо; также бѣтъ школяровъ до „Общества Качк.“ 1 зр. получили, и бѣдано кому належить; що ся касає предплаты (80 кр.) на „Хоральне пініе“ бѣтъ г. И. Шевчука заявляемъ, що гроши доставились издателю о. Шушковскому. Сочиненіе тое печатається въ Вѣдні у Соммера и по вищепечатаню розшлемъ всѣмъ предплатившимъ. Въ той сиравѣ ужесъмо два разы вспоминали въ газетѣ.

— Всеч. С. Дрогом. въ Вербовцѣ: изъ присланыхъ 9 р. 50 кр. на газеты, позбстало до Вашои розпорядимости 50 кр. Наука, Рада и Ластівка запренумерована цѣлорочно.

— Всеч. о. П. Матковскій пр. въ Горожанѣ: г. Ів. Стєцишинъ за „Науку“ зъ г. 1874ничого не долженъ, про тое 4 р. лишається до Вашои розпорядимости.

— Ч. г. П. Костикъ въ Жашковѣ: Ахъ для Бога! чому бы мы Вамъ не посылали? высылаємо всѣмъ, кто лишь бѣтъ наїсъ зажадає, письма ніякого впередише мы бѣтъ Васъ не отримали; все теперъ высылаємо — 2 р. получили.

— Всеч. о. П. Кош. въ Трускавцѣ: Простѣть, але мы не знаємъ, кто для Васъ премумеровавъ „Науку“ — а даремъ мы не посылали.

— Всеч. о. В. Ф. Доб. въ Сливѣ: на теперъ не можемъ Вашему желанню удовлетворити, ибо выказу поодинокихъ лицъ жертвовавшихъ не маємъ; въ той справѣ удавалися мы до потч. Ред. „Слова“.

ВАЦЛАВЪ ЯВОРСКІЙ,

огородникъ мѣстскій въ Коломыї

препоручає П. Т. публицѣ свой добре
заосмотреній

СКЛАДЪ НАСѢНЬЯ

а то:

яринъ всякого рода, пастевныхъ (травъ), ко-
нююшины всякихъ родбѣвъ, картофель до 20
родбѣвъ, квтѣбѣвъ всякихъ и прч.

по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ.

4.5.

Г. V.

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два разы на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплаты
выносятъ: на рѣкѣ 3 злр.; на
пѣвѣ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

Коломыя днія 1. Марта 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО БІЛОН
Головны помочникъ
УМОВИЧЪ

Наша надѣя на исправленіе школьніхъ законовъ.

Въ своеемъ часѣ мы писали вамъ, що изъ внесеніе нашого посла Юзычинскаго ухвалила минувшаго року дума державна резолюцію: щобъ правительство постаралось о то, щобъ въ середніхъ школахъ було рѣвне право и нашему русскому языкови. На теперѣшній же сесіи думы державной поставивъ пъмецъ зъ Тироля п. Вильдауеръ внесеніе, щобъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ надзоры школьній були установленій ведля права, що вийшло въ маю 1868 року, та щобъ всѣхъ директорбѣвъ середніхъ школъ и инспекторбѣвъ постановлявъ самий цвѣсарь, а професорбѣвъ министеръ.

Внесеніе тое, якъ вийшло зъ видѣлу, дуже не сподобалося польскимъ депутатамъ. Они цѣлою силою супротивлялися тому внесенію. Выдѣль краевый написавъ и предложивъ пропамятое письмо и въ думѣ державнїй и до цвѣсаря, а депутаты польскї стали грозити выступленіемъ

изъ вѣденської думы державної, если бы тое внесеніе прійшло підъ обраду; — ходило бо имъ о тую для нихъ дуже важну рѣчъ, щобъ всѣхъ директорбѣвъ и професорбѣвъ іменovalа сама Рада школьнa безъ найменшого вліяння министерія, и щобъ воспитаніе нашихъ дѣтей було въ ихъ рукахъ.

Коли тое внесеніе, для насъ хоть не конечно цѣлкомъ добрѣ, но все таки хоть о толькѣ добрѣ, що намъ бы лучше було, щобъ цвѣсарь и министерія, а не Рада школьнa іменovalа директорбѣвъ и професорбѣвъ; приготовилися були наші послы промавляти за тымъ внесеніемъ. Призначеній були до того наші бесѣдники Шведицкій, Наумовичъ, Ковалський и Шавликъ, а зъ Полякбѣвъ привѣхать бувъ п. Черкаскій, щобъ крѣпко стати до борбы противъ Нѣмцямъ и Руси. Вся палата ожидала славныхъ бесѣдъ, и коли внесеніе Вильдауера п рій

шло уже на порядокъ дневный, пропустили Поляки великий штурмъ, и говорено, что они думаютъ выступити зъ палаты.

Въ недобру пору прійшло тое внесеніе до палаты. Бо въ самый той часъ нашъ найяснѣшій Монархъ выѣхавъ бувъ до Пешту, и не мало кlopоту тамъ было съ уложеніемъ новои министеріи. Министерство видячи то, что Монархъ и такъ не мало кlopоту мае съ Венграми, не хотѣло еще и въ Вѣдни допустити до замѣщаніи, котра булабы повстала, якбы Поляки и ихъ пріятель були выступили зъ думы державной. Министръ-президентъ скликавъ до себе богато депутатовъ Нѣмцѣвъ, и порадивши съ ними, уложили такъ, щобы внесеніе Вильдауера отложить на познѣйше.— Такимъ способомъ цѣла наша надѣя на улучшеніе школьніхъ законовъ цѣлкомъ розвѣяла ся, и хоть вправдѣ говорено, что той законъ мае въ осени прійти подъ обраду, но мы вже тому не вѣруемъ.

Послбвъ нашихъ виновати мы не можемъ, бо они старалися якъ могли абы тое внесеніе перейшло, але бачите, въ политицѣ намъ не іде.

Вправдѣ пишуть намъ зъ Вѣдня, що мы Русины маемъ симпатію и у Нѣмцѣвъ и у министрѣвъ, але щожъ намъ по той симпатії? Намъ треба права такого, якъ другій коронній краи мають. Правда, що такій станъ рѣчей, якъ нынѣ съ тими всѣми польскими привилегіями въ конституційной Австрії довго тревати не може, то мусимо еще троха потерпѣти, а закимъ дождемося лучшихъ школьніхъ правъ, самій себе теперь крѣпѣмъ, посытаймо дѣтей до школы, розширяемо науку, получаймо господарку, заводѣмъ всюда тверезость, берѣмся до торговлѣ, до промыслу, закупуймо землю, закладаймо всякий добрій и пожиточній товариства, вспираймо одинъ другого, словомъ: крѣвимся!

О ДОМОВОМЪ ПОДАТКУ.

(Письмо изъ Вѣдня).

Правительство наше задѣмало оуже разъ зробити певный порядокъ въ оподаткованію всікого рода, и въ дѣмѣ державной есть такій вы-

дѣлъ, котрый реформою податкѣвъ занимаєса. До оурегульованіа податкѣ гронтового вѣвъ, якъ знаете, новый помѣръ, а теперъ занимаються комисії по вѣтовѣ краевѣ и центральнѣ комисії въ Вѣдни оцѣненіемъ доходѣ зъ гронтовѣ и поставленіемъ цифръ, ведла котрихъ въ каждомъ краю короннѣмъ податокъ розмѣреній вѣти має.

Рѣчь вачите такъ са має:

На всѣ выdatki державы: на войско, на оуряды, на суды, на школы, на все, що зъ державныхъ фондѣвъ оудержатися мѣситъ, потреба на пр. 350 миліонѣвъ зр. а. в. На тыхъ 350 миліонѣвъ приносать на пр. штемплѣ, тютюнѣ, соль только а только, а на гронтовий податокъ вырахуютъ только, а на домовий только, то тогды розрахуютъ: Чехи мають дати только, Морава только, Галичина только, Бѣковина только. Тироль только, Австрія низша только, высша только, и т. д. Тогды оуже не вѣде тихъ цвішлаговъ (додаткѣвъ) що теперъ, но кождомъ вѣде выполнено, колико гронтового, колико домового податкѣ на него выпадає.

До теперъ во не вѣло справедливости ни рѣ гронтовомъ ни въ домовомъ податкѣ. Показалось по тѣмъ послѣднѣмъ помѣрѣ, що на самѣ Галичинѣ 120 миль квадратовъхъ землѣ вѣло неоподаткованої. А земля таа неоподаткована то не рѣстникальна, но наївѣльше лише дѣбрска. Мѣжикъ нашъ, що має за юзинійскаго помѣрѣ, тое має и нынѣ, якъ лів не одобрили або не стратињъ, придавати не придавати ничего. Хибавы где въ горахъ выкорчовавъ кѣсникъ лѣса, хибавы где якѣ неоподатковане вагно собѣ вѣсивъ. Но такихъ слѹчаївъ мало межи нашими людьми, за то дворы зъ мочаровъ поровнаніи ланы и на корчакахъ попоставлани фольварки. Для того реформою податкѣвъ мы, селяне, не дуже маємъ жритися, а ворше паны, котрѣ мають богато неоподаткованыхъ гронтовъ. — Така сама спрѣка и съ податкомъ домовыимъ. Законъ о новомъ домовомъ податкѣ оуже теперъ прійшовъ на столъ палаты. Бѣли страхъ великий всѣдь за нимъ и противъ него. Ходить о то, що домовий податокъ, що вѣвъ спрѣдливый такъ має вѣти роздѣленій, іп

за великий домъ больше, а за меньший меньше платити.

Икъ перве, такъ и теперь принято 12 классъ, до послѣдней 12 классы належать звѣчайни наші хлопскіи ҳаты, въ которыхъ есть лишь одна свѣтица. Но при тѣмъ новомъ законѣ ходило о тое, икъ податокъ огложити, чи ведла огживана, ведла числа комнать, чи ведла вартости домъ. Нѣмцѣ поставили внесеніе, що ведла числа комнать, а панъ Кречиновичъ, дѣдичъ зъ Галичини поставилъ свое внесеніе меншости, що ведла числа комнать, но ведла вартости, колко бы за домъ взаєтъ. Икви го продавъ, вымѣровати податокъ. Наши Рѣсины пойшли за Нѣмцами, а то зъ тон причини, бо оу нась ҳаты самій малі, по найбѣльшой части съ одною комнatoю, котрій до 12 классы пойдѣтъ, и найменшій податокъ за нихъ выпаде. Ставленіе податкѣ ведла вартости дома видѣлося нашимъ посламъ незащищеннымъ, во нынѣ съ каждымъ днемъ матеріалы дорожѣютъ, и кто знаетъ, до икон цѣнны они дойдѣтъ, если нынѣ оуже за два треба дати 5—10 зр. Для пановъ нашихъ съ такимъ правомъ довре еы вѣло, во кто мае скон лѣсы и всѣ матеріалы, того бѣдовати не много коштѣ, то можна вѣдро не конечно высоко оцѣнити, и выпавъ бы малій податокъ. Теперь вще не знали, икъ тое право выйде, во богато клюпотѣ зровналося при специальной дебатѣ; то о тѣмъ напишемъ замѣкъ въ слѣдующомъ числѣ, коли оуже расправы надъ нимъ покончатся.

Листъ Гайдамахи до громады въ Торскому.

Не всякому духу вѣрте, панове громада! Теперь передъ выборами до сойма будуть противники наші всякихъ штукъ уживати, чтобы пословъ нашихъ передъ народомъ заневажати, а себе захвалити.

Всѧ що намъ пишутъ бѣтъ Залѣщикъ:

„Въ рукахъ о. Ильевича въ Торскому находится листъ будѣтобы бѣтъ посла Гайдамахи писаный. Въ тѣмъ листѣ пиш Гайдамаха:

Справа облена дороги черезъ село Торске стоять на дневѣнѣмъ порядку въ думѣ державной. Лишь биъ одинъ (айдамаха) обстае за народомъ, а попы не обстаютъ за народомъ, но за побольшеннемъ домового податку за подвышеннемъ пенсіи для себе.

А що биъ (Гайдамаха) одинъ за народомъ обстае, для того попы пишутъ за него, а биъ не хоче голосовати съ ними и не буде за бѣльшимъ податкомъ и за подвышеннемъ пенсіи попамъ; що въ Вѣдни нема ихъ только двохъ, що за людьми обстаютъ, т. е. биъ и Голомбъ, и просить ихъ, що якъ будуть нові выборы, абы люди поцѣвъ не выбирали, бо его тутъ дуже загрызли, до сойма же щобы повыбирали самыхъ хлопѣвъ, бо хлопъ за хлопомъ найлучше обстане.“

Дописиватель, що той листъ еще 22. лютого читавъ, самъ догадуєся, що Гайдамаха самъ ледзи той листъ писавъ, но що то написали противники наїй, зачинаючи уже агитацію выборчу.

Вы, панове громада, ни одного слова изъ того не вѣруйте, що въ такихъ листахъ писано. И такъ:

1. Справа громады Торске о дорогу не стоять на порядку дневѣнѣмъ, и Гайдамаха за нею не обстае, а то зъ тон причини, що не умѣє по нѣмецки и не розумѣє жадныхъ правъ. Гайдамаха не належить до жадної комисіи, где справы всяки можна боронити, бо яко неписьменный человѣкъ до жадної комисіи въ думѣ державной належати не може. Гайдамаха не обзвавася ни однѣмъ словомъ за народомъ, бо не знає, коли и якъ обзвиватися, не знаючи языка. Гайдамаха если то все писавъ, то лишь дуривъ выборцѣвъ, пустивъ имъ блахмана.

2. Неправда, що попы не обстаютъ за народомъ, тѣлько Гайдамаха и Голомбъ. Въ всѣхъ справахъ народа дотычащихся забирали голосъ попы, навѣть въ справѣ сервитутової побѣзѣ Заклинській говоривъ, а Гайдамаха и не розумѣвъ, що биъ говоривъ.

3. Неправда, яко-бы попы дбали лишь о подвышеніе своєї пенсії, и яко-бы Гайдамаха противъ тому голосовавъ. Гадка поднесенія пенсіи священникамъ не бѣть поповъ нашихъ выйшла, но бѣть самого правительства. Но щобысьте знали, панове громада, що пенсія поповъ, если буде поднесена, то не изъ вашихъ грошѣй, изъ податкѣвъ, но изъ фонда релігійного, котрый еще Іоаннъ Іосифъ заложивъ. Теперь лишь такъ постановили втогодѣ, що той фондъ умножити, що епископы и кляшторы, що мають великій добра, що відома священники, що мають богато добрыхъ грунтѣвъ, платили податокъ для тыхъ, що бѣднѣйшій; отже тутъ бѣдному священникови на пустѣнѣ грунтѣ, що нынѣ не має зъ чого выжити побнесена буде пенсія, а тіи, що на Подблю мають великій грунта, якъ тіи великій грунта ведла нового катастру имъ порахуются, то имъ на папери буде пенсія подвышена, но они зъ касы нічого не дбстануть, еще до фонда будуть мусѣли доплачовати. Вы самій, панове громада, знаете, що есть лат. ксёндзъ, що має село, а не має ні жвїки ні дѣтей; а русскій зновъ має 20 або 30 морговъ поля и чередку дѣтей, що тамтой по паньски жіє, а нашъ русскій безъ ласки жида неразъ не справить собѣ нового чобота. Не справедливо то, що тамтому бтяти, а сему дати? Чи то але? Чи Гайдамаха если має хоть капку розуму,

и хоть капку русского чувства, може противъ тому голосовати? Чи письмо тое що биъ писавъ, не есть чистымъ блахманомъ, щобы вамъ, добрй люде, очи замылити?

4. Пише Гайдамаха, що попы будуть за побольшеньемъ домового податку. Еще 22. лютого читали той листъ, а тогды никто еще не мбгъ знати, якъ попы голосовати будуть. Законъ предложили, попы его перечитали и выучилися, а Гайдамаха не знае ни одного параграфа а таки самый голосовавъ вразъ съ попами, и добре зробивъ, бо то законъ для нась справедливый. Еще не можемъ знати, якъ той законъ ухвалится цвльный, якій перемъны въ нимъ будуть, то лишь уже теперъ можемъ вать зашевнити, панове громада, що то неправда, що на всю думу державну лишь двохъ такихъ есть, що за народомъ обстаютъ, т. е. Гайдамаха и Голомбъ, бо суть тамъ Нѣмцѣ и всякий народы заступлени, которыхъ пословъ также громады выбирали а изъ всѣхъ тыхъ пословъ правда на всю думу державну лишь двохъ глухонѣмыхъ: Гайдамаха и Голомбъ.

Для того кажемъ еще разъ:

Не всякому духу вѣруйте. Теперъ передъ выборами будуть васъ страшно баламутити, страшити, дива будуть выговорювати и писати на попвъ. Мы бы самій радї були, щобы у нась зъ іншихъ станбъ, зъ цивильныхъ людей, були щирі заступники, но годъ ихъ сотворити. До львівскаго сойму конечно треба хоти колькохъ мужиковъ, о тбмъ нема що и говорити, бо въ львівскѣмъ соймѣ всяки краевій и громадскій справы приходятъ, и нашъ сельскій человѣкъ попольски хоти не все, но таки щось порозумѣе, а по русски ему тамъ вѣльно говорити, но то певна, що въ думѣ державнїй въ Вѣдни хлопъ не-Нѣмецъ, неученый, то лишь завада и смѣхъ передъ свѣтомъ. Якъ биъ може голосовати, не розумѣючи о що рѣчь иде? Теперъ одинъ Гайдамаха такій байки пише, а ну якъ-бы такихъ було 15, щобы то будо?

Найбльше будуть васъ теперъ страшити домовымъ податкомъ; но вы не вѣруйте байкамъ. Певна есть, що звичайна хлопска хата о одной свѣтлици або и о двохъ буде менше платити якъ до теперъ, правда, що панські дворы и другій бльшій домы будуть троха бльше платити. Но скажѣть самій, не есть то справедливо?

Вымѣренъ податку домового займутся комісія до того установлени; а то дѣло велике, котре потягне еще колька або кольканадцять лѣтъ, такъ якъ катастеръ, и еще богато народа вымре, закимъ той новый податокъ настути. Отъ коротко сказавши: Страхи на Ляхи!

Торговля и промыслъ.

Минувшого року сказали мы уже неразъ, що лишь черезъ промыслъ и торговлю народы и державы богатвютъ, а що богатство и добробыть есть, наї такъ скажемъ, пдставою просвѣщенія. Скажѣть самій, панове газды, чи може зъ нась кто нынѣ послати свои дѣти власнимъ коштомъ за границю до высокихъ шкблъ, або до якои практики, або дати своєй дитинѣ кѣлька тысячей для заложеня якои фабрики, або для заведеня якого великого гандлю? Правда, що нѣ? А для чого? Для того, що мы самій бѣдній немаємъ дитинѣ навѣть мизерныхъ чоботокъ, та книжокъ за що купити, аби хоть оно могло сельску школу посѣщати, а не то, щобы сотки на утриманье за границю высылати. А если гдесь кто має, то не має того розуму, щобы дитинѣ дати въ руки красный кавалокъ хлѣба, та выховують ихъ отъ якъ скотину; ба за скотину бльше дбають, якъ за рбну дигину, за свою кровь, за свое поколънє. Зъ того выходить, що у нась въ Галичинѣ годъ аби пднесся промыслъ и торговля. Для чого? для того, що наше выхованье було и есть на фалшивїй пдставѣ. — Переконаемся изъ помъщенныхъ тутъ уступовъ.

Есть у нась овецъ всюда много, а може и бльше якъ где инде, бо въ нашихъ горахъ мають газды по 100 и по 1000 овецъ; изъ нашого краю що року только волни за границю выходить, щобы нею застеливъ землю на 50 миль, а помимо того у нась люди бѣдні на одѣжь, або если есть яка сердачина, або опанча, то грубое рѣдонькое сукно якъ решето, або якъ сеть на рибу. А Русинъ мужикъ упертый, при своимъ, въ тбмъ взглядѣ дурнбмъ звичаю каже: «! та на що менѣ тонкого сукна? або то я панъ? або я панъ? буде зъ мене грубої сердачини або гуньки! Также вы теперъ паны! знаете вже о тбмъ?! Но не знаете, що тонше сукно довше потреває, якъ грубое, а притбмъ одѣжь зъ тонкого сукна лекпа и оборотнїша до роботи, и теплоту тримає такъ, якъ и грубе сукно, бо въ тонкбмъ сукнѣ нитки тонкї и добре на кроснѣ до купи тѣсно и густо збитї.

Впрочемъ нехайбы у нась хоть грубого сума вырабляли бльше и лучше якъ теперъ, а то до зднї нема у нась суконныхъ фабрикъ въ цвльбт нашомъ краю, хиба только по где-некуда такъ звымї „фолюши“ та „бас“ збивають и лїшилять водо, грубо накрученї волнянїй мотузки, и то вже не бути сукно! Еслибы у нась выробовъ волнянныхъ бльше и лучшихъ було, тобы и одѣжь була дешевла, и не наставалабы дурная мода.

О коцахъ, такъ званыхъ венгерски», (килимкахъ) у нась и не згадуй! По где-некуда лишь слу чаются выробы килимкбвъ та дерги прѣтої грубой, а селянинъ нашъ не чує потребы мати красный теплый килимокъ (коцъ) застелити постель, накрытии себе, або зимою накрти коня дергоу! О! щобы тамъ

кто съ выгадовавъ конину укрывать! Отъ таке у насъ!

Англичане, Французы, Немцы, Чехи изъ волны и полотно вырабатываютъ а не только сукно, а изъ шерсти быдлячой найкрасшій капелюхи, кресаны, берлачи, а у насъ шерсть по смету валяется та вѣтеръ ю разноситъ.

Лучшій сукна, и майже всѣ шапки, которы мы носимо, суть пзъ чужихъ краевъ, а о тыхъ одѣжахъ що люди въ мѣстахъ одѣгають, то уже и не споминаю и не прикладай до нашего сукна.

Понеже до насъ изъ многихъ сторонъ удаваниося съ запросами, зъ отки можнабы товары и снаряды господарскіи спроваджувати, для того подаемо тутъ нашимъ купцямъ и другимъ людямъ для выгоды списъ адресбъ, т. е. фабрикъ, где косы, рѣзаки, серпы, мотыки, рыскаль, сокиры, плуги, штабове желѣзо и пр. кують и все вырабатываютъ, що лишь господарска душа забагне! Кромѣ желѣзныхъ заводовъ, суконницъ, подамо тоже папернѣ, фабрики свѣщъ и т. д. въ нашмъ краю, чого на нещастїе и на ганьбу нашому краеви, мало заходится, лишь все въ Чехахъ, та въ Немеччинѣ.

Кто жъ скоче и зможе собѣ спровадити и. пр. сто кось, той наилѣпшо удастся до львовскихъ купцѣвъ якъ ось вамъ ту пишемо ихъ имена и ихъ торговлю. До купцѣвъ и фабрикъ въ нашмъ краю пишѣть листы по русски, а чтобы хотѣвъ щоисъ изъ Krakova або съ его окрестности якій товаръ замовити, то треба до нихъ писати по польски бо бѣть Mazurówъ и Krakowakówъ не може вымагати, абы они по русски умѣли, а еслибыся такъ случило якъ въ Черлянскѣй папернѣ, що управитель сеи фабрики не хотѣвъ тысячу зр. заробити черезъ то, що листъ до него о замовленьи кѣлькадесятъ сотнарей паперу бувъ писаный по русски — то дѣя такихъ купцѣвъ и фабрикантовъ не удаизаетсѧ больше, а на тое подаемо вамъ фабрики въ чужой сторонѣ, въ другихъ краяхъ где такожь за такій самѣй гроши товару получите. — Кромѣ Галичини, где подобає съ купцами по русски а бѣть Iешов, зачавши ажъ по Бялу, Освѣтъмъ, по польски переписоватися, — до Вѣдня же до Стиріи, до Праги, Берна, на Венгры и т. д. треба писати по нѣмецки!

При замовленю договоруясь съ купцемъ або фабрикою абы замовленыи товаръ за послѣплатою, желѣзною дорого сюда пославъ, а належитъ такожь свою адресу, послѣдную почту, с. с. стацію желѣзной дороги точно въ листѣ написати, — и. пр. Иванъ Стойко въ Русыловѣ, стація Львовъ (або яка она есть), — Иванъ Кавалецъ въ Побережу стація Галичъ, — Алексей Осымловскій Кауловъ почта Угновъ стація Львовъ и т. д.

— Искерскій Константиль, торговля товаровъ нормберскихъ и желѣзныхъ въ Львовѣ. (Норимбергъ |

есть мѣсто въ Немеччинѣ, где прехоромій снаряды господарскіи, домовій, кухній, ремесленничій и пр. изъ желѣза и дерева вырабатываютъ.

— Шуманъ Иванъ, торговля желѣзныхъ товаровъ рольничо-господарскихъ, домовыхъ, кухонныхъ и пр. плуги, екстираторы т. е. плугъ выорювати корчи, сокиры, косы, серпы, пилы, ножѣ, рѣзаки, борони и пр. въ Львовѣ.

— Moser Johann Engelbert. Sensen und Sichelhammerwerk zu Neustift Post Scheibs per Wien (фабрика кось и серповъ).

— Burg Anton & Sohn, k. k. Hof Ackerwerkzeug u. Maschinenfabrikant. IV. Favoritenstrasse Nr. 42 in Wien. — Царская надворная фабрика земледѣльческихъ орудій и машинъ.

— „Pluh“ tovarna stroju v Praze. (Фабрика господарскихъ машинъ и снарядей: паровыхъ конныхъ и ручныхъ.)

— Предпринимательство промыслове (желѣза въ полосахъ (штабахъ Stabeisen) графа Евгения Кинского въ Сколю. (Дальше буде)

Письмо отъ Войнилова.

Доносимъ вамъ, пане редакторъ, що у насъ красно собѣ где-котрія починаютъ села. Сей разъ вспомнемъ за Томашовицѣ подъ Войниловомъ. Въ селѣ тѣмъ есть ажъ 13 корчемъ а жидовъ буде бѣльше якъ 120 душъ. Люди були збѣднѣли черезъ тето. Жидова жила собѣ легонько съ людской працѣ, а людскіи дѣти ходили голіи и босі. Но, уже слава Богу, спали злыды изъ очей Томашовецкого народа. Уже 560 душъ послюбовали до смерти встремилівость бѣть горѣвки, и есть надѣя, що не за довгій часъ цѣле село послюбуете. Найбѣльшу при ласцѣ Божій заслугу въ тѣмъ то дѣль положили мѣстцевый священникъ всеч. о. Т. Чернянскій, который мимо своего преклонного вѣку встремилівость бодро проповѣдае и людей при каждой способности до тверезого и честного христіянскаго житїя наклоняе, за що дасть имъ Господь Богъ многую силу и радостъ о своихъ чадахъ и внукахъ. Много заслужившися также профессоръ томашовецкой школы г. Н. Галька, который и самъ послюбовалъ и другихъ широю науково до того приводить. Онъ заложивъ читальню, где каждой недѣль и свята сходятся люди, а честный тетъ профессоръ читае имъ не зважаючи на свои груди и до пѣвночи! Люди слушаютъ и берутъ собѣ сердечнїи науки до сердца.

Не поминути бы намъ тутъ также начальника громадскаго честного Константина Гуцкала и провизора церковнаго Ивана Кухаря. Тіи два господари и прикладомъ своимъ и розумными радами наробдъ бѣть піянства отвертаютъ, а навѣть и коштѣвъ на освѣту

народа не жалуютъ. Иванъ Кухарь трамае самъ „Р. Раду“ и давъ 10 зр. на книжки до читальни. Ажъ любо намъ споминати за такихъ ревныхъ людей. Дай Боже, абы всѣ такѣ були.

Только памятайте Томашовецкіи люди, абы съ васихъ слюбовь свято сохранили, въ чимъ вамъ ласка Божа певно допоможе, и стережется также піянства пивомъ, бо оно коштовнѣйше отъ горѣвки, а грѣхъ и утрата часу однако!

Письмо отъ Перемышля.

Честный пане Редакторъ!

Много а много громадъ корыстае изъ вашої газеты, бо познаютъ свѣтъ, и запроваджуютъ собѣ новіи порядки, выходять изъ темноты и неволѣ жидовскои. — Але много еще громадъ збстае въ темнотѣ и въ розпустѣ, и такъ глубоко зануреній въ безчестій піянствѣ, що навѣтъ описати не можна. — И такъ ѣдучи я черезъ Торки въ недѣлю мясопустную въ ночи около 12. година чую великии спѣвы въ корчмѣ. Вступивши тамъ ажъ, страхъ мене огорнувъ, бо ту повна корчма людей, ани перепхатися; ту живѣть кельнерами мало не подвигаются тою парухою нещастною, а ту всѣ хлопы, паробки, бабы пютъ, ажъ соромъ; ту музыка на столѣ, а панъ начальникъ Иванъ Длабога съ цѣлою старшиною громадскою танцуютъ, вѣвкаютъ, же ажъ годъ выдержати. Коли танецъ скончався, бере жидаще пана вѣита до шинквасу и честуе, а потому вытягае пару крейцарбвъ, и даетъ музыкантамъ и каже: ану панъ вуйцѣ, я заплативъ, прошу позволите собѣ до охоты, а панъ начальникъ съ радными зновъ въ танецъ, а живѣть имъ приплескуе голъ, голъ, голъ! Пытаю я одного человѣка, чи то часто у вѣстъ така забава? А биѣ каже, що кождои недѣль. Пытаюся дальше, а трамаютъ у вѣстъ люде яку газету? и чи вѣйтъ знає читати, чи мыслять що о тверезости? А той человѣкъ таке менѣ повѣдае: газету якуюсь читають, бо я ту самъ пару разъ чувъ въ корчмѣ якъ читали, и где-котріи люди хвалили собѣ, але нашъ вѣйтъ казавъ, що то все неправда, отъ пише, абы гроши бравъ. Дальше каже, що и о тверезости мыслили, но коли пойшло кѣлькохъ до священника, абы въ церквѣ оголосили тверезость, то священникъ казали, що вы не обѣйтесь безъ горѣвки,?? бо вѣстъ требатяжко працювати. Коли я тиш слова учувъ, томъ ся ажъ зѣумавъ, пытаюся дальше: чи много ту у вѣстъ живѣсть? А биѣ каже: що буде до 20 родинъ жидовскихъ, тогды я зѣтхнувъ: Господоньку! та гдѣжъ тая громада може ся опамятати? коли такихъ настоятелей мае! Горе вѣстъ пане начальнику громады, вы есьте на челѣ цѣлою громады, заступникомъ и охоронителемъ и отцемъ, и колись вѣстъ Господъ

Вогъ покличедо себе и поспытаеся: слуго мбѣ! поставивъ-емъ та начальникомъ, повѣривъ-емъ тобъ мои дѣти, а ты ихъ якъ провадивъ? Вместо обычайности, ты ихъ провадивъ въ розпустѣ, вместо тверезости, ты ихъ провадивъ въ піянствѣ, и самъ имъ дорогу показовавъ, вместо набожности, впровадивъ-еся въ мерзкое житіе? А тогды пане начальнику, що скажете на тое? О покиньте тое все злое, а будьте примѣромъ добрыхъ дѣлъ для вашої громады, бо вы есьте отцемъ, а если отецъ добрый примеръ дае своимъ дѣтимъ, то и дѣти такожъ повинуються отцу. Не давайте своего имени въ такомъ плюгавомъ шинквасу безчестити, только запроваджуйте у себе тверезость, касу пожичкову, якъ по інныхъ селахъ вже зробили, а тогды вѣстъ повеличаемъ передъ свѣтомъ. И вы люди, що сътє такъ глубоко зануреній въ тѣмъ піянствѣ безчестибъ, окружилисте себѣ такъ чиленно жидами, що ажъ соромъ! О горе вѣстъ, если не покинете тії ваші старіи звичаи піянські, то вѣстъ Господъ покарае, якъ пokaравъ Содому и Гомору.

Бувайте здорови, вѣстъ щирый пріятель

Іванъ III.

Що въ свѣтѣ чувати?

— Слава Богу, въ Венграхъ составилося уже нове министерство, на котре надвя, що уже разъ востановится тамъ порядокъ съ по-датками, бо до теперъ великій бувъ недостатокъ гроша въ тѣмъ краю.

— Въ думѣ державной поставивъ панъ Чайковскій, дѣдичъ изъ Камянки, внесеніе, що-бы побудовати желѣзницю для перевозу товарівъ въ сторонахъ жолківскихъ.

— Сойми краевѣ скликаній суть на день 6. л. цвѣтня сего року.

— Пишуть газеты, що нашъ найяснѣшій Монархъ вывѣде небавомъ до Далмациі и буде звиджувати прибережній крѣпосты, а на границі Италії мае стрѣтитися съ королемъ італійскимъ.

Также пишуть газеты, що теперѣшне наше министерство мае бути змѣнене. Мѣсто князя Ауерсберга, мае прйті генераль Коллеръ, що бувъ губернаторомъ въ Чехахъ. Не знати чи то правда.

Н О В И Н К И.

— Тверезость шириться у насъ и по мѣстахъ. Такъ пишуть намъ зъ Надвбрнои, що тамъ 300 мѣщанъ зареклося бѣть горѣвки. До теперъ не ишла тамъ віяка наша газета, мѣщане, бачите, якъ всюда, такъ и тамъ робили раду по шинкахъ при горѣвцѣ, но вже теперъ цільно читають наші газети, купують книжки и образуются.

— Честні панове Костянтій Будзь, Козьма Демчукъ, Яків Будзь, і Семен Глибчуку гості Старого Кутъ розмножують за тверезостю, складають країцари і закуповують газети і книжки, і пильно читають і толкують своїмъ сусідамъ о всіхъ добрихъ і полезніхъ речахъ. Честь имъ!

— Въ селѣ Козбецѣ коло Микулинця завязалося братство тверезости. Въ масопустную неділю приступило до него много народа. Въ той же день есть такожъ читальня о трохъ компактахъ, шпихлѣръ і каса пожичкова. При заложеннії тихъ заведеній, помагали тамошньому священику о. Ільяріону Балинському честній гості: Семко Павликъ, Іванъ Ярусевичъ и Фед'ко Задорожный. Козбека буде примѣромъ для цілої околицї, бо громада тая єтъ давна отзначається тверезостю і прадавностю.

— Въ селѣ Чернихівцяхъ коло Збаражка, ходили люди на фольварокъ жидови молотити. Жидъ не плативъ грбши але горб'кою. Не давно тому три такихъ молотниковъ одобравши заплату — горб'ку, выпили вѣ, і вже до дому не вернули, бо уївиши позамерзали въ снігу.

— Подяка. Коли я бувъ помочникомъ учительскимъ при головной школѣ въ Городенцѣ, въживчали менъ Впр. о. Левъ Пол'овий всякий книжки до читання. Выбираючися зъ Городенки, а то вечернюю порою, не маю я способности за тое добродѣство подяковати; за що тепер Впр. о. Л. Пол'овому декану въ Городенцѣ — сердечнійшу подяку складаю.

Марко Грининичъ,
учитель въ Олховчику (подъ Гусятиномъ).

— Еще разъ, и то послѣдний, заявляемъ, що охотно поистомо тутъ въ Коломыї кѣлька хлопаковъ по ремесникахъ на практику, котрій тутъ до настъ зголося, але для приїзу мы не маємъ ні способу ні грошей; робимъ толькъ то, що можемъ. Хлопаки такї повинні заошмотреній бути въ одеждину, обує, бѣльє и карту принадлежности.

— За стараніемъ Всеч. о. Кипр. Шведзицкого приходника і чч. Ник. Олешка нач. грбм., Ив. Осц'єславскаго, Т. Чиснока, Крицкого і другихъ, завязалося въ селѣ Поздяту братство тверезости, до котрого приступило 45 членовъ.

— Отъ Стрыя пишуть намъ, що за стараніемъ Всеч. о. І. Савюка священика і чест. гостідарівъ села Гориця, складається тамъ громадской склепъ, будеся кругольня і заявляється братство тверезости. Першій що приступили до того братства суть: Іванъ Андрющевъ, Гнатъ Андрусенко, Петро Куштицъ, Сень Андрусенко, Юра Трухъ і Дм. Нагорний. Честь имъ за тое, що показують громадѣ праву дорогу.

— Статута каси щадничої мѣста Коломыї, уже суть погоджений і небавомъ каса заче прймати вкладки на 6%, а въживчати на 9 процентъ.

— Въ місяцю цвітню въ першої половинѣ, оббудутся виборы до ради мѣстской коломыйской.

— Парохомъ обр. лат. въ Коломыї, выбрала Рада мѣстска одногласно кс. Буша, дотепер'шніго проборща въ Заболотовъ. —

— Въ стародавній нашімъ мѣстѣ Жидачевѣ, заводиться тепер читальнія, до котрой приступило 20 членівъ-основателівъ; кожений членъ складає на тую цвіль 1 зр. 20 кр. річне. Братско-церковная каса пожичкова заведена тамъ уже 1871 року. Коло тихъ заведеній потрудився тамошній священикъ Всеч. о. Ленгавскій, і есть надія, що заведенія тільки принесуть користь мѣстцевимъ жителямъ.

— Рада громадска села Вороблевичи ухвалала, що би цвіла громада черезъ весь великий путь повздбржалася єтъ шлянству, а еслибы єтъ уївила, то караній буде грошовою карою єтъ 50 кр. до 1 зр.

— Въ Летній урльопникъ Олекса Ковалікъ напиваючися въ корчмѣ, зайшовъ въ сварку і проховевъ ножемъ свого товариша Юрка Малащича. Такъ пияницьмъ буває.

— Високе ц. к. Министерство просвѣщенія запретило всімъ школамъ въ Галичинѣ, уживати книжку польську підъ заглавіємъ „Wieczory pod lipami.“ Звертаємъ протое увагу бл. г. учителівъ нашихъ на тое розпорядженіе выс. Министерства. („Слово“).

— Борба противъ піянства не толькъ лишь у насъ завелася, но еще перше розпочато єтъ Америцї, въ Бельгії, Франції и Россії. Тамъ не такъ якъ у насъ, що лишь духовенство і поодинокій люди борються съ піянствомъ, тамъ і правительства стараються всякими силами о тверезьтвѣ. Передъ двома роками ухвалила французска рада державна право противъ піянства. Показалося єтъ статистики, що въ першому роцѣ 1200 осббъ однімъ Парижу було засуджено на кару за піятику. Въ Россії виходить указъ за указомъ противъ піянству, а лишь у насъ правительство до теперія ничего въ тобі взлядъ не сдѣлало.

— Поясненіе. Всеч. г. Редакторъ. Въ 3-омъ Ч. Вашої многозаслуженої газети „Русской Рады“ въ новинкахъ була помѣщена статійка „изъ Подоля“, въ которой донесено, що въ Лубинкахъ нижніхъ і въживніхъ і въ Добром'єрцѣ дуже великій непорядки і много піянства і прч. заводится. Я яко душпастирь въ Добром'єрцѣ найлучше знаю що въ Добром'єрцѣ дася, а для того прошу помѣстити въ вашої газетѣ наступующе поясненіе. До року 1872 село Добром'єрка було такъ розпяяне, що собъ рівного въ сосѣдствѣ немало, а само собою розуміється, що где піянство, тамъ і всякий непорядки панують. Но єтъ того часу до нынѣ, богато змѣнилося. За божою помочію і церковного братства, яко і письменної молодїжи, а послѣ многихъ наукъ церковныхъ, опамяталися громада Добром'єрецка, покасовалася старій і погані звичай і обрядки, якъ понавальє, плювану колодку, при котрой то отбувалося въ корчмѣ въ сыропустный тыждень бабска піятника черезъ кѣлька днів при музыцѣ, на которую бабы зносили яйца, крупи, збожжя, прядево, полотно і всяку всячину, знатомъ завела громада шпихлѣръ громадскій, касу пожичкову, і надія есть, що буде небавомъ і читальнія, а теперъ що похвали достойне, то то, що на Стрѣтеніе завязалося братство тверезости, до котрого вписано 55 гостідарівъ і гостідинъ. Одна толькъ рада громадска съ вйтіомъ не прихильна тверезости і поступу, но Богъ дастъ, що и она навернєса до свѣтла, а покине тьмю. Решта що въ З. Ч. написано все правда. За іншій села я не знаю. Пращайте. Вашъ Г. Боднаръ.

— Отъ Бродівъ. Мы селяне-вйтіги будучи, въ Бродахъ, увиділисъмо якъ мѣщане і мѣщанки Старыхъ Бродівъ въ шинку жида Мотя, въ перший день поста сходилися і одині другимъ прич'плювали якісь колодки (кавалокъ дерева), і за тое мусівъ одинъ другому куповати пиво, і то на соромъ таїмъ добро щоилися, а одна мѣщанка троха уже пристара, для того, що єй минали, то все домагалися, щоби до неї пiti. Мы селяне пытаємся вать мѣщанъ, що то означають тії колодки, і що то за памятка? Бо мы селяне дивилисъмо на тое і таки, въбачайте, назвалисъмо вать несамовитыхъ, бо на селѣ того уже не єтъ у насъ молитвою въ церквѣ зъ рана полочуть зуїти въ Старобродахъ въ перший день поста на соромъ мѣщане заливають пивомъ і горб'кою. Вѣдай що не

маєте отца духовного? А вы мамуно щосьте ся такъ
домагали, щобы до васъ пили, тажъ вы не могли и
всідъти, а по правдѣ, що не маєте и що полокати, бо
не бачилисъ у васъ зубовъ.

О. Ч.

— Доносять намъ изъ Збаража, що выдѣль то-
вариства „Надѣя“ бѣтбувъ дня 17. (29) сїчна засѣда-
ніе, на котрому ухвалено, щобы для своихъ членовъ
спровадити съ первою руки за 700 зр. товару (юхту).
Суму туу уже зложили члены и ожидаютъ лишь при-
сылки товару. Также ухвалено тамъ, щобы жаденъ
членъ черезъ цѣлый великий пѣсть не поважився пѣдъ
карю бѣтъ 50 кр. до 1 зр. ніякого напою уживати.

— На буреу коломийску прислали до редакціи „Рус-
ской Рады“ слѣдующи Пр. оо. и Бл. господинове: Ст. Воло-
шинъ ц. к. заст. прокуратора въ Милбвцѣ (на Мазурахъ)
собраніи на имѧнинахъ у нотаря бл. г. Мартыновича 7 зр.;
въ той складцѣ участвовали: бл. г. Мартыновичъ нотарь съ
женюю 1 зр. 70 кр.; бл. г. Гаеръ, лѣсничій 1 зр.; бл. г. Бру-
но 80 кр.; бл. Дръ Янота 70 кр.; бл. Клейнъ, лѣкарь 20 кр.;
Гараекъ, ц. к. адюнктъ 40 кр.; Маначинскій канцелистъ 30
кр.; Бржуханскій учит. 50 кр.; Мотыка 40 кр.; Ст. Воло-
шинъ 1 зр. — всего 7 зр. — Всеч. о. Кмицѣвичъ приход.
Семаковецъ надѣ Прутомъ 1 зр.; Всеч. о. Гутишъ пр. Яблон-
ки 60 кр.; Всеч. о. Мильковичъ пр. Полянчика 30 кр.; Всеч.
о. Диѣстрянскій пр. Озерянъ 2 зр. 50 кр.; Всеч. о. Бурачин-
скій пр. Криворвни 1 зр.; Вир. о. М. Коржинскій, деканъ и
прих. зъ Волчковецъ, приславъ складку зъ деканата снятин-
скаго (зъ г. 1874), въ котрой участвовали: Всеч. о. Ф. Ко-
бринскій сотр. 2 зр.; Всеч. о. Е. Дрогомирецкій 1 зр.; Всеч. о.
Прокурницкій 1 зр.; Вир. о. Коржинскій 1 зр.; Всеч. Ив.
Чомкевичъ 80 кр.; Всеч. о. Алек. Малецкій 70 кр.; Всеч. о.
М. Левицкій 50 кр.; Всеч. о. М. Мисула 50 кр.; Вир. о. І.
Севичъ 1 зр.; всего 8 зр. 50 кр. — Всеч. о. Ил. Домбечев-
скій пр. Драхова складка 1 зр. 26 кр., а бѣтъ себе 50 кр.
разомъ 1 зр. 76 кр. — Всеч. о. Левъ Мацѣлинскій пр. Коре-
ща собравъ на весѣлю въ Косміринѣ 7 зр. 40 кр. Въ склад-
цѣ той участвовали: Всеч. о. Бирчакъ 1 зр.; Л. Мацѣлинскій
1 зр.; О. Ванчицкій 1 зр.; Гр. Боднаръ 1 зр.; Юл. Левицкій
1 зр.; Л. Сѣменовичъ 1 зр.; Як. Ковалъскій 40 кр.; благ. г.
Навроцкій, питомецъ сем. 50 кр.; бл. г. Цибикъ пит. сем. 50
кр. — Отъ прихода гр. каѳ. Печенїжина 4 зр.; Бл. г. Осипъ
Литынскій, постм. зъ Нового села коло Стрыя 2 зр. — Вир.
о. Красицкій дек. и прих. зъ Саджавки, прислали складку зъ
соборчика дек. надвбрнинскаго 13 зр. 50 кр.; въ той складцѣ
участвовали: Всеч. о. Икаловичъ прих. въ Краснѣ 2 зр.; Всеч.
о. Ганкевичъ прих. въ Піївю 1 зр.; Всеч. о. Мандычевскій пр.
въ Надвбрнѣ 1 зр.; Всеч. о. Христофолименсъ пр. въ Пасѣ-
чинѣ 1 зр.; Вир. о. Красицкій дек. и пр. въ Саджавцѣ 1 зр.;
Всеч. о. Кисѣлевскій пр. въ Зарѣчю 1 зр.; Всеч. о. Гадзин-
скій пр. въ Ославахъ 1 зр.; Всеч. о. Воевудка пр. въ Зеленѣ
1 зр.; Всеч. о. Глѣбовицкій пр. въ Яблоницѣ 1 зр.; Всеч. о.
Теодоровичъ сотр. въ Парищахъ 1 зр.; Всеч. о. Гарасимовичъ
пр. въ Микуличинѣ 70 кр.; Всеч. о. Рожка сотр. въ Пасѣчинѣ
50 кр.; Всеч. о. Ступницкій сотр. въ Ланчинѣ 50 кр.; Всеч. о.
Вахнякъ капел. въ Цуциловѣ 50 кр.; Всеч. о. Кучинскій пр.
въ Єйтковѣ 30 кр. — Всѣмъ почт. Дагеламъ засылаемъ щи-
ре: Спаси-Богъ!

— До розпорядимости позбстави въ администра-
ціи „Русской Рады“ Пр. оо. и чест. госп. слѣдуюши
грошій: Всеч. отца Стефановича зъ Долгого 50 кр.;
Всеч. о. Паславскаго зъ Торокъ 2 зр.; Всеч. о. Хо-
минскаго зъ Демни 2 зр.; Сохацкаго зъ Стоянова

20 кр.; С. Дрогомирецкого зъ Вербовця 45 кр.; Мат-
ковскаго зъ Горожаны 2 зр.; Гарасевича зъ Выши-
вы 60 кр.; Домбечевскаго зъ Дарахова 84 кр.; Коблян-
скаго зъ Зарайска 40 кр.; и Авкс. Козака зъ Мама-
вецъ стар. 40 кр. Умільно просимо высше наведе-
ныхъ гг. донести намъ, на що тиі гроші опредѣляють.

— Для общ. Мих. Качк. прислали по 1 зр.: Бл.
гг. Ис. Кисѣльевскій, Мак. Сврещкій и Винк. Кузыкъ
слушатель богосл. въ Львовѣ.

Переписка съ всѣми.

— Всеч. г. В. Кобл. въ Зарайску: календар-
омъ нашимъ не можемъ Вамъ уже служити, 40 кр.
позбстало къ Вашої розпорядимости.

— Всеч. г. Крошодра въ Монастырскахъ: Вашъ
1 зр. получили и записали пѣдъ ч. 113 дня 4 лют.

— Бл. г. Дръ Ган. въ Черн.: Сердечно дяку-
емъ за ласкавое содѣйствіе; до теперъ было два
замовленія, надѣемся больше.

— Всеч. И. К. въ Льв.: Алежъбо про Бога по-
терпѣть, — таке дѣло не дастъ ся зъ рукава вытрясти,
то потребуе мозольнои працѣ и довшого часу. Якъ буде
готове, то оголосится въ газетахъ. — Не бойтесь,
не пропаде Вашихъ 80 кр.

— Всеч. І. С. въ Г.: охтно высылаемъ.

— Всеч. г. М. Лавр. въ Городецѣ: Вашу по-
вѣстку о рицарю мы получили; переглянемъ въ до-
несемъ Вамъ, чи буде она ужита.

— Ч. г. Павло Костикъ въ Зашковѣ: 2 зр. яко
вкладку до общ. Качк. мы пѣдъ днемъ 20. свч. до
ч. 80 получили и записали.

— Всеч. о. Д. Гуз. въ Зав.: 6 зр. 16 кр. полу-
чили, дякуемъ красненько за трудъ — до общ. Кач.
1 зр. яко вкладку членску вписали, книжочки неба-
вомъ вышлемъ.

— Всч. О-ы: письмо ваше мы перечитали, въ
где-котрыхъ уступахъ соглашаемъ, и уже въ пер-
шомъ року мы писали о славянскихъ справахъ — въ
высоку политику мы пускатися не можемъ; въ кн.
чит. IV. вып. ясно наведено.

Отъ администрації.

Еще разъ просимъ тыхъ почтен-
ныхъ нашихъ Родимцѣвъ, котрѣ получили бѣтъ
насъ мѣсяцесловы для розпространенія, о на-
досланье грошій, або о звортъ пероздйшов-
шихъ ся экземплярей; заразомъ увѣдомляемъ,
що накладъ нашего мѣсяцеслова уже вычерпанъ.

Рукописы присланіи въ редакцію, чи бу-
дуть они ужитій, чи нѣ, не звертаються ик-
комъ. Письма неоплаченіи, редакція не прі-
має.

Всякій увѣдомленія и оголошенія прійма-
емъ толькo за вынадгородженъ 10 кр. бѣтъ
строчки дробного друку.

Всякій рекламиаці (газетъ) увзглядняемъ
толькo до 20 дній.

Ч. 7.

РУССКАЯ РАДА

Г. V.

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два разы на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносить: на рѣчи 2 злр.; на
пѣвъ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

Коломыя днія 1. Цвѣтня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО Бѣлоусъ.
Головный подъзникъ:
ІВАНЪ НАУМОВИЧЪ

Якъ задивляється ц. к. правительство на миссії тверезости?

Въ тыхъ сторонахъ, где люди отрѣкаются горѣвки, и приступаютъ до товариства тверезости, шинкарѣ потратили богато доходовъ, а где-котрѣ мусъли цѣлкомъ аренды покидати. Зъ той причины пойшовъ страхъ по цѣлому краю, что якъ цѣлый нарѣдъ пойде за примѣромъ тыхъ честныхъ, цѣлковито отверезившихъ громадъ, великое множество шинкарбвъ буде безъ хлѣба, а тіи, что горѣвку въ такомъ множествѣ курили, также не мало застращилися, что понесутъ великій ущербъ въ своихъ доходахъ. Зъ той причины разпустили були по краю всякий байки. Стало людямъ говорити: Якъ не будете горѣвки пити, то цѣсарь на васъ наложитъ податокъ; бо зъ акцизы, что горальни платятъ, иде велика сума до касы, а якъ въ касѣ грошей не стане, то разложатъ податокъ на тыхъ, что не пьють. А зновъ стали шинкарѣ правительство страшити, что по

миссіяхъ бунтуется нарѣдъ противъ жидовъ, що жиды небезпечній своего житя, боятся, щобы нарѣдъ на нихъ не кинувся. Говорятъ, що на вѣтъ и до Вѣдня где-котрѣ ъздили до министерій, щобы щось зробити, аби нарѣдъ отъ тверезости отвернути. Но то все ничего не помогло. Нарѣдъ байкамъ не вѣритъ, зъ баекъ смѣяся, и тверезость съ кождымъ днемъ росте и ширится. Правительство же, не толькo, що не противится миссіямъ тверезости, но еще и вспирае ихъ, бо оно видигъ, до чого довело нарѣдъ піянство, ото до того, що убожина намножилася, а криминалы не могли помѣстити збродніярбвъ. Правительству на томъ много залежить, щобы нарѣдъ устатковався, бо такимъ способомъ піднесеся моральність, добробыть, и богатство краю. Убытокъ зъ акцизы, если бы и бувъ, не буде такій великій, якъ где-котрѣ думаютъ, бо горѣвка, що въ нашомъ

краю продукуеся, найбôльше выходитъ за границю, и горальнъ на свой товаръ все найдутъ купця, хоть его менше въ краю роходитися буде.

Высоке ц. к. предсѣдательство намѣстничества прислало до нашои львівской консисторії пôдъ днемъ 20. Лютого таке письмо, що оно дуже похваляє дѣятельну ревність руского духовенства въ томъ, що оно старається высокіи добродѣтели тверезости, трудолюбія и ѿщадності въ народѣ утвердити, и що ц. к. правительство само желає, абы то якъ найбôльше розширилося. Що до миссій, котрій уже въ многихъ мѣстцахъ отбулися, ц. к. намѣстничество дуже ихъ похваляє, яко способъ най-отповѣднійшій, порушити сердця народа до всего доброго.

Но понеже бѣтъ жидовъ приходили скарги, що они бояться, абы нарôдъ имъ не зробивъ где якого насилия, то ц. к. намѣстничество розпорядило, щобы о тыхъ миссіяхъ, где они отбуватися будуть, напередъ давати знати до ц. к. староства, абы тое могло все розпорядити, щобы никому ніяке небезпеченьство не грозило.

Ізъ того письма, котре Митрополитъ нашъ разбеславъ до всѣхъ священикôвъ можете пôзвати, що то все, що шинкаръ голосили о накладаню податку на тверезыхъ, есть погана выдумка, щобы людей зъ розуму звести, на противъ узнаете, що ц. к. намѣстничество спріяє такому спасительному дѣлу, и тое похваляє.

О томъ увѣдомляемъ васъ, панове громада, щобысьте знали на всѣ такій байки бѣ повѣсти, и не слухали ніякого туманьства, а коли Господь дастъ дождати лѣта, и по всѣхъ сторонахъ нашого краю зачнутъ миссії отбуватися, абысьте одинъ другихъ обуучали и ширили такъ спасительное дѣло, якъ тверезость, котра може нашъ нарôдъ выдобути зъ бѣды и ущаствити.

Самый нарôдъ тое чує, бо видимо, що и въ тихъ парафіяхъ, где священики противнї тверезости, люди сами отрвкаются горевки, и по чужихъ парафіяхъ слюбуютъ, а въ колькохъ громадахъ зачуваємъ, хотять парафіяне своїхъ душпаstryрей позывати за то, що не научаютъ тверезости, и не притягають до слю-

бованя. — Слава Богу, такихъ душпаstryрей у насъ не богато, а они хотячи не хотячи будуть мусвли пôйти за народомъ, що прїшовъ уже до розуму.

О обществѣ Михаила Качковскаго.

О той для народа нашого такъ важной справѣ мы уже колька разы писали, и все въ газетѣ нашей будемъ подавати вѣсти, якъ оно розвивається. До сего часу вписалося до того общества 1439 членовъ, грошій всѣхъ зложено 977 злр. 30 кр. Книжочки приготовленій до друку суть на теперъ слѣдуючі: 1. „Съ Богомъ!“ сочиненіе о. И. Наумовича. 2. „О правахъ и повинностяхъ въ громадѣ, въ повѣтѣ, краю и державѣ“ соч. о. Гальки. 3. „Просвѣщеніе“ повѣсть г. Штробля. 4. „Горевка“ сочиненіе крил. Ант. Добрянского. Кромѣ сихъ книжочокъ уже цѣлкомъ готовыхъ до друку понадсылали писатель нашій и другій рукописи, котрій потому за порядкомъ пересмотреній будуть, и выпечатаются. Грамоты для членовъ выготавлються въ Вѣдни, и надвемся сими днями ихъ уже получить.

Симпатія для нашего общества въ народѣ велика, но зразу не буде можна великої силы розвинути зъ той причини, що выdatki на устройство общества будуть значительнї, а число членовъ першого року не буде велике. — Но мы надвю нашу покладаемъ на запомогу бѣтъ Народного Дома, бѣтъ Ставропигії, бѣтъ Матицѣ, и на патріотизмъ нашихъ заможнійшихъ людей.

По велиcodныхъ святахъ буде засѣданіе комитета, и тамъ ухвалено буде, коли и где собратися має загальне собраніе. Здається, що не буде оно скорше, ажъ въ липню, коли и молодежь наша свободна буде бѣтъ наукъ. Мы хотѣлибы, щобы загальне собраніе було численное, щобы прибули до него нашій люди зъ всѣхъ сторонахъ австрійской Руси якбы на великий праздникъ отрожденія народа. Що до мѣстца собранія патріоты нашій однї промавляють за Галичемъ, другій за Сtryемъ, третій за Дрогобичемъ. Галичъ має за собою историчну свою славу, Сtryй чyри шляхи же лвіниць, Дрогобичъ розбудженого въ народѣ

русского духа; такъ теперь не можемъ знати, якъ рѣшился нашъ комитетъ.

Письмо зъ - надъ Черемоша.

I.

Отамтесь добрі люди
И станьтесь учити;
Межи вами гараздъ буде,
Свѣтъ и вамъ розкрыты!

Такими словами взывали и нынѣ еще взываютъ отцы духовній свои громады, а честь и слава тымъ людямъ, которыи голосу того слушаютъ; честь имъ буде вѣчна, коли выречутся своего найбѣльшого ворога горѣвки, честь и гараздъ имъ буде, коли наукою просвѣтять свой розумъ и спознаютъ великий дары, якими ихъ Богъ милосердный такъ щедро обогачае.

Много есть уже такихъ, что пойшли за голосомъ тымъ спасительнымъ, и ажъ сердце радуяся каждого доброго Русина коли читаетъ, колько то уже громадъ выреклося горѣвки, позаводили у себѣ добрі установы, а старій и поганій привычки прогнали геть себѣ въ безвѣсти.

Много але еще есть и такихъ, что боятся святого товариства тверезости, но и тіи борше чи познѣши опамятаются, а бѣльша честь тымъ, которыи борше (бо чимъ борше, тымъ для нихъ лѣпше) познаютъ, что богато жидовскихъ стѣнъ порозвалюєсь, якъ они ихъ пѣдперати не будуть, просвѣтить и ихъ Богъ, что треба конечно выречися горѣвки, хотѣвши, абы варта було заспѣвати имъ при ихъ похоронѣ сумну вправдѣ, но духовно веселу пѣсни: „Вѣчная память.“

Коли въ церквѣ пѣсни тую заспѣваютъ, тогды каждому стане слеза въ очахъ, а слеза тая часомъ солодка, не разъ але и гбрка.

Умеръ человѣкъ о котрѣмъ знаемо, что биъ бувъ праведнымъ, тверезымъ, працевитымъ, что любивъ свою вѣру и свой обрядъ, что старався передъ всемъ о славу Божју, дѣточки свои не лишь самъ учивъ, але посылавъ ихъ до церкви и до школы, — а коли такому заспѣваютъ „вѣчная память“ чижъ не познаемъ колько въ сихъ словахъ правды, може не лишае по собѣ такій человѣкъ вѣчну памятку добрыхъ дѣлъ, которыи то дѣла будуть ему свѣтити на тамтѣмъ свѣтѣ, а слезы, которыи проливаемо за такимъ человѣкомъ, не суть може солодкій, коли знаемъ, что биъ не умеръ, але жіе вѣчно — жіе въ царствѣ небесномъ?

А піакъ, яку памятку по собѣ лишитъ?! Чи и его дѣла будутъ му передъ Богомъ присвѣчовати, чи може дѣти его згадають за его душу, чи будутъ они добрыми гадама? Варта піакови спѣвати вѣчная память, коли знаемо, что биъ умеръ въ горѣвцѣ, что умеръ для царства небесного на вѣки, чижъ не горкій слезы, которыи за нимъ проливають?!

Тому честь вамъ добрі люди, которыи горѣвки вырекаетесь, честь вамъ буде вѣчна, коли присягу свою вѣрно ажъ до смерти удержите.

Не забувайте але честній газды, що до спасенія не есть еще досыть, коли человѣкъ зле (гидне) покине, „покинъ зле, а твори добрѣ“ такъ учить настъ Спаситель, томужъ честній газды читайте теперь добрі газеты, добрі книжки, слухайте ради добрыхъ людей, а скоро ѹо доброго научитеся, робѣть же такъ и того другихъ научайте. Молѣтесь за пянину и учѣтъ ихъ, що піаньство есть тяжкимъ грѣхомъ, що оно убивае душу и тѣло. Розповѣдайте имъ, що бѣть горївки, кровь въ жилахъ сырье (вурдится на сыръ такъ, якъ молоко бѣть квасу) и фарбуєся бѣть неи на темно-сино; слѣдно тое на носахъ піаковъ, а кто хоче лѣпше переконатися, найди запустить когутови гребѣнь горївкою. Отъ горївки робится кровь водниста, тому то піакъ пѣтнѣе такъ дуже, тому биъ набряскне и дуже часто умирае на водну пухлину. — Горївку выпалюють въ мѣдяныхъ кѣтлахъ, а выпалена въ такомъ кѣтлѣ, котрый зле выбѣленый, має въ собѣ много мѣди, котра шкодитъ дуже здоровлю. Хоче кто познati чи горївка має въ собѣ много мѣди, найди всыпле до килѣшка горївки, троха гашеного вапна и найди тое добрѣ замѣшае. Вапно не розпустится въ горївцѣ, лишь притягне всѣ мѣдяни части, осяде на сходѣ и позеленѣе. А якою то ще нуждою не заправляють горївку?!

Такожъ и пиво заправляють то маковыми головками, брудными катранами, чемерицею, тютюномъ и инишою нуждою. Таке пиво забивае дуже, одурює, наводить сонъ, не разъ и слѣпоту, роздражняе нерви, а заворотъ головы тревае не разъ довгій часъ. — Не троите оно бѣ разу, поволе, але колько то тяжкихъ хоробъ зъ піаньства?

Выстерѣгайтесь про тое піаньства, а берѣтся до господарства, мыже будемо вамъ писати о способахъ, якими може здѣлать рѣблю плодовитою. Читайтесь и пробуйте того, а певно, що не пожалуете того. На самъ передъ але напишемо вамъ, якихъ орудій потреба, аби рѣблю добре управити. Вы бо знаете, що ремесникъ, котрый не має доброго орудія (начиня), не есть ремесникъ, але партачень, такъ и рѣбникъ, коли не має добрыхъ орудій до управы грунту, не есть газдою, але бѣдакомъ.

Напишемо вамъ, котрый добрый плугъ, якими машинками люди збожje съють, сапаютъ, а колиблі вамъ кто казавъ: „Давно того небуло у насъ, та люди ѿли хлѣбъ, Богъ про то родивъ“ — то скажѣть: Правда, що Богъ родивъ, але все тако бѣльше тому, кто грунтъ лѣпше обробивъ, за лежу не дають одежду, безъ Божого благословенства нема начь, але кукурузокъ такой краснѣйший на оранбѣ, якъ на присапанбѣ. Коли довѣдается о тыхъ машинкахъ, познайте, колько то дорогочаго часу тратите черезъ то, що ихъ не маєте, лишь абысъте не говорили: „Насъ не стане на такій машини, а хотѣбы и котрого стало, та

шо зъ того, коли не буде умѣвъ ими орудовати.“ — Мы не будемо писати о великихъ, отже дорогихъ машинахъ, але о такихъ, якимъ уживають въ Нѣмеччинѣ меньшій посѣдателѣ грунту, а шо ся тычить того, шо не умѣли бы съеть такими машинками орудовати, послухайте, шо вамъ порадимо:

Коли выгадали Американцѣ машинку до шитья, а кравцѣ жидки перенюхали, шо тіи машинки суть уже по великихъ мѣстахъ въ напомъ краю, урадили заразъ межи собою, абы одного зъ помежи себе выслати, щобы той машинѣ придвигився, и абы научився на ней шити, и абы колька такихъ привезъ. Зложили они заразъ гроши, и жидокъ поѣхавъ, научився, а коли вернувшись, научивъ другихъ, и нынѣ уже по всѣхъ мѣсточкахъ піютъ жидки такими машинами, а горко такому, шо сї еще не має.

Такъ, якъ жидки тутъ зробили, може зробити кожда громада, кожде товариство тверезости. Припустимъ, шо въ громадѣ есть ино 100 господаровъ такихъ, шо хотѣли бы мати всѣ машинки до управы грунту, они можуть написати до товариства Мих. Качковскаго въ Коломыи, а тое спровадитъ имъ такой машинки и выпаде для нихъ тое дешево, но абы умѣли тымъ орудовати, найже выберутъ зъ помежи себе честного, тверезого, добре бы було, кобы такого парубчака, шо умѣє читати и писати, най му зложать на дорогу лишь по 50 кр. и най го вышлютъ до такого газды, котрый оре лѣпими якъ мы плугами, сѣе и сапне машинами, годус лѣнише худобу, має красній сѣчкарнѣ, и той парубчакъ научится тамъ всего доброго, а коли зъ бттамъ верне, научить цѣлу громаду. Наука та не буде много коштувати, парубчакъ може тамъ бути и цѣле лѣто, а за то шо буде помагати въ роботѣ, буде мати харчъ (ѣдо) а и бнѣ самъ мавъ-бы зъ ней великій хосенъ, якбы не мавъ свого грунту, мoggъ бы познайше пойти въ добру службу.

Скаже кто: „А зъ бткі взяти такого парубка, а хотѣбы бувъ, та чи знаемо мы, куди его посылати.“

И на се есть рада. Роаумный пойде, и газда може пойти, най лишь громада порадитъ, абы грунтъ его не стоявъ пусткою тогды, коли его не буде въ дома, а куда посылати, тому порадитъ товариство М. Качковскаго.

Скаже але кто: „А бнѣ вернеся зъ бтти и пойде лихознае куда.“ — И на то есть рада, можна зробити зъ нимъ письменну умову, щобы не смѣвъ пойти въ службу борще ажъ за 2 або 3 роки т. е. тогды якъ своихъ людей выучить, и сему порадитъ товариство Качковскаго. Дай Боже абы лиши рада наша межи вами принялася.

Письмо изъ Галле (въ Нѣмеччинѣ.)

Честні панове газды!

Не Нѣмецъ се вамъ пише изъ далекого нѣмецкого краю, но вашъ русскій братъ, шо го загнала

судьба на чужину, щобы придвигився тымъ Нѣмцамъ, якъ то они живуть, та господаруютъ. Я мoggъ бы снісати велику книгу, хотѣвши спбмнти про все, що нового видати по великому бжжому свѣтѣ. Но въ сੱмъ маломъ письмѣ лишь напишу вамъ, панове газды, що якъ я выѣхавъ изъ родины, чимъ дальше, то очей миѣ неставало дивитися на тѣ чужій мѣста и села, поля, сады и лѣсы. — Вы читали, панове газды, въ „Русской Радѣ“ та въ „Науцѣ“ про тыхъ Чеховъ, шо то также Славяне якъ и мы. Вы читали, що тѣ Чехи були также темній та бѣдній, но якъ взялися до науки а почали трудолюбиву, тверезу, та честну жизнь, то въ короткому часѣ ібднеслися такъ, якъ и Нѣмцѣ. — Ой се свята правда, що вамъ пишутъ Веч. отецъ Намовичъ и панъ Бѣлоусъ, бо то кажу вамъ, той ческій край противъ нашого якъ свѣтлый рай выглядае. Булисъте може, честній газды, въ якомъ прекрасномъ огородѣ, або садѣ двбрскому, що въ немъ порядкуе учений огородникъ? — Отже знайте, що на тихъ Чехахъ я не мoggъ повѣрити, що то полемъ єду, бо то земленъка такъ красно оброблена, а та деревина при дорогахъ и по межахъ всякий кусти, а сѣножата, що штучно наводняються, а верхи гбрь всѣ лѣсами убрани, села изъ зеленыхъ садовъ выглядяютъ, а люди — ой панове газды — тѣ люди не набрясклі, та блѣдні, та нужденій, но здоровій, тверезій та богатій, бо они спбзнали ту велику силу науки! — И селянинъ ческій учений, и майстеръ и купецъ и фабриканть, тамъ нема жидовъ, щобы користали изъ темного человѣка, бо всѣ Чехи просвѣщенній и працевитій. — Ческій край то граничитъ съ Нѣмеччиною, а вже тутъ весь народъ лиць по нѣмецки говоритьъ, вже інші звичаи и обычай. — Великій Боже, що то за рбжница межи нами, бѣдными Русинами а щастливими Нѣмцями. Сюда въ Нѣмеччину изъ цѣлого свѣта приходять люди, щобы учитися у Нѣмцѣвъ всякою доброю и пожиточною науки, но изъ Галичини и Буковини маже нема никого, бо у насъ велика бѣднота, нема за що сюда єхати и тутъ удержановатися. — Но чей вамъ Господь Богъ поможе, честній русскій люди, просвѣтитися, бо лишь такъ доберетеся до добра, а тогда и вы зможете давати дѣточки вашій у науку, якъ то ся дѣе у всѣхъ ученихъ народовъ. — Нѣмцѣ попередили нась страшно, бо не лишь изъ Америки посылають сюда молоджъ, но навѣть изъ японскихъ острововъ, що за восточнымъ берегомъ Азії, богатый японській народъ темній бувъ якъ и мы, но теперъ всѣми силами береся до науки. — Тутъ въ Нѣмеччинѣ сельскій народъ вже такъ проевѣтися, що то велика ганьба и нечестив, если кто не письменный, а суть вже правда цѣлій, великий нѣмецкій краї, що всѣ а всѣ письменній. Нѣмецъ не збстає лишь при азбуцѣ, но записує собѣ и читає всякий газеты и книжки, а въ томъ нѣмецкому господарствѣ, то все чисто а спрятно, що ажъ любо дивитися. — Въ одно мале село приходять тутъ що днія 200 чисель всякихъ газетъ, но повѣдають, що наша

бѣльпій села богато бѣльше газетъ тримають. А кѣлько то въ нашимъ краю такихъ людей, що вже умъ-
ютъ ту азбуку, но що зъ того, коли не умъютъ той
даръ божій на добре употребити, и збстаются безъ
всякого ножиточного читанія? — Наука, панове газды,
наука то едина наша помочь, бо за нею иде твере-
зость, працевитѣсть, а щезне вся бѣда. Написавъ я
вамъ, любезній читатель, где-що подалеку изъ Нѣмеч-
чины, а напишу вамъ съ божою помочію въ слѣду-
чомъ числѣ еще про тутейшое житѣе, напишу также,
якъ то Нѣмцѣ говорять про наші русскій газеты. —
Бувайте здоровий, вашъ ѹцирый

Ф. А.

Промыслъ и торговля.

(Дальше о волняныхъ выробахъ.)

Плетеній волняній шапки, котрій найбѣльше на
Мазурахъ, такожъ въ перемышльскомъ, въ жолкев-
скомъ, львовскомъ и где-некуда въ золочевскомъ се-
ляне носять, суть такожъ чужіи выробы; вырабляють
ихъ дѣвчата сельскій, нѣмкинъ, ба не только сельскій
а и мѣщанки панны, и не великая то штука такую
шапочку выплести. Наші русскій дѣвчата могли бы
тымъ занятия съ легкостью, бо не потреба до того
много приборовъ и заходу, — чистон волны тонко
упрясти можна и самѣй; синон, жолтои, червоной и
зеленои краски купити, а не велика штука и самой
зробити, бо въ фабрикахъ где сукна, волбчу с. е.
волняній нитки, на сино красясть употребляють мочь
человѣка, въ котрой волняну пряжу мочать, а на
жовту фарбу лупина зъ цыбулѣ, въ котрой волняна
пряжа варится, а на червону кѣльку дніей мочити въ
брезиліи або въ ольховбй корѣ и трѣскахъ, и маєшъ
дѣвчину всякую краску для крашенія волны, и вотъ
цѣла нами не видана нѣмецка тайна; тогда 4 дроты
или патычки изъ твердого дерева, и играшкою упле-
тешъ вечерами зимову понькоху або шапку мужицку,
червоный або синій поясъ. Но то нещастье наше, що
у насть суть до всего оппоненты и противорѣчники,
и забивають всякую гадку, на все знаютъ або злою
волею або нерозумомъ щось отказать або отводити
когось бѣзъ его намѣренія, накидаючи якусь причину,
то се, то то, то тамъ такъ, а ту у насть инакъ, бо
тое а сее! — а то все дурное, доничого не приданое!
Спробуйте лишь русскій дѣвчата; батьки, матери
дайте понуки до того, а при малыхъ средствахъ,
а при доброй воли, прилѣжной роботѣ, вечерницями
дѣло ібайде.

Кромѣ фабрикъ мануфактурныхъ въ Чехахъ и
Нѣмеччинѣ, занимаются кружки дѣвочіи выробленьемъ
ручныхъ роботъ; а именно въ Австріи по при Линцу
и Сольноградѣ; въ Тиролю, где меніе механическихъ
фабрикъ, достарчають Тирольки-дѣвчата ручнои ро-
боты майже на цѣлу Европу. И не закладано тамъ

великихъ фабрикт, но изъ 3-4 дѣвчать вышла гадка
собрати 20 дѣвчать, зложитися по кѣлька крайпаровъ
на початокъ на матеріяль — а суть тамъ такій
кружки-товариства по селахъ, где по 50 дѣвчать пле-
тутъ — а въ мѣсточкахъ по 100 и кѣлькасотъ, и раз-
сылають свою рукодѣлью волняну по всѣмъ всюдамъ
и гроши беруть, а немаючи грунту самі соба тыся-
чи на посаѣ зарабляють.

Якій то красній, тотѣ широкій, синій та червоній
поясы съ синими, жовтыми, зелеными пасмами и то-
роками (френдзлями), що наші селяне а где-куда
и мѣщане носять, а моглибы ихъ и паны наші но-
сити. А где то задѣлися стародавній, шовковой золо-
томъ тканій такъ зовыми „слуцкій“ поясы??! Мабуть
всѣ въ жидовскихъ коморахъ!

Якій то прекрасный женскій промыслъ и робо-
та, кобы то наші дѣвчата та молодицѣ хотѣ на тако
змоглися, якій бы то бувъ заробокъ?! У насть жи-
довки сидячи въ крамницахъ уплютають по крайной
мѣрѣ для себе потребній женскій приборы, а чому жъ
бы не могли того христіянскій дѣвицѣ вырабляти? Чи
у красавицъ христіянскихъ не такій пальцѣ якъ у жи-
довокъ? — Вѣдь не такій, бо у одної лишѣ до сер-
па, до кудели склад..ї, — а у другої лишь до фор-
тепіяна, та до картокъ „Мицкевича“ и т.п. складній —
а прочій часъ.... „dolce far niente“....!

Дальша спись адресъ фабрикъ:

- Шуманъ Августъ, торговля металлическихъ товаровъ въ Львовѣ.
- Пичъ. Фабрика машинъ и металлическихъ товаровъ въ Львовѣ.
- Руссоцкій, Баль и сблока. Фабрика машинъ и снарядовъ господарскихъ въ Львовѣ.
- Fabryka maszyn, narzędzi rolniczych i odlewalnia Włodzimierza Eliasiewicza w Tarnowie.
- Eisenwerke des Grafen Alexander Branicki in Sucha in Galizien (выробъ желѣза).
- Графъ Баденій Володыславъ. Фабрика же-
лезніхъ выроббовъ. Демна нужна, почта Николаевъ.
- Поповичъ Францъ. Торговля желѣзныхъ и
норимбергскихъ товаровъ въ Львовѣ.
- Koczyński Albin. Zeughammerschmiedgewerbe in Kimpolang. Bukowina. (самоковъ-ковальня).
- Сблока комисова для земледѣлія и промысла
земледѣлческого, — Красицкій, Краинскій и сблока
въ Львовѣ.
- Цыбульскій и Веберь. Торговля желѣзныхъ
и норимбергскихъ товаровъ въ Львовѣ.
- Фялковскій Андрей. Мѣдяно-ковалный заводъ
въ Велдѣжи почта Долина. (Дальше буде).

Лѣкъ на заразу худобы зовыми книги супомъ.

До сего часу еще не удалось никому вы-
найти лѣкъ на тую страшну слабостъ, которая

шо року забирае не сотки но тысячи рогатои худобы, и коштує нашъ край и нашу державу огромні сумы, щобы бтъ неи забезпечитися. Власне сего року були важні росправы о ней въ вѣденській думѣ державной, якимбы способомъ не пускати тую заразу зъ Россіи, откій она найбóльше приходитъ. Були такі, що радили, обсадити всю границю войскомъ, но не ухвалили того зъ взгляду на огромні кошта, котрї таке замкнене границѣ за собою потягнуlobы, а однако же забезпечилобы край бтъ заразы, вѣдома бо рѣчъ, що заразу тую и песь и лись и кѣть и вовкъ и ворона перенесе, от же жадна сила людска границѣ заперти не въ станѣ.

Теперь получили мы письмо изъ глубокой Россіи, зъ Нижнаго Новгорода, въ котрѣмъ описується лѣкъ, якимъ удалось уже заражену книгосушомъ скотину вылечити. Не для того пишемъ о тѣмъ лѣку, щобы кто изъ читателївъ нашихъ хотѣвъ пробовать на свою руку, но пишемъ для того, щобы лѣкарѣ въ тыхъ мѣстцахъ, где уже зараза выбухне, схотѣли робити пробу такъ великои ваги для краю и для державы.

Пріятель нашъ изъ Нижнаго Новгорода описує якъ худоба заражена лѣчитися повинна. Перше треба прищї, що худоба така має на писку, и на яслахъ натерти твердымъ ляпісомъ (*Silberhydrat*) потому треба розпущеніемъ ляпісомъ за помочью пензля помастити червонї мѣстца на языцѣ и въ горлѣ. Послѣ того вдаєся до половины бутельки оливи добру ложку чистого сальмяку (*ammonium muriaticum*) и заливаєся тымъ худобу. Дозисъ така даєся худобѣ ваги бтъ 166 до 233 фунтovъ, для тяжшої штуки треба бóльшу дозисъ давати.

Если хороба въ самомъ початку, то уже по зажитю одної давки худобина веселѣє, и стає румигати, если хороба уже глубша и худоба по першой давцѣ не подужає, то треба повторити що другій день, а прищї въ писку якъ затягаються по першомъ замашеню, вже бóльше не замашовати.

Звертаємъ на той лѣкъ увагу нашого выс. ц. к. намѣстничества и высокой министеріи землемѣства.

— Состояніе вкладокъ касы щадничой въ Станиславовѣ зъ днемъ 28 лютого 1875 у 1651 сторонѣ выносило 586.804 зр. 50 кр. въ мѣсяци мартѣ 1875 вложило 62 сторонѣ 25.108 зр. 72 кр. выняло 36 сторонѣ 10.003 зр. 72 кр.

прибуло прото 15.105 зр. 62 кр.

Состояніе вкладокъ зъ днемъ 31 марта 1875 у 1677 сторонѣ выносить 601.010 зр. 12 кр.

— Счетъ касы пожичковой громады Белелуя пов. Снятинскаго отъ 1 мая до 31 грудня 1874. Початковый станъ касы 1 мая 1874 331 зр. 69 кр. Удѣлено пожичокъ на 326 зр. — кр. 6% бтъ той сумы 14 зр. 6 кр.

Кромъ отсокъ готового въ касѣ еще:

- 1) зъ добровольн. датк. 5 зр 93 кр.
- 2) не розпож. капиталу 5 зр. 69 кр.

Разомъ 351 зр. 68 кр.

Загальний маєтокъ съ кїнцемъ 1874 р. становитъ suma 351 зр. 68 кр.

Отъ заряду касы пожичковой въ Белелуї
Іванъ Andr. Шлемко Феофиль Кобрынскій
начальникъ Михайло Марусикъ
кассіеры.

Що въ свѣтѣ чувати?

— Найяснѣшій Монарха вернувъ 7 л. цвѣтня зъ Італії, где Его дуже сердечно принимали. Въ Венеції пріймавъ его король италійскій съ своею родиною, а мѣсто було чрезъ два дни освѣчено, народъ всюда пріймавъ съ восторгомъ, а войско робило велику параду. Теперь Монарха обѣжджає Дальмацію. Дня 11. бувъ въ Задарѣ. Коли поверне Монарха до Вѣдня еще не знати.

— Въ соймѣ львовскому якось дуже тупо иде. Богато депутатовъ получили урльопъ и бѣзѣхали до дому. Внесенія надѣя которими теперь радятъ суть: внесеніе о знесенію пропинації; внесеніе о способѣ будованя краевыхъ дорогъ; внесеніе о побольшенню депутатовъ изъ мѣстъ и еще кѣлька поменшихъ. Громады нашї ніякихъ петицій теперь невыслали.

Наші депутати ходятъ точнѣсенько на засѣданія, кромъ о. Ив. Озаркевича, который не давно подяковавъ за посольство. На его мѣстце здаєся не буде теперь выбору, бо въ осени, якъ мы уже доносili, будуть въ цѣломъ краю выборы до сойму. Соймъ буде еще 3-4 тыждинъ радити, а потомъ буде замкненый.

На великодній свята, якъ намъ доносять, маются въ богато мѣстцахъ отбути торжества тверезости. Добрый то часъ на такій торжества.

Польскій газеты писали, що въ станиславовскому, въ тихъ селяхъ, где люди поприся-

гали отъ горевки, наново теперь начинаютъ пiti. Незнаемъ чи то все правда, але якъ-бы була правда, то смертельный и непростительный грехъ, противъ Бога и святого креста, передъ которымъ люди публично присягали. Богъ тяжко еще на семъ святъ присяголомцвъ покарае!

Годъ сего року дочекатися намъ весны. Три дни було красно, тепленько, а отъ вчера дощъ съ снѣгомъ и студень. Горы покрыты еще грубымъ снѣгомъ. Озимины коло насы красні, але коло Львова и въ бережанскому где-куда повышавали.

— Въ Нѣмеччинѣ все таки не устаетъ переслѣдованье священниковъ.

— Пишутъ газеты, що цѣла епархія холмска перешла на православіе.

Н О В И Н К И.

— „Порука“, товариство русскихъ мещанъ въ Шоморянахъ получило на дняхъ затверженіе своихъ статутовъ Выс. ц. к. Намѣстничествомъ. Въ третій день великодніхъ святъ отбудется загальное собрание членовъ товариства, на которомъ помежи иншими має выбратися выдѣль товариства.

Поинѣже однако послѣ статутовъ предсѣдателемъ товариства може бути выбраний толькo почетный, интелигентный членъ, для того просить провизоричный выдає окрестныхъ нашихъ интелигентныхъ людей до чимъ скоршого вступленя въ почетній члены того товариства. — Поморяны 8. цвѣтня 1875.

— Отъ Остры. Въ свѣтлый понедѣлокъ и вторникъ, т. е. дnia 26 и 27 цвѣтня с. г. отправится въ Острѣ коло Коропца духовная мисія въ цѣли запровадженїа тверезости. Для того маю честь Всеч. окрестное Духовенство, братства тверезости громады и всѣхъ вѣрныхъ умилно запросити.

Антоній Заріцкій,
прих. Остры.

— Общество Михаила Качковскаго вѣйде въ житѣи небавомъ и велика на него надѣя! Першу книжочку составляе о. Наумовичъ подъ заглавiemъ „Съ Богомъ“ и уже небавомъ начинеся печатати. Въ той книжочцѣ буде основно представлена вся цѣль общества. — Другу книжочку составляе о. Игн. Галька дуже поучительну о цѣлѣмъ организмѣ державибъ. — Карты для членовъ выготавляются въ Вѣднѣ въ печатни Соммера, и небавомъ раздѣланы будуть всѣмъ членамъ.

— Въ Черновицяхъ уже съ початкомъ року школьнаго 1875/, отворене буде всеучилище, а при немъ буде катедра русскаго и церковнаго языка, за что также нашимъ посламъ подяковарати маємъ.

— О. Наумовичъ, желаючи „Науку“ свою зробити интересною, купивъ въ Вѣднѣ апаратъ фотографичный и вышиле съ нимъ свого сына по краю здомати народній типы, околицѣ, церкви красні, лица славныхъ нашихъ людей всякихъ стаковъ и пр. и надѣяся, що фотографъ принятый буде всюда гостинно.

— Въ Карловѣ заложила пчт. г-жа Макаревичова, жена учителя, склепъ. — Дай Боже, щобъ всюда по нашихъ селахъ и мѣсточкахъ христіанскій склепы повставали, щобъ наши люди подносилися — а притомъ селяне много часу и выдѣлковъ та и себе и худобу защадять, божъ тогды не потребують за найменшою рѣчю до мѣста о милю, двѣ, торопитися — а чистъ, то много значитъ — илю наші люди не живуть съ вырахованьемъ, та и не знаютъ его оцѣнити.

— Громада Городниця надъ Збручемъ старається у себе много доброго запровадити и то все о своихъ власныхъ силахъ безъ понуки священника мѣстцевого, къ сожалѣнію на справы общого добра нашего обоятно задивляючогося, а въ поступанію своимъ для общеполезныхъ заведеній непріязнено, даже піякихъ часописей не читаючого. — Мы съ своей стороны тѣшимся, що тамъ господари суть честні и письменні — а чай и панъ-отецъ своею поважною порадою и жертвою для добра народа нашого не будуть скупѣтися завчасу причинитися.

— Г. А. Мильеровичъ редакторъ „Насіа“ въ Станиславовѣ, зеставъ выключенъ зъ Товариства господарчого (паньскаго) Станиславовскаго отдѣлу за тое, що въ своеї газетѣ писать часто за тверезостю и уймався за селянами и маломѣщанами.

— Съ сею весною, якъ зачуваємъ, розбочнеся регуляція рѣки Прута, а межи Снятиномъ и Залучемъ буде мѣсть будоватися.

— И коло Перемышля начинає уже тверезость ширитися! Въ селѣ Ольшанахъ люди уже слюбуютъ. Такъ въ недѣлю крестопоклонную послюбовали: Михаиль Дмитрасевичъ учит. Андрей Дубикъ дякъ, съ жіною Марию, Григорій Матвійчукъ старшій братъ, Григорій Пѣсарскій, Николай Иващенко, Іоаннъ Маковецкій лѣсничій, Анна Войтовичъ и прч. — Надѣя, що за ними підїде вся громада.

— Въ селѣ Сороку коло Микулинця дуже много господаровъ уже послюбовало, такъ що арендарь уже гадає съ всѣмъ забиратися. Щастива дорога!

— Въ суботу дnia 10 л. марта по разъ першій сего року далися чути сильні громы и лискало довольно довго, ажъ наконецъ пустився дощъ съ градомъ.

— Накладомъ администрації „Науки“ вийшла брошурка о. И. Наумовича „Крѣслатій Тополѣ“ въ Вѣднѣ дуже красно перепечатаній изъ „Науки“ 1872. Цѣна одного екземпляра 20 кр. съ пересылкою підїе опаскою 22 кр., не 15 якъ ошибочно оголосила „Ластівка“, бо то найнижша цѣна, яка лише може бути, щобъ вернулися выдатки за друкъ.

— „Золотую книжочку“ о. И. Наумовича просимо у насъ не замавляти, бо мы еи не маємъ, бо она власностю львівської Матицѣ, а Матиця отдала Ставроопігію на продажу, тожъ записовати треба изъ Ставроопігію. Цѣна єй 15 кр. а. в. О. Наумовичъ составляє теперь 2-ю золотую книжочку для дѣтей, котра вийде въ Коломыї.

— Пересторога. Дня 25 лат. марта, прійшовъ до мене господаръ тутейшій В. П. съ карточкою въ рукахъ, на которой було написано: „Wrózba losu.“

„Ото за туго карточку, повѣдає господаръ до мене, жена моя голову ми розвалила. Тутъ выразно стоить, що она хабалівъ має, що мене нищить и що въ разѣ колибъ я съ ниною бувъ оженився, то я бы великомъ паномъ зеставъ.“

Прочитавши туго карточку довѣдуся отъ того чоловіка, що въ мѣсточку Рогатинѣ якійсь дурисвѣть тії карточки по 5 кр. продає — при конці которыхъ єще і нумера захвалюєся, котрій неохідно на лотерії вийти мають.

Той фактъ подаю до общиї вѣдомості чест. громадъ съ тою пересторогою, щобъ тымъ дурисвѣть не вѣрили, себе на ганьбу не выставляли, тымъ больше, що кожда ворожба есть грѣхомъ великомъ и обманомъ для легковѣрнихъ.

Іванъ Дурбакъ.

— Слѣдующе Ч. „Русской Рады“ вийде передъ Воскресеніемъ въ суботу.

— Дуже порадно було-бы, колибъ то вы панове господаръ сходилисѧ що недалъ до школы та просили свого п. учителя, щобъ вамъ розказовавъ и поучавъ васъ о новихъ мѣрахъ и вагахъ, котрій народъ уже въ цѣлому краю нашому въ уживаньї приписаній суть; тожъ щобъ потому не було ба-

замутства та ошуканьства, то треба завчасу до головы по розумъ пойти. — Не гадайте собѣ, якобы то дуже трудне дѣло, ту лишь тра умѣти на десятки и сотки розраховувати — мѣры же самі суть дуже справедливї. Предовсемъ раджу выстругати собѣ патыкъ простыи четверогранчасто на 38 цалей вѣд. довгій та позначити си карбами на однѣмъ боцѣ (метрѣ) нову мѣру, (съ подѣломъ на 10 большихъ а 100 малыхъ отступовъ) що то замѣсть локтя и сажня буде уживатись; на другомъ боцѣ локоть нашъ, на третомъ вѣден. локоть, а на четвертомъ боцѣ повѣ-сяженъ съ стопами и цялями. О тѣмъ вамъ будемъ все по троху згадовати.

Ф.

— „Ластобка!“ Підѣ такою назвою выходить бѣль нового року въ Львовѣ русская газетка для дѣтей съ образками два разы на мѣсяць. Мѣстить она въ собѣ дуже много пожиточного и для науки, и для забавы, а кажде число тои широрусской газетки украшено колькома образками. Кажда громада, кажде братство церковне, кажда читальня повинна бы записати собѣ изъ Львова тую газетку, зъ котрои дѣти а часомъ и старшій, много пожиточного научатся. Газетка тая не дорога, бо коштує на рѣкѣ лиши 2 зр. 50 кр., а на півъ року 1 зр. 30 кр. Гроши посыпали підѣ адресомъ: „Редакція „Ластобки“ въ Львовѣ, ч. 3. русская улица.“

— Для бурсы коломыйской прислали до Ред. „Русской Рады“ Веч. о. С. Войнаровскій госп. зъ Ковалевки 40 кр., чест. Громада Соколівъ 2 зр. Веч. о. Гавр. Глѣбовицкій пр. Соколова 1 зр.

— Для общ. Кач. прислали до Ред. „Русской Рады“ Веч. о. Дрогомирецкій пр. Княжа вкладки бѣль: Дм. Ластовичкого, П. Виннатука, Ф. Гаурилюка, Гр. Кибеча и Ив. Кибеча по 1 зр. — Бл. г. Адріянъ Мазуръ приславъ бѣль себѣ 1 зр., бѣль чч. гр. Войтѣха Сметани и Вас. Наорльевича обывателівъ Знесіння коло Львова по 1 зр. разомъ 3 зр.

Кореспонденція секретаря общества имени Михаила Качковского.

— Ч. 217. О. Ружицкому въ Стр. Три плуги замовилисьмо, розумѣесь безъ колесниць, бо не спомнулись о тѣмъ. Еслибы и тыхъ вамъ нужно, могли бысьте одержати за цѣну 6—8 зр. (якъ до доброти). Вкладку о. Рожанковскаго записалисьмо.

— Ч. 219. Бл. г. Фр. Штробель въ Б. Сочиненія вашій будуть употребленій. — Що до заложенія касы пожичковой, то розумѣесь само собою, що треба статуты такъ поправити, якъ того вимагає власть. Ярадивымъ однакожъ заложити касу заличкову (Vorschussverein), бѣльше можнабы помочи такою селянамъ. Потребнї информації радо удѣлю.

— Ч. 225. Впр. Д. въ У. П. За плуги отписалисьмо уже. Талмудъ и проповѣди выплюются вскорѣ. Книжки противъ піянства суть особенно: Луць Заливайко 15 кр.; Чудо якихъ мало (3 кр.); Сава русскій мудрецъ (3 кр.); Фармазони (12 кр.); Принада (8 кр.); — а особенно газеты „Наука“ и „Русская Рада.“

— Ч. 226. Бл. г. Дякова, Пр. о. Ростковича и Бл. г. Ковалчукъ зъ Незвискъ упрашаю о поновный списокъ членовъ уплатившихъ, где-бы точно выражений були имена крестнї. При розсылцѣ книжокъ могутъ пото-му неточности заходити.

— Ч. 227. Ч. г. Василь Дутка въ Б. Незнаю, чи дѣсталисьше пилу? Лишається вамъ еще 1 зр. 28 кр.— 1 зр. 22 кр. стояла посылка, бо треба було заплатити на двбрца за то, що лежала три тыжднї. Тому одна-

кохъ не я виненъ, ино вы самі, бо неподалисьте до-кладно стація. Що зробити съ тими 1 зр. 28 кр.?

— Прошу участвовавшихъ въ складцѣ въ Підмихайллю и Белелуи, або гг. собиравшихъ ті складки, щобы наволили объяснити, чи складали ті гроши яко вкладки членскій или даромъ? Всѣхъ гг. участвовавшихъ въ тыхъ складкахъ вписавъ емъ яко членовъ съ отвѣтными вкладками; тожъ треба може ихъ переписати въ іншу книгу, бо гроши даромъ сложеній призначений суть на инвентарь або на коренный фондъ общества.

— Ч. 230. Г. II. въ П. Читанку вашу не одобreno, прошу розпорядити нею.

— Сложили въ дарѣ для общ. Мих. Качковскаго: Бл. гг. Небыловецъ 50 кр.; I. Рудницкій 50 кр.; Лонкевичъ 1 зр.; Козоровскій 50 кр.; Войнаровскій 50 кр.; Кучинскій 30 кр. — Вкладку сложиль г. Заградникъ 1 зр.

Иларіонъ Шушковскій.

Переписка съ всѣми.

— Веч. о. В. Рож. въ Стр. ниж. 1 зр. яко вклад. до общ. Кач. отъ о. Рожанковскаго получили; замовленіе плуговъ припоручено г. секретарю. — Веч. г. С. Хар. въ Рак. 5 злр. 60 кр. на „Русску Раду“ и „Науку“ получилисьмо.

ИНТЕРПЕЛЯЦІЯ.

Осмѣляемся запросити Вспчт. О. А. Заклиньского прих. въ Богородчанахъ старыхъ, посла на соймъ краевый и въ думу державну, що сталося съ статутами бурсы Станиславовской отослаными до Вѣднія на Его руки еще въ мѣсяцю съчию с. г. Часть три-мѣсячный кажется намъ остаточно за долгій бути.

Многи интересованій зъ Станиславова.

ПОДЯКА.

Подписаный будучи тяжко слабый, а притомъ въ великомъ смутку, бо въ короткомъ часѣ моихъ четверо дѣтей умерло, підупавъ я бувъ такъ, що годъ було и на кусникъ хлѣба заробити. Въ такѣй то моей тяжкій журбѣ и нуждѣ, приславъ менъ Богъ помочь въ особѣ Веч. о. Тышовицкаго прих. зъ Бортникъ коло Толмача, который подавъ менъ помочну руку, удѣливши менъ безъ ніякої претенсії зашомогу, за що я и цѣла моя родина молячись Богу складаю тутъ публично сердечнѣйшу подяку.

Коломыя 24/3 1875. Мендель Веберъ.

ИСИДОРЪ ВОЛѢПСКІЙ

огородникъ въ Голобутовѣ почта Стрыи, препоручає поченнимъ родимцямъ свій ново-оснований складъ насѣння ярины и цвѣтівъ по слѣдуючихъ цѣнахъ:

Карафолъ лутъ 50 кр., капуста до квашеня (россада) лт. 15 кр., капуста волоска кучерива лт. 15 кр., каларена лт. 15 кр., салата лт. 15 кр., морковь лт. 8 кр., петрушка лт. 6 кр., бруковъ лт. 8 кр., редковъ мѣсячна и зимова лт. 10 кр., бураки цвѣкли лт. 6 кр., бураки для коровъ цукровій фунтъ 50 кр., горохъ цукровій футъ 40 кр., огорки лт. 15 кр., і прч. ярины по мѣсячнѣ цѣнахъ. — Цвѣты: левкоя, балсамини, астри, братки, цвѣння, розета, василікъ, меліса і прч. звітокъ бѣль 10 кр., і вище. — славная картофля американска ружева фунтъ 10 кр., цетнаръ 8 злр., щепы овоцівъ 3-лѣт. штука 1 злр.

КОХОМЫ
15. 24. 1875

4. 8.

РУССКАЯ РАДА

Г. V.

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два разы на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплаты
выносить: на рекѣ з. злр.; на
поймѣ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

За редакцію отповѣдѣ: МИХАЙЛО Бѣлоусъ.
Редовный помочникъ: ИВАНЪ Наумовичъ

Коломыя днія 15. Цвѣтия 1875.

ХРИСТОСЪ ВОСКРЕСЪ!

къ велика, якъ широка и неизмѣрна
наша свята Русь, всюда нынѣ весело
граютъ звоны, а изъ миліоновъ грудей вѣрного
народа добуваеся тая кождому щирому хри-
стянскому сердцу такъ мила, такъ солодка
пѣснь: „Христосъ воскресе изъ мертвыхъ,
смертю смерть поправъ, и сущимъ въ гробахъ животъ даровавъ.“

Чому то тіи звоны такъ весело граютъ,
чому то та же радость въ цвѣломъ русскому
родѣ на голѣстіи тои пѣсни?

Есть, братя, чого радоватися, бо то мы
нынѣ обходимо великій праздникъ безсмертно-
сти, вѣчности душъ нашихъ. Іисусъ Христосъ
Сынъ божій, спаситель міра, що явився на
свѣтъ, щобы объявити народамъ волю божу,
и щобы принести себе яко жертву невинну на

крестъ за грѣхи людскій, — Іисусъ Христосъ,
поруганый, замученый, роспятый на крестѣ и
погребаный въ гробѣ воскресенiemъ своимъ
отнесъ побѣду надъ всѣми ворогами свѣтла и
правды!

Ой Русь наша вѣками страждала, ой Русь
нашу вѣками роспинали вороги и уже голосили,
що она убита, мертвa. Прійшовъ часъ, прійшло
ей спасеніе, добрѣ цѣсари зняли зъ ней нево-
лю, но и свобода не воскресила еи до житя,
бо она загибала въ темнотѣ, въ піянствѣ, въ
грѣхахъ, въ лихвѣ, въ довгахъ, въ голодѣ и
нуждѣ.

Страждала ты Русе наша, страждала, въ
бѣтчинѣ твоей ты була гей въ чужинѣ, гей
приблудою на чужбѣмъ хлѣбѣ; на той твоей
землї, где твои питомій князѣ пановали, руга-

лися твоей вѣрѣ, твоему обрядови, твоему языкови, звали тебе народомъ простымъ, хлопскимъ, недостойнымъ добрыхъ, справедливыхъ правъ, и коли другой ъли при богато заставленыхъ столахъ конституційныхъ правъ, тобъ кидали лишь окрушины и недоѣдки пôдъ стôль!

Бѣдна ты була, Русе наша, а причиною твоей бѣды то было, что по правдѣ для тебе еще Христосъ не бувъ воскресъ! Ты звонила, ты спѣвала каждого року въ день свѣтлого Воскресенія, но ты не розумѣла тыхъ слôвъ: Христосъ воскресъ. Христосъ то свѣтло, то сонце премудрости, онъ воскресъ, но не для тебе, бо ты его не видѣла въ твоей темнотѣ, ты до него доступити не могла въ твоихъ грѣхахъ. Пустыми словами були твои пѣсни, и звоны твои голосили побѣду, а ты була невѣльницею, посмѣховискомъ всякаго врага и супостата.

Ажъ тогды по правдѣ заспѣваешь „Христосъ воскресъ,“ ажъ тогды истинно у тебе воскресне Христосъ, якъ откинешь отъ себе темноту, піянство, поганьство, якъ просвѣтишся, спознаешь свое человѣчое достоинство, якъ исполнишь твои повинности христіянскіи.

Ужѣ суть у насъ громады, въ которыхъ по правдѣ, воистину, Христосъ воскресъ, где свѣтло Христовое побѣдило вѣковую поганьскую темноту. По тыхъ громадахъ передъ селомъ стоятъ закопані кресты, а на тыхъ крестахъ надпись: „Память тверезости 1874 року,“ и еще друга надпись: „Крестъ Христовъ побѣдивъ поганьство, крестъ Христовъ побѣдитъ піянство.“

То тѣ громады, що взяли собѣ до серця премудroe и съ горячою любовию къ народови написаное слово нашего любезнаго Архипастыря Митрополита киръ Іосифа „о достоинствѣ человѣческомъ.“ Слово тое истинно апостольскимъ духомъ написано, и сила божа явлеяется въ немъ, бо где оно перечитается, тамъ и упадае въ людскїй серця и корениится, и въ слѣдъ за нимъ щезаютъ поганьскій привычки, и взносятся кресты побѣды, добродетели надъ грѣхомъ, розуму надъ безъумiemъ, достоинства человѣчого и христіянскаго надъ

давнымъ рабствомъ и пониженiemъ, правды надъ обманствомъ сатанинскимъ.

О ты любезная отчино наша Галицкая Русе! Звони нынѣ и спѣвай и веселися! Воскресъ для тебе Христосъ, и ты небавомъ воскреснешъ его всемогущимъ человѣколюбнымъ словомъ. Христосъ воскресъ для тебе по правдѣ, и идолы (болваны) тіи, що мы имъ покланялися, и приносili жертвы, що ложирали твой розумъ, твое имѣнне, твое добро, твою дѣдизну, сокрушатся. Ты Русе воскреснешъ, бо просвѣтишся, пойдешъ за щирымъ голосомъ твого отца Архипастыря, спознаешь твое человѣчое достоинство, выженешъ отъ себе піянство, очистишъ сердце твое и чувства твои, устаткуешся, умудришся и землемѣнку твою перетворишъ въ земскій рай. Отемнитель твои, ругатель твои, мантви твои, що тебе дурили, и дуртъкою тебе троили, що очи тобѣ закрывали передъ свѣтломъ божои правды, легкоробы и неробы, що темнотою твою богатилися, пойдутъ съ встыдомъ, а слово „Христосъ воскресъ“ буде для нихъ страшнымъ словомъ и судомъ.

Но не ставай на половинѣ дороги, иди смѣло и крѣпкимъ крокомъ на передъ! Мелися, учися, трудися, тверезися, то четыре золотѣ слова, що выписані на четырехъ рогахъ на грамотахъ общества Качковскаго, то тіи слова, що на голосъ ихъ Русь наша, якъ Лазарь изъ гроба на голосъ Спасителя воскресне и просвѣтится!

Звони нынѣ, веселися, спѣвай Русе святая! Згадай за сущихъ въ гробахъ, що имъ Христосъ воскресшій животъ даровавъ, а коли дѣти твои просвѣтятся свѣтломъ Христовымъ, коли въ кождой сельской хатѣ буде святое письмо и всяка книжна мудрость, коли недовѣрокъ уже не посмѣє съ фляшкою трутини заходить до русскихъ хатъ, коли добро твое умножится, и ты обновишся, тогды вразъ колись доноснѣйшимъ голосомъ заспѣваемъ сю ту пречудную пѣснь, що еи нынѣ спѣваємъ: „Христосъ воскресе изъ мертвыхъ, смертію смерть поправъ, и сущимъ въ гробахъ животъ даровавъ!“

А теперь лишь желаемъ вамъ панове братя съ тымъ свѣтлымъ воскресенiemъ Христо-

вымъ здоровья, щастя, благословенія божого! Желаемъ вамъ, чтобы землемѣка наша сего ро-ку обродила и исполнилася всякого добра, хлѣба, паши, меду, омасты; чтобы корчмы збъ днѣли, села и мѣста збогатѣли, чтобы мы всѣ якъ одна родина держались купы и въ всемъ мали одну раду, одну гадку: якъ-бы все было красще якъ-бы все было лучше, якъ-бы все было честнѣйше, якъ-бы все было славнѣйше та величнѣйше!

Письмо зъ-надъ Черемоша.

II.

Отямтесь добрѣ люди
И станьтесь учити;
Межи вами гараздъ буде,
Свѣть и вамъ розкрыты!

Казалисъмъ першѣ, что безъ доброго начиня, нема доброго ремѣника, а безъ добрыхъ орудій до управы грунту, доброго газды. Абы була рбля и найлѣпша, абысь давъ и найбльше и то найлѣпшого гною, уродится тобъ мало, якъ грунтъ зле управишъ, якъ го якъ нибудь выорешъ. Рбля ялова, але старанно и въ свѣй часъ управлена, родить бльше нежели гноена а лихо оброблена. Напишемо вамъ тутъ якъ належить кожду землю управляти, насампередъ але послухайте якихъ орудій (снарядѣвъ) потреба до доброи управы грунту.

До доброи управы грунту потреба конечно:

1. Плуга.
2. Поглубяча.
3. Рала улѣпшеного (екстирпатора).
4. Бороны.
5. Валка.
6. Машинки до сѣянья и
7. обжиника.

I. Плуги суть безколеснї и наколеснї. Плуги безколеснї суть легшї для худобы, но провадженіе такого плуга вымагає великои уваги; наколесный плугъ тяжшій для худобы, но орачеви легше его провадити, тому кажутъ: „Плугомъ безколеснымъ оре самъ орачъ, а наколеснымъ худоба.“

Плугъ складається зъ сѣмохъ частей:

1. Лемѣшъ,
2. откладница,
3. чересло,
4. плѣзъ,
5. спуница,
6. гредѣль и
7. сохи (чепиги).

Перші три части доповняють найважнѣйшу роботу, крае, отломуе и отверає скибу, — четверта есть подставою цѣлого плуга, тіи мають бути мѣцнї и добре зробленї, остатнї три суть помочники першихъ.

Добрый плугъ есть:

1. легкїй а мѣцнїй;
2. поединчїй а танїй;

3. мало вымагає потяговои силы;
4. оре ведля потребы, глубоко и мѣлко;
5. не лишає въ бороздѣ хребтвъ а скибы рѣвно оттинае;
6. не утолочує спѣдну версту;
7. скибы добре отвертае.

Всѣхъ тыхъ варункбъ не доповняє плугъ, якого у нась уживають, зъ деревяннимъ плозомъ (подошвою) и такою откладницею (полицею). Господарь, который жалує выдати колька ринскихъ на плугъ улѣпшнїй, якъ то кажутъ желѣзный, тратитъ дуже много.

Плѣзъ деревянный, на котрому цѣле вязанье плуга опирається, есть слабый, плугъ легко псуєся, а реперація выносить бльше, якъ добрый желѣзный плугъ; бнъ есть широкїй, утолочує дуже спѣдну версту землѣ. Каждый чей знае, якъ треба силоватися, закимъ спѣдну версту надконаєся, а потомъ и глубше уже легко копати. Мы плугами нашими псуємъ дуже грунть; народы инишій дойшли того, що збожже запускає свои корѣнцѣ на 8 до 12 цалѣвъ, городнина, еще глубше, а суть роды конюшинъ, що на пару, а навѣть и колька локтей свое корѣнье въ землю запускаютъ, и тому выдумали поглубячї, которыми спѣдну версту ролѣ спульхняютъ, а мы утолочуємъ ю нашими плугами.

Откладница деревянна, отвергає зло, глина до неї легко береся, не есть выгнена, тому операся дуже сильно о скибу, и она то есть причиною, що до нашого плуга треба дѣвъ парѣ худобы.

Плѣзъ желѣзный есть мѣцнїй, держитъ мѣцно цѣлый плугъ, черезъ то плугъ не такъ борзо псуєся; есть узкїй, не утолочує такъ дуже спѣдну версту землѣ.

Полиця же лѣзна есть мѣцна, гладка, глина до неї такъ легко не береся, есть на право выгнена, тому добре отвертае, а о скибу такъ сильно не опирається; скиба скоро лишь высунеся въ тое мѣстце где полиця выгнена, заразъ на право отхиляєся и легко перевертаєся, а тому то плугомъ зъ такою полицею оре швабъ парою худобы.

Колѣсница служить до подпертя гредѣля и до зачиленія упрягу; складається:

1. зъ оси (въ улѣпшнѣхъ) желѣзнои;
2. зъ двохъ колѣсецъ (одно бльше, друге менше)
3. зъ порога, на котрому гредѣль операєся;
4. зъ двохъ стевпикбъ, на которыхъ гредѣль подносити и спускати можна;
5. зъ дишля до запрягу.

Колѣсця не мають бути одинаково великї, но одно менше, а то для рбного руху въ ораню, бльше колѣсце рушається въ бороздѣ, менше по не ораной земли.

Въ порозѣ верхнѣмъ мають бути 3 жолобки (карбї), що на нихъ гредѣль мѣцно оперався; посунувши на порозѣ гредѣль въ лѣво, ставится цѣлый плугъ ширше, и плугъ бере ширшї скибы, коли посунути гредѣль въ право, тогды бере плугъ вузшї скибы.

Порогъ поднесеный до горы, подносить и конецъ лемъша, не дае ему въ землю заглубятися — спущенный порогъ, обнижае лемъшъ, щобы глубше оравъ. Порогъ зовеся тому регуляторъ.

Плугъ ческій есть безъ чересла (передного желѣза) добрый до легшихъ грунтбвъ, давъ бы ся у насъ дуже добре ужити, не вымагае лишь одного человѣка и пару худобы; люди, котрѣ умѣютъ нимъ керовати не хотятъ иныхъ, а кто не умѣе орати, тому и найлѣпшій плугъ мало поможетъ.

Плуги англійскій суть многорозличній, мають тамъ плуги о двохъ череслахъ, о двохъ лемъшахъ и двохъ откладницахъ, крають отже на разъ двѣ скибы. — Плугомъ такимъ оре одинъ человѣкъ, трома коньми, щадить ся про то одного человѣка и одного коня а робить за нашихъ два плуги.

II. Поглубячъ. Поглубячъ есть гатунокъ мѣцнаго рала, зъ одnymъ лемъшомъ, подобнымъ до людской стопы, служитъ до спульхненя спѣдной верствы землѣ, запряженый пару коньми иде заразъ за плугомъ въ свѣжо зроблену борозду, спѣдну верству рѣлѣ спульхнє, але еи на верхъ не выкидае. Наші господари кобы лишь постаралися о легшій плуги, могли бы парою худобы орати, а другу пару до поглубяча ужити, черезъ тое прибѣльшилибы собѣ грунту въ двое або и въ трое.

III. Рало есть въ господарствѣ конечно оно служить до улегшена боронования (волоченя, шкородженя) и очищеня рѣлѣ бѣтъ хваствовъ, пырю, рбота нимъ иде дуже скоро.

До рала потреба пару коней и одного человѣка, абы ощадити силу и рботу докладнѣйше выконати, выдумали англіки гатунокъ рала о кѣлькохъ и кѣльканадцять радлицахъ або и лемъшкахъ, и тое назвали екстирпаторомъ. Суть теперь найбѣльше уживаній екстирпаторы о 5. або 7. радлицахъ, робитъ отже за 5 або 7 ралъ, а вымагае 4 коней а одного человѣка, коли рало наше вымагалобы 10 або 14 коней и 5 або 7 людей.

Екстирпаторъ крушить досконало скибы, рѣлю зъ пырю очищае, дае уставитися ширше або узше, тому сѣючи рослины рядами, можь ихъ екстирпаторомъ обсаповати.

Екстирпатора уживають:

1. до очищеня рѣлѣ зъ пырю,
2. до ораня мѣсто раленя,
3. до ораня передъ засѣвомъ,
4. до покрытия насѣнья,
5. до сапаня рослинъ.

Каждый добрый газда мусить мати рало, лѣнице однакожъ екстирпаторъ, въ грунтахъ твердыхъ и глиноватыхъ, крушится нимъ досконало скибы, въ грунтахъ легшихъ уживаеся его мѣсто ораня подъ засѣвъ.

Понеже зимова волгкость дуже спріяе буйному возрасту рослинъ, тому каждый газда повиненъ подъ ярину въ осени выорати, особенно овесъ и горохъ по-

требуютъ гною конечно. На веснѣ маеся выоране въ осени поле зraliti и сѣяти.

Лишь грунтъ зъ натуры мокрый маеся орати на весну.

Якъ маеся орати и ралити, розкажемо вамъ на другій разъ.

Письмо для всѣхъ селянъ умѣющихъ читати!

Милі братя селяне!

„Слава во вышныхъ Богу, а на земли покой людямъ доброи волѣ! Прекрасна, миліи братя, тая пѣнь, бо самі ангели ю спѣвали, коли Христосъ на сей свѣтъ пріишовъ, для спасенія и изкупленія нашого. Кто же бы изъ насъ бувъ такъ закаменѣлого сердца, щобы не пригадавъ собѣ, въ теперѣшнѣмъ часѣ на тую милую ангельскую пѣнь, и не спомнүвъ собѣ на тіі чудеснѣ дѣла, якіи теперь за стараніемъ нашихъ Всечестныхъ и милыхъ отцѣвъ духовныхъ, въ нашої отчинѣ дѣются, и сторицею для нашего добра душевнаго и тѣлеснаго корыстъ приносятъ? — Кто же бы бувъ такъ невдячнымъ, щобы теперь не услыхавъ голосу душъ-пастерей своихъ, и щобы не бтрекся того великого ворога горѣвки и ей посестрицѣ? Кто же бы хотѣвъ наслѣдити тыхъ мучителей, котрѣ Христа Спасителя на крестѣ безъ вины розпяли? кто же услыхавъ бы баналюкѣвъ розсѣваемѣ устами вороговъ нашихъ, и хотѣвъ бы далѣй оставати въ піянствѣ, наражающи свое здоровье, коротаючи собѣ вѣкъ, марнующи свой маे�токъ, и заслугуючи собѣ на безъчестье у людей и на утрату спасенія вѣчнаго? „Разумѣйтѣ язицы и шокаряйтесь, яко съ нами Богъ!“ „Щасливѣй покорнѣй, бо ихъ есть царство небесное.“ Такъ учивъ Христосъ Спаситель изъ горы, коли множество народа до него прішло.

Отъ-же, и вы, любезній братя, котрѣ умѣете и читаете газеты, и пересвѣдлися добре въ чѣмъ рѣчь стоитъ, помагайте нашимъ любезнѣмъ душъ-пастырямъ дѣлать для спольнаго добра народа нашего, щобы наші пастыри нами возрадовалися тутъ на земли, а матерь Божа и святіи въ небѣ. „Кто постыдится словесъ моихъ въ родѣ семъ прелюбодѣйномъ и грѣшномъ постыдјуся и я его передъ отцемъ моимъ, иже есть на небесахъ.“ Такъ мовивъ Христосъ Спаситель до народа. Мы любезній братя, котрѣ умѣемъ читати, повиннисмо бути свѣтилниками темнаго народа, бо онъ при всемъ звертае свою увагу на наші дѣла. Питаюся васъ: якъ може письменный добрый примѣръ дати темнѣмъ людямъ, котрыхъ леда-будь кто изъ правой дороги зводить, если онъ все читае, а на не-щастье старыхъ привычокъ держится и въ піянствѣ жie, не пригадуючи собѣ, що далеко бѣльшій бѣть передъ Богомъ мае, нежели неписьменный человѣкъ? Отъ-же всѣ, милі братя, читатель селяне и мѣщане, возмѣмся до дѣла, подаваймо руку помочи всѣмъ

нашимъ народолюбцамъ, щобы улегшили имъ труда, а многа заплата чекае насть на небесахъ. Знаемо изъ письма святого, що ворогъ-діяволъ найгбршє опустошає царство Христово тогды, коли межи вѣрными Христовыми кружитъ горѣвка. Про тое мы всѣ повинни въ духу любви христіянской въ св. братство тверезости вступати, а потомъ исполняючи свои обязанности други по возможности до того братства приводити. Въ нашей парохії, въ Стопчатовѣ, такожь дѣялося подобно, якъ и въ другихъ селахъ, но за стараниемъ Всеch. о. Ливицкого, завязалося братство тверезости при церкви Николаевской, котре числить бѣльше якъ сто членовъ братей и сестрицъ, радѣсть велика для нашего душъ-пастыря и для настъ самыхъ бо каждой недѣли по службѣ божій приступае до шлюбования 20 або 30 душъ побожныхъ, и есть надѣя, що въ короткомъ часѣ цѣла парохія отверезится. Въ духу любви христіянской дуже широко розписавъ я ся, но прашайте брата селяне и мѣщане, бо мусѣвъ я все, що въ моимъ сердцю скрывалося объявити, а зближаєсь день свѣтлого Воскресенія, щобы и мы будучи яко мерцъ погребеній, возбудилися къ покаянію и оживилися душою и тѣломъ начавши нове житѣе для спасенія нашого.

Семенъ Войнаровскій.

Письмо изъ Нокутя.

Духъ божій, духъ тверезости повѣвае, слава Богу, по всей нашей окрестности. Дерево въ видѣ св. креста, не давно тому въ сель Карловѣ такъ славно и торжественно засаджене въ память отверезенія, розпустило далеко и широко свои корѣнѣ, а зъ тыхъ указалися уже прекраснѣ лѣторосли въ села Устю надъ Прутомъ, Завалю, Туловѣ, Княжу, Видиновѣ, Залучу надъ Черемошомъ и другихъ.

Всѣ честнѣ газды въ тыхъ селахъ познали свой долговѣчный нещастный блудъ, познали, що годѣ имъ дальше съ горѣвкою брататися нею крѣпитися и веселитися, бо тая горѣвка имъ не ино здоровье и маєтокъ нишила, але ихъ передъ цѣлымъ свѣтомъ ганьбила и безчестила, перевертаючи ихъ изъ людей въ безрозумнѣ дикія звѣрята, просто въ безроги, що даръ божій ніакъ шановати не умѣютъ, познали, що они черезъ горѣвку въ короткомъ часѣ мусѣлии старцями остатися, бѣ хаты до хаты о кусникъ хлѣба просити, или, которымъ бы еще силы служили, жидовскими водоносами — Иванками — зробитися. Познали тое честнѣ газды въ Устю, Завалю и Туловѣ и пойшли за прикладомъ честныхъ та на весь нашъ русскій край славныхъ Карловянъ, и зrekлися горѣвки, тогодѣ завятоаго ворога.

Но щожъ, коли не загинувъ еще родъ проклятого предателя христового, безчестного Юды! Той родъ скверныхъ Юдовъ является грозящимъ небезпе-

ченствомъ для тыхъ молоденькихъ лѣторослій съ тверезости, особливо въ селахъ Туловѣ, Завалю и Залучу, котре то послѣдне село колись про свою письменность на всю тутейшу околицу славнымъ було.

Той родъ Юдовъ тымъ небезичнѣйшій, що въ всѣхъ наведеныхъ селахъ до него меныше бѣльше сама старшина громадска належить, самій тіи, що заприсягли, що будуть о добро громады старатися.

И такъ въ сель Туловѣ, на челѣ самъ вйтъ, потому его попередникъ, старшій братъ и еще одинъ суть истинными племянниками тогодѣ Юды, що то Христа за 30 серебреніковъ спродавъ а потому обвѣсився.

Тіи Юды въ Туловѣ числомъ 4 ніакъ немогуть съ горѣвкою розстатися, якбы ей уже свою душу записали; тымъ то 4 Юдамъ слово своего духовного отца, прикладъ Карлова и Устя ніакъ не може до сердця трафити, и они на Благовѣщеніе яко празникъ у себе еще все зъ горѣвкою любовалися, хоть цѣла громада анѣ чути о горѣвцѣ не хотѣла. Гдѣже вы туловскіи газды подѣли ваше лице, где соромъ, который чоловѣка рѣжнитъ бѣ звѣрять? где ваша любовь до дѣтей вашихъ, що вы ихъ передъ цѣлою громадою такъ осоромляете и имъ отругу піаньства въ спадщину передати хочете? Где ваша душа, а може вы ей уже не маете, може вже где въ горѣвцѣ утошилася?! Господи, Господи помилуй васъ!

Но маю надѣю и тверду вѣру въ Бозѣ, що и тымъ 4 такожь колись отворяется очи, лишь кобы, Боже борони, не за позно; тогда бо имъ дуже легко моглобы случитися, що ихъ память у рѣдныхъ дѣтей своихъ и у народа русскаго подобно тогодѣ Юды Искаріотскаго осталабыся сама проклята и незавидна.

Такъ само, якъ въ Туловѣ и въ Завалю воюе противъ тверезости вйтъ съ прибоною старшиною громадскою, и радибы конечно жидамъ приподобатися.

Но Туловѣ, Завалье загаломъ все такои еще можна честнimi громадами назвати, а особливо Туловѣ, бо въ тѣмъ сель кромѣ тыхъ 4 Юдовъ, вѣ прочно газды и газдинѣ познали правду, и бѣ давна уже хотятъ, щобы и у нихъ подобно якъ у Карловѣ торжество тверезости отправилося. Честь имъ для тогодѣ буде и слава, и настъ мають увѣреніе, що ихъ дѣти и внуки, що ихъ цѣлый родъ станеся щастливъ, богаты и славны!

И вы Заваляки честнѣ, приступивши до тверезости не заведетеся, а ваші дѣти зъ певностю въ щастю и добыткахъ будуть имена ваші згадовати, лишь держите повзятои дороги до слави, науки!

Але щожъ маю тещеръ сказати, о колись то письменномъ Залучу, о Залучу, зъ котрого 2 суть священикими, одинъ головнымъ учителемъ въ Черновицяхъ, въ котромъ майже бѣльша часть середніхъ газдовъ читає и пише, котре колись не ино письменне, але и яко найпоряднѣшее село на всю окрестность уходило?! Тамъ всего на всего щось 20 газдовъ до тверезости приступило, а решта съ старшиною на

передъ путь якъ пили давнѣйше, а може еще и лучше! На радѣ честій — радній въ шапки р.... якъ то передъ З Святителями въ середу мало случитися съ однимъ раднымъ. Тамъ радный Андрей Кобевка твердить, что наука непотребна, бо его отецъ не учився и разомъ съ другими горѣвкою задуренными, оттягають дѣти свои отъ школы, возятъ въ недѣлю и свята жидамъ горївку; цѣлыми днями и ночами пересиджуютъ въ корчмахъ и въ якіись лыски — бачте — забавляются и десятками грошій у жида пожичей програваютъ та пропиваютъ. Тамъ священниківъ нападаютъ, тамъ по ночахъ переїжджаючихъ обкрадаютъ, тамъ братъ брата убивае, вѣшаются зъ піаньства, словомъ — тамъ Содома и Гомора — что то Богъ огнемъ и сѣркою знищивъ! О Залуче, Залуче! опамятайся! Покинь всѣ тіі плюгаві привички и установы, котрій у тебе загнѣдилися. Обертаюся еще до тыхъ 20 честныхъ Залучанъ: Якова Оробца, сына его Стефана, Николая Шкургана, Якова Воевудки и пр. съ сердечнымъ поздоровленіемъ и прошеніемъ, щобы не упадали на духу, но твердо тrimали, что Богу въ сердцю приrekли, памятаючи на тое, что чимъ бѣльша борба, тымъ бѣльша заслуга передъ Богомъ и людьми! Апостоломъ было ино 12, а цѣлый свѣтъ майже ставъ уже христіянскимъ. Васть Залучанъ честныхъ есть уже 20, тажь чей Богъ дастъ, что незадовго помножитесь на 200, бо правда мусить перемогчи, и я зможу о Залучу, якъ о Карловѣ, Устю, Туловѣ и Завалю похвально написати, а сегодня сказаноѣ затерти!

Остаesя менѣ еще где-то о громадахъ Княжу и Выдиновѣ вспомнити! Княже була то всегда одна зъ прикладнѣйшихъ громадъ, мае и теперь честного для тверезости ревнующаго чоловѣка вйтому, и мы надѣялися, что въ короткому часѣ по карлбовскому празднику отбудеся такійже самъ и въ Княжу, но надѣя насъ троха завела, бо до теперъ еще мало ѿ осѣбѣ княжескихъ до тверезости приступили.

Рухайтесь Княжане, рухайтесь и вы честнѣ Выдиновчане, для вашого и для вашихъ дѣтей до честного и вѣчного добра, приставайте до тверезости чимъ скорше, доки часъ, бо може васть нѣчъ заскочити, а въ ночи дарма ѿ дѣлати!

Уже, славити Бога, люди всюда опамятываются, до горївки ино съ встыдомъ признаются, а незадовго, дасть Богъ, съ всемъ тое плюгавство закинутъ, и станутъ правдивими людьми, станутъ панами на своей земли, станутъ христіянами якихъ Богъ, царь, люди и свѣтъ требуе, а піаки, смѣтье, скежнутъ яко изчизаетъ дымъ отъ лица огня! Кто правъ, да утверждится, а кто виноватъ, да исправится — на тое пишавъ я се — простѣть, и вразъ возрадуймося Христовимъ воскресеніемъ: *Христосъ воскресъ!*

Изъ львовскаго сойма.

Мало ѿ нового та доброго чути. Найважнѣйшии справы о знесенію права пропинаціи, и о правѣ дорожовомъ розбирають теперъ въ комисіяхъ. Панове шляхта ради бы за пропинацію добрій грошъ взяти, а край не мае певности, чи таї кобыла, ѿ заю правлять великий грошъ, за рѣкъ два не зыха-вичѣ и выбачте не здохне. Золоты часы ти, ѿ можна було на певно на налобѣ піанства народа чилити, минули уже на мазурахъ, минаютъ уже и у насъ. Люди познаютъ, ѿ они не суть инвентаремъ панськимъ ни жидовскимъ, ѿ Господь не сотворивъ ихъ для пропинаціи, но до чогось лучшого, и пропинація въ многихъ громадахъ уже дуже упала, въ многихъ цѣлкомъ съ нею попрощались. Для того выкупляти нынѣ таке право, край не повиненъ, бо незнati, яка его будущнѣсть. А залишити товариства тверезости, и подносити пропинацію, значилоби губити нарбдъ и край. Мы можемъ надѣятися съ певностю, ѿ нашї послы зроблять такъ, ѿ чтобы за жадно сплатою пропинація не голосовали, но ѿ єи оставити, такъ якъ есть. Нарбдъ самый съ нею, дастъ Богъ, упораєся.

Не добрую вѣсть пишутъ намъ зъ Львова, ѿ межи нашими послами учеными и селянами нема щирости. Послы селяне слухаютъ підшептѣвъ вороговъ и нашихъ где-котрыхъ русскихъ молодиковъ, ѿ радибы, абы ихъ за дуже мудрыхъ люди уважали, и навѣть не сходяется съ нашими учеными послами, ѿ чтобы въ найважнѣйшихъ рѣчахъ порадити-ся. Гайдамаха говорить своимъ, ѿ найдлучше буде, якъ свой своего буде до сойму выбирати, т. е. хлопъ хлопа. Мудrosti тои учили насъ паны тутъ на Руси, но на Мазурахъ они инакше учатъ, ѿ хлопъ въ соймѣничого не видить, не чуе. Нашї послы ученї то мученики, бо не лишь боротися имъ съ Польщою, а также и съ своими неуками и недоуками. По правдѣ обрыдло имъ дуже таке тяжкое и прикroe дѣло, и кождый радбы освободитися бѣ того посольского кресла, но поспытаемся, щожъ бы то було, якбы наша свѣтла и твереза Русь опустила нарбдъ, а бтдала судьбу его темнотѣ, ѿ не може змѣрковати, ѿ для народа добрѣ, а ѿ зле? Пытаемся васъ, панове газды, кто загиривъ не однї громадскіи права, якъ не самї нашї люди, а продали ихъ за красне слово, за горївку, за матеріаль, за пасовиско.

Въ мѣсточку С.... выграла громада процесъ съ паномъ въ найвысшой інстанціи о суму 124.000 зр. Сума то певно велика. Чи видѣла громада одного риньского зъ того? Где тамъ. Чому? Бо найшлися въ громадѣ такї, ѿ знали корыстати зъ того для себе, а ясне якъ сонце право громады, пропало. Громада тая сама и сѣмъ громадъ сельскихъ мали ма-

газинъ въ мѣстѣ (есыпъ збѣжа), яко свою неоспоримую власнѣсть.

Панъ жидъ зробивъ себѣ до того претенсію; пленипотенты мѣйскї такъ повели справу, що огромный той муроvanый магазинъ нынѣ уже цѣлкомъ власностю жидовскою. Въ тѣмъ самомъ мѣстѣ зробивъ себѣ сусѣднай панъ претенсію до церковной сїноожати; прійшло до провизоріи, вышли люди свѣдки, и одинъ каже до нихъ: — Ну, якъ будемъ свѣдчiti? — Та якъ, та певно, що не за тымъ, що намъ ничего не дастъ, а бѣ пана дѣстанешь сїна и пасовиско, и все панъ паномъ.

Гѣрка правда, но правда!

Не завидуемъ мы нашимъ посламъ, що сидять въ львовскому соймъ и въ думѣ державной ихъ грекои долѣ, не кажемъ мы, що они уже богато добра наимъ выробили, но все таки то правда, що робили що могли, а робили съ розвагою. Еслибысьмо на ихъ мѣстце выслали самыхъ Гайдамахбѣ, щожъбы зъ того було? И можнабы пробу зробити, но шѣстьлѣтна проба булабы дуже дорога, а моглабы она насъ позбавити всѣхъ правъ, які мы до теперъ еще мали, бо тогды скажавбы и цѣкарь и правительство: подпишемъ то, що соймъ урадивъ.

Найбѣльше теперъ суперечки за домовий податокъ, що нове право въ Вѣдни уложили. Недруги наші говорятъ нашимъ людямъ: Ваші послы въ Вѣдни наложили на васъ большій податокъ. И въ Львовѣ прійшли послы Мазуры и Русини до нашихъ пословъ, а о. Галька имъ розтолковавъ щиро и по правдѣ, що большого податку не буде лиши меншій, и Мазуры подяковали нашимъ посламъ, и сказали, що рускій народъ щастливый, що буде мати кимъ въ комисіяхъ при оцѣненію хатъ заступитися, но наші послы селяне лучше вѣрили Гайдамасѣ. А чому то той Гайдамаха не писнувъ одного слова въ Вѣдни коли тое право укладалося? Лишь по за очи умѣє говорити. А въ той справѣ говорили лишь учени посли: Павликѣвъ, Ковалській, Геровскій, Шведицкій, а Гайдамаха и не знавъ сараку що они говорили, бо не знає по нѣмецки ни слова.

Такъ, панове газды, непріятнѣ вѣсти зъ Львова, що нема щирости межи нашими послами. Еще минувшого року вороги підмовили нашихъ пословъ селянъ, щоби себѣ зробили самій свой клубъ, щоби межи ученихъ нашихъ не ішли. Перше хотъ могли щось научитися бѣ ученихъ, теперъ блудомъ ходятъ, нигде правди не могутъ дѣнатися. Мы боимся по правдѣ, щоби не прійшло до того, щоби наші учени Русини не пріймiliся на другій разъ выбору до сойма, бо тогды уже Русе пропадай! Тогды уже Галичина булабы польскимъ краемъ, Русь булабы неживымъ тѣломъ, трупомъ! Мы певно за тымъ щоби въ львовскому соймѣ були и селяне, бо и мудрого селяниня рада може дуже придатися, но

щоби самимъ неученымъ повѣрити судьбу краю, булобы для насъ и соромно и шкодливо. —

Правда выйде колись на верхъ, но еще не разъ. Потерпимо, а терпень спасень.

Письмо изъ Поникви Великої.

Що зъ того, що велика, коли въ ней мало кто любить читати наші рускій газеты, хоть наші пань-отець держать и намъ дають. А то найбѣльше лихобѣть начальника, а суть еще и такій начальники, що умѣють въ корчмѣ и переночовати, а въ всемъ ідуть за порадою арендаря. Люди повѣдають: сего року у арендаря никто ничего на пайсахъ не заробить, бо начальникъ рукавами уже повытиравъ лавы и столы такъ чисто, що уже ихъ мыти не треба. О тѣмъ богато булобы говорити и писати, но встыдно для насъ, то за тое такъ робить що одно пиши, друге лиши.

По св. Богоявленію послюбовало у насъ до 30 душъ бѣ горѣвки. На початокъ то и то богато, а есть у насъ до парадії двѣ селѣ Волохи и Пониква. Минувшой недѣлѣ ішовъ я черезъ село Волохи. Коло корчмы були шіяки, одній лежали (!!) другій надъ ними стояли, а въ самой корчмѣ велики гуки. Зъ цѣкавости вступивъ я тамъ и побачивъ много народа, а найбѣльше такихъ господарбвъ, що ихъ називають роковихъ, за то, що лишь разъ на рѣкѣ ихъ въ церквѣ видати. Тамъ бувъ и начальникъ, и зъ жидовской рады выпивъ съ страхомъ підвкватырокъ, а то для того съ страхомъ, бо въ его дому уже послюбовали его синъ и невѣстка, а имъ старымъ не ма того и при головѣ. Прійшовъ би до дому и заставъ екзекуційника въ хатѣ за школу, пойшли на село рано и прійшли до одної хаты, тамъ господаря не застали въ дома, но господиню, каже: давай екзекуційное 20 кр., она каже я не маю, а чоловѣка не ма въ дома, що я вамъ дамъ? Якъ ся начальникъ наперъ, таки давай, а она не мала що, тай дымку скинула, тай въ очи ему кинула. А за старыхъ начальниковъ мы не знали екзекуційного, бо они не слухали жидовской рады, то мусѣвъ Мусилейба выбератися безъ патынквъ. За то за того начальника Іось запановавъ цѣлымъ селомъ, якъ въ осени несутъ до него мѣшками а на передновокъ би тыхъ самихъ годуе бохонцями.

Кобы Богъ давъ, щоби всѣ люди послюбовали, бо інакше бѣда насъ зѣсть. А чоловѣкъ тверезый уже на все інакше дивится, и бѣду, щоби яку, съ помочию божою переможе.

Що то буде зъ нашої тверезості?

Изъ Скалаты. — Прійшовъ до мене жидъ, що мукую торгує и повѣдає: Їтъ коли я, еще у мене не було николи такого торгу на муку якъ сего року. —

Якъ наѣхали господари, якъ ваяли брати що найкрасшон муки три нулѣ, то мѣшокъ за мѣшкомъ ишовъ, и не можь было настарчiti. Ба що за диво, каже жидъ, простый хлопъ бере собѣ муку таку, що найбѣльше паньство, и бере по 25 фунтбвъ тои що три нулѣ, а зновь тои що двѣ нулѣ, зновь 25 фунтбвъ, и тои що нулю также только. Я имъ кажу, що то дорога мука парова, що лишь для пановъ, а биь менъ повѣдаe: Або я не панъ? Отъ коли горѣвки не пью, то и я уже панъ!

По крамницяхъ сего року богато также уторговали за цукоръ, родзинки, мигдалы, за вино и всячину. Люди избнали свое достоинство, а лишь горѣвка ихъ понижала.

Ѣду дорогою, дивлюся, ѡде господарь на новой бриццѣ, на передѣ, а двѣ жѣнцѣ за нимъ на заду сидять. Пытаюся: чія то брычка? Кажуть, ба чія, таки его. На Михайла въ осени пошли любовавъ, не мае на що грошей подѣти, кущивъ брычку, ремѣнну упряжь, ѡде якъ панъ. А у хатѣ у него якъ у паньскому шокою!

Я здомивъ шапку, зложивъ руки: Господи Боже! Просвѣти весь твой народъ, отверзси его, а зъ него будуть люди, и то великий люди!

Промыслъ и торговля.

Дальша списъ адресъ фабрикъ:

— Eifermann Dwora und Sophie Schapira. Zeughammerwerk in Wama. Bukowina. Ковальный заводъ або гамарня где желѣзнї полосы (штабы) куютъ.

— Moser Carl. Sichelhammerwerk in Opponitz. Post Waidhofen a. d. Ybbs. Фабрика серпбвъ.

— Veigl Carl. Sensen- und Sichelhammerwerk in Opponitz. Post Waidhofen an der Ybbs. Фабрика кось и серповъ.

— Schönauer Johann. Sichelhammerwerk in Gresten bei St. Pölten. Фабрика серпбвъ.

— Forscher Johanna. Sensenwerk in Eppenstein Post Weisskirchen. Фабрика кось.

— Kindler Sebastian, concess. Sensenwerk in Guttau. Фабрика кось.

— Sensengesellschaft in Gaming bei St. Pölten. Фабрика кось.

— Moser Leopold. Sensenfabrikant in Grünau. Post Scharnstein. Косы.

— Zeitlinger Kaspar. Sensengewerk in Blumau. Post Kirchdorf. Косы.

— Schaffner Josef. Sensen- u. Hammergewerk in Breitenau. Post Mixnitz. Фабрика кось и гамерня.

— K. k. privileg. Stahl- Sensen- et Feilenfabrik. A. Klinzer in Laibach. Сталь, косы и пильники.

— K. k. landesbefugtes Sensenwerk u. Stahlhammer des Johann Paschernegg. senior. Косы и стальна ковалня.

— Koller Mathäus. Sensenwerk in Dambach (Sicermark. Косы.

— Schröckenfuss Franz de Paul. Sensenwerk in Rossleiten. Post Windischgarten. Косы.

— Hauser Maria, k. k. privileg. Sensenfabrik und Stahlhammerwerk in Rottenbach. Post Windischgrätz. Косы и сталь.

(Дальше буде.)

-- Весна сего року непамятна позна мокра и холодна. По мокрой веснѣ любить бувати сухе лѣто, треба старатися якъ найскорше сїяти, и добре волочити. Наши забракло многимъ господарямъ бти наука, щобы сїяти конюшину, мѣшанину и пр., щобы поправляти, осушовати мокрѣ долины, и тіи же справляти. Картофля американська не зогнила цѣлкомъ, вийшла чиста и здорована зъ зимы, хотя цыбулька на Подблю такъ зогнила що навѣть наєньне щезне. Скарбы законопавши по 1000 и бблѣщие корцѣвъ, теперъ порозвозили еи на погнѣ по поли. Старайтесь люди о тую американську картофлю, яко найраньшу и наилучшу, и на зиму найпевнѣйшу.

Отверте письмо до уряду громадскаго въ Завышнѣ (подъ Сокалемъ).

Для чого то урядъ громадскій русскаго села Завышень выставивъ свѣдоцтво для Гандзѣ Найда до ц. к. староства сокальскаго подъ днемъ 13. грудня 1874 на польскомъ языцѣ? Чи то громада завышенска не мае у себе чоловѣка, который бы написавъ ей подобнїй урядовї кусники по русски? Чи може завышенскій урядъ громадскій еще не знае, що ему вольно до всѣхъ ц. королевскихъ и автономичныхъ урядовъ по русски писати? Не було бы то честнѣйше, пане вйтѣ, мѣсто „Petro Hutko wojt“ написати: „Петро Гутко начальникъ громады? Прецѣнь вы Русинъ съ дѣда-прадѣда, и для чогоже вамъ підписоватися по польски, коли вамъ Русинови вольно підписатися по русски? Такожъ и вы Семенъ Мысникъ и вы Романъ Лоза; Русини съ таїь хорошиими русскими іменами и прозвищами, чому на тѣмъ свѣдоцтвѣ, которое ходило ажъ до Львова до намѣстничества, не підписанися по русски? Ви тите, хочете, щобы русске було на верхи, хочете, щобы уже разъ була русска правда, а вы самї не пануетесь, самї понижаете свое русске письмо, самї робите кривду русской справѣ! Чи Гандзѧ Найда, которой вы выставляли чи властиво підписовали комянуто свѣдоцтво, не могла наїти русского чоловѣка, который бы ей прошеніе до староства оувѣльненіе отъ предложенія метрики рожденія написать по русски?

Въ урядѣ, якъ узрѣли ту просьбу Гандзѣ Найда и то свѣдоцтво уряда громадскаго, сказали: „о то Русини! що пишутъ и тамъ по польски, где вольно писати имъ по русски.“ Берѣть собѣ на розумъ, панове громада въ Завышнѣ и вы всѣ Русини, который не пишете по русски.

Ур. сокальскій.

До того числа слѣдуе „Додатокъ.“

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходит два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносить: на рѣкѣ 3 злр.; на
рѣкѣ року: 1 злр. 60 кр. а. в.

За редакцию отвѣдае:
МИХАЙЛО БІАОУСЪ.

Коломыя днія 15. Липца 1875.

Ж Н И В А.

Якъ пишуть газеты изъ цѣлого свѣта, то
наша восточна Галичина помимо дуже посу-
шныхъ жнивъ еще зъ всѣхъ европейскихъ кра-
звъ була найщастливѣйша; бо хоть мало
уродилося зъ причины великої посухи въ мѣ-
сяцю червню и липню, то таки тое шо уро-
дилося дождалося жнивъ, и надѣя въ Бозѣ, що
и до рукъ дѣстанеся.

Въ другихъ краяхъ европейскихъ жнива
сегорбчній дуже лихій, и недостатокъ хлѣба
уже теперь въ самѣ жнива такій, що цѣны
збожжа дуже скоро идутъ въ гору.

Въ Англії отъ непамятныхъ часобъ не
мали такого студеного лѣта якъ сего року.
Май бувъ теплый, но тогды коли у насъ въ
червню спека доходила до 30 степеней, у нихъ

бувъ истинный мартъ, и люди ходили въ ко-
жухахъ, такій студеный бувъ и липень, отже
збожже все зг҃здло и знидѣло, и не буде ни на
солому, ни намолоту.

Францію Господь Богъ посѣтивъ страшны-
ми потопами. Рѣки повыступали зъ корытъ
своихъ, позатапляли поля и долины, а зливы
позносили все зъ горбкѣвъ, бо цѣлій села пой-
шли съ водою и множество людей вытопилося.
Тамъ обчисляють шкоду на больше якъ 300
миліоновъ, и теперь уже такій голодъ, що по
всѣхъ краяхъ европейскихъ собирають для
Французовъ складки.

Америка, що іншими лѣтами засыпала
торги лондонскій и ливерпульскій въ Англії
и гамбургскій въ Европѣ пшеницею, сего ро-

ку не вывезе ничего, бо мае также дуже посушній жнива.

Въ Нѣмеччинѣ также не породилося.

Россія мае урожай лишь въ побічныхъ сторонахъ, за то тамъ, где сама найславнѣйша комора хлѣба, на Українѣ, выпалила все страшна посуха такъ, что запасы давнѣйшии збѣжа обернутся на насѣннє и на заспокоеніе своеї домашніи потребы. А вывозу не буде ніакого або дуже малый. У насъ въ Австрії также всюда хибло, а Стирія и Венгры дуже утерпѣли отъ злывъ и граду такъ, что многій стороны представляють теперь страшну пустыню.

Хлѣбъ сего року буде дуже дорогій, а паша буде неоцѣнена. Уже теперь пшениця, котори передъ мѣсяцемъ можна було купити корець за 6 зр. сягає до 10 зр. Жито иде уже висше 7 зр., овесъ сягає до 5 зр. а підвищенію той цѣны еще не конецъ.

Одна надвя еще на картофлю и на кукурузы. Картофля про посуху не могла рости, и мѣсто накладати бульбы, пускала множество корвицвъ якбы цѣлу чуприну, на то высилилася и здається, що великого выдатку не буде. Лишь рожева американська, кто еї має, добра и на слотное лѣто и на посушнное. О кукурузахъ еще не можна ничего знати точно, ажъ доки не покажеся, чи не зварить ихъ осінний морозъ, що не дай Боже.

Зъ того всіго видно, що наша галицька Русь помимо скупого жнива все такої еще має дяковати Богу, що сохранивъ єї отъ великої шкоды, яку сего року досвѣдчили другій краївъ европейскїй и Америка.

А наука въ того неурожаю для насъ така:

1. Кто має старе збѣже най не квапится съ продажю, бо жидки теперъ дуже густо увиваються, и дають уже теперъ добрій гроши за всяке збѣже.

2. Кто потребує купити, най скорше купує бо цѣны підскочать и могутъ навѣть дуже підскочити зъ той причини, що Россія черезъ нашу границю не вивозить ничего, лише мало що иде на Одессу моремъ до Франції и Англії, откій прійшли скорші замовленія.

3. Научвмся всѣ отъ Россії розуму. Россія николи не має голоду и недостатку збѣжа на

насѣннє и на найбóльші потребы, бо тамъ суть дуже добрій установы въ тóмъ взгляду. Въ жнива не смѣє ни одинъ господарь ни одної копы збѣжа завести собѣ на гумно, доки не отвезе припадаочу на него частъ до громадской стырти. Скоро станутъ копы въ поля, голова, т. е. вйтъ, вyzначає на одинъ певный день, щоби всѣ господарі кблокъ отъ кблка вивезли припадаочу на кожного (ведя грунту) частъ сноповъ до громадскихъ стыртъ. Все село рушится, одній звозятъ, другій складаютъ, вершать и т. д. Коли уже станутъ въ сель громадскїй стырти, тогди кождый звозить собѣ свое домовъ.

Якъ уже новій стырти стоять, тогди вольно громадв старій молотити; а якъ цѣни нема, то громады держать и старій стырти. Коли у насъ 1865 року бувъ голодъ, ни зъ откій, но зъ Россії подушили мы хлѣбъ, помимо того, що тогди въ Россії такъ само не породилося но тамъ були старій стырти, т. е. великий запасы старого хлѣба.

Не добре бы то было, панове господарі, щоби и у насъ такій порядокъ завести?

А у насъ якъ? Якъ уродиться, бере жидъ за півдармо, хлѣбъ святий марнується, а прійде неурожай, тогди нема чѣмъ съяти и що щасті, якъ то въ многихъ сторонахъ и сего року буде.

А еслибы у насъ, особенно наши подольськіи громады, такъ собѣ постановили, щоби зъ кождого морга копу збѣжа зложити до стырти, то булабы велика помочь въ дорогій часъ. Еслибы минувшої осени була собѣ котра громада сложила стырту жита и стырту пшеницв, коли збѣже було по ничому, якъ то добре булабы нынѣ тому, що не буде мати чѣмъ пережити, взяти собѣ хоть насѣннє свое зъ громадской стырти!

Но до того требабы у насъ ажъ закона краевого, ухваленого въ соймѣ, бо наши люди сами зъ себе тяжко, щоби яку добру установу запровадили. Сегорбчній неурожай, панове господарі, также голосно до насъ промавляє: Люди не пійтте горѣвки! Щастливій будете якъ безъ довгу оббідетеся, якъ будете мати чѣмъ дожити до нового хлѣба и худобку вашу до-

годовать до травы, за то и не гадайте о раз-
пустить ^и марнотравствъ.

Отъ сего року возмѣмъ собѣ всякой ро-
зумнїй установы: при всякихъ обрядкахъ держать христіянскую тверѣость.

Такъ учитъ насъ сей рѣкъ, и слава Богу,
що насъ Русиновъ самый научивъ, а не конче
еще покаравъ, та щобы тая божая наука не
пѣйшла у насъ въ лѣсъ!

Що намъ робити противъ польщеня нашихъ дѣтей по школахъ?

Други народы, жіющи въ нашей австрійской
державѣ даютъ гроши на школы, но за то мають
и утвѣху, що ихъ дѣти учатся своимъ штотомъ язы-
комъ, и учатся всего того, що имъ веделя ихъ народ-
ности конечно знати потреба.

Лишь мы самій Русины нещастливій. У насъ отъ
тогды, якъ краева Рада школьна завладѣла всѣми
школами, все такъ устроено, щобы русскій дѣти
спольщити. Давно учитель ходили на црепаранду, где
мусъли добре выучитися рускої граматики и рус-
кої правописи; теперъ тіи, що выходять зъ учитель-
скихъ семинарій, не знаютъ по русски ничего, бо
ихъ тамъ не учатъ, а хоть на паперь тамъ стоитъ
за науку русского языка, то тую годину звичайно
на що іншого призначають, а якъ учатъ по русски
то лишь такъ крбъ зубы, або щобы наругатися на-
шої рушинѣ.

Зъ такихъ учителей нема хѣсна для рускої
молодежи. Такій учитель не давится на дѣти школ-
ни, щобы щось умѣли, но на своихъ інспекторовъ,
щобы его и не посудили о то, що бнъ руское лю-
битъ, абы ему не отобрали хлѣба.

Такъ прїди нынѣ на испытъ до школы, въ ко-
трой мало не всѣ русскій дѣти учатся:

При столѣ сидѣть делегатъ ради школьнаго, пе-
редъ котримъ трепещить учитель, отже той знаючи
що такій паны делегаты люблять, каже дитинѣ чи-
тати о королевѣ Ядвидзѣ.

Учитель. Повѣдѣ мѣ, що читалесь?

Школьарь. О королевѣ Ядвидзѣ.

У. Мувъ по польску. Но, що читалесь?

Ш. О крулевої Ядвидзѣ.

У. Яка то была крульова Ядвиги?

Ш. Польска.

У. Наша польска; ну повѣдѣ еще разъ, яка то бы-
ла крульова?

Ш. Наша польска.

У. А добра она была?

Ш. Ну певно, же добра.

У. Но, а зкопдъ вѣшь, же она добра была?

Ш. Бо такъ стоя на ксьонжѣ.

У. Цо ты гадашъ? — А была она мѣлосъерна для
хлопувъ?

Ш. Была мѣлосъерна.

У. Добрже паментай, же польска крульова Ядвиги
была мѣлосъерна для хлопувъ.

Ш. Ну, ну. —

Другій зновъ мусить за Казиміра, круля хлоп-
кувъ также все потаковати, третій за Костюшка, и
на томъ вся наука.

Конецъ концемъ, панови учителеви скаже де-
легатъ: проше такъ далѣй, то бендзье добрже.

Ану по русски, упомнєся кто-то изъ притомныхъ.

Читай Костюкъ строна пъендуесъонть, одстемпъ
двадзеесъця чтыры.

Костюкъ. Строна пъендуесъонть, одстемпъ двадзеесъ-
ця чтыры. Пб — пб — пбпвв — пбпвв —

Учитель. Но якъ читашъ, но плынне, выразънне.

Костюкъ. Пб — пб — пб пвв — пвника.

Учитель. Цо то есть пбпвника?

Костюкъ. Я не вѣмъ.

Учитель. Но гадай по руску, пбпвника, що то?

Костюкъ. Мовчить.

Учитель. Іенджрей Міхалъшинъ: що то пбпвника?

Міхалъшинъ. Пбпвника, то така курка.

Учитель. Добре то така курка. Далѣй Базилій Семен-
чукъ: читай.

Семенчукъ. Бу — бу — була со — со — собѣ ко — колись
гарна ку — курочка, и добре вѣй жилось у дво-
рѣ въ селя — лянина.

Учитель. Далѣй Шимонъ Нѣедзвѣдзъ.

Медвѣдъ. Кру — кругъ неи метушилася купка дѣточокъ
чи — чи — чимало —

Учитель. Но щось перечитавъ?

Медвѣдъ. Що коло курки метушилася купка дѣточокъ
чи мала.

Учитель. Цо то значи — гадай — нѣ бой сье.

Медвѣдъ. Я не могу знати, що то метушилася.

Учитель. Якто? та нѣ вѣшь — звичайне метушилася.

Но купка дѣточокъ чи мала. То що то?

Медвѣдъ. Купка дѣтей то знаю, то школлярѣ, а чи
мала то не знаю.

Делегатъ. (до гостя) то мусъ быць зъ москев-
ска, же русскій дѣзецѣ тего нѣ розумьею. До-
брже добрже — теразъ рахунки.

Отсе образокъ нашыхъ школьнъ! По польски ра-
хунки, по польски диктуютъ на таблицы, а о русскої
правописи, о рускої граматицѣ ани слыху ани дыху.

Книжки, що рада школьнаго затверджуе, то лишь
смѣхъ, тамъ якійсь языкъ отъ Полтавы, не книжпый
не нашъ галицкорусскій. Ходи чоловаче по цѣлой
Галичинѣ и пытай людей, що то пбпвника? Що то
метушилася, що то чи мала? Чи мала говорятъ въ
жолкбовскому, то значить богато много, но скажѣть
сами, яке лучше слово, чи богато, много, чи чимало.

ло? Но то такъ умышленно, щобы нашимъ дѣтямъ самымъ рушили змерзти.

Бѣдніи мы бѣдніи, и отъ чужихъ и отъ своихъ!

Но щожь дѣти. Треба терпѣти. Може колись Богъ змилосердится, и нынѣшній порядки змѣнятся, но намъ родичамъ треба о то добати, щобы дѣти наші прійшовши зъ школы, мали въ дома что читати.

Каждый отецъ, що має дѣти, повиненъ вписанія до общества Качковскаго, и старатися о газету Ластобку, що выходитъ въ Львовѣ съ образочками, газетку дуже хорошу и поучительну, въ которой есть добра наша русска правопись. А газетка тая не много стоитъ, лишь 2 зр. на рбкъ — Кто має за що, най стараеся о всякихъ книжки. Най дитина читає біблію, щобы вправилася въ розумъніе письма святого, най ходить по селу и наша „Русска Рада“ и „Наука“ и мъсяцесловъ и всякихъ русскіхъ книжочки, а такъ дѣти зъ такой школьній науки, где имъ лишь мерзять рушили, хоть въ дома свое полюблять; хоть въ дома дознаются, що Ядвиги не була николи ихъ королевою, и чи добра була чи не добра, то Руси байдуже. Но знати бы нашимъ дѣтямъ лучше о нашомъ Владимірѣ, Ярославѣ, Мономаху, о нашихъ князяхъ галицкихъ Романѣ и Даниилѣ и Львѣ, о нашихъ цвсарадахъ австрійскихъ Марії Фересії, Іосифа II, Фердинандѣ и т. д. — То намъ потребно знати, а о Ядвигѣ най собѣ учатся Мазуры, то она може имъ що добре зробила, а мы подѣ нею не були. —

Такъ честніи панове господарі, маємъ мы домашнюю наукю и домашній читальни добрыхъ книжокъ боронитися противъ насильному польщенню нашихъ дѣтей, доки и для нашей русской народности не прійде наша Недѣля. —

Які будуть наши выборы пословъ до сойму?

Польски газеты пишуть, що надѣются теперь до сойму зъ русской части Галичини выбрати своихъ польскихъ кандидатовъ. Въ той надѣї позавязовали Поляки уже свои комитеты, и по радахъ повѣтовыхъ начали уже мало не всюда напередъ агитацію противъ русскимъ кандидатамъ.

Чи удастся имъ штука, того не можна знати. Нарбдъ нашъ по части уже порозумѣвъ свой интересъ, познавъ кто ему спріяе, а ктѣ ему лишь въ очи свѣтить; но есть еще много такихъ нашихъ громадъ, где люди нашихъ газетъ не читають, и не знаютъничого, що и якъ въ свѣтѣ дѣсѧ. Зъ такой причини не може у насъ бути єдности, бо одни тягнутъ до лѣса, други до бѣса. Одни выборцѣ щирѣ, радиби народови выбрати щирого посла, а други зновъ не оглядаются на нарбдъ ни на край, но радиби при выборахъ щось заробити, дивляться, кто що дає, та кто бѣльше дастъ. При послѣдніхъ выборахъ до думы державной жиды

мъстцями були отдѣлилися отъ Поляківъ, хотѣ правда они отъ нихъ залежній, бо съ панами гандлюють, та не могли они щиро на нашу сторону стати, лишь толькъ було, що не туманили народа на панську сторону. Теперь про тверезость они завязались на нашихъ священниківъ, и повѣдають, що свяжутся съ Поляками, щобы жадного Русина не пустити до сойма, лишь самыхъ пановъ та що найтемнійшихъ хлошовъ. Жидова звичайно іде туда, где єй зыскъ та за интересъ все зробить. Отже напередъ намъ уже треба бути приготовленымъ, що будуть на священниківъ дива выговорювати, лишь щобы свое перевели, а рахують они дуже на глупоту нашихъ выборцівъ. Цѣла штука ихъ буде въ тобѣ залежати, щобы на выборцівъ вибрati пановъ латинниківъ, підпанківъ, двораківъ, вйтівъ и такихъ, що мають сынбвъ до бранки. Латинникъ пойде за своимъ ксѣндзомъ, підланокъ або дворакъ за дворомъ. вйтівъ за тымъ, що му шепне урядникъ або жандармъ, а той, що має надѣю черезъ голосъ вызволити сына отъ войска, скаже также такъ, якъ его научать.

Зъ той причини мы вамъ уже напередъ пишемъ:

Громады, не берѣть собѣ того дѣла такъ легко, а напередъ уже добре порадьтесь, акихъ выборцівъ маєте вибрati.

Вибрайтежъ собѣ Русиновъ честныхъ, твердыхъ, не підкупнихъ. Вйті хибабы бувъ дуже твердий и характерний, щобы ішовъ на выборця, якъ не дуже твердий, лучше най иде іншій газда. Такого що рады визволити свого сына зъ войска, борони Боже вибирати, щобы не було зрады.

Намъ, панове газды, не конечно священниківъ до сойма вибрati; лучше булобы, щобы мы якнайбѣльше мірскихъ людей независимихъ а ученыхъ тамъ мали. Священникъ ішовъ до сойму лишь для того, бо не було другихъ ученихъ юристовъ. Мы вамъ уже напередъ скажемъ, що до сойма конечно потребній такій людя якъ суть на ір. Иванъ Добрянський, Русинъ зъ самыхъ найтвердѣйшихъ найциркѣйшихъ, голова свѣтла, характеръ желѣзный а бесѣда, що вартъ послухати, не ляда кто ему зробившися, и хотьбы якого Ляха зажене въ куть. Той Добрянський мусить бути нашимъ посломъ. Другій Денисъ Кулаковский, также юристъ, свѣтла голова, скала русска непобѣдима, въ бесѣдѣ крѣпкій и острий; такій якихъ бы намъ найбѣльше потреба. Якъ где его назначать до вибору, то хибабы уже найтяжіший ворогъ русского народа, (прошавбы!) не давъ на него голосу. Третій то Юліанъ Геровскій, що его люди выбрали до Вѣдня въ Золочевѣ и Перемишлянахъ, также юристъ, учений щирѣй, смѣлѣй, а твердый Русинъ, що тамъ диво. Въ Вѣднѣ все обстававъ за народомъ, и крѣпко обстававъ. Говорять еще за четвертого крѣпкого бестѣдника Сѣчинъ ского, юриста, що также голова велика, но не знаємъ напередъ, чи має биже уже чиста (бо треба 30 лѣтъ) и чи его „Русска Рада“ постачнітъ. Найдеся

еще бóльше таихъ, то мы вамъ о нихъ въ своемъ часѣ нащищемъ. А где не буде можъ выбрать юриста, то або щирого и знаногозъ народолюбія священника, або доброго, ученого, смѣлого селянина, що уже знаете, его що твердый Русинъ, певдоязычникъ, не лизунъ, не лакомый на паньску гарбату и цигара. О выборѣ пановъ не ма ѿто и думати, бо паны и такъ мають своихъ пословъ паньскихъ, а мы русскихъ щирыхъ пановъ не маємъ. Та выдѣли мы, якъ паны, що ихъ люди выбрали, голосовали и при правѣ о дорогахъ и при пропинаціи и при нашихъ народныхъ справахъ все противъ нашихъ хлопскихъ и народныхъ спрѣвъ и интересовъ. Напередъ уже остерегаемъ васъ громады:

Стережтесь, майте свой розумъ, и не всякому духу вѣруйте. Выбирайте своихъ щирыхъ людей на выборцівъ, а они выбирутъ вамъ своего щирого посла!

Посуха.

Сей рокъ есть цѣлкомъ незвычайнымъ рокомъ. Весна була въ першой половинѣ студенна и тяжко було худобку додержати до травы; въ другой половинѣ такъ горяча, що уже также отъ давна такои спеки люди не затягли; такъ и лѣто начало страшною посухою, а еще не знаемъ, чимъ скончится. Люди дивляться на поле, и воздыхаютъ, бо озимина змарнѣла, и передъ часомъ побѣлѣла, не буде зерно мати намолоту ни ваги, а ярина дуже сумно выглядает, а зо всѣхъ найсумнѣйше гречка, котра збѣгла и при земли таки зацвila, и такъ и отцвitaе. Лишь гдекуда люди були таки щастливий, ѹо въ самий найлучшій часъ Господь покропивъ имъ нивы, то тамъ и лучший жнива будуть.

Но далеко горше якъ у насъ, дѣся въ другихъ краяхъ европейскихъ. Франція мала зразу также посуху, а съ кбнцемъ лат. юнія таки непамятній зливи спали, ѹо цѣли повѣты затопленій, огороды, виноградники и поля знищений и занесеній муломъ и шутромъ, хаты и будынки попбдплюваній и поваленій. Воды поперерывали дороги и желѣзницѣ позрывали мосты, и много тысячей людей утратило житѣ. Подобно дѣялся и не далеко отъ насъ, въ Венграхъ. Дня 14. (26) юнія бувъ въ мѣстѣ Будинѣ и Пештѣ гейбы конецъ свѣта. Около 7. години вечеромъ збрвалася сильна буря. Свѣта не було видно отъ пороховъ, и цѣли ти мѣста якбы въ дымѣ стояли. Кораблями, ѹо стояли на Дунаю стало до береговъ кидати, но годѣ було имъ берега ухопитися. Надтягнула чорна хмара, и оббрвала надъ тими мѣстами. Дощь не каплями падавъ, но струями, помѣшаныи съ градомъ величины курячого яйца. При тѣмъ безъ перестанку били громы, и цомимо страшной уливы таки запалювалися дому зъ середини. Въ кблкохъ мѣстцахъ выбухнувъ пожаръ. Каналы въ мѣстѣ попукали и вода разбля-

лася по улицахъ такою силою, ѹо попбдмуловали дому въ фундаментахъ, много домовъ повалило, въ многихъ лишь дахи позрываний. Кто бувъ на улицы и не утѣкъ завчасу, првала го повѣнь въ Дунай. Фякры ѹо єхали до желѣзницѣ, поплыли съ кбньями и бричками до чорного моря. Житѣ утратило кблъка сотъ людей, а школы есть также на кблъка миліоновъ. Такъ подобно спустошила тая страшна нбчь и цѣлу окрестность, и зъ другихъ сторонъ зъ Венгеръ пишутъ также о великихъ шкодахъ. Въ Галичинѣ лишь на Мазурахъ були сильній хмароломы и грады; нашу Русь якось до сего часу, хоть скupo въ полі породило, бѣ большого нещастя Богъ захоронивъ.

Въ загалѣ въ цѣлой Европѣ и въ Америцѣ сего року неурожай. Въ Россіи озимины дуже мѣрнї, ярины на Волыни, Українѣ еще горшій якъ у насъ. Збѣже начинае дорожѣти, и дуже подорожье, купцѣ уже ззываются по краю и закупуютъ ѹо есть, бо чують велику дорожню. Кто мае старе збѣже, може напевно держати, и не стратитъ.

Наше Подблѣе, ѹо найбльше хлѣба достарчуе, мае еще правда великий запасы вторбчной озимины и ячменю, но изъ сегорочныхъ жнивъ мѣстцами ледво стане на насѣнне и на власну потребу. Теперь хотбы уже и упавъ дощь, уже мало ѹо поможе. Гречки уже цѣлкомъ згорѣли, ячмена зжовкли, одна бараболя еще поправилабыя. Худоба танѣе, бо каждый видѣть недостатокъ пашї на зиму, а на осень дуже спадутъ конѣ въ цѣнѣ. Пасѣки лишь мѣстцами троха роятся где пѣдъ лѣсами, въ опблю нема цѣлкомъ роївъ, и добре буде якъ будуть хоть добрї пасѣчики на зиму.

Изъ всего того слѣдуе, ѹо сего року добрая треба господареви рядитися, ѹо не впасти въ довги. Передъ всѣмъ заховатибы мѣрностъ, и о горѣвцѣ и збыткахъ и не думати. Яке то щастье въ тихъ селахъ, где уже люди цѣлковито горѣвки отреклися, и черезъ то громады заощадили тисячї, ѹо стануть теперь въ пригодѣ, якъ може не одного до житя конче потрѣбнаго не стане.

Якій книжки повинній находитися у кождого письменного Русина?

Не одинъ думає собѣ, ѹо якъ вже яку книжку перечитає и знає, ѹо въ ней стоить написано, то вже ему потому таї книжки и въ руки не брати! А то не такъ! Но хоть человѣкъ перечитавши теперъ знає, ѹо тамъ стоить, то такой потому забуде дуже богато, и ажъ тогды биъ собѣ не одно пригадує, якъ другій разъ туу саму книжочку читає. И такъ оно все иде, ѹо человѣкъ не годенъ всего спамятати, ѹо гдеколи читавъ, бо читає одну, другу та десяту книжку. Томуто кождый зъ насъ повиненъ для себе зъ особна книжочки куповати, абы собѣ заразъ, якъ треба, вытягнути, перечитати та пригадати. А то вамъ случается, ѹо купує яку книжку, хоть и не дорогу, на пр. четырохъ парубквъ разомъ, перечитаютъ тай

тогда не знати, кому еи взяти, чи сему чи тому? Правда, что трудно приходить неодному купить собственную яку дорожшу книжку або такой за „Науку“ або и „Русскую Раду“ самому заплатити, бо тіи изданія дорожше коштуютъ, вежели яка иная книжка; то тогда вже нема иной ради, якъ взятия колькомъ бѣднякамъ та сложеными грбши заплатити за газеты. Но суть такій книжочки, якъ отъ на пр. „Читальня, выпускъ V.,“ що повиненъ бы ихъ кождый письменный Русинъ самъ для себе мати, и ве дорогіи тіи книжочки, а хотъ кто не має за що купити, то бодай най заробить а купить, бо на добру книжочку гроша жаловати не треба. Такъ еще разъ кажу: кождый Русинъ письменный повиненъ старатися всьми силами, ибы мавъ свои власні книжочки, свою власну библиотечку або книгосббръ.

Славити Господа, я самъ знаю кольканадцять такихъ паробкбвъ та молодшихъ господаревъ, що собственія купують, читають та складають книжочки. Такъ все мы повинні робити. У насъ повинна бути скриничка чи шафка, аби було где сховати книжочки, аби не лежали по закуткахъ, щоби ихъ мухи значили та порохъ припадавъ. Такоже не треба книжокъ ни загинати ни дерти; най и вашимъ внукамъ они лишатся. Якъ кождый зъ особна книжочку для себе спрavitъ, то тогда, розумується, книжочки будуть больше розходитися, то и буде южна все новій видали. И велика зъ то суїма 40 кр. за „Читальню, выпускъ V.,“ такую прекрасну и полезную книжочку съ образками, що ю кождый письменній Русинъ повиненъ мати? А якая то неоціненная книжочка для господаревъ, для господинъ, а предцъ ще такъ мало тои „Читальнъ“ розбійлося.

Есть много такихъ межи читателями „Науки“ и „Русской Рады“, що радибы купити собственія добрій и поучительній книжочки для своеї бібліотеки, но не знаютъ, где ихъ купити, та котрій то книжочки будуть для нихъ добрій та пожиточній. Такъ послухайте, а я вамъ скажу котрій:

1. Новий Завѣтъ Господа нашого Іисуса Христа, коштує 40 кр. менша книжочка, а больша 60 кр. Продає книгарня Райхарда въ Львовѣ.
2. Молитвословъ для мірянъ съ объясненіями твердшихъ слбвъ. Издание Галицко-русской Матицѣ. Цѣна за оправлену книжку со скбранимъ хребтомъ и нарожниками и съ позолотою на хребтѣ 1 зр. 35 кр. Дбстани можна въ книгарнѣ створонигійской въ Львовѣ.
3. Наука, газета місячна для русского народа издана о. И. Наумовичемъ, изъ 1873 и 1874 года по 3 зр. 50 кр.
4. Русская Рада, газета для народа, издає Михаїль Бѣлоусъ, стоить 3 зр. рочне.
5. Практична наука о садовниствѣ съ изъображеніями. Написавъ И. Левицкій. Цѣна 60 кр. Издание Матицѣ. Дуже добра книжочка, дбстанете въ Колосмы.
6. Читальня, выпускъ пятый (съ образками). Написавъ о. И. Наумовичъ. Вадень 1874. Цѣна 40 кр. Вже говорилисьмо о той книжочцѣ выше, дбстанете въ Колосмы.
7. Народный русский и исторический катихисъ (съ образками). Издание Михаїла Бѣлоуса въ Колосмы. Дуже много можна зъ сеї книжочки о всемъ научитися. Коштує 30 кр. дбстанете въ Колосмы.

8. Золотая книжочка, для дѣтей съ образками. Написавъ о. И. Наумовичъ. Издание Матицѣ. Цѣна 15 кр. Не ино для дѣтей, але и кождому старшому придаться тая книжочка, тому що она „золотая.“
9. Крѣслатѣ тополь. Повѣстка дуже поучительна, особенно священикамъ придана, написана и издана о. И. Наумовичемъ въ Вадни 1875 Цѣна 20 кр.
10. Звѣрословіе съ образками професора М. Полянскаго. Издание Матицѣ. Цѣна 1 зр. 50 кр. То прекрасна книжка и поучительна и пожиточна для кождого. Кобы такъ ще издала Матиця таку Ботанику (о рослинахъ) съ образками та и Минералогію (о копалинахъ), тото булобы добрѣ.
11. Вѣсти про землю и дѣяния Русинівъ. Написавъ Денистъ зъ Покуття. Часть перва съ маюю русскою землѣ, коштує 35. кр. Часть втора 34 кр. — Часть трета (ино що вишла зъ печатнѣ) має титуль: Переглядъ южно-русской історіи съ двома картами. Написавъ Подолянинъ. Цѣна 34 кр. Всѣ три частіи изданий Матицю. Въ нихъ оповѣдається історія галицко-володимірской Руси отъ початку ажъ до року 1450. Давбы Богъ, щоби и слѣдуючї книжочки опускали печатню та подали намъ історію нашого отечества ажъ до нынѣшніхъ часобъ.
12. Всѣ книжочки и изданія общества М. Качковскаго, т. е. треба намъ конче вписатися въ члены тогоже общества.
13. Катехизъ пчоловодства о. И. Наумовича. Тая книжочка видає въ Коломыи яко VI. книжочка „Читальнъ“ и сподвемося, принесе великий пожитокъ русскому народови.
14. Згадка за бл. п. Григорія барона Яхимовича, митрополита галицкої Руси, першого нашого хранителя бть вороговъ. Тая маленька книжочка вишла року 1868. въ Львовѣ зъ печатнѣ Института ставронигійского. Въ ней коротко оповѣдається о дѣлахъ и трудахъ нашого дорогого заступника для блага галицкої Руси. Тая книжочка въ Львівській книгарнї вже розкуплена.

Выдѣль общества Мих. Качковскаго повиненъ бы постаратися о общирное жизнеописаніе блаж. п. Григорія, випечатати въ одній книжочцѣ и съ портретомъ покойника розслати членамъ общества, аби народъ знати, якихъ широкъ мавъ заступниковъ. Такоже добрѣ булобы и полезно, щоби выдѣль перевізати зъ „Недѣль“ повѣстку: „Толкущему отверзется,“ написану о. И. Устлановичемъ, и розславъ съ тою самою книжочкою, въ котрій буде жизнеописаніе бл. п. Григорія. Народъ радо читавбы о житію князя-Владыки и любовавшися хоропою повѣсткою о. Устлановича, въ котрій власне есть споминка за покойного Григорія.

Що нардѣбъ упоминасся бть просвѣщенихъ Русиновъ згадокъ и портретовъ заслуженыхъ своїхъ мужовъ, о тобъ нема що говорити, прошу лише заглянути до новинокъ въ 13. ч. „Русской Рады“ зъ сего року, а переконаетесья.

Издание Матицѣ купується въ Львовѣ або въ книгарнї Института Ставронигійского або въ Народномъ Домѣ у г. Палюха; изданія коломыйській — въ Коломыї въ печатнї М. Бѣлоуса, а ваденській изданія о. И. Наумовича (Читальнѧ выпускъ V. и Крѣслатѣ тополь) можна купити або въ Коломыї або у о. На-

умовица въ Скіллатѣ. — Где-котрїзданія коломыйскѣ можна дѣстati и въ львовской русской книгарни. — Кто хоче купити собѣ Новы й з а в тъ, мусить удастisя до книгарнѣ Райхарда въ Львовѣ.

Такъ списавъ я вамъ любезнї читателъ, що найпожиточнѣйші книжочки и газеты, абысъте собѣ покупила и читали и просвѣщалися. Майже всѣ тіи книжочки, вынявши газеты, могутъ служити за на-городы чрільжнѣмъ ученикамъ. Дай Боже, щобъ повышші книжочки находилися въ библіотецѣ кож-дого письменного Русина!

Л. Г.

Що въ свѣтѣ чувати?

Въ Герцеговинѣ люди збунтовалися на ту-рецке правительство. Тамъ нарбдъ нещастный, права тамъ не ма якъ у насъ, Турокъ убие христіянка гей пса, а подятки деруть колько хотятъ; звичайный податокъ третина всего и збожжа и овецъ и худобы и пчблъ. Уже не годенъ бувъ нарбдъ стерпти, хвативъ за оружье, зъ тои маленькой іскри може бути великий пожаръ. Газеты пишуть, що може и за согласiemъ Россіи и Нѣмеччини возьме нашъ Цѣсарь Боснію и Герцеговину. Дай Господи абы наша Австрія увеличилася, та щобъ тіи бѣдни христіяне добулися зъ пôдъ бисурманьского ярма, а получили свободу ведля законівъ австрійскихъ!

Б. п. Цѣсарь Фердинандъ записавъ цѣлый свой маєтокъ съ малымъ изъятіемъ нашему Цѣсареви Францъ Іосифу. Маєтокъ той вартує 200 миліонівъ.

Въ Россії появилися такіи бунтовники, що радибы цѣлый свѣтъ до горы коренемъ перевернути. Ни Бога, ни вѣры, ни царя, ни правды, ни власности имть не треба. Що твое то и мое, дай, а ни то выдру! така ихъ безъумна наука. Около 700 такихъ недолюдкбвъ уже увязненыхъ. Ведля ихъ науки всѣ люди мусълибы однако робити, не треба ученихъ, ни урядниковъ, судовъ, люди мають вернути до дикого стану, лишь ѿсти и пити.

Н О В И Н К И.

— Честна громада Устьерики (въ горахъ коломыйск.) заложила собѣ касу пожичкову за стараніемъ ч. Онуфрія Пукала и г. Гр. Роговскаго. Закладовий капиталъ состоить изъ 400 зр. Здається намъ, що то доперва перша громада въ нашихъ горахъ ступає на мудру дорогу. Ой кобы то наши Гуцулики пришли до познання, та въ кождомъ селѣ позакладали собѣ касы и читальни, то чайбы еще хоть часточку вы-свободили прекрасныхъ нашихъ горъ бѣзъ напливу чужини. А моглибы то зробити, бо нарбдъ честный, розумный, только одна бѣда: корчма и горѣвка позбавила его всѣхъ полонинъ, лѣсінь и бербениць-червониць. Спамятайтесь Гуцулики!

— Всеch. o. Вен. Ружицкій присылаючи до нась вкладки членски до общества М. Качковскаго, пише намъ слѣдующе: „При той случайности, даю такожъ бѣзъ себе 2 зр. яко даръ на закупленіе якого орудія господарскаго, розумѣ-

ется, если найдутся бѣльше якї люди, котрї хотѣлибы подбнѣ жертвы дати; а такъ можна бы купити, на пр. плугъ або ишное якое орудіе, котре можнабы при общомъ собранію въ Галичи вильосовати. Думаю бо, що орудія такї должны бы необходимо находитися на собранію, тымъ бо способомъ моглибы собранія статися привлекательными для народа и самое общество Качковскаго моглобы тогды хорошо укрѣпитися, а хоти на теперь нема потребныхъ средствъ, щобъ бѣльше такихъ орудій накупити, то можнабы где-ко-тѣ взяти бѣзъ фабрикантовъ на довгъ, а вѣрителю можнабы належитостъ бѣслати всічасъ по уебнченіямъ собранію. На случай, еслибы орудія такї не розбрано, то собраніе може заплатити за транспортъ и орудіе назадъ бѣслати. Еслибы никто не причинивъ даткомъ, щобъ можна купити плугъ, або млынокъ, або що ишного, то прошу выдѣлъ, за moi 2. зр. купити новыхъ нѣсколько косы; говорять бо, що теперь суть косы съ всемъ лучшого сорта; и такіи можнабы пустити на лосы, а убираній гроши обратились въ пользу общества.

Вен. Ружицкій.“

На тое отповѣдаемъ мы такъ: Гадка Всеch. o. Ружицкого есть дуже важна и велике добро принеслабы напому народа, но на теперь общество Качковскаго не може нею заняться, бо по перве треба змѣни статутовъ, въ такомъ смыслѣ, щобъ при собраніяхъ можна робити выставки господарскихъ снарядовъ, а по друге, треба позволенія бѣзъ выс. министерства на таке лосованье о котрому Всеch. o. Ружицкій згадуєть, — по треть требабы при выдѣлѣ поставить одного чоловѣка, розумѣєся съ платною, щобъ добре розумѣвся въ всѣхъ браслахъ господарства и обзнакомлent бувъ съ орудіями добрыми, бо то нынѣ всѣлякї фабрики и всѣлякї люди.

— Въ Постѣчи, въ Станиславовскѣмъ, добрый дякъ або піддячїй дѣстане тамъ мѣстце; рочна плата 50 зр. и всѣ доходы. Свидѣтельства належитъ выслати до Всеch. o. Гр. Боднара священика въ Постѣчи, почта Лысецъ.

— Ужасный пілбѣція піянства. Дня 18 лат. липця с. г. пріѣхавъ до Устечка, мѣстечка надъ Днѣстромъ господаръ зъ Солоного, села окрестного, до своїхъ своихъ въ гостицу. Ту ведля установы давнѣйшої стали ся частовати горѣвоньюко, бѣтакъ якъ звичайно буває прішло до сварнѣ межи синомъ а татомъ а далѣвъ взявся синъ тата побивати, а коли господаръ сей прибувшій а стрій того сына ставъ въ оборонѣ бѣця, розбѣсившій синъ той покинувши бѣця, ки-нувся на свого стряля, а коли ставши по сторонѣ сына еще колькохъ обступило стряля тай такъ добре его оберталі, по-ки цѣлкомъ гостя не поконаць, таъ що той же не мѣгъ уже дѣхати домбвъ; ажъ на другій день дали знати домбвъ, що-бы жена и дѣти пріѣхали на похоронъ. Оттаке то и бувати буде, якъ довго паруха домбвъ нашихъ не бѣступити — а въ Устечку не много надѣянія, бо молодежъ, жаль сказать, старыхъ въ піятицѣ о много перейшла. — (Чи у насъ іѣть архіерея, крилошанъ, декановъ, обовязаныхъ що півъ года посѣщати парохії?!) Мы знаємъ, що престоль митрополичій не осирочень и що часами и супраганы вели дѣла канцеля-рій, когда митрополиты посѣщали епархіи. Такъ христіяне рѣжуть себе, а о епархії станиславовской никто и не поду-має. Кажутъ навѣть (но мы не вѣруємъ тому), що суть даже люди, уходящія за святыхъ, но противнї установленію нової третої епархії. — Прим. Ред.)

— Секвестеръ желѣзникъ дороги Черновецкої, не при-хилився до прошенія Выдѣла общ. Мих. Качковскаго о зи-женіе цѣннї їзды членовъ на собраніе до Галича.

— Отъ Залѣщикъ. У насъ новое настає время. Мно-гій господаръ, котрї перве розшивши, попродали або поза-ставляли свои грунти, теперь ихъ повыкуповали назадъ за гроши, котрї давнѣйшо виносили съ своимъ гаудніями до корчемъ. Въ Свидовѣ за проводомъ о. Залускаго заведено и касу пожичкову, до томъ вкладаютъ кумы тіи грошики для

новокрещеныхъ, за котрѣ давнѣйше несли горѣвку на кресты. И братство церковне, вычитавши, что въ Соколовѣ скрадено пѣтрова тысяча зр. изъ церкви, а въ многихъ иныхъ селахъ также рочне тысячи и сотки розкрадаютъ злодѣи, вкладае свою гроши до той касы на малый по певный процентъ, а каса пожичкова ихъ не держить у себе анѣ 24 годинъ, но сей чистъ роспожичае на высшій процентъ газдамъ на закупно землѣ або на польщеніе господарства черезъ закупно гною або лучшою породы быдлять и коней, або на постройку домовъ высокихъ и свѣтлыхъ а прото и здоровшихъ. Мисія въ Свидовой додала намъ огня до працѣ, тверезости и ѿщадности. Торжество протягнулось два дни а народъ незмordовано участвовалъ въ немъ и одушевлялся до добрыхъ дѣлъ. Вже гдеуда думаютъ о закупнѣ лановъ и фольварковъ съ лѣсами; вправдѣ на нашомъ богатомъ Подблю ледво ч. Дычковскій и Медицкій до того допровадили, а въ окрузѣ Залѣщицкому еще ни одинъ священникъ, ни господарь анѣ громада, но въ Бозѣ надежда; щадимо бо и працюемъ день и ночь въ потѣ чола для себѣ и для дѣтей нашихъ, а Господь чей поможетъ трудящимъ ся и молящимъ.

— Отъ Залѣщикъ. На мисія въ Свидовой було лишь 4 священниковъ изъ Залѣщицкого деканату. Того же самаго дня бувъ отпустъ въ лат. костелѣ въ Червоноградѣ, где возвѣли служити изъ второї изъ сусѣдскихъ священниковъ рады полученія презенты на Устечко. Такъ компромитуемъ одинъ другого. На Положеніе рызы знову була мисія въ Нырковѣ, було 16 рускихъ священниковъ, латинскихъ не було анѣ одного (хоть въ Червоноградѣ ихъ ажъ трехъ о ¼, милѣ отъ Ныркова) и много Шолаковъ сповѣдалося и не було кому запричащати ихъ а въ два дни бувъ одրѣт на szkaplerza въ Червономъ (много русского народа ходить туда), було 7 лат. ксендзовъ и одень наша о. Левицкій изъ Иванія. Ото ся дѣвъ въ Залѣщицкому.

— Общество Качковскаго. Понеже тое нынѣ належито зорганизоване, упрашається всяки письма въ дѣлахъ общества адресовать на имя Всеch. o. Шушковскаго, секретаря общества.

— Жнива сегорочній показують лишь половину або и менше отъ вторбныхъ. Бараюля въ гичку досыть велика, но не зната, яка буде на бульбу. Кукурузы на Покутю показують мѣрю. — Паши по моклякахъ добрѣ, по сухихъ долинахъ выгорѣли. Конѣ дуже дешевѣютъ, а на зиму множество пойде на скобру. Худоба, волы держатся въ цѣнѣ, также добрѣ коровы, яловники дешевы. Безроги и быцѣ также спадаютъ въ цѣнѣ. Радимо, доки еще товсты, бити и завуждовать, кто може. Пчолы на Покутю мѣзерній, на Подблю дуже медній, но роѣвъ дуже мало.

— До общества Качковскаго приступае теперь великое число членовъ. Управляющій Совѣтъ Народного Дома отказалъ тому обществу запомогу на теперь, что намъ дивно, если зважимъ, що въ его рукахъ спочиває все имѣніе б. п. М. Качковскаго. На теперь не могутъ дати, а обществу власне теперь на початокъ потреба, за рѣкъ два, здается, общество запомоги просити не буде.

— Зъ Галичини выходить множесіво роботниковъ до Россіи. До Антонівки, имѣнія гр. Алфреда Потоцкого вышло 500 душъ бѣтъ Богородчанъ. Наша Галичина вылюдняєся. Причиною тогого темнота, горѣвка, и не корыстное уконченіе справи сервитутовъ. —

— Сими дніями вышла изъ печатнѣ М. Бѣлоуса въ Коломыи, маленька книжочка пѣтъ заглавiemъ: „Святая Недѣлечка,” повѣстка для побожныхъ та честныхъ христіянъ, написаніе Ив. Наумовичъ прих. въ Скалатѣ. Цѣна одного екземпляра 10 кр.

— Церковь въ Скалатѣ уже стоить пѣтъ дахомъ, бѣдою бляхю крытымъ. Буде то одна изъ красивыхъ святынь въ нашомъ краю.

— Василій Михайлівъ, селянинъ въ Чернѣцѣ доживъ 150 лѣтъ цѣлкомъ здоровъ и сильный. Въ цѣлой жизни своєй онъ неуживаль ніякихъ наспітковъ.

— Львовскій газеты доносять, що стань здоровья нам. гр. Голуховскаго погрѣшилъ.

† О. Михайлъ Петрушевичъ зъ Печинѣжина, авторъ русскихъ словарей, рослинословія и проч. померъ въ 72 году жизни. —

— „Голосъ до народа.“ Пѣтъ симъ заглавiemъ вышла въ Львовѣ книжочка, котра повинна бути въ кождой русской хатѣ. Цѣна 12 кр.

— Всеch. o. Іоанъ Козловскій прих. въ Далешевѣ; приславъ на дѣла общества М. Качковскаго 5 зр.

ПОДЯКА

ВИРЕПОДОБНЫМЪ ОТЦАМЪ, КОТОРЫЙ ВЕЛИКІЙ ТРУДЪ ПОНЕСЛИ ДЛЯ МІСІЇ ПОМОРЯНСКОЙ.

Я, Феодоръ Макухъ именемъ цѣлои громады поморянской складаю сердечнѣшую подяку Высокоцреподобнымъ отцамъ а насампередъ Вир. o. Моху, що они далекій труду и далеку дорогу не жаловали для нась Поморянцѣвъ посвятити, най имъ Господь Богъ сторицею ихъ кроки, ихъ труды вынадгородить и най имъ многолѣтствіе продовжитъ. — Такоже и намѣтнику нашему зъ Хилчиць Вир. Андрею Дольницкому, що они тымъ всѣмъ владѣли такъ красно, такъ мило, що не можъ высказати; най имъ Господь Богъ ударує щастя, здоровля и многіи лѣта. Тымъ четырьмъ мисіонерамъ золото-устымъ Моху, Луцику, Начовскому и Левицкому зъ Ляцкого, который золоте насынѣе розсѣвали, най Господь Богъ удѣлитъ, що собѣ самѣ у Господа желають и най имъ Господь Богъ сотворить многая лѣта; — также и Вамъ Вир. oo. котрієсьте прибули съ походами най Господь сотворить многая лѣта! — Поморяни дня 7. р. липца 1875.

Феодоръ Макухъ.

Переписка съ всѣми.

— Всеch. o. Л. Шанк. въ Дул.: Вы уже уплатили цѣлорочно за „Раду“, — що сдѣлати съ прислаными 1 р. 60 кр.?

— Всеch. госп. Пант. Сег. въ Галичи: до общества Кач. мы Васъ записали зъ вкладкою 1 р. — але Вы должній еще за „Раду“ цѣлорочну предплату; намъ буде пріятно зъ Вами въ короткомъ часѣ лично видѣтися.

— Всеch. o. Л. въ Яв.: Ваши письма будуть умножени — просимъ о терпливостѣ.

— Всеch. o. Л. Ярим. въ Дмитр.: Вы не замавляли у нась сего року „Науку“ тоже и не получались — теперь высылаемъ I. побгодъ.

ОТЪ РЕДАКЦІИ.

Упрашаємъ Всеch. дописователей „Науки“, щобъ свои дописи віростъ на руки Всеch. o. Наумовича до Скалата а въ часѣ застѣданій Думы державной до Вѣдня пересылати изволили.

Многіи прислають дописи до двохъ тутейшихъ редакцій въ одномъ и томъ самомъ письмѣ, хотяй кожда изъ тыхъ газетъ має окремѣшну редакцію. Кождый редакторъ принуждент про тое цѣлое письмо часомъ зъ 1½ аркуша состоящое, читати и взглядніи уступы собѣ отписовати. Черезъ тое ужасно много теряється часу. „Часъ есть золото“ (Times is money). Упрашаємъ про то тыхъ, которій мають справы до кѣлькохъ здѣшніхъ редакцій, на окремѣшныхъ карточкахъ писати, которій взгляднімъ редакціямъ нечитаючи порозсилемъ. — Освѣдчаемъ такоже, що дописей на цѣлыхъ аркушахъ не читаємъ, бо часу на тое нѣть и важнѣйшии дѣла черезъ говорливость и писацтво (Schreibsucht) пропадають.

4.15.

Г. В.

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходит два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносить: на рѣбѣ 3 злр.; на
половину року: Г. злр. 60 кр. к. в.

Коломыя 1. Серпня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО Бѣлоусъ.

Головный помощникъ:
ИВАНЪ НАУМОВИЧЪ

ГРАФЪ АГЕНОРЪ ГОЛУХОВСКІЙ

намѣстникъ королевствъ Галиціи и Володимири, бувшій министеръ внутренніхъ дѣлъ и проч. упокоившися въ Львовѣ по довгой тяжкай болѣзни дnia 3. августа с. р.

Покойный походившій зъ небогатої шляхтоцкої родини, родився року 1812. Зъ молодыхъ лѣтъ укбончivши школы и науки правничіи вступивъ въ цвсарську службу, що въ тогдашихъ часахъ межи шляхтою було рѣдкостю. Коли року 1830 вибухло въ Польщі повстанье, онъ не дався збаламутити помимо того, що его родина въ немъ удѣль брала, и помимо того, що і бінъ самий бувъ Полякомъ тѣломъ и душою. На похвалу покойника можна то сказать, що бувъ вѣрнимъ свому Монархovi и австрійскому правительству, и що не увлекаючися ніякими фантазіями, но власнимъ неутомимымъ трудомъ и енергією, добився

постепенно того високого становища, на котромуv свой вѣкъ закбончивъ.

Мы Русины поглядаемъ на свѣжу еще могилу покойника съ нашою думкою, що: „вся суeta человѣческая!“ Покойный, яко не отродный накоренокъ польской шляхты, не любивъ ничего русского. Онъ положивъ собѣ за задачу, шкодити намъ всѣми своими силами, и уничтожити насъ, щобы о насъ и слыху не було. Коли послѣ наданої 1848 року конституції наша русска народнѣсть стала поволеньки, но сильно розвиватися, коли въ всѣхъ школахъ нашихъ заведеный бувъ русскій языкъ, и зо школъ выходили молодій люди знаючій свой языкъ и письмо и любящіи свою народнѣсть, коли уже катедры професорскіи въ восточній Галиції обсадженій були по большой части здѣбными Русинами, и въ урядахъ

и судахъ находилося уже много щирыхъ народолюбцовъ, гр. Голуховскій зѣставши року 1849 намѣстникомъ зъ початку доки не утвердився на своей посадѣ поглядавъ на нась, маючихъ добрѣ имя въ Вѣдни, яко на партію для польской народности не вредную, но скоро почувствовавъ большую силу и побачивъ, что наша сила съ кождымъ днемъ росте, посыпалися на нась до Вѣдни всяки доносы, якобы мы не були вѣрній австрійскому правительству, а поглядали за границю. На нещастье бували такіи въ Вѣдни, що тому увѣрили, хоть не було певныхъ доказательствъ, хоть никто изъ Русиновъ за ізмѣну не стоявъ передъ судомъ, и хоть Польщъ вѣльно було о своей и заграницій Польщѣ все писати и до неї признаватися. Въ всемъ, що русское, видѣвъ покойный, яко истинный польскій шляхтичъ, шизму и Москву, и при кѣнці первого десятилѣття свого намѣстничества дойшовъ до такої дивної гадки, що Русины не дадутся переиначити, т. е. перепольщити такъ довго, доки уживати будуть свого питомого русского письма, а такъ, що имъ тое отобрати належить, аби розбрать связь съ старою литературою на шою и съ церквою. Тую дивную гадку знавъ покойный за помочью министеріального совѣтника, Чеха Бречка въ Вѣдни и инспектора школъ въ Львовѣ, Русина зъ роду, но загорѣлого полономана Евзевія Черкавскаго въ дѣйствіе привести, и коли первый, т. е. Бречекъ издавъ о тѣмъ брошуро, а другій т. е. Черкавскій розписовався о тѣмъ въ урядовой львівской газетѣ, послѣдовало скликанье комісії въ Львовѣ состоящей изъ ученыхъ нашихъ Русиновъ: Куземскаго, Малиновскаго, Головацкаго, Шашкевича, Жуковскаго, Лозинскаго, подъ предсѣдательствомъ гр. Гогуховскаго взявшаго собѣ до помочи Черкавскаго. Комісія тая розбилася, бо ни одинъ изъ Русиновъ не признавъ права комусь чужому становити о нашей азбуцѣ, а письменныи миѳнія, который о тѣмъ поподавали реченыи наши учени, отворили очи правительству въ Вѣдни, що Русь свого питомого добра и права ніякъ не дастъ собѣ выдерти. Азбука остала, и коли гр. Голуховскій помимо того казавъ издати одно число вѣстника законовъ краевыхъ польскими

буквами, то покойный Митрополитъ Григорій Яхимовичъ освѣдчивъ найяснѣшому Цѣсарю, що би не вступитъ на пристоль митрополій, ажъ доки всѣ розпоряженія гр. Голуховскаго, на уничтоженіе русской народности вымѣреній, не будуть знесеній, що и узыскавъ.

Графъ Голуховскій зѣставъ тогды министромъ внутреннихъ справъ, а не повернувъ до Львова ажъ року 1866 зновъ яко намѣстникъ тогды, коли за министеріи гр. Белькредого въ львівскому соймъ ухвалялися привилеи польской шляхты на пр. о правѣ презентації, коли ухвалено языкъ польскій языккомъ въкладовымъ въ школахъ и пр., коли для Руси нашей настало уже систематичне гоненіе, и Русины и Нѣмцѣ урядники професоры мусъли уступати, одни цѣлкомъ Австрію опускати и ити за границю, другій даватися переносити на Мазуры, аби ихъ мѣстця и на Руси обсаджений були чистыми Поляками, неспріяющими русскому имении русской народности.

Все то однакожъ не помогло польской справѣ, бо Русь не тѣлько що не умерла, но противно розбудилося въ ней житѣ, и гр. Голуховскому по правдѣ зъ одного взгляду належится бѣть нась подяка, що не дававъ намъ задрѣмати, но все будивъ нась до дѣла. На саму вѣсть о напасти на нашу азбуку, Русь скопилася якъ опарена и познала бѣть тогды, що съ Поляками николи згоды и порозумѣнья бути не може, що Полякъ николи не узнасть нашихъ правъ, що нынѣшній Поляки изъ исторії своей ничего не забули и пичого не научилися, що межи Русею и Польщею есть отвѣчна борба на житѣ и смерть.

Коли зайдла въ Вѣдни перемѣна министерії, и настали такъ зовимыи гражданськіи министры, т. е. не шляхтичи но звычайній юристы Єскра, Гербстѣ, Брестель и пр., тогды уступивъ Голуховскій, но гоненіе Руси не перерывалося, бо министры тіи потребовали Поляківъ въ соймѣ вѣденскому до ухвалы важнѣшихъ правъ, отже не дражнили ихъ, а бѣть тогды, якъ р. 1871 упало тое министерство, а настало зновъ інное подъ предсѣдательствомъ гр. Гогенварта, и той покликавъ

гр. Голуховского зновъ на намѣстника, которымъ оставилъ ажъ до сего дня, коли Господь Богъ покликавъ его на судъ, — отъ тогды стала Галиція чистою польскою провинціею якобы була заселена самимъ польскимъ народомъ.

Покойный клавъ найбóльшу вагу на школы, и рада шкóльная, искореняющая русского духа въ краю, була его идеаломъ. Пôдъ его предсѣданствомъ она дѣйствовала все и всюда на вредъ русской народности, въ книжкахъ русскихъ заведеный дивоглядный русскій языкъ и правопись на то, чтобы уже русскимъ дѣтямъ зъ маленьку обмерзити любовь до своего, а впоити замилованье до польщины. Учителъ, котрій отзначалися ненавистю для рушины, получали надгороды, а ревныхъ Русиновъ переслѣдовали. Русски дѣти мучили изъученiemъ польского языка, выговору и правописи, а русской правописи и граматики не знаютъ самiй новiйшiй учитель. воспитанники семинарiй учительскихъ. Руски дѣти мусятъ спѣвати польскiи пѣсни и говорити польскiи молитвы въ школахъ мѣшаныхъ, съ преподавательнымъ польскимъ языккомъ, такъ що скончivши школы ледви умѣютъ троха по руски читати, натомiстъ въ школахъ съ преподавательнымъ русскимъ языккомъ строго наблодаesя, щобъ кожда русска дитина не лишь читати, но и правильно говорити и писати знала по польски, а понеже то рѣчь трудна, то учителъ въ русскихъ школахъ, щобъ не заслужити собѣ на нагану, бóльше учатъ по польски, якъ по русски.

Польскiи газеты, описуючи заслуги покойника для краю, споминаютъ о трехъ рѣчахъ, за котрiй ему належится вѣчная вдячнiсть: 1. дороги; 2. школы, 3. сервитуты. Мы не можемъ также не похвалити покойника за его ревностъ въ заведенiu лучшихъ дорогъ, мы похвалимъ также его ревностъ въ заведенiu школъ, и мы переховалибысьмо буди память его, яко великого благодѣтеля краю, еслибы биъ съ такою счмою ревностю бувъ старався о истинное народное просвѣщенiе русскихъ дѣтей въ тихъ школахъ, а що до третього, до справы сервитутовой, за которую ему Поляки складаютъ подяку, видится намъ, що только бѣть пановъ заслуживъ собѣ на ю, бо громады

нашi при комисiяхъ сервитутовыхъ самiй собѣ оставленiй, потратили свои права пашеня и врубу за эквиваленты, або сплаты дуже не значительнiй, а часто отдавано имъ за эквиваленты ихъ власнiй грунта. Непораднiсть нашихъ громадъ була на руку панамъ и гр. Голуховскому.

Такъ надъ свѣжимъ гробомъ покойного гр. Голуховскогоничого намъ не выпадає скажати, якъ: вся суeta человѣческая! Живъ, дѣлавъ не для насть, но противъ намъ. Умеръ, — а мы, Русь жiемъ, и перетерпвши много не-прятностей, еще лучше мы научилися любити свое питомое, и жити будемъ яко нарôдъ, бо русская народнiсть не дастъ ся убити. Она вѣчна!.....

Кто буде наслѣдникомъ покойного, никто еще не жоже знати. Однi газеты пишуть, що посада намѣстника не такъ скоро буде обсажена. Поляки желалибы на той посадѣ видѣти министра Земялковскаго, чого мы Русины собѣ желати не можемъ, бо др. Земялковскiй належить до такой партiи Поляковъ, що на вѣть не узнає существованья якои Руси, отже есть нашимъ може еще бóльшимъ противникомъ, якъ Голуховскiй; зновъ іншiй говорять, що найбóльше вѣроятно, що буде именованый Просингеръ, теперъшний намѣстникъ Моравiї. Онъ рожденый въ Галичинѣ, знає хорошо нашiй бтношенiя, мужъ честный и справедливый, урядникъ въ цѣломъ значенiю того слова, не полономанъ, не русовѣдъ. Мы цѣлымъ серцемъ желалибы его видѣти въ палатѣ намѣстничества въ Львовѣ, впрочемъ спуститися намъ треба на высокiй розумъ нашего найяснiйшого Монархи и его свѣтлыхъ дорадцiвъ и надзватися, що часъ гоненiй и терпѣнiй нашихъ съ смертю гр. Голуховскаго уже окбничився, а настане доба нова истинной рбвноправности и справедливости.

Г О Л О Д Ъ!

Сей рбкъ есть для сельскихъ господарiвъ страшнымъ рокомъ, непамятнымъ. Весна тягнула ажъ до позна студенью, не ставало пашы для худобы; но якось люди перебѣдили нама-гаючи зерномъ, котрого було досыть по вто-

рочномъ урожаю. Засвялисъ, все походило красно, радость наша росла, но не долгъ ока тревала; бо прійшла посуха и выпалила ярину, и озимина змалѣла и зредла. Прійшли жнива, люди сей часъ упоралися съ ними, копъ стало не богато, но надѣя буда на намолотъ; тымъ-часомъ якъ за руки вхопило, и не даетъ звести. Одинъ хлѣбъ особенно ячмень на покосахъ росте, другій въ копахъ гніе. Не буде доброго настѣня, не стане на житѣ. А тутъ дощъ доливае и доливае, а при томъ тепло, голодъ за дверми.

А голодъ то страшнѣйший можетъ бути якъ бувъ року 1865, бо тогда за не велики гроши достарчили хлѣба и насѣнья Венгри и Россія; нынѣ на Венграхъ все гніе, въ Россіи неурожай, а теперь также и то троха, что уродилось гніе, цѣны уже теперь огромнѣ, а еще страшно пойдуть въ гору. Осторожно, братя, съ скльбомъ, а о горѣвцѣ и не думайте. Щасливый буде, кто съ худобою перезимуе, а хлѣбомъ дотягне до нового, кто теперь не утратить грунту!

Той грозящій голодъ повиненъ всѣхъ васъ люди, завести передъ престолъ божій, слубовати на вѣки отъ горѣвки, что наиболѣше хлѣба забавляе, и не дастъ памятати о голодѣ!

Письмо зъ Долинскаго

въ справѣ новыхъ выборовъ до сойму.

II.

Такъ знаемъ уже панове выборцѣ, кого мы при выборахъ слухати маємъ, теперь лишь раздумаймо, якихъ бы то людей памъ на послѣдовъ выбирати.

Дѣдичъ або другій якій Полякъ посломъ нашимъ ніякимъ способомъ бути не може. Отъ въ нашомъ повѣтѣ 6 лѣтъ тому назадъ, вышловъ при выборахъ на соромъ нашихъ громадъ дѣдичъ Гопченъ и такій малисьмо зъ него хосенъ, що заедно бувъ противъ насъ. Погорельцѣ громады Новошинъ выслали були уже далъ рбкъ тому петицію на его руки, но за ню якось нигде не чувати ни въ газетахъ ни громада не має ніякої отповѣди на ню. Можетъ бути, що панъ Гопченъ сковавъ себѣ петицію до кешенъ тому, що она була по руски написана.

Многіи зъ насъ повѣдають: отъ выбираймо свонихъ, — значить то, селяне селянъ, та свй за свонимъ найльши опомнеся.

Такъ оно нѣбъ повинно бути, но я, панове громадо, кажу щиру правду, що малый бы мы хосенъ зъ свонихъ мали, бо мы не учены и права нерозумевемо. Кобы тамъ можна було кулакомъ допоминатися права, тогда, розумівася, мы бы самыхъ своихъ вы-

слали, ба, колажъ бо тамъ, панове выборцѣ, тубою та языкомъ допоминатися треба права, а мы не годнѣ ставати до бесѣды съ такими урядниками, адвокатами, панами! Не думайте однако, що лиши підъ саракомъ и підъ полотнянкою бье русское сердце; бье оно широ и підъ сукманою священиковъ и ученыхъ русскихъ. Таке и зъ межи насть братя, выходять священики а такожъ и гдеякі учены, котрій нигде не дѣваются, лишь живутъ по большихъ мастиахъ, тримають ся русской вѣры и церкви, говорятъ лишь по русски и уважаютъ насть селянъ за родныхъ братей своихъ. Чулисъте коли, якъ епископъ Сибирскій красно оббішовъ ся съ своею матерью селянкою. Спросивъ бнъ на свята самыхъ великихъ пановъ въ золотыхъ ковнѣрахъ, а мама его, котра прїехала въ кожусъ каже тогды до сына: може бы я трохи по пански перебралася, бо где менъ съдати такъ помежи такихъ великихъ пановъ! А епископъ той каже: „Нать, мамуню останешъ такъ якъ еси! Я посаджу тебе на первое мѣстце, щоби паны знали, що я невстыдаюся кожуха и полотнянки и що я вышловъ зъ помежи того бѣдного русского народа.“ — Або чулисъте за Михайлова Кацковскаго совѣтника при судѣ самбрискому, якъ бнъ разъ єдучи селомъ надыбавъ при воротахъ кушку дѣтей, та яку бнъ съ ними почавъ бесѣду. Казавъ бнъ ферманови стати и пытася: „дѣтоньки! а що вы за одвій, чи Поляки чи Русини?“ „Русини, Русини“ кричатъ дѣти, а лишь два хлощица признавались до Поляковъ, бо гадали, що уже панъ въ сурдугѣ ихъ за тое похвалитъ. Но Михайло небощикъ, легка бы ему земля, такъ одозвавъ ся: „Вы Поляки идѣть собѣ на ббкъ, а вы дѣтоньки-Русини ходѣть до мене та дѣстанете по бѣлой шусточцѣ за то, що вы не цураєтесь свого.“

Помежи священиками отже и немногими нашими учеными треба намъ шукати такихъ людей, котрій не забудуть языка въ ротѣ, а въ кождомъ часъ смѣло за наші права опомнутся.

Бувъ и я въ соймѣ, и я прислушовавъ ся бесѣдамъ послѣдовъ, та тому то я, братя знаю, якихъ памъ послѣдовъ треба. На веснѣ вѣдивъ я до Львова за церковными орудками. Подыбавъ мене тамъ знакомый школляръ зъ Народного Дому, краинъ м旣 и давъ менъ карту, за котрою вѣгъ я ити на соймъ. — Зайшовъ я тамъ на галерію мовъ бы нахоръ у церкви и зъ бттамъ дивлю ся въ долину на послѣдовъ, котрій засвли рядами у лавкахъ. Начали говорити о буджетѣ, значить о грошахъ, якихъ потребно на відатки краевій. Польскій посли кажуть: „на театръ только треба, на академію краковскую только, на Раду школину только“, говорять звичайно по польски, ажъ тутъ вставъ якіесь низкій усатий панъ и почавъ остро говорити по русски, мене ажъ морозъ чогось потьль перешовъ. „Моя панове,“ каже бнъ „не розкидайте вы грбшъ краевый на що небудь, щоби мы бттакъ зновъ непотребовали підвысшати податки нашему бѣдному народови, котрый вже и такъ ажъ надто тягарбъ на собѣ має! Та еще Радъ школиной будемъ давати, котра нашу русску бесѣду зъ школъ выганяє и каже наші дѣти по польски учити!“

Такъ казавъ високій урядникъ Василь Ковальскій, котрого выбрали себѣ на славу а народови на пожитокъ громады въ новатѣ Жидачовскому.

Коли же радили о дорогахъ краевихъ, о. Красецкій, священикъ зъ підъ Каменки такъ сказавъ: „Дуже то несправедливо мои панове, що вы весь

тагарь добръ краевыхъ спыхаете на селянъ а себе леда чимъ вбываете! Громады все робятъ, а вы лишь даете пару патыквъ на який тамъ мостокъ, а если где не треба мосткѣвъ, тамъ и того не даете. Для того ухвалъмъ, щобы той тагарь бувъ рѣвно розложенный ведля податкѣвъ, значить: если двбръ платить 1000 зр. а громада 1000 зр. то двбръ дае половину роботника а громада половину!" Но паны не хотъли на тое пристати.

Не маю я часу братя писати вамъ о всѣхъ бѣсъдахъ нашихъ пословъ, мене рука не свербитъ до писаня, косою острою треба менъ писати по съно-жати, но если хотите знати о бесъдахъ пословъ нашихъ, то читайте або кажѣть собѣ читати „Русску Раду“ „Слово“ а познастѣ, якъ славно говорять тамъ наші учены: Ковальскій, Антоневичъ, Заклин-скій, Красицкій, Бѣлоусъ и другій. Зъ пословъ селянъ два еще уйдутъ, а то: Иванишевъ и Коцловскій, а решта сидятъ тихо, та лишь зазираютъ ся на тыхъ двохъ. Селянинъ Губарь голосує все противъ насъ а за своимъ дѣдичомъ павомъ Кречуновичемъ.

Моя рада, панове выборцѣ ось така: голосуйте на тыхъ, що вамъ священники укажуть, голосуйте бблѣше нашихъ ученыхъ, а насъ селянъ не треба тамъ богато — найбѣльше двохъ або трохъ.

Еще васъ разъ остерегаю братя мои! Наші противники мають гроши, мають за собою жидовъ, мають за собою уряды, а вы бѣдий, скоро не будемъ крѣпко держатися съ нашими Отцами духовными, такъ пропадемъ и никто надъ нашою недолею незаплаче, лишь мы самі!

Бувайте здорові панове громада та слухайте доброні рады брата вашего

Ивана Остапкового
господаря.

Письмо изъ Жолкѣвскаго.

Правду признаю, что я не знавъ по русски — лишь троха читати, а писати скорописью не знавъ ничего. Ажъ теперь, отъ коли я зачавъ читати ваши свѣтлѣ часосписи „Русскую Раду“ и „Науку“, то уже где що и напишу для себе и для другихъ по нашому, а не конечно по польски, якъ то давно бувало.

У насъ въ нашей перемыской епархї, а именно въ деканатахъ потылицѣвъ, угновскѣвъ, белзкѣвъ, варяжскому, сокальскому, тартаковскому, и въ львовской епархї въ холоевскомъ еще о тверезости дуже мало чути, люди якъ пили такъ пьють, и марно пускаютъ свою працю.

Мы, коли читаемъ газеты, а чуемъ, що нашъ преосв. Митрополитъ выдавъ архипастырское посланіе и казавъ всѣмъ священникамъ читати по церквахъ, и самый визитуе паѳафіи и ширить тверезость, то намъ дивно було, чому у насъ того не чути бѣть перемыскаго владыки? Чи то не одна вѣра, не одна церковь? Чи то, що въ львовской епархї есть грѣхомъ, въ перемыслѣкѣ не есть грѣхомъ? Чи то одинъ пастырь есть истинный пастырь, а другому не суть овцы своя, и нерадить о овцахъ?

Также знаемъ, що въ львовской епархї Митрополитъ пустивъ куренду, щобы священники не прій-

мали горѣвки отъ паѳафіянъ при крестинахъ, поминкахъ, весіляхъ и т. д. бо тымъ найбѣльше шіятика розмножується, если люди знаютъ, що и у священника она уживається; но у насъ о такой куренду не чути. Такжѣ и то не добре, що въ нашихъ сторонахъ по підѣ границю россійскую мало где тримаютъ „Русску Раду“ и Науку,“ а хоть кто тримає, то людямъ не читає, только самъ для себе, за тое и люди не знаютъ ничего о тѣмъ що въ свѣтѣ дѣєся. Такжѣ то бѣда, що у насъ священники гоноруются народомъ читати, дякѣвъ добрыхъ не ма, на тѣ вышѣ спомнѣній деканаты може бысьте здѣбали 20 добрыхъ дякѣвъ а прочѣ всѧ шіяки, табачники, и по правдѣ сами священники тому винній, бо не дають имъ ничего читати лишь уживають ихъ только до послуги. Вправдѣ дякъ повиненъ бути священникови правою рукою, на то не ма що казати, але не только до господарства, якъ самъ не має що робити, но и до всѣго; а ту прійди до церкви, дякъ не отчитає добре отченашу, та каже мѣсто: отче нашъ, иже еси на „небесахъ“, „на небесахъ“, а що має казати „яко на небеси и на землї“ то каже „яко на небесахъ и на землї“, а въ „Варую“ говоритъ „всего держителя“ „живыхъ и вмерлыхъ“, а въ „Достойно“ читає „безъ ислѣнія“ и такъ все, а дайте ему читати „Русскую Раду“ або „Науку,“ то буде читати, але такъ тупо, що и самъ не буде розумѣти ни други, що его слухаютъ. Теперь заведи тверезость въ такомъ селѣ, где таки дяки! А то еще найгоршѣ съ тими установами, що священникамъ несуть тую пекельницю, и що въ дому священника, хоть не самъ священникъ то домашній о ню упоминаются. Для того то мы довѣдемся съ великою радостю, якъ въ другихъ сторонахъ въ вашої епархї священники перемѣнили горївку на соль, а еще лучше, що перемѣнили на гроши, и зъ тыхъ грошій роблять касу пожичкову. Такимъ священникамъ дай Боже прожити! Я самъ чувъ, якъ священникъ въ церквѣ заказовавъ не напинатися, и весѣльнимъ остро заказовавъ, а коли прінесли горївку, то принялъ, а люди казали: отъ говорятъ, бо такій наказъ мають, а коли они горївку пріймають, то мы куме не маемъ ся еи що цурати. Правда, що то не всюда такъ ся дѣє, бо есть и у насъ дуже честні душпастири, що то, що словами учать, и дѣломъ показують, а мы бы ради, щобы всѣ таки були, щобы люди дивилися на нихъ якъ на святыхъ, якъ на отцѣвъ и просвѣтителѣвъ, и щобы за ихъ наукою и примѣромъ ишли.

Вы собѣ думаете, що то правда, що въ „Русской Радѣ“ було разъ писано, що коло Белза въ Жужели, въ Осердовѣ, въ Буданинѣ поприсягали люди отъ горївки? Того не було. Въ Жужели зъ тыхъ 300 присягло може 50, а въ Буданинѣ зъ тыхъ 100 ани одинъ, тамъ ани споминки о тѣмъ не було, и не ма. Буданинъ николи еще не голосовавъ за русскимъ посломъ, но только за Поляновскимъ.

Еще вертаю до дякбъ. У насъ то дуже велике лихо, що дякъ залежный бѣ громады або бѣ священика, и що не має певногосталого утримання, то теперъшними часами лучше бути простымъ наймитомъ якъ дякомъ, бо платня его така мизерна же брацка, а еще за ню треба ходити за роботниками и стояти надъ ними, треба мерзнути въ зимъ въ стодолѣ при змолоцкахъ, и еще и за фѣрмана сѣдати. Инакше оно за границею, где дякъ залежный бѣ правительства, и побирає зъ касы 100 рублей и має бѣльши та певни доходы. За то повинні наши посли въ думѣ державной уїбмнутися, абы и у насъ такъ було.*)

Якбы дяки мали певну платню, тогды можна бы бѣ нихъ жадати, щоби и они були добрыми дяками. Передъ принятіемъ мусѣвѣся дякъ пѣддати испытови изъ пїння и устава, изъ знанія вятого письма, зъ библіи изъ писанія и граматыки он правдивой твердої, также изъ исторіи Дѣдицкого, щоби зновъ, якъ на русской землї зъ давна дѣялося, щоби не бувъ слвнімъ неукомъ, але щоби зновъ людямъ при всякой способности рассказовати всяки зозумій и пожиточній рѣчі, и щоби еще другихъ до танія и до науки заохотивъ. А тутъ дякъ теперъ чae параміи, апу выколи ему око, чи знае бїнь слово зъ того оновисти людямъ передъ службою кою, що на всенощномъ читавъ. За тое що не ас ничего, то вся его бесѣда съ людьми пуста о амыхъ дурницяхъ, для того то и що лыкъ, то лыкъ що дякъ то, цвла его слава въ килишку и въ табакерцѣ, що нею частус людей: Ану Янѣ,каже, прошу зажйтѣ, ану Юзефъ, ану Базилій! Бо таке дѣлонько дячене не знае, що и цари не встыдалися называтися Иванами и Василіями, и не полячили своихъ русскихъ іменъ, а бїнь, русскій дякъ, полячитъ нашого правовѣрного Русина, называе его Яномъ, Юзефомъ, Базилімъ, якобы ему съ тымъ шюхомъ табаки и съ польскимъ іменемъ не знати и яку честь тымъ зробивъ.

Така то у насъ нужда, а тамъ у васъ на Подолью може борще нарбдъ прїде до пѣзнання, бо тутъ ему очи завязують, щоби не увидевъ свѣта. Я самый не великій господарь, але Богу дяковати бѣ 8 лѣтъ я узрѣвъ свѣтъ, бѣ коли тои нужды парухи я самий зъ себе отрѣкся. Отъ тогды менъ мило на свѣтѣ жити, бо я жю и гвломъ вдухомъ. Тѣло має свою потребы безъ ласки жида, а духъ наслаждається „Наукою“ „Рускою Радою“ и „Ластівкою“, котри я самый тримаю и оплачу, а безъ того ябы уже теперъ не мѣгъ жити такъ якъ безъ хлѣба. Все що вамъ пишу чиста правда, а еще далобыся, що повѣсти, бо мене серце болить, якъ нарбдъ пропа-

дае, що не всюда має добрыхъ и щирыхъ проводниковъ. Бувши разъ въ Сокалю, побачивъ я у жида русскую книжку троха бѣльшу якъ псалтырь, не знаю якъ называється, бо вже першого листка на ней не ма. Я пытаю жида, бѣкій бїнь мас тую книжку а бѣ повѣдає: то уже давно заставивъ у мене одинъ дякъ (за горѣвку певно). Тую книжку я купивъ за 1 р. 50 кр. а я євъ перечпавъ, тобымъ за 20 зр. никому не продавъ; дуже красній исторіи въ собѣ має, а кожду можна до „Науки“ вмѣстити, а зъ того великий пожитокъ бувбы для людей. Одну коротеньку но красну исторію наведу вамъ дословно:

„Жена пѣкая христіяниня, мужу своему Елину сущу, и хотяшу сребренники взамъ дати нѣкому отъ человѣкъ, совѣтова, да дастъ я Богу христіянскому, а онъ, рече, воздастъ намъ съ лихвою.“

Егда же той вопроси глаголя: а гдѣже обрящемъ Бога христіянського? веде его къ церкви, и показавши вищія, тѣхъ, рече, руками пренеси сребренники Богу моему; онъ же послушавъ жены своея роздаде сребренники нищимъ. По трехъ же мѣсяцехъ вопросы: Жено, не дастъ ли намъ что отъ долга Богъ христіянскій, понеже приоскудѣ хотъ? И та повелъ ему ити тамо, идѣже передвѣже раздаде сребро нищему; онже шедъ обрѣте на мраморѣ еденъ сребрникъ, егоже вземъ принесе, и указа того жени гляголюще: ничтоже больше обрѣтохъ тамо развѣ сребрникъ сей имже Бога вашего видѣхъ, точію вищія сїдящія, яко же и прежде. Тогда рече чудная жена тая: Богъ нашъ христіянскій невидимый есть, и онъ неведимо сребрникъ подалъ ти есть, иди убо мой господине, и купи, яже на потребу. Богъ же мой болѣе промыслить онаго. Шедъ же мужъ, купи хлѣбъ и рыбу, и въ рыбѣ той обрѣтома драгоценный камикъ, егоже несте мужъ къ купцомъ, продаде на трехъ ствѣхъ сребреникъ, и принесе та къ женѣ; она же благодаряще Бога за благость его рече къ мужу своему: се видишъ, коль благъ есть Богъ христіянскій, долженъ убо ты вѣровати въ него, яко нѣсть Богъ, развѣ Бога сего и такъ вѣрова мужъ и крестися и бѣсть христіянинъ. — (отъ пролага декемврія въ 7 день.)

Отожъ если хотите, съ такихъ исторій пришлию вамъ бѣльше для умѣщенія въ „Науцѣ“ якъ ихъ переведете на нашъ красный языкъ народный.*)

Письмо изъ Залужа коло Збаража.

Пишемъ противъ Ч. 13. „Русской Рады“ бо наши язычники перекинчики забечистили и наше цвле село Залуже. А то упало на насъ якъ громова стрѣла, то насъ пече бо то наши перекинчики язычники и противники наши насъ безчестять таки, що пѣдъ

*) Старалися о то уже наши митрополиты и епископы въ лучшихъ часахъ, теперъ не ма вадамъ, щоби що можна узмістити, о нема якъ то фонда. Если священикіамъ пѣдмисшать конгресу, правительство не дастъ грошій, толькъ изъ самыхъ духовныхъ добръ будуть за то вливати податки.

спадомъ мають польську шкôрку, а зъ верха русску о казують. Они то писали, что на св. Онуфрія на отпуть пооблягала храмъ божій жида съ горївкою и обарвили, а то все клевета, то зробили ті довгоязычники.

Славити Господа Бога, насъ освѣтила ясність небесная, намъ збславъ Господь духа благодати, и всѣ наши парафіяне з реклися горївки и послюбовали, токмо що знаходится б овечокъ заблудшихъ, но и на тыхъ не пропала надѧя, що послюбують за помочою божою и стараньемъ нашего Отца Климентія Свидзинського. У насъ отбулося посвящене св. Креста 3 мая, а на отпуть на св. Онуфрія не толькожо не було горївки, но нигде не знаходилося и циво, только возили варъ бочками на охолоду для народа. То свята правда, що не то коло монастыря, но и въ селѣ нигде не було горївки, о що просимъ, щоби поправити.

Що въ свѣтѣ чувати?

Пишуть въденській газеты, що на мѣстцѣ Голуховскаго поставленый буде намѣстникомъ гр. Алfredъ Потоцкій. Есть то честный и справедливый панъ, и не есть нашимъ противникомъ. Если уже не буде який безсторонній Нѣмецъ, то Алfredъ Потоцкій изъ польскихъ кандидатовъ бувбы еще найлучшій. На его мѣстце яко маршалокъ краевый поставленый буде гр. Водзицкій, также не дуже загорѣлый.

Польскимъ газетамъ все прорицается у насъ въ Галичинѣ шизма. Мы можемъ имъ освѣдчити, що наша унія въ Галичинѣ стоитъ на твердыхъ основаніяхъ, и що ни одинъ розумный Русинъ и не думає о заведенію православія въ Галичинѣ. Не знаємъ мы, на якихъ фактахъ опираются доноси польскихъ газетъ? Мы сусѣдимъ съ православною Буковиною, но ни одна громада и не одинъ священикъ еще не покинули унії, хотя тіи послѣдній въ ини и черезъ ню богато гоненій зъ польской стороны терпятъ.

Найважніша вѣсть, що въ Герцоговинѣ повстанье народное не уменшується по взмагається. Въ колькохъ мѣсяцяхъ повстанцѣ побили Турківъ и заняли крѣпкій становища. Пишуть, що они облягли и укрѣпленое мѣсто Требинье, и що мають надѧю, опанувати тое мѣсто, где стоитъ турецка залога. Турки палять села, и рѣжуть христіянськихъ старцевъ, жіноокъ и дѣтей. Наше австрійское войско стоитъ на границі.

Князь сербскій Мілянъ посватався съ дочкою россійского дѣдича Кечка. Заручини отбулися въ Вѣдни. Серби народъ дуже хороший и военный готовяется ити въ помочъ своимъ братямъ христіянамъ въ Герцоговинѣ, такъ само и Чорногорцѣ, но еще теперь не

выступаютъ, бо не позваляють велики державы, котрій радѣбы въ Турції ладъ зробити безъ великого кровопролитія.

П О В И Н К И.

— Дня 3 р. августи явився въ редакціи нашей урядникъ зъ ц. к. староства зъ наказомъ сконфіскованія 14. ч. „Русской Рады“ съ причини умѣщеннія статії „Що намъ робити противъ польщенія нашихъ дѣтей по школахъ.“ Понеже експедиція днемъ передъ тымъ отбулася, то сконфісковано лишь лишившій ся 90 экз.

— Мѣщанинъ коломийській ч. г. Лука Турянський 72-лѣтній старецъ надихненый духомъ побожности отправився бувъ дня 6. мая сего року черезъ Волощину, Константинополь до святої земли на поклоненіе гробу Іисуса Христа въ Іерусалимѣ. Въ Іерусалимѣ перебувавъ 16 дній, посещавъ всѣ святія мѣстца и вернувшись днія 22. липня въ доброму здоровлю на здѣсь до Коломами.

— Родичи, котрій хотять свои дѣти умѣстити въ бурсѣ коломийській, повинній найдальше до дня 25. августи свои прошенія съ залуччиками (свидѣтельство школьніе, урожества и свид. крещенія) до Уряду приходскаго въ Коломами понадсилати.

— Въ торговлѣ г. А. Досинчука въ Надвбрній буде можна бѣть 1. септемврія с. г. получати всѣ книжки школьніе. Кромѣ тихъ знаходятся тамъ всѣ изданія коломийськіи.

— Отъ колькохъ лѣтъ замешкаль въ Коломами на ценсії директоръ школъ, Русинъ, желає собѣ зъ начинающимъ школьнімъ рокомъ колька учениківъ приняти на виктъ и станцію, заручаючи за добрий надзбръ, примѣрну чистоту и господарскій виктъ. Желаючій свои дѣти умѣстити у него, найзголосяться въ Редакцію „Русской Рады.“

— Довѣдуючися, що жида въ Галичи по причинѣ маючого отбутися собранія общества им. Мих. Качковскаго дня 24. августа въ тобъ мѣстѣ, баламутять тамтейшихъ мѣщанъ и окрестныхъ селянъ, щоби не явилися на собраніе, ани не помогали устроити собраніе. Говорять, що ц. к. министерство не позволяетъ ба ходили уже и до староства, щоби запретивъ собратися членамъ. Освѣдчаємъ всѣмъ поч. членамъ мѣщанамъ и селянамъ, що въ Австрії ведля существующихъ правъ свободно есть завязовати общества, свободно есть отбувати загальній собранія ведля приписовъ статутовъ затвердженихъ цѣсарскими властями. Выдѣлъ общества Качковскаго подавъ уже напередъ донесеніе до староства коломийскаго и станиславовскаго взглядомъ собранія въ Галичи, що на тое собраніе прииде зъ Станиславова комисарь правительственный. Такъ не давайте и найменшої вѣры тымъ брехнямъ, бо то суть чистій выдумки нашихъ вороговъ, котрій радибы, аби нашъ народъ вѣчне бувъ въ ихъ неволѣ.

— Для бурсы коломийской прислали въ ред. „Русской Рады“: чест. громада Могильниця 1 зр., Бл. г. Іє. Киселевскій богословъ 1 зр.. Веч. о. Кобриинській собравъ въ день 3. мая підъ часть богослуженія въ церквѣ Беледуйской 63 кр. изъ акаѳисту 23 кр., ч. Іванъ Анд. Шлемко нач. гром. даровавъ 20 кр., Ник. Микетюкъ 1-шій пров. цер. 10 кр., Мих. Шлемко 3-тій пров. церк. 20 кр., Тома Керкъ госп. 10 кр., Олекса Остапійчукъ 10 кр., братство церк. Красноставцѣ 40 кр., сестрицѣ церк. 30 кр. — а всего разомъ прислаявъ о. Коб. 2 зр. и 16 кр., за що дякуемъ красненькю. Бл. г. Ярошевичъ зъ Анина 50 кр. Ч. г. Іванъ Марущакъ ученикъ укончившій IV. класъ 10 кр.

— Пошукується піддячого зъ добрымъ голосомъ до церкви хоростковской. Вивѣтъ и платню получить у г. Гавріла Харкса півця въ Хоростковѣ — поча въ мѣстци.

— Доносятъ намъ зѣ Буковины, что днія 5. юлія с. г. отправлялося въ Барбовцяхъ богослуженіе о прощаніе помо-щи святого Духа на интенцію общества Мих. Качковскаго, подчасъ котрого Всеч. панъ-отецъ Бежанъ приходникъ мѣстцевъ сказали хорошое слово:

— Не далеко границъ россійской въ бродекѣмъ лежитъ маленьке сельце Увиць, числяще лишь 70 нумеровъ, но зѣ доброго поведенія, може оно на сѣмѣ бути примѣромъ и наибольшимъ нашимъ селамъ. Есть тамъ красна церковця, каса пожичкова громадска, фундущъ для убогихъ мѣстцевъ; мають тамъ спорый засѣбъ збоже, есть братство тверезости мужеское и женоче, а есть и школа и все, что словомъ порядна громада повинна мати. Люди тамтакий послухали нашей „Рады“ и неспродавали збоже, якъ було по ничому, а теперъ намъ дякуютъ. Але есть тамъ народолюбивый священникъ о. М. Трусевичъ, котрый разомъ зѣ начальникомъ громады и радными по бацкавски працюють надъ добромъ своеи громады. Слава и честь наїже буде той громадѣ и тымъ людямъ, шо дбають о добро народа!

— Звѣстный профессоръ Миклосичъ въ Вѣдни, выдавъ „Словарь“ языка Цыгановъ буковинскихъ.

— Газета „Ost“ доносятъ, шо часть профессоровъ по-всему всесчилища въ Чернобиляхъ уже именована, и надѣяся, шо Ромуны зѣ Молдавіи будуть такожъ посѣщати таковыи. О посѣщномъ усоміваються, бо нынѣ мають вже Ромуны свои всесчилища въ Іссахъ и Букарештѣ. Скорше мѣгбы университетъ черновецкій своими силами укрѣпится, еслибы открыто скорѣйше гимназію въ Котцманнѣ а реальну гимназію въ Вижницѣ. На тое звергаемъ увагу Васильковъ, Петровъ, Воляновъ, Кохановскихъ и иныхъ патріотовъ Буковины.

— Сербы въ Бачцѣ, найбѣльше хѣбородной сторонѣ Угоршины, продаютъ свои грунта Нѣмцамъ и переселяются въ дальшій краѣ, подобно якъ Русины-селянамъ и мѣщанамъ въ безрозумію своемъ отдають землю свою евреямъ и инишымъ. То найпростѣйша дорога до загубы народа. Вѣ Коломыи не только въ серединѣ мѣста нема христіянскихъ домовъ, но и пайважнѣйшии улицѣ, котрими нарбѣдъ изъ всѣхъ горъ въ Коломыю на торги и ярмарки тягне, позаберали нехристы. Коломыю на торги и ярмарки тягне, позаберали нехристы. И гдѣ имъ шо на тое сказать, бо у нась купити кождому вольно, духовенству же и учительству горскому, здаєся, не много на нарбѣ залежить, бо шинки и теперъ нимъ заполняются. Свои выробы продаютъ Гуцулы вже при самомъ вступленію на предметъ, розумѣяся за половину той цѣни, которую бы можъ на торговицѣ получити. Подобно дѣяе и въ Косовѣ, Синтии и прочихъ городахъ. Опамятайтесь люди, и погадайте на ваші дѣї и на свою старбѣтъ!

— Польскіи газеты пишутъ вразъ съ полякующими о великому сочувствію народа къ покойному гр. Голуховскому, которое при его похоронахъ проявилось мало повсюду. Мы скажемъ: То все ложь! — бо не только наше мѣщанство, но и селяне знаютъ повсюду за усуненіе русскаго языка, за забѣги въ цѣли усуненія нашей отвѣтчной азбуки и нашего освященаго мѣсяцеслова, за усуванье, упомѣщеніе и изгнаніе нашихъ умныхъ людей, зѣ которыхъ тысячи выперто до Россіи а сотки на Матуры, изъ которыхъ многій уже выгибли, прочіи своего народа отчуждясь, пребывающи въ далечинѣ. Шо газеты „Слово“, „Presse“ и ишій о тѣмъ пишутъ и дальше подобно писати обѣцуютъ, небудемъ повторять здѣсь про скудость мѣстца въ нашей газетѣ. Господь, судія всесправедливѣйшій, возьметъ кождому и въ десятомъ еще поколѣнію.

— Удивителій рѣчи дѣются у нась. Вѣ Сончи по изущенію рабина слуги справедливости и порядка бувають выстрѣлами раненій середъ мѣста; въ Витковѣ Еврей одного зѣ' первыхъ мѣщанъ полѣвонъ въ голову побиваючи, тяжко покалѣчиши; вѣ Коломыи жиды одного узброеного полицая напавши зѣ' заду такъ покалѣчили, шо кѣлька дней лежавъ въ шпиталю! То слѣдствія нашей добредушности а разомъ и недбалости!

— Села: Ковалевка (колом.), Лопатынь (золот.) закупали по 300—500 морговъ землѣ то камеральной, то дѣбрской. Се хороший примеръ мудрости, щадности и трудолюбія! Но чи Яструбичане, Волчиняне и Тышкевичи выдержать въ рос- початомъ подобиблѣ дѣла, усоміваються, бо ницать лѣсы, а синовѣ въ рольничіи и лѣсныи школы непосыпають.

— Двѣ дочки черногорскаго князя Николая поѣхали въ смоленскіи монастыри въ Петербургъ на науки, где и дочери нашего соотечественника б. проф. совѣтника Якова Головацкаго образовались. За бучацкое и словитское училище женскное ни нарбѣ, ни духовенство, ни правительство не дбае, а ктиторы не всегда рождаются. На праведниковъ и на таланты треба стоятія ждать, а тутъ все вынародовляется. Взывають Всечест. Отцѣвъ Духовныхъ зѣ окольиць Бучача и Словиты, щобъ взялись наконецъ до дѣла и устроили отвѣтніи времена школы женскіи, а то тымъ больше, понеже уже початки давно сдѣланы, а на золотодайныхъ благодѣтелей и немудро и недостатно жлати.

— Солижаемъ до половины серпня. За пару недѣль кончается вакація а розпочине новыи робѣтъ шкѣльныи. Зѣ переспирь соймовыхъ и зѣ выказовъ урядовыхъ видно ясно, чи число нашої молодежи страшися въ послѣдніихъ лѣтахъ зменилось, противно, чибо ученицкіи иныхъ народностей зменились. Когда початки давно сдѣланы, а на золотодайныхъ благодѣтелей вырохемъ высказано въ газетахъ и въ соймѣ. Мы взираемъ, щобъ наши семіе и мѣщане вчасе приготовили вѣ то, що лѣтъмъ потребне т. е. шматъ, одѣжъ, книги, грошники на станцію и пр. Не маємъ подъ рукою выказовъ учащающихся учениковъ, но сказано памъ, шо въ Решовѣ, Тарновѣ, Сончи и проч. тысячами ходятъ дѣти до школъ; нашихъ же годѣ и сотками где въ котрой школѣ подыбати. Надѣяемся, що учреждителѣ и зарядителѣ бурстѣ не будуть дальше передъ народомъ лишь въ очи свѣтити, пріймаючи по 3—6 хлопцѣвъ, когда доносить газеты, шо въ бурстѣ мазурской въ Тарновѣ бувае до 60, въ Решовѣ до 50, въ Краковѣ даже 100 учениковъ ницихъ. Пригадуемъ себѣ зѣ бувшого „Голоса народа“ и изъ „Слова“, що и въ Коломыи за правлениія щедр. Вѣлоуса и о. Данкевича бурсою коломыскю, було въ тойже разъ даже 41 ученикъ — сиротъ помѣщенныхъ и то въ 1865, коли въ колом., чортк., и стач. скр. до 40.000 на-года згіло черезъ неурожай, таюсь голодовный и проч.

Шереписка съ всѣми.

— Бл. г. Ант. Левиц. пит. изъ Львова: 1 злр. до общества Качковскаго получили и записали.

— Всеч. г. Ф. Попадюкъ въ Черт.: Стихъ Вашъ мы получили, дякуемъ, дуже хороший — напечатаемъ въ окромъшной книжочцѣ и яко памятку пороздаемъ на собранію въ Галиче — просимо о бльше.

— Безъименному писателю кореспондентки въ нѣмецкимъ языцѣ зѣ д. 8/8 (почтa Ольшаны): кождую раду добру мы пріймаємъ охотно, но немаючи времени навѣтъ годинку одну на днину отпочинку, не подивуетесь, що мы звернули увагу ч. нашихъ родимцѣвъ на тое, щобъ письма (листы) (не кореспонденції до Р.Р.) тицащіяся яковихъ справъ, коротенько составляли — переплетчикови припоручились добре вязати. — Всеч. А. К. въ Ув.: красненько дякуемъ за Ваші сердечній желанія, но мы на ныхъ не такъ много заслужили.

Шереписка секретаря им. М. Качковскаго.

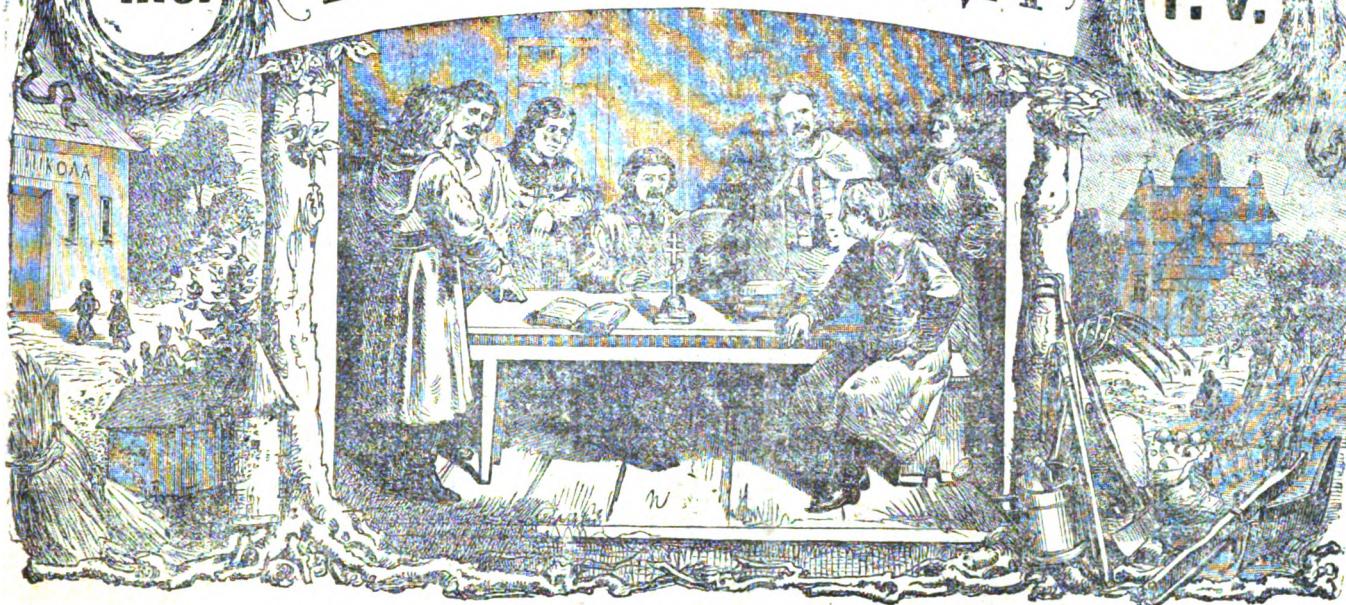
Пр. о. Балтаровичъ. Намъ откнули повторное наше прошеніе о зниженіе цѣни їзды для членовъ общества на сѣвѣръ до Галича, по причинѣ, що и такъ цѣна їзды есть дуже низка. Для того не можемъ служити картою такою, якъ желаете.

Пр. о. Гл. Сѣчкарня (гилотина) на выплатъ стоитъ 42 злр. Однакожъ доперва за 2 недѣли можете дѣстати — нѣтъ теперъ.

Бл. г. Фр. Штробель изъ Барб. Чи получили письмо касательно молотарнѣ ручной?

Ч. 16.

Г. V.

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходит два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносить: на рѣкѣ 3 злр.; на
пѣвѣ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

Коломыя дня 1. Серпня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО Бѣлоусъ.

Головный помощникъ:
ИВАНЪ НАУМОВИЧЪ

Загальне собраніе общества Мих. Качковскаго въ Галичи дня 24. л. августа 1875

отбулося дуже торжественно, славно и мило. При найкрасшой погодѣ началися члены тогоже общества съездити зъ всѣхъ сторонъ галицкой Руси уже двома днями напередъ, а рannымъ поѣздомъ желѣзной дороги также бричками и возами зъ окрестности прибуло такое множество нашихъ, що мы того въ той самий горячій часъ живъ николи не могли и надѣятися. Було насъ болѣше 2000 душъ самыхъ прибувшихъ кромъ галицкихъ, для которыхъ день той бувъ славнымъ, великимъ праздникомъ, и котрій то честній та славній наши мѣщане сердечно и мило приняли насъ собравшихся людей въ своихъ болѣше якъ 200 до того приготовленыхъ выгодныхъ домахъ, прочі же мѣстилися підъ божимъ небомъ теплимъ и погоднимъ.

О 9½ годинѣ началося богослуженіе, ко-
трє отправлявъ старенький и всѣмъ намъ до-
рогій отецъ и щирый народолюбецъ Мацьевскій,
протоиегуменъ чина св. Василія Великого, съ
сослужителями и діаконами изъ львовской и
перемышльской епархіи, при прекрасномъ пѣнію
на хорѣ, которое произносили наші богословы
и другій славній спѣваки. Церковь наша стара,
въ которой еще князъ нашъ въ старинѣ моли-
лися, хотя досыть обширна, не могла піякъ
помѣстити такого множества народа, то и
многій мусѣли и на дворѣ стояти.

Середъ церкви устроеній бувъ на сту-
пеняхъ памятникъ, обставленыи свѣтломъ и
цвѣтами, на котрому мѣстився портретъ пок.
Михаила Качковскаго, нарисованый въ при-
родной величинѣ однимъ изъ нашихъ русскихъ

ученикôвъ. Послѣ богослуженія отправили панихиду, а по т ôмъ произнѣсь о. Наумовичъ короткое слово до народа о великихъ заслугахъ покойника для русского народа, и о т ôмъ, что по правдѣ память о немъ буде вѣчна, такъ якъ она жити буде въ всѣхъ будущихъ поколѣніяхъ русского народа. Выложивши короткими словами цѣль нашего общества, произнѣсь проповѣдникъ многолѣтствіе Его Величеству Цѣсарю Францъ-Іосифу, давшому народамъ свободній законы, на основѣ которыхъ и мы нынѣ собиралися порадитися о всѣхъ способахъ, якбы двигнути просвѣщеніе и добробыть народа. Хоръ и вся церковь съ великимъ одушевленіемъ отспѣвали многолѣтствіе, и „Боже буди покровитель“ и весь нар ôдь двигнулся черезъ мѣсто при игрѣ музыки на мѣстце для нашего собрания призначеное. Тутъ при дверахъ ожидала уже старшина мѣстска нашихъ гостей, а бургомистръ съ сивою бородою, мужъ честный и поважный, поднѣсь на блюдѣ по нашему старорусскому обычаю хлѣбъ, соль и мѣдъ. О. Наумовичъ сказалъ, что не стае ему слобъ, чтобы м ôгъ выразити всѣ чувства, якіи исполняютъ въ той хвили его сердце, дознавши въ т ôмъ стародавн ôмъ наш ôмъ княжеск ôмъ мѣстѣ отъ потомкôвъ нашихъ старыхъ славныхъ бояръ и мещанъ такъ сердечного принятия.

Подяковавши короткими но сердечными словами, запевнивъ ихъ, что мы не могли нигде инде устроити нынѣшнаго собрания якъ тутъ, где почивають кости князъвъ нашихъ въ т ôмъ мѣстѣ, что отъ него цѣлый край носитъ свое имя. Дасть Богъ, и вѣримъ тому, сказалънаконецъ, что отти, показуючи на буду для собрание устроенную, выйде свѣтло и спасеніе нашего любезнаго народа. Нар ôдь отповѣвъ многолѣтствіемъ, и члены позасѣдали на лавкахъ, а великая тая буда не могла помѣстити такого множества членовъ. О. Наумовичъ яко предсѣдатель отворивъ засѣданіе, представивши собранию правительеннаго комисаря въ особѣ г. Гельмана, и просивъ о одно годинную перерву для покрѣпленія членовъ и для порозумѣнья о выборѣ предсѣдателя и секретаря на нынѣшнное засѣданіе.

По одногодинной перервѣ заняли члены

свои мѣстца, и напередъ отчитано телеграмы, зъ всѣхъ сторонъ Галичины и дальшѣй, котр旣 доказываютъ, що общество наше мае великую симпатію въ нар ôдѣ, и що нимъ занимаются уже и въ дальшихъ сторонахъ свѣта. Були тамъ такожъ отпоручники редакціи русскихъ, польскихъ и нѣмецкихъ (зъ Вѣдня).

Послѣ того выступивъ о. Андрѣйчука, православный священникъ изъ Дорошовецъ на Буковинѣ и привитавъ собраніе наше именемъ буковинской Руси. О. Наумовичъ подяковавъ и сказавъ, що галицкая и буковинская Русь, то одно русское тѣло и одно сердце, що нась яко Русиновъ не дѣлитъ ни вѣра ни Днѣстеръ ни Прутъ, бо мы уже по воли божой були и есьмо яко нар ôдь одно. Слова тіи глубоко тронули молодого Буковинчика, юристи вѣденського Купчанка, и онъ забравши голосъ доказавъ то само, историчными датами, що о. Наумовичъ сказавъ що русская Буковина съ Галичиною есть одно и то само, и що князъ нашій галицкіи були въ старинѣ владѣтелями и Буковини и Молдавіи. Численное тое собраніе нашихъ селянъ сдѣлало на него великое впечатлѣніе, онъ нобачивъ що тутъ у нась въ Галичинѣ нар ôдь уже пробудився, но у нась, каже, на Буковинѣ нар ôдь бѣдный, темный, бо не мае щирыхъ проводниковъ; тутъ въ Галичинѣ духовенство стае на его чель, терпить за него, бореся, хоть неразъ и тяжко бѣдуетъ, но не опускае его, и всѣми силами его подноситъ, а у нась такихъ священниковъ еще дуже мало!.... Говорячи о т ôмъ дальшѣ, ажъ розплакався, а слова походящіи изъ сердя такъ всѣхъ тронули, що всѣ собѣ отирали слезы. А були то щирі слезы за тымъ любымъ нашимъ буковинскимъ нар одомъ, що ему не дають прозрѣти свѣта, розпоюють его, держать его въ темнотѣ, а чужкі забирають его землемѣнку, его прадѣдное майно.

Послѣ того приступлено до дневного порядку. Росправы були дуже оживленій. Ухвалено перемѣнити статуты въ той способѣ, що бы при загальнихъ собраніяхъ були также и выставы господарскіи, и що общество наше позакладало собѣ по краю філії по всѣхъ судовихъ повѣтахъ. Каса общества мае теперь маленько готового гроша, бо устроеніе его

потребовало бóльшихъ выдаткóвъ. Избрано новый выдѣлъ изъ слѣдующихъ членовъ:

Предсѣдателемъ о. Наумовичъ. Онъ просився щобы его звѣльнили, бо отдаленіе Коломыи бѣ Скалата есть даже за великое, а ему не возможно вгляднути въ все, въ что треба вгляднути, найбóльше що касается рахункóвъ; бо то грбъ публичный, все совинно бути точно выказано въ газетахъ. Но собрание не приняло того, а таки одногласно завозвало о. Наумовича и на сей рѣкѣ. Заступникомъ предсѣдателя избрано бл. г. Кузьму ц. к. адвоката судов. въ Коломыи.

Членами выдѣла избраній: Нижанковскій (изъ Коломыи), Іосифъ Кобрынскій (изъ Мишина), Юл. Красицкій (изъ Саджавки), Ив. Шмерыковскій (изъ Сорокъ), Щербанъ (изъ Львова), Шушковскій (изъ Коломыи), Иванъ Левицкій (изъ Боднарова), и Андрейчукъ (изъ Окина Буковини). Въ заступники выдѣловыхъ членовъ избраній: гг. Миськевичъ, Кривоносюкъ, Малецкій (помѣщикъ) и Михаилъ Бѣлоусъ.

Послѣ засѣданія пойшли мы громадно съ музыкою на гору замкову, где до самого вечера грали и спѣвали и познакомлялися съ собою члены изъ всѣхъ сторонъ Руси собравшіяся. Отходячи зъ горы позабирали собѣ на памятку камѣнчики зъ муру и землю бѣтъ мурѣвъ. Позно уже вечеръ о 11 годинѣ заграла еще музыка о. Наумовичу на отходнѣмъ и мѣщане галицкіи сердечно попрощались съ прибывшими гостями.

Того дня прибуло до нашего общества 400 членовъ, зложившихъ готовцѣ около 300 зр. а. в. Высокопрепод. о. игуменъ Мацвеевскій подаровавъ лѣсъ кредитовый номинальной вартости 100 зр. съ тымъ, щобы его заховати, чей Богъ позволитъ выграти нимъ бóльшу суму. Дай Господи прожити любезному старенькомъ патріоту, и щобы его желаніе исполнилося!

Въ слѣдующемъ числѣ дамо подробное спрапозданье о росправахъ, а теперь умѣщаемъ лишь телеграмы присланий того дня до Галича нашему собранію:

Изъ Львова. Многонадѣйному обществу Качковскому найсердечнѣшія желанія. Совѣтуйте братя, да крѣпится оно и процвѣтаетъ. — Выдѣлъ львовской „Рады Русской“.

Поздравляемъ Васъ, соподвижники народного дѣла, въ старинной столицѣ. Дай Богъ, чтобы труды Ваши увѣнчались успѣхомъ, а общество Михаила стало проводникомъ нашей Руси. — Академической Кружокъ.

Привѣтствуемъ Васъ, братья! Сердечныи наши желанія къ успѣху. — Гушалевичъ.

Не могучи, къ сожалѣнію, лично участвовать въ высокомъ собраниі, посылаемъ щиро русское: Счасть Боже патріотическимъ подвигамъ къ улучшенію доли нашего бѣдного народа. Да живеть народъ! — Геровскій. Кулачковскій. Дръ Кнѣгиницкій.

Сердечный засылаю привѣтъ народному собранию. Да живеть общество незабвеннаго Михаила и возвѣднется нашъ пригнѣтенный народъ. — Адвокатъ Добрянскій.

Я, Чехо-Славянинъ, желаю русскому братнему народу въ его словесномъ развитіи наиболѣшаго счастья. На здѣлъ! — Вышекъ.

Изъ Перемышля. Счасть Боже до патріотического дѣла! Трудъ Вашъ да будетъ во славу нашего народа. — Русская Бесѣда въ Перемышли.

Да благословитъ Богъ начатое дѣло въ пользу народа и благословитъ ему душою переданного отца Ивана. — Члены изъ Коровинъ.

Изъ Дрогобыча. Счасть вамъ Боже въ дѣлѣ просвѣщенія! Русскіи гадки и серда наши съ вами. — Русини города Дрогобыча.

Изъ Тернополя. Просвѣта народа се русскій прапоръ. Счасть Вамъ Боже! — Григорій Чубатый, Петро Бѣлинскій, Гринько Дѣдухъ.

Изъ Бережанъ. Да развивается наше многонациональное общество и дѣйствуетъ на благо и честь вся Руси. — Бережанскіи Русины.

Изъ Равы русской. Желаемъ обществу Качковскому преславнаго успѣха. Помагай Богъ русскому дѣлу! — Ив. Леонтовичъ. Павло Леонтовичъ.

Изъ Коссова Родимцямъ, изъ любви въ народу къ народу собравшимся въ давной столицѣ русскихъ князей, привѣтъ и поздравленіе бѣтъ Русиновъ коссовского повѣта. Трудъ Вашъ да вѣнчаетъ Всевышній благополучнымъ успѣхомъ въ пользу нашего народа! — Иларіонъ Валявскій. Адамъ Грабовенскій. Феофиль Завадовскій.

Изъ Снятинъ. Привѣтъ Вамъ сердечный отъ братьевъ города Снятина. Крѣпитесь и бодрствуйте духомъ блаженного Михаила. — Коблянскій.

Изъ Скалы. Деканатъ кудринецкій привѣтствуетъ Васъ братья: Богъ да благословить и поспѣшествуетъ въ дѣлѣ святому. — Деканъ Лѣсенецкій.

Изъ Дынова. Русскіи люди нашихъ сторонъ привѣтствуютъ съ восторгомъ собраніе патріотического общества: Слава народолюбцямъ за отрожденіе Руси! — Лубляне.

Изъ Борокъ великихъ. Поздравляемъ и засылаемъ сердечныи желанія: Да живеть просвѣщеніе народа! — Лавриновъ, именемъ членовъ въ Боркахъ великихъ.

Изъ Красичина. Испросивъ обществу предъ чудотворною иконою сливницкой Бого-Матери божего благословенія, желаю, чтобы возрастало, процвѣтало, и достигнуло своей высокой цѣли: просвѣщенія нашего русского простонародія. — Добрянскій, славницкій душпаstryrъ.

Изъ Яела. Боже допомагай, чтобы Ваши труды вышли во благо народа, а Вамъ принесли славу. — Члены Мазурскіи въ Рѣпнику.

Изъ Черновець.

Сбуди Галичъ Данила дѣти,
Вѣчевый звонъ,
А счастье Руси будешь арѣти,
Вороговъ сконъ.

Черновецкіи русскіи академики

Изъ Лужанъ. (на Буковинѣ). Счасть Боже до доброго дѣла. Слава Вамъ ревнныи заступники австрійско русскаго народа! — Громада Бергометъ надъ Прутом.

Изъ Коцманя. Счасть Боже! Да завладѣть на Руси светло — темнота да изчезнетъ. Именемъ коцманской громады! Александръ Ивановичъ, заступникъ начальника.

Изъ Вѣны. И мы духомъ среди Васъ! Здраствуй, крѣпись, рости русскіи народъ себѣ на славу! — Русская Основа.

Миръ! честь и слава русскимъ братямъ. — Левъ Лербахъ (Фернбахъ? Р.)

Изъ Деблинга. Гдѣ согласie и единодушное дѣланіе, тамъ миръ, крѣпость и процвѣтаніе образованія. Да живеть и процвѣтаетъ народъ. — Буковинскій Русскій.

Изъ Поморянъ. (письмо). Витаю Васъ, братья Русины, отъ щирого сердца, щиро-сердечными словами, желая Вамъ бодрыхъ сило для просвѣщенія бѣдного народа. Вамъ дорогоцѣнныи предсѣдателю, отче Иване, да продолжить Господъ Богъ многая лѣта. Жаль мнѣ великій, что не могу явиться между родимцами по поводу, что таинъ роботы, а дорога не близка. Якъ Богъ дастъ, что собраніе когда будетъ отбиватись во Львовѣ, то тамъ навѣрно явлюсь, ибо тамъ наручнѣйше. — Федоръ Макухъ, поморянскій мѣщанинъ.

Изъ Угорской Руси (письмо). Вспчт. Собрание! Мы ниже подписаныи угореки Русины, котрыи, зачѣмъ на общемъ собрании общества имени Мих. Качковскаго смы разомъ лично появится не можемъ, однакожъ душевно съ великого надеждою и сердечнимъ радостнымъ чувствіемъ съ Вами будемъ, — за должностъ считаемъ себѣ, чтобы мы наши чувства, хотя накоротко, передъ Вами якъ славными нашими народолюбцами, объявили и во имя нашихъ залипленныхъ Угро-руссовъ Вашъ всѣхъ собравшихся сердечно привѣствовали, и Бога всевышняго молили: да благословитъ всѣхъ Вашъ трудящихся о благобытіи нашего народа и да дастъ Вамъ, крѣпость и довгій вѣкъ!!! Особенно же Вамъ, высокопреподобный отче Иване Наумовичъ и Вамъ, благородный господинъ Мих. Бѣлоусъ, да помножитъ Господъ Богъ Ваши благородныи мысли и да дозволитъ и поможетъ „соединенными силами“ розсвѣти ихъ повсюду, и тогда оживотворятся слѣдующіи слова народолюбивого нашего поэта.

Миръ вамъ братья всѣмъ приносимъ,
Миръ то нашихъ отцевъ знакъ;
Мира съ неба всѣ днесъ просимъ:
Чи богатый, чи бѣдакъ.

Разомъ руки си подаймо,
И якъ братя ся любимъ,
Одни другимъ помагаймо,
Къ общей метѣ поспѣшимъ.

(Дальшіи письма и стихи надбсланныи общему собранию помѣстимо познѣйше).

О рекламаціяхъ що до вымѣрепя грунтового податку.

Въ всѣхъ повѣтахъ нашего краю завѣдомленіи суть уже громады о результатахъ катастра, якій въ кождомъ повѣтѣ положено дохѣдь на кождый моргъ поля. —

Ведля нового права маеси податокъ вымѣрить бѣ чистого дохѣда, а чистый дохѣдъ изъ грунтовъ такъ обчисляется, що ведля плодовитости земля въ кождомъ повѣтѣ дѣлится на 8 клясъ. Вся земля цѣлого повѣта уважаєяя яко цѣлость, и земля ведля плодовитости оцѣняется.

Есть на пр. въ одинъ повѣтѣ 60 мѣстцевостей, то одинъ мѣстцевости мають лучшій грунтъ другій підлѣйши, межи тыми 60-и буде дѣвъ, три, чотыре такихъ, що мають найлучшій грунтъ, пшеничный, буде кольканадцять такихъ, що мають троха підлѣйши, ячмѣнныи, житныи, а буде зновь кольканадцять такихъ, що мають еще бѣ таїхъ слабшій грунта, а будуть и такій, що мають грунта дуже пустій, що безъ великої управы ничего не уродять. Бан въ той мѣстцевости, где есть земля найлучша, пшенична, не вся она така, но гдесь якає одна рука така буде, або часть одної руки, або лишь одинъ ланъ, або лишь колька нинъ. То таї земля, що найлучша, що родить пшеницию безъ гною, що родить добре, здорове и важке зерно, береся до першої кляси: грунта що добрий вправдѣ, но на нихъ безъ гною не конечно родится, або хоть уродится, бувае звичайно лишь на солому а на зерно не конечно добре, запиcуются до другої кляси, а котрій бѣ таїхъ підлѣйши, до третьої, и такъ иде дальше ажъ до осьмої кляси. То не такъ, якъ собѣ гдекотрій думають, що въ кождомъ сель буде перша, друга, третя кляса и т. д. Буде такій повѣтъ що має на пр. 170.000 морговъ, а изъ тої всен земль не вчисляться до першої кляси бѣльше якъ 1.000 ба буде и такій, що въ цѣлому повѣтѣ не буде и 100 морговъ морговъ першої кляси. Буде громада, що будемати першу, другу, трету клясу а буде громада, що не буде въ неї ни першої на другої, ни третої, ни четвертої кляси, но ажъ пяти шеста, сема и осьма. То теперъ зъ тої причини, що люди не порозумѣли рѣчи добре, а перечитали имъ, що на пр. бѣ першої кляси одного морга доходу выраховано на 6 зр. або и выше — пострашилися, ба еще до всего того пустили имъ тумана, що по 6. зр. будуть бѣ морга податку платити. А то такъ не есть, но треба въ рѣчъ лучше вгляднути.

Якже уже такъ укінчено оцѣненіе цѣлого грунту повѣтowego, где и колько якои кляси, то зновъ оцѣняються выдатки. На пр. на моргу поля родится 5 коппъ жита, но що коштує оранье разъ и другій разъ, якбы плугъ наймивъ, що коштує борона, що коштує поленье, где збожье зарастає, що коштує жнецъ, що молотникъ и т. д. ба що коштує и гной и его вывезеніе, розкиненіе и проч. Оттягнувшись бѣ доходу за тое жито всѣ тії выдатки, выходить зъ того що остає чистого дохѣду бѣ морга житного поля на пр. 4 зр. ведля мѣстцевости где она лежить бо корецъ жита въ Львовѣ або Перемышли або Ярославли, а корецъ жита въ Залвщикахъ то не все одно. Въ Ярославли жито платити на пр. 6 зр. а въ Залвщикахъ 4½ зр. то о 1½ зр. дешевше, отже и меншій дохѣдъ.

Такъ теперь оголосили вамъ панове громада, что катаstralnyj komisij до сего часу зробили. Ото они оцѣнили грунта въ повѣтѣ и подѣленій они суть на 8 клясь, а теперь до громадъ иде гейбы заштанье до васъ: чи справедливо тія панове катаstralnyj урядники оцѣнили тія грунта, чи справедливый той дохбдъ, що они его поставили на кождый моргъ кождои клясы. Можетъ они за богато грунту поставили до першои або другои клясы, може за богато доходу поклали на одну або другу, трету клясу зъ чого мбгбы бльшій податокъ выпасти, якъ прїде вырахованье его ведля чистого доходу. Можетъ они добре и справедливо оцѣнили грунтъ на клясы, но може за малі выdatki взяли на плугъ, бороны, на женцевъ и т. д. а зъ причини на пр. 6. зр. показуєся за высокое оцѣненіе доходу изъ одного морга вашего найлучшого поля.

На тое теперь оставленный речинецъ шестинедѣльный до рекламиаціи, щобы громады сказали, чи не мають кривды. Котрабы громада видала, що має кривду, що за высоко еи грунта оцѣнили, може противъ тому рекламиовать, и подати слушній поводы и причини, доказати фактами, що грунтъ ихъ только не родить, або що выdatki на роботу суть бльшій. Кождой громадѣ вольно черезъ своихъ заступниковъ вглянути въ акта катаstralnyj, где суть списанії всв причини, для чого катаstralnyj урядники такій а такій цѣны поклали.

Якъ кто въ речинци шестинедѣльному не зарекламує, уважатися буде яко задоволеный зъ теперѣшнаго оцѣненія, а познѣшій рекламиаціи не будуть прїматися.

Посля того, якъ оцѣненіе повѣтовое уже цѣлкомъ готове буде, наступити цѣненіе кождои нивы поля, кождого города, пасовиска и прч. до якоися клясы, и зновь на то буде рекламиація. Тогда еще тяжше буде все по правдѣ до ладу привести, бо землемѣка дуже розманта, въ одній руцѣ нива Иванова родить пшеницу, хоть и не погноена, а о между нива Стефанова не родить и бвса, бо Иванова при долинцѣ, где на ю зъ Стефанової нивы дошъ весь гнбз зноситься. Ба одинъ и той самий тосподарь має таку ниву, що на одной половинѣ не буде и овець, и на другой добре родится, тутъ чистый жовтый пшесокъ, а тутъ чорна земля. Ажъ по тыхъ другихъ рекламиаціяхъ буде все окончено, а тогда дума державна буде все составляти съ другими краями, и вырахуєся и постановится якійсь процентъ бтъ чистого доходу, такъ на пр. маєшь 6 р. чистого доходу зъ одной нивы, а 20 р. чистого доходу зъ 6 нивъ, а 1 р. чистого доходу зъ двохъ нивъ всего разомъ 27 р. то бтъ того выпаде податокъ на пр. 20 процентъ, т. е. по двѣ швѣстки бтъ риньского, отже бтъ 27 р. буде 54 швѣстокъ т. е. 5 р. 40 кр. — податку.

Где поля дуже добрѣ, тамъ податокъ буде бльшій бтъ давнаго, а где поля слабѣ, тамъ не буде бльшій, но еще зменшений для того, що теперѣшній цѣны роботника и управы поля высоко мусить чи слитися.

До вашої волї, панове громада, теперѣ рекламиовать. Маєте до того право, розмѣркуйте добре, и рекламиуйте въ свбій часъ. —

Письмо изъ повѣта жидачевскаго.

Всевысочайшою волею Наймилостивѣшаго нашего Монарха Францъ-Іосифа I. узнанія остали громады нашії полнолѣтными, свободными обывателями краю, рѣвноуправнеными зъ другими сословіями и народами великої державы австрійской. Тай нашъ русскій народъ въ Галичинѣ благодарить безъустанно Всевышнаго, що черезъ своего туземскаго заступника, Всепріязненнѣшаго нашего Монарха, освободженъ бтъ польской опѣки. А однакожъ дивѣтнося люди добрѣ, куда то заганяне нашъ Выдѣль рады повѣтової зъ своею польскою опѣкою? Ото расписавъ днъ конкурсъ на 11 посадъ писарей громадскихъ для 2 групъ сельскикъ громадъ, вызначивъ пенсію для тыхъ писарей бтъ 190—380 злр. для одного на рбкъ и обѣцюе имъ піднести тую пенсію въ мѣру ихъ горливости, розумѣяся для польской справы, такъ якъ Выдѣль повѣтовый состоитъ изъ самыхъ польскихъ панбвъ, ани одного нема тамъ заступника сельской групы, бо у насъ на дѣлѣ нема жадной рады повѣтової, нашії делегати выступили зъ рады, а шляхотчина сама уконституовала раду, тай повѣтирала собѣ загорѣлцѣвъ польскихъ до Выдѣла, который робить собѣ таке право: вы громады платѣтъ, а мы паны за вашії гроші дамо вамъ писаря громадскаго, который не буде залежній бтъ рады громадской тай зверхности, але бтъ самого Выдѣла рады повѣтової, бо ты громадо сице малолѣтна дитина, ты безъ польской опѣки не можешся обйті!

Щобы але свѣтъ не думавъ, що нашії громады малолѣтні презираютъ автономію громадску, то есть тымъ правомъ, яке має громада уставою опредѣленое, а після которой уставы рада громадска ухвалие все для громады потребное, то мы єснародно заявляемъ, що тои опѣки Выдѣла рады мы не прїмаемся, противъ расписания конкурса на писарей громадскихъ вносимъ протестъ до Выс. ц. к. Намѣстничества краевого и просимъ о опѣку Выс. ц. к. правительства краевого противъ замаха на автономію громадску. Видно, о що то ходить, та уже въ первой каденції львовскаго сойма нашъ тогдашній Вседостойнѣшій посолъ преосвященный Епископъ Михаиль Куземскій въ однѣмъ изъ засѣданій соймовыхъ сказавъ: вы панове хотѣли бы мати Поляка-губернатора, Поляка-старосту, Поляка-вѣтата, аби скорше поставити свою Польщу — та оно и такъ си стало: польскій дѣдичъ п. Грохольскій бувъ короткій часъ въ Вѣдні министромъ, его злюзоваль Полякъ Дръ Земялковскій, котрого где-котрѣ Поляки хотѣли бы мати губернаторомъ, на мѣстци Поляка гр. Голуховскаго; ба надто мають Поляки и польску раду школину, и польскій выдѣль краевый, и польскій выдѣли повѣтовіи, ходилобы еще о поляківъ - вйтѣвъ, якъ по мѣстахъ и мѣсточкахъ, такъ и по селахъ, тай заходили панове Поляки въ львовскому соймѣ, якбы то утворити соберательній громады, т. е. стягнути 5—6 громадъ до купы и поставить имъ одного пана-поляка на вйтія, а коли тая гадка якоєсъ имъ не удалася въ соймѣ, то гейже Выдѣль рады повѣтової жидачевской заходить, якъ то кажутъ зъ майки. Позашроваджувавъ польскихъ делегатовъ повѣтовыхъ, зъ которыхъ але нашії громады ино посмѣхаются, а теперѣ рады запровадити писарей бтъ громадъ независимыхъ, такъ якъ були колись-то мандатори, о которыхъ кобыся никому и не снило! — Но щожъ але зробити зъ тими писарями громадскими? В. рада шкельна краева заперечавъ сельскимъ учительямъ провадити громадску писарю; суть у насъ, по правдѣ сказавши, села, въ

котрыхъ есть уже, Богу дякувати, селяни умѣющій хорошо читати и писати, тыхъ бы належало ужити на писарей громадскихъ. — Сни втягнутся въ дѣловодство писарское скоро и на теперѣшніи требование громадъ выстарчутъ; где бы але не было въ сельзани одного письменного селянина, то на иѣдставѣ §. 95. Устава громадского, свободно буде лучити съ иншими громадами за соизволеніемъ В. ц. к. Правительства краевого; умовитиася вспѣльно зъ якимъ честнымъ мужемъ и повѣрити ему писарку съ застереженіемъ, шо той писарь завысимиый есть отъ рады громадскихъ. Необходимо але рѣчу есть бѣ такого писаря вымагати знанія языка и письма русскаго и нѣмецкаго а при тѣмъ и польскаго.

Нашъ почт. Выдѣль рады повѣтовой рознисуючи конкурсъ на помянутыхъ писарей, ани однымъ словомъ не вспоминувъ языкового вопроса, абы сохрани Боже приближнително не признати нашему русскому языку якого то права въ публичномъ жити. Не бѣ дажъ то наша, позвалоютъ намъ жити, а бѣрѣзуютъ языки; а мы цѣкавъ видѣти, якбы то жили Поляки безъ польскаго языка? О честнѣ рады громадски! часъ то уже наивысшій запровадити въ нашихъ громадскихъ канцелярияхъ себѣ русскій языкъ и свое русское письмо; друкованіи формуляри для дѣлъ громадскихъ знаходягъ ся и въ Коломыи и въ Львовѣ, спроповадити себѣ повинна кожда громада тіи формуляри и по русски писати що и куда треба, та польскіи голокольнцѣ и гониѣѣты будуть себѣ шукати въ працѣ пожиточнай кавалка хлѣба, а не въ обаламучованію и ополчованію нашихъ и такъ нужденныхъ селянъ. Примѣтити мы еще должнѣ и то, шо лучше бы ся нашимъ громадамъ бувъ прислуживъ нашъ Выдѣль повѣтовый, еслибы ся бувъ занять спрапедливымъ переведеніемъ сервитутобѣ и недопустивъ до крайнои нищти нашіи громады, якъ то ся дѣе въ нашої Журавенщинѣ—а писарей громадскихъ, найбы оставивъ самыи громадамъ, которіи неради видѣти надѣ собою польскихъ опѣкуновъ, тіи наїся онѣкуютъ бѣльшими посѣдостями знаходящимися въ рукахъ поссорбѣ-евреевъ, щобы колись несталися власностю посѣдныхъ, а мы селяне при помочи божої и благодати нашего В. ц. к. правительства якось поволи будемъ приходити и до ладу ■ до гаразду!

Такъ списали мы въ свѣтлый день рожденія Его ц. к. Ап. Величества нашего наймилостивѣшнаго Монарха Францъ Йосифъ I. бѣтельавши щиро-русскимъ сердцемъ: Многая лѣта найяенѣшому Дому цѣсарскому!

Іосифъ Гречина,	Ілько Гудзоватый	Федъ Кваснай
вѣйтъ зъ Тарнавки	вѣйтъ зъ Чертеки	вѣйтъ зъ Болнова
Яцъ Кацидавъ	Федъ Дзусъ	Панъко Чмельникъ
радный	вѣйтъ зъ Дубравки	радный
Петро Мысакъ,	Михайло Паньковъ	Іоанъ Стасишнъ
вѣйтъ зъ Володимирецъ	радный	вѣйтъ зъ Мелничича
Петро Василѣвъ,	Іоанъ Сорока	Гримъ Жовнэръ
радный	вѣйтъ зъ Протесъ	радный

Громада Иванѣвка

гусятынскаго староства и аренды.

Громада Иванѣвка, якъ уже знаете, цѣлкомъ отверзилася и просвѣтилася.

Господь ей давъ священника отца Чагриньского, старушка свѣтлого и праведного, который якъ добрый тато дбаючій о свои дѣти, занявся щиро еи отверезенiemъ, и все пойшло якъ наилучше, бо въ той громадѣ есть много письменныхъ, что читають наші русскіи книжки и газеты.

Большимъ посѣдателемъ въ той громадѣ есть жидъ Саулъ Парнесъ, и ему дуже не на руку була тверезость, то заразъ по слюбованію наступила скарга до староства, будьтобы вѣйтъ Семенъ Вербовецкій и асессоры допускалися насилий. Списали скаргу, шо вѣйтъ піаковъ бивъ, до стовпа ланцухами прикововавъ, грѣшили каравѣ и до слюбованія силовавъ; зѣсли комісію, а комісія не входячи въ рѣчъ якъ належитъ, одобрила вѣитови и асессорамъ ихъ урядъ и еще засудила ихъ на кошта комісіи 49 зп. 19 кр.

Понеже однакже вѣсѣ въ точокъ, шо вѣитови заикаютъ суть не по правдѣ, то вѣйтъ оголосивъ въ газетѣ „Словѣ“ свою жалобу противъ того, и звернувъ на таку несправедливость увагу ц. к. министеріи и намѣстничества краевого. Но уже не жаль бути каранымъ, кто виненъ, но безъ всякой вины, еще овипеть, заслуживши на наибѣльшу похвалу, а бути каранымъ, то чоловѣка болить, и не дивно, шо вѣйтъ Семенъ Вербовецкій разголосивъ газетами свою кривду.

Иванѣвка то таке село, шо уже цѣло нещасливе. До староства до Гусятини мае оно 7 миль, хотя Трембовля бѣтъ неи лишь о милю отдалена, и до своего староства она мусить ѣхати черезъ другое староство. Подавала, подавала, та никто того не выслушавъ. Прійде що будь, ѣдь вѣйтъ 7 миль, прійде рекрутация, только народа стражде, голодуе, бо то не жартъ ѣхати або или пѣши тамъ и назадъ 14 миль.

Семенъ Вербовецкій, мужъ честный и дуже умный. Підъ его зарядомъ яко вѣита піднесла ся просвѣщеніемъ моральность и добробыть громады. Арендарямъ то не були на руку, и тымъ, шо радѣ були піянству, щобы въ мутной водѣ рыбу ловити.

На другой разъ, понеже въ тѣмъ числѣ „Русской Рады“ уже мѣстца нема, помѣстимо изъ „Слова“ (Ч. 85) письмо Семена Вербовецкаго. Честь ему, шо зналъ за свою честь упбминости, и открывъ всю правду противъ неправды, шо на него були сплели. Хоть якъ, а громада Иванѣвка не пойде за штуками жицѣскими, а остане и надаль тверезою якъ есть, и буде примѣромъ другимъ громадамъ.

Що вѣтъ чувати?

Не только въ Герцеговинѣ, но уже и въ Боснѣ розгорѣло повстанье. Бють Туркѣвъ всюда, и Черногорцѣ и Сербы идутъ своимъ братямъ християнамъ на помѣчъ. Три державы, австрійска, россійска и прусска вдалися въ туjo

рѣчъ, и еще пробуютъ добрымъ способомъ тую справу залягидти; но вѣдай Туркови уже рады не буде, а съ его державою такъ буде, якъ сто лѣтъ тому съ Польщею, що ю роздѣлять.

Повстанцѣ здобули уже много поменшихъ крѣпостей, забрали много живности, оружія и пороху. Требини столичное мѣсто Герцоговины облягли повстанцѣ уже передъ двома тыжднями, припускали уже два разы штурмъ, но якось неудалося имъ взяти. Теперь стала у нихъ рада, кого выбрать на начальника. Пишуть газеты, що выберутъ собѣ на воеводу ніякого Любобратича. Турція прислала кораблями колька тысячи войска, та годѣ имъ вступити до краю, бо повстанцѣ обсадили всѣ дороги и стежки, та войско тое стоитъ въ корабли замкненое.

Отъ смерти гр. Голуховскаго газеты польскї и нѣмецкї пишуть а пишуть все о тѣмъ, кто має бути его наслѣдникомъ. Представляли они вже колька кандидатовъ, якъ: гр. Потоцкаго, Земялковскаго, Бодзицкаго, Сумера, а теперь знайшли еще одного гр. Мирошевскаго. То собѣ умѣркованый Полякъ, но по правдѣ, мы Русины не можемъ за нимъ ничего казати бо мы, яко нарѣдъ русскій, хотѣлибысьмо видѣти на тѣмъ самомъ правъ якъ Поляки, нашого родимця намѣстникомъ. А то моглобыся стати, еслибы подѣлили намѣстничество на двое, одно булобы въ Краковѣ съ намѣстникомъ Полякомъ, а друге въ Львовѣ съ Русиномъ. Если може бути адвокатъ Земялковскій министромъ, то и у насъ мѣгъ бы мѣстце заняти намѣстника Адольфъ р. Добрянскій або Нападіевичъ або и другій здѣбній науками мужи, приданіи австрійскому Дому, котрой уже не разъ въ найприкрѣпихъ временахъ показали дѣломъ свою привязаність и незломную постояннѣсть къ австрійскому правительству и Всесвѣт. Династії.

Просимо лишь нашихъ передовыхъ мужей, що розвинули нашу гадку, а почт. наши депутаты Думы державной повинни представити желаніе народа высокому ц. к. правительству.

Н О В И Н К И.

— Новоизбранныи члены выдѣла Общества имени Михаила Качковскаго приглашаются на день 4 (16) сентября на засѣданіе въ Коломыю въ локаль Общества на 10 часъ угромъ, въ цѣли уконституованья и точного пересмотра всего дѣлодѣства и щетовъ. — И. Паумовичъ, предсѣдатель.

— Съ днемъ 1. вересня отвораєся въ Золочевѣ III. а въ Бродахъ V. класа гімназіальна; ученикиproto укочивши IV. кл. непотребуютъ ъхати зъ підъ Бродовѣ, Золочеву и Лопатину дальше. Нашіі пацотцы звернутъ увагу селянъ въ тѣмъ взядѣ.

— О собранію общества Качковскаго въ Галичи, отбувшемся д. 24. августа, газеты польскї написали повно фальшивыхъ вѣдомостей. „Gazeta Narodowa“ пише, що було всего около 400 членовъ, зъ тыхъ 200 священиківъ а 200 хлопівъ котрой священикамъ служили за фѣрмановъ; дальше каже, що виступавъ межи пиними и Купчанко, Москаль чистої крови, и много іншихъ брехней. Мы скажемъ только, що було пару тисячи членовъ, бо новихъ членовъ прибуло вже на мѣстци въ Галичи около 400; дальше кажемъ, що оній Москаль чистої крови, то слушатель правъ первого университета австрійскаго родомъ зъ Бергомета (Буковина), що не только були попы и фѣрманы ихъ, отже одна только каста, но були и дѣдичі, професоры университетовъ, докторы всѣхъ факультетовъ, купцѣ, мѣщане и селяне. Одушевленіе було велике, успѣхъ почасть Господь въ найблісшому часѣ.

— О возстанію христіянъ противъ Турківъ (въ Герцеговинѣ и Боснії) доносять, що зъ одиної стороны вицекороль египетскій обѣцавъ султану прійти въ помощь 25.000 войска, а зъ другої сторони, що послы Австрії, Россії и Пруссії, вложилися въ справу возставшихъ христіянъ и жадають вѣтъ Турції улекшенія долѣ христіанскіхъ подданыхъ Турції.

— Пишуть намъ вѣтъ Лежайска: Дня 19. серпня с.г. обѣзѣдаючи гр. Алфредъ Потоцкій съ достойнимъ своимъ сыномъ Романомъ добра Лежайськъ, посѣтивъ старинное село Дубно, въ котрому то селѣ б. и. отецъ его експланенії со-здавъ року 1804 прекрасну муровану церковь. Молодцѣ на коняхъ вироджали и вироджували его Експланенію при пінію и вистрѣлахъ зъ моздѣровъ.

— Дня 1. октября с. г. обходити буде мѣсто Чернобіць великое торжество отворенія всеучилища. На професоровъ того всеучилища поставило въ правительство межи колькома Нѣмцами такжє и двохъ нашихъ Русиновъ, а то: г. Томашука и г. Калузняцкого. На тое торжество варто бути въ Чернобіцяхъ.

— Пишуть намъ изъ Косова въ Чортківскому: У насъ тутъ бѣгулася мисія тверезости. Почтили ю Всеch. oo. мисіонеры, котрой по отправленой мисії въ Рукомиши сюда прибули. Нарѣдъ собрався тутъ численно; було до 6000 душъ першого дня — а самыхъ походдовъ торжественныхъ 15, — а священиківъ навѣть зъ далекихъ окрестностей надъ 30 одинъ обр. лат. сусѣдъ зъ Хомяківки съ процесією. Водруженье креста св. отбулося першого дня по службѣ Божої въ однімъ кінці села съ великимъ торжествомъ и въ присутствії численного народу, котре закічивъ Всеch. o. Мардеровичъ трогательною проповѣдею. Въ второкъ, т. с. 29. червця державъ еще послѣду прехорошу проповѣдь въ церквѣ о. Мохъ, — а по соборной службѣ провезъ тогъ Всеch. o. мисіонеръ обѣтъ противъ тверезости, въ присутствії всѣхъ людей сѣдоглавому близъ сѣмдесятылѣтному а службу свою черезъ 43 лѣтъ полячому Всеch. o. Чемеринському, выслуженому декану и пароху тутейшому.

— Жнива выпали сего року не найлучше, бо и недбало берутся газди и газдинѣ до заведенія св. тверезости. Поправ-

мося, отрекаймося совсѣмъ сатаны и дѣлъ его (корчемъ) и то еще нынѣ, закимъ сонце зайде, то съ певностю дѣждемса яко кающіяся на будущій рбкъ явшихъ жнivъ, бо Господь судія праведный и мерзящіяся плюгавыми піянницами.

— Въ будущемъ годѣ т. е. съ днемъ послѣднаго декември 1876 кончится часъ, въ которому построены будинки, вольны будуть черезъ 25 лѣтъ отъ цѣарскихъ податковъ. Взываюши прото всѣхъ, щобъ истратили и хватѣ одной, но корыстали зъ улекшія размыслияющи, що за 25 лѣтную суму податкову можъ построити власный домъ и таковъ еще дѣлъ и вѣкамъ оставити. Особено вкладаемъ то на сердце нашимъ мѣщанамъ и нашей интеллигентціи, которая рѣдко где коренится по мѣстахъ. Важе само 25-лѣтное перегъянье ся зъ дома до дома и неминуемое ущадженіе меблій вынесутъ значительну сумму, а що жъ доперва 25-лѣтній чинишъ. Схаменяется, братя, звать камѣньчики, пеголки та бальки. Каждый евангелійникъ, урядникъ, учитель повиненъ що зъ мѣстѣ набути, хотябы толькъ въ морга, бо и на тѣмъ можна домъ и на 2-3 поверхій зъ лѣтами постепенно высадити.

— Недостатокъ дикій дається значно чути а еще больше ихъ не браздвались. Есть у насъ право зъ буреъ диківськихъ т. е. въ Иеремиши и во Львовѣ, но що жъ коли въ святоюрской толькъ 3-5, въ ставропіїскій вѣдь еще менше помѣщається учениківъ, а то на 2,000 церквей архіпархіи львівской. Шеститисячныи капиталомъ бурсы диківської у св. Юрія орудуючи належито, можна 10 разъ толькъ диківъ удерживати, бо чи за 50 зол. неможъ хлоща прокормити, исплатити за обyтъ? Одежину дадуть сродници, шийня потного удѣлять семинаристы, географіи, исторіи, національной, медицины простонародной, хотябы по $\frac{1}{2}$ години тыжднево удѣлять нашъ ревнителъ въ близости или подъ однімъ кровомъ мешкаючи. Що до оборота капиталомъ 6,000 злр. то суть и между гіерархами мужи съ банкерскимъ талантомъ. А оо. Василіи въ Львовѣ, Бучачи, Дрогобичи, Жолкви, Крестинополѣ чи немогли устроити у себе бурсъ диківско-промысловыхъ, въ которыхъ кромѣ церковныхъ наукъ, обучано бы такожъ книгозѣтва, шитья церковныхъ снарядовъ, вырезанья деревянныхъ и каменихъ крестовъ, свѣщниківъ и пр. Церкви и народъ выглядятъ той же жертвы отъ мужей, который Бога ради отреклисъ всякихъ сладостей земскихъ.

— Мало кому зъ нашихъ читателѣвъ буде вѣдомо, что тѣло епископа Доситея Херескула, попередника покойного митрополита Гакмана, спочивало въ Тройцкой церкви въ Чернівцяхъ. Таї, якъ и друга церкви деревяна при турецкой лазнѣ, зостала въ послѣдніихъ лѣтахъ перенесена, тройцка на передмѣстье Клокучка, друга на передмѣстье Каличанка, при которыхъ поставленіи сотрудники проходскіи. Въ столицѣ метрополії буковинско-дальматинской есть на теперъ въ церкви право давнихъ: соборна, Паракіївска, николаївска, семипарска, и дѣлъ вышереченыи деревянки. При разбиранію тройцкой, можи реченою епископа зостали перенесеніи въ паракіївску, где до 10 августа почивали. Реченою дня перевезено на шестиконіймъ караванѣ тѣло пок. метр. Бенделѣ, а на четырокаоніймъ епископа Херескула на обще кладбище и оба іерархи почили въ одибомъ гробѣ пространномъ. Первого митрополита Гакмана похоронено въ престольной церкви яко ктитора и первого митрополита.

— Въ Коломыи открыто 18. августа т. г. при касѣ городской касу ѿщадности. Витась новое заведеніе, однакъ для укрѣпленія довѣрія необходімо, щобъ обвѣщено намъ, якъ разгосподаровався фондъ пожліковый для ремесниківъ и фондъ убогихъ, открыты передъ 15 лѣтами и находящіяся въ рукахъ комуни коломыїской.

— Пересторога. Сего року показалося, что въ извѣшеныхъ сгоркахъ находятся робаки дуже склонливій для людей. Робаки тіи походятъ зъ листя дубового и вышневого, которые уживаються до кашеня обрѣкъ. Для того осторегаемъ, щобъ листя того не давати.

— Въ Коломыи достались 3 найзначнѣйши реальності русской въ чужѣ руки, а то Никоровича и Павлульевича въ єврейско-мазурскій, цурковско-драмаликовска въ іѣменскій. Кромѣ сего провадять дѣлъ численній родини священническіи два дорогоцѣнныи процессы о наслѣдіе по отцахъ передъ судомъ. Привадять имъ дѣло два некресты-адвокаты, мимо сего, що въ Коломыи есть двохъ адвокатовъ-поповичівъ.

— Отъ двохъ лѣтъ мы взываемъ къ заложеню свопхъ русскихъ крамницъ. Къ сожалію лише двохъ пойшло за нашими голосомъ. Съ радостю доносимъ, що тіи дѣлъ лавки купеческіи хорошо розвинулісь, именно такъ карлівска г-ожи Макаревичевої якъ и надвібринска г. Досинчука. Они обертаються уже тисячами. И лабшинська лавка ветується въ ихъ слѣды, хотя ледви возникла. Счасть Боже! Взываюши всѣхъ зъ окрестности Надвірної и Снятини, щобъ ихъ вспирали покупкою товарівъ.

— Въ Бориславѣ, підъ Дрогобичемъ, и въ окрестности тамошній селяне Крышико, Мазуръ и Слуцкій пріѣшли черезъ добыванье нафти до такой заможности, що закупили села Іонель и Яворъ. Отъ Всеч. ревнителя о. Глушкевича выглядаемъ извѣстія, якъ далеко допровадили селяне Рошаники и іншихъ въ близости Тыляви.

— За стараніемъ Всеч. оо. Недельского, Залузкого и Залозецкого розширяється твердость въ ихъ окрестностяхъ значительно; коломыїскій же округъ и львівскій держатся старыхъ звичаївъ паслажденіе нехристівъ и недовѣрківъ. Гудули отдали вже повсюду красній полонину въ руки шинкарбъ. Господы вразумы ихъ и внуши наставникамъ ихъ духа ревнія апостольскаго, бо дальше храмы будутъ претворяться въ синагоги, ибо въ кругъ ихъ обѣдають невѣрніи.

— У іншихъ народовъ владыки бувають правдивыми отцами. У Нѣмцівъ кн. Раушеръ создавъ уже колька десять церквей въ Вѣдніи и окрестности, даючи на кожду по колька десять тисячъ злр. Епископъ Стросмайеръ выдавъ колька миліонівъ для Кроатівъ на школы, церкви, на академію науку и проч. Що Пасманъ и Сдитовскій для Венгрівъ сдѣлали, вѣдьмъ извѣстно. У насъ можна бы въ Червономъ кляшторѣ (за Щавинцею), въ Уневѣ и другихъ, помѣстити многоклясніи школы гімн., реальніи, рольничі, промысловыи, зъ которыхъ селяне и священники для своихъ дѣтей велику пользу бносипли. Но чи нашій дѣти того дождутся, вѣдь толькъ самъ Богъ. При катедрѣ епископа греч. кае. въ Крыжевачу въ пространномъ зданію достаточное мѣстце на помѣщеніе буреаковъ зъ Коцуры, Керештура, Анины и іншихъ парофій, который бы въ церкви соборной могли завести хоральне пѣніе а разомъ образоватися въ тамошній рольничій школѣ и академії господарства сельскаго. Но тамошніи іерархи вымераютъ про недостатокъ занятій, вмѣсто щобъ стались благодѣтелями ширшихъ круговъ. Такъ то у насъ все иначе якъ у іншихъ, а все горшче дѣсе. Вѣдай треба еще большихъ ударовъ, якіи Господь до теперъ зъ сылавъ на насъ за нерадініе такъ проводниківъ якъ и паства темної.

— Надходить початокъ року школьнаго; взываемъ всѣхъ, кто має дѣти, щобъ таковыи давали до школъ іншихъ или высшихъ. Звергаємъ увагу родичівъ, священниківъ, учителівъ, вйтівъ на ихъ отвѣтальність передъ Богомъ и народомъ.

— Наша Лемковщина (Русь западно-галицка) буває часто запданана. Суть однакъ и у насъ ревнителѣ и таланти. Вправдѣ село Бекши перешло въ чужіи руки, а дары Зубрицкіхъ на учрежденіе нового прихода зостали одесуені, Ноза то сієна вѣдь горы соборъ въ Крыницѣ, 12 лѣтъ созидаючіїся а економичніи таланти где-которыхъ покупали для себе и для громадъ по колька сель. О тѣмъ и о іншихъ наї донесутъ блисціи соєди.

(До того числа сдѣлуе ..до датохъ..)

„Додатокъ“ до 16 ч. „Русской рады.“

— Заледви вступивши на мукачевскій престолъ Юанінъ Пастелій, а уже звель въ жизнь воспиталище для священническихъ дѣвичъ въ Угварѣ, въ котрѣ буде высша школа женевска и помѣстится 15 дѣвичъ бесплатно а 30 по низкой цѣнѣ. Чи не могбы у насъ хоть одинъ высокодостойной осѣсти на 2 недѣль въ Бучачи а другій въ Словитѣ и завозвати письмами печатанными цѣлую окрестибѣсть къ приношенню хотыбы по аршинѣ полотна, гарцу муки, фасолѣ, фунтѣ засушеного мяса, рыбы або и по пару грошиковъ. Множество сиротъ дѣвчатъ священническихъ и иныхъ иде марно що року. Мы увѣрены, что такими жертвами маленькими можбы по кѣлька десять дѣвчатъ въ Словитѣ и въ Бучачи а може и въ Добромуилѣ прокормити и просвѣтити. Есть въ краю кѣлькохъ директоровъ гимназ. и нормальни. на пенсії, еще больше учителевъ, которыи за бесплатное обиталище охочо пѣднялисъ бы удѣляти науку 6—10 годинъ на тыхъдень. Тѣлько завозвати газетами а согласяте учителѣ и найдутся живности и пр.

— Въ Коломыи открыто другу головну 4 кіясовую школу, кромѣ двохъ початковыхъ шкіблъ по передмѣстяхъ. О открытію же школы ганчарства, обѣцанной в. министерствомъ и чутка загибла. А дѣло то дуже важне, о которого то рода школахъ пособъ Феодоръ Бѣлоусъ въ соймѣ галицкѣмъ глубокоумно и просторонно говоривъ.

— Газета „Glos wolny“ ч. 10 пише, что въ львовской прокураторії финансової пѣдъ управлениемъ Подлевскаго має бути до 7.000 заляглыхъ спрavъ. Если то правда, то зъ того великихъ шкоды могли бы происходить для церквей и народонаселенія. Та же газета доносить о неслыханой неморальности якогось вышого урядника. Трудно тому увѣрити.

— Японія належить до краївъ найбльше залюдненыхъ въ свѣтѣ, однакъ о голодахъ, о неурожаяхъ и о войнахъ тамъ мимо густого населенія и нечувати. Причиною того великого щастя тамошнаго народа есть его трудолюбіе, особенно около рольництва. Нигде може въ свѣтѣ неумвязти такъ собирати гною, который о. Кобрынскій назвалъ душою въ господарствѣ, якъ въ Японії. Мы не Азіаты, якъ Японцѣ, а у насъ по всѣхъ торговицяхъ и дорогахъ гною ростручається пѣдъ ногами быдлять и дощи его сплавляють ажъ до моря ровами тай рѣками. Тому у насъ полно нищеты а смертельность така якъ нигде, люди ходятъ отъ голоду и горѣлки набрясклии и пожовклии та позеленѣли. Схаменѣтися, любенъкъ, соберайте съ маленькими дѣтьми и найменшія купочки гною, а будети мати бльше каши, омасти, мяся и солы.

— Зъ Краковця жалуются люди, что въ тамошній трафицѣ въ шабасть нема достаточно тютюну и сигаръ. Мы радовались бы, щобъ кожного будного дня и кожного свята бувъ таковий недостатокъ а еще бльше, щобъ заказано сей бѣды уживати, бо тютюнъ или табака и горїлка затрувають людей, якъ то вже на первый взоръ мизерныи лица таковыхъ людей всказують. Выказы урядовыи цѣлого свѣта ствержаютъ, что никто долгого вѣка недождався, кто горїлки и тютюну уживавъ. Иproto справидливо въ нѣкоторыхъ краяхъ заказують законы уживати одного и другого.

— Рѣдкое явленіе произошло у насъ на дніяхъ. Подобно якъ близко 40 лѣть тому отбылось въ нашомъ краю землетрясеніе, такъ въ 17. л. августа т. г. далось таковое чути меже 4—5 годиною съ полуночи

въ направлению отъ юга къ северу а именно, въ околици Збаражца, Золочева, Нараева, Львова, Глинянъ, Белза, Угнова, Равы, Мостовъ, Радыкова, Крыстинополя и Сокала. Подъ Збаражомъ скнуло вазонъ цвѣтный зъ окна; въ Белзѣ и Мостахъ и Сокалю завалилося по кѣлька коминовъ мурованныхъ, въ Крыстинополи попукали муры церковные и костельные. Здається, что тое явленіе въ союзе съ трусами страшными, которыи въ тыхъ часахъ пустошили Малую Азію (около Смирны) и островъ Ісляндію. Нашъ бо край лежить меже двома речеными. Кѣлька лѣть тому запалися острова Аврора въ море, а постали вульканы новыи 1 въ Сцилії подъ Сегестою а 2. въ мори хинскомъ. Такъ отже маємъ доказы найдовѣшіи, что природа не дармую, но вѣчне дѣйствує. Тѣлько человѣкъ може бути дармовдомъ и спроневѣриться закону божому, повелівающему трудитися въ потвѣ чела. Зато страшна буде таковихъ гнилякбѣ-нероббѣ, легейдбѣ, вѣчность безъ конца и мѣры.

— „Слово“ приводить странное поступованье старости гусятинскаго въ дѣлѣ ч. вѣита зъ Иванівки г. Вербовецкаго. Тяжко увѣрити въ таковую безправность урядованья, а то твѣмъ менше, понежи на приложеномъ актѣ подписаный дрѣ правъ яко староста. Удивительно однакъ, що взглядный вѣйтъ игромада волить чекати на милосердіе Думы державной, вмѣсто подати до в. министерства и презид. намѣстничества жалобу.

— Нѣкоторымъ околицямъ пошкодованимъ въ Чехахъ министерство финансовъ отписало податки за 1874; інны околицѣ просять о зниженіи податкѣвъ за 1875. У насъ Рады повзвовіи и громадскіи и немышлять о улекшенію долѣ селяніна, а радни люблять только накладати а не зменшати (изявши только нѣкоторыхъ). Чоловѣкъ слѣпый на кождомъ кутику терпить и болѣть.

— Въ мѣстѣ Освѣнцимъ открыто спроневѣреніе публичныхъ грошій въ касѣ городской черезъ начальство того мѣста. Незадолго дожіемся хорошихъ расправъ криминальныхъ. Якое господарство ведется по нашихъ повѣтахъ, городахъ и городкахъ, свѣдчать попередніи расправы противъ злодѣйствамъ и опуштевамъ въ Мостискахъ, Снятинѣ, Обертина, Яслѣ, Коломыи (за Григлевскаго) и пр. Въ короткомъ часѣ учерь и за Освѣнцимъ. Мы зъ своей стороны наведемъ незадолго примѣры подробныи, намъ предложеныи, господарки съ публичными грошми по мѣстахъ и селахъ нашего Покуття, тоже и дальнихъ сторонъ. Бо таковыи дѣла приводять громады и цѣлые поколѣнья на нещастье, прото должностію кожного правового чоловѣка а особенно газетярства, таковыи выродковъ общества, которыи чоловѣческому роду безчесть и погубу наносять, оголошати и отдавати рамени справедливости. Тѣмчасомъ просимъ о терпеливость, щобъ можна справы грунтовно и точно представити.

— Въ Толмачи одновременно построено церкви и костель зъ каменя, чѣмъ цѣлая окрестность новый прибрала видъ. Устроемый тамже ставъ еще бльше поднесе красоту того мѣста фабричного. Слава тамошнимъ дѣятелямъ ревнымъ.

— Въ Норвегіи дѣвчатамъ невольно и подумати о женихахъ, доки не умрють належито хлѣбъ печи и панчохи робити. Мудра установа, она и у насъ придѣлабыся съ додаткомъ: добрый борцъ и каву замѣсть горѣвки варити и на сухо подлоги мыти.

— Новые школы 4 клясны заводятся съ початкомъ вересня въ Дукли, Косовѣ и Коломыи, на що звертаемъ увагу мѣщанъ и селянъ тыхъ мѣстцевостей и найближшихъ сторонъ, взывающи до посыланья дѣтей, бо наука не йде въ лѣсъ и у наиболѣшихъ богачиковъ. Безъ науки належито многи сыны бoga чьвъ наиболѣихъ походили на жебраковъ або еще горше; противно изъ найбѣднѣшихъ родинъ повыходили многи не только на учительвъ и священиковъ, но и на высокихъ урядниковъ а навѣть и на дѣничовъ. Дабы читатель тому дали полную вѣру, то наведемъ пѣзнѣшое поименіо таковыхъ, щобъ каждый мѣгъ о тѣмъ переконатися. Натеперь записуйте, любезныи селяне и мѣщане, кожного хлопчика и коуду дѣвчину до школы, а старшихъ высылайте на недѣльную науку до церкви и до школы.

— Передъ мѣсяцемъ писали польскіи газеты, що фондъ вдовицъ и сиротъ священическихъ закупилъ великии добра въ kraю. Истинно оба фонды, львовскій и перемышлій давно тое повинній сдѣлати, бо черезъ тое нетолько родинъ священиковъ многобы скорыстали но и взглядни селяне и мѣщане. Тымчасомъ знаемо случаѣ, где наши фонды повыжичали були значныи сумы на малыи % дѣничамъ, которыхъ дѣти споневѣрилися церкви прадѣдной. — Мыproto и теперь невѣримо, доки отъ взгляденого заряду фонда неполучимо точныхъ вѣдомостей.

— Пригадуемъ родимцямъ при сближающемся початку року школьнаго, що на подставѣ законовъ цѣсарскихъ родичи учениковъ гімназіальныхъ и реальнѣхъ могутъ жадати, щобъ ихъ дѣтемъ науки выкладано въ языцѣ русскомъ въ особыхъ клясахъ побочныхъ. Совѣтуемъ однакъ поступати мудро, т. е. зложити или переслати такое письменное заявленіе до дирекції: Подписаныи желастъ на подставѣ закона, щобъ его сынъ, влукъ, выхованокъ побераль науку предметовъ въ языцѣ русскомъ. Имя и чинъ). Кромѣ сего мудро поступится, если подобныи заявленія на $\frac{1}{4}$ аркуша понадылаются родичами до редакції русскихъ газетъ, щобъ въ часъ потребы можъ удались чи телеграфически чи письменно до выс. властей, сойма, думы державной.

— Угорску, томашевску и гусатинско-коршевскую железнницю мають незадолго строити. Звертаемъ увагу всен. панотцвъ и селянъ, щобы грунта перекупцямъ за дурницию не спродаивали. О. Микитка въ Тячѣ могутъ всѣмъ за прімѣръ мудрости послужити; черезъ железнницю подкарпатску они станули на своихъ ногахъ. Идѣть, любеньки, за ихъ прімѣромъ и державтесь рѣнякомъ прадѣдной землици.

— Найбѣльшу недбалость про дому божіи проявили въ цѣломъ kraю громады мѣсточкъ: Потока, Устья, Монастырискъ и Снятина. Можетъ бути, що тамъ и кромѣ громады еще кто виненъ тому. Господь буде судіє! Позволимъ собѣ пѣзнѣшое отъ справѣ блише потолковати, якъ отримаємо точнѣшіи вѣдомости, бо надосланыи намъ суть неясні въ нѣкоторихъ взглядахъ.

— Недобру вѣсть доносить „Слово“, що ученые правники гг. Кмицкевичъ и Дмуховскій, сыны священиковъ зъ хорошихъ родинъ русскихъ, поддалисѧ въ Львовѣ на дняхъ испытамъ правничимъ на польскомъ языцѣ. Понеже въ университетѣ львовскомъ есть 3 учительскихъ посадъ съ русскимъ языкомъ,

прото видно, якій духъ въ реченахъ домахъ пануе. Сумний то обявъ, що въ 19. столітію находятся люди, которая взорвавши роднымъ языкомъ соромятъ своеї принадлежности до найчисленнѣшаго въ Европѣ народа.

— Въ „Науцѣ“ ч. 7 обвѣстивъ я бувъ подольскимъ господарямъ, що въ Подволочискахъ есть складъ господарскихъ орудій г. Речинського изъ Львова. Въ тѣмъ складѣ, менѣ дуже захваленомъ агентомъ г. Речинського я замовивъ собѣ плугъ Цугмаера за 19 злр. а. в. Пулучивши его ажъ въ двѣ недѣлі по замовленію пѣказалося, що плугъ той зробленый зъ дуже пѣдлого матеріалу, а вышовши съ нимъ въ поле, ніакъ орати не хотѣвъ. Донесши о тѣмъ г. Речинському, онъ менѣ отписавъ, що плугъ добрый, и, розумівася, іншого менѣ не дастъ. То подаю до общої вѣдомости, щобы такая непріятельствъ и завѣдь кому другому не случилася.

И. Наумовичъ.

— Дѣйшло до моєї вѣдомости, що где-котрій члены общества Качковскаго до сихъ поръ еще не получали ни грамотъ ни первой книжочки. Прошу всѣхъ неполучившихъ донести менѣ о тѣмъ карткою кореспонденційною, щобы менѣ возможно було дойти сего причини.

И. Наумовичъ

предсѣдатель.

— Въ Новосильцѣ коло Скалата потроилися люди губами. Остерегаемъ всіхъ, щобы сего року, коли губы дуже обродили, дуже осторожно ихъ уживали.

— Най собѣ жиди и злій люди що хочуть говорять, а тверезостъ таки такъ легко не спинять. Нема вже бѣльше якъ въ Яблоновѣ гусатинського повѣта, що тамъ жиди и ихъ агенти набалакали людямъ небылиць, що священники хочуть панщину вернути, що на ярмаркахъ выбулювали, що податокъ будуть платити, якъ тамъ піаки смѣялися зъ тыхъ, що приступали до тверезости, а прецъ суть такі люди, що пѣзали потребу тверезости и не дадутся бѣти не бѣстрашити. Ось сен весни посватавъ Дмитро Шасткѣвъ Параску Липкову. Она належала вже до братства тверезости и хотѣла, щобы и еї нареченый до того братства такоже приступивъ. Онъ приставъ на тое, но все еще бѣтягався; ажъ передъ слюбомъ мода видячи, що біль не приступає до присяги, бѣступила бѣть вѣнця. Такъ молодий увидѣвъ, що далеко не зайде съ піаньствомъ, зложивъ впередъ присягу на тверезостъ а потому она далає намовити до слюбу малженського — Слава такій нареченой!

— Въ суботу дня 4. 1. сецтвія будеся принятіе питомцівъ до бурсы коломыїской.

Переписка съ всіми.

— Веч. о. Ю. Мац. въ Угринквцяхъ: Вы переплатили за „Науку“ 1 злр. 60 выше — що съ тымъ сдѣлати?

— Веч. Я. Вол. въ Ябл.: письмо Ваше получили, употребимъ; — справу машины до шитья припоручили мы г. секретарю общ. Кач.

— Веч. о. Ст. Ленк. въ Жид.: печатанье брошур въ користь бур. Кол. мы пріймаємо; но однакожъ если Вы думаете, що лучше бы було въ кор. бур. Стр., то мы и на тое соглашаемся. — Мнінє Ваше взглядомъ отворенія фѣлії общ. Кач. мы подѣлямъ, и при первомъ собранію Выдѣла предложимъ Ваше многоуважаемое письмо. За присланіи статії до Мѣс. дуже красненько дякуємъ.

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два разы на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносится на рокъ 3 злр.; на
пѣвъ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО Бѣлоусъ.
Головный помочникъ:
ИВАНЪ НАУМОВИЧЪ

Коломыя днія 1. Вересня 1875.

Загальне собраніе общества Мих. Качковскаго въ Галичи дня 24. л. августа 1875. (Продолженіе).

Що голова то розумъ, та ничего на свѣтѣ нема совершенного. Одинъ подастъ якуюсь добру гадку, другій возме туу гадку на письмо, третій перечитає, і свое додасть, а прійде двайцятый і сотній, і еще щось зновъ исправитъ. Такъ о. Наумовичъ кинувъ гадку до завязаня общества Качковскаго і списавъ до того статутъ; минувшого року зъѣхалися були наші народолюбцѣ до Коломыи, і исправили той статутъ, правительство зажадало еще лучшого исправленія, а потому затвердило.

Теперь показалося, что еще треба було щось додати, а именно двѣ головні рѣчи: перша, щоби при загальнихъ собраніяхъ устроеній були и выставы орудій и пред-

метовъ господарскихъ, съ лотерією, а друга, щоби въ краю були по мѣстахъ філії, котрій занялибыся розширеніемъ нашего общества.

Отже то найбѣльше надъ тими двома точками точилися въ Галичи найдовшій росправы, і ухвалили одну и другу. За выставами дуже красно промавляли о. Лопатинскій и о. Головацкій и другіи, они говорили, що задачею нашего общества есть, не лишь книжками нарѣдъ просвѣщати, но щоби при загальнихъ собраніяхъ члены, що зъ всѣхъ сторонъ позъїжджаются, мали способність побачити также щось доброго и практичного изъ господарства, а притомъ, щоби була способність за-

двѣ три шѣстки выграти якійсь красный предметъ, чи то лучшій плугъ, сѣчкарню, улій, чи что нибудь, и привести щось до дому, або хоть купити лучшого якого насынья, побачити красну городину, красній овочій и т. д. Дуже добре зробило загальне собраніе, що ухвалило додати такій параграфъ, и уповажнило выдѣль, щобы уложивъ его и предложивъ ц. к. правительству до затвердженія.

Такъ само росправляли на томъ собранію о заведенію філій по краю, т. е. щобы въ кождомъ повѣтѣ судовомъ народолюбцѣ составляли собѣ таке товариство зъ людей въ томъ повѣтѣ жіючихъ, щобы занималося розширенiemъ общества Качковскаго въ своимъ повѣтѣ, т. е. позысканіемъ новыхъ членовъ, розсылкою книжокъ обществомъ изданихъ и т. д. Бо то не сто и не тысяча людей не жаловали бы дати того ринскаго на рѣкѣ, и вписатися до общества, если бы була зъ откій до того принука, а що нема принуки, и не знаютъ, чи есть на свѣтѣ яке такое общество, то не могутъ до него и приступити. Отже за составленіемъ такихъ філій въ цѣлой русской Галичинѣ и на Буковинѣ, промовлявъ о. Лопатинскій, и Марковъ, и Давидякъ, и Залозецкій, и Фіялковскій, а собраніе ухвалило и поручило выдѣлови, щобы его составивъ, и подавъ до затвердженія властей.

О. Охрымовичъ говоривъ за тымъ, щобы до общества нашого приступали также члены основатель съ бôльшими вкладками, на пр. по 10 зр. давши разъ при вступѣ. Гадка дуже добра и красна, но не приняло євъ теперъ общество, здається для того, щобы межи народомъ не розйшовся слухъ, що треба давати по 10 зр. и тіи, що рѣчи не розумѣли бы, могли бы бѣстрашитися бѣти вступленія въ члены. Може бути, и есть надїя въ Бозѣ, що якъ наше общество утвердится, що тогды можна буде для бôльшого его возрасту еще установити и такихъ членовъ-основателей, т. е. маєтнїшихъ людей, спріяющихъ справѣ просвѣщенія народа, съ такою бôльшою вкладкою.

Важне слово сказавъ также о. Залозецкій, щобы въ члены нашего общества и до філій вписовалися наші женищины и дѣвчата.

Рѣчь то дуже великои ваги. По мѣстахъ и селахъ нашихъ есть уже много грамотныхъ женщинъ, котрѣ однакожъ мало що читають и которыхъ образованье уже съ замужествомъ кончается, бо тогды перестаютъ уже и на науку до церкви ходити. А то власне найбôльша хиба у насъ, що мы мало маемъ женщинъ русскихъ патріотокъ. Женищина-патріотка побудить и мужа до дѣла, то дуже мы вдячніи о. Залозецкому, що словомъ своимъ завозавъ наші женищины до участія въ нашомъ обществѣ, особенно по філіяхъ. Якъ то мило буде прйті на собраніе такои філії, и побачити, що тамъ засядуть и наші честнї русскї матери и дѣвицы не лишь въ шовковыхъ сукнахъ, но и въ простыхъ одежахъ. Если то буде, тогды уже Русь скорымъ крокомъ поступить на передъ, бо уже бѣтъ грудей матернихъ дитина начне учитися, якъ ей любити отчину и свое рôдное русское слово.

При конці засѣданія булотроха непріятности, що о. Струтинскій изъ Ямницѣ, священикъ дуже ревній и примѣрный, обозвався противъ того, що нѣбы у насъ інша вѣра якъ на Буковинѣ. То було не потребно, бо наші члены тутъ не съѣхалися на богословскїй преподаванія, но въ цѣлі поднесенія просвѣщенія и добробыта народа. Русскою вѣрою народъ называє восточный обрядокъ, который намъ всѣмъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ есть вспомінний, отже г. Купчанко говорячи о одной, вѣрѣ розумівъ пôдъ тымъ одинъ восточный обрядокъ.

Обозвався бувъ при конці еще академикъ Павликъ за тымъ, щобы общество занялося переводомъ святого письма на простонародный языкъ. Но то не входило въ програму нашего общества, котре положило собѣ задачею издавати лишь дешевій популярнїй т. е. всѣмъ зрозумілї книжочки, а біблія не есть популярною книжкою но науковою, и не може бути у насъ дешевою, бо насъ всѣхъ Русиновъ въ Австрії не сповна 4. міліони, то біблія такої не можемъ порыватися переводити, и печатати, бо на то треба накладу ста тысячей, а надїя на покупъ дуже мала. Впрочемъ изданіе такої біблії, потреба и одобреніе такого перевода залежало бѣти власті духовної, для того сказавъ панъ комисарь правительствен-

ный, что то не належить до росправъ общества Качковского.

Послѣ росправъ отчитавъ о. Кмицикевичъ спрavoзданье изъ состоянія касы общества, и сказавъ, что рахунки не суть докладно зробленій, такъ якъ повинній бути, и щобы на будуще до загального собранія всѣ книги рахунковѣ були предложеній. Оно правда, что на плечѣ одного секретаря о. Шушковскаго ввалило за великий тягаръ. Пріймай що день членовъ. а тіи численно приступаютъ, читай множество кореспонденцій, рекламацій и т. д. кождого запиши, кождому напиши грамоту и членскую карту, кождому высытай книжочки, все запиши, замовляй паперь, иди до печатнѣ додглядай изданій и поправляй, а то все за дармо, за богда прости, и пильнуй своихъ обвязкобъ, то все за богато на одного чоловѣка! Для того съ умноженiemъ числа членовъ конечно потреба, щобы секретарь бувъ платный, щобы цѣлкомъ отдався лишь обществу, а не мавъ ніякого іншого дѣла.

Первое засѣданіе выдѣла отбудеся дня 4. (16). вересня въ Коломыи, на котре приведе о. Наумовичъ. Задачею найважнѣйшою того засѣданія буде упорядковати касовѣ и экспедиційнѣ дѣла, и составити додатковѣ параграфи ухваленій загальнимъ собраніемъ.

При общомъ собранію, роздавано почт. членамъ стихъ слѣдующого содержанія:

Въ Галичи 1875. Г.

Гдѣ Русь живеть — тамъ наша жизнь,
Тамъ нашъ народъ, тамъ наша пѣснь,
Тамъ наше серце и душа;
Тамъ нашій давній вспоминанья,
Нашій утѣхи и страданья,
Тамъ мати Русь — тамъ Русь свята!

Гдѣ Русь свята — тамъ чудный край,
Тамъ наша роскошь, тамъ нашъ рай,
Тамъ славы наша вѣнцы;
Тамъ богатыри нашій жили,
И тамъ ихъ тихіи могилы,
Тамъ нашій храбрыи борцы.

Гдѣ Русь живеть — вѣра жива
Крѣпка и тверда якъ скала,
Ограда нашихъ жизни дней:
Мы съ ней въ градуше позираемъ,
Къ матерной груди прилегаемъ, —
Мы любимъ Русь — мы вѣчны съ ней!

Мы любимъ Русь, для мей живемъ,
Терпѣній крестъ для ней несемъ,
Съ ней не разлучить насъ огонь,
Ни кули свистъ, острѣ меча, .
И не желѣзныи цѣпья, —
Русь крѣпкій щитъ — мы ей долонь !

12. (24). августа 1875.

Нагляща потреба закладаня бурсъ по мѣстахъ где суть высшія школы.

Признати треба, що въ народѣ нашомъ чимъ разъ то болише возбуджається охота до науки, чимъ разъ большій буває напливъ сельскихъ дѣтей до школъ.

Одно лишь не добрѣ, що богатшій господари наші не хотятъ выпускать свои дѣти въ школы, а бѣднѣйшій хоть радѣ посылати, та не мають за що; стягаються до послѣднаго, отъ губы собѣ отнимають, аби дитинѣ дати кавалокъ хлѣба въ руки, но не все имъ удається выпровадити свои дѣти на люди.

Святая гадка була тыхъ нашихъ народолюбцѣвъ, що перши стали закладати по мѣстахъ бурсы, где дѣти такихъ бѣдныхъ родичевъ мають хоть сякій-такій притулокъ. Но жаль великій, що до нынѣшнаго дня дуже мало такихъ бурсъ у насъ заложено, а тіи, що уже существують, суть переполненіи такъ, що ніякимъ свѣтомъ не могутъ больше число въ собѣ помѣстити, разъ для скучности мѣстця, а по друге для браку фондовъ на удержанье. А що есть теперъ нагляща потреба закладаня такихъ бурсъ, найпослужать доказъ, що нарбдъ изъ всѣхъ сторонъ силомѣць пхаєся съ своими дѣтьми до тыхъ заведеній.

Такъ на початку сего школьнаго року подалося до нашей бурсы коломыїской 46 бѣдныхъ учениквъ, просіячи о помѣщеніє. А подавалися не толькож изъ окрестности Коломыи, але изъ Болехова, Долини, Рогатина, Ягольницѣ, Залѣщикъ, Галича и другихъ о колька-найцѧть миль отдаленыхъ мѣстцевостей.

Въ якомуже непріятнѣмъ положенію бувъ комитетъ управляющи буреою нашою взглядомъ принятія питомцѣвъ, котри силомѣць и съ плачемъ пхаються и наставали, аби ихъ приняти. Той бѣдный и той бѣдний; — того превосходніи свидѣтельства, той зъ далекихъ сторонъ приїхавъ; когожъ ту пріймити, а кому отмовити?! А ту треба уважати, що лишь на 18 хлопцѣвъ есть мѣстце въ двохъ комнатахъ; а тутъ треба и тое на увагу взяти, що нема іправѣ ніякихъ фондовъ для удержанія тыхъ хлопцѣвъ, бо лишь добровольними складками они животять. А нужъ зайде таке, що складки не будуть випливати? Чимъ ихъ выживити и согрѣти? Кажутъ: Богъ батько, а Русь мати, недадуть буреакамъ пропадати! Дай Боже, щобы такъ було! И мы маемъ надїю, що почт. нашій родимцѣ не толькож изъ окрестности Коломыи, но изъ дальшихъ сторонъ причиняются своими датками для удержанья нашей бурсы, до которой принято на рокъ школьнаго 1875—6 д в а й ц я т ь учениквъ., а тіи суть:
1) Антоній Бехметюкъ зъ Обертина учн. II кл. гимн.,
2) Вас. Германъ зъ Колодробки учн. III. кл. гимн.,
3) Ант. Островскій зъ Серафінеца учн. IV. кл. гимн.,
4) Мих. Слюсарчукъ зъ Лючи учн. I. кл. гимн.,
5) Вас. Мысикъ зъ Тышковецъ учн. II. кл. гимн.,
6) Вас. Гарасимовичъ зъ Новоселицѣ учн. IV. кор.,

7) Онуфрій Гец'євъ зъ Болехова учн. IV. кл. гимн., 8) Ив. Калитчукъ зъ Карлова учен. III. кл. норм., 9) Волод. Бабчукъ зъ Стецевой учен. IV. кл. норм., 10) Ан. Галька зъ Томашовецъ учен. IV. норм., 11) Ив. Базалій зъ Княждвора учен. IV. норм., 12.) Ив. Марусякъ зъ Коломыи учен. II. кл. норм. 13) Ар. Кульчицкій зъ Княжа учен. I. кл. гимн., 14) Ник. Малько зъ Долини учен. I. кл. гимн., 15) Олекса Голинскій зъ Переосля учен. I. гимн.. 16) Тим. Тындюкъ зъ Космирина учен. IV. норм., 17) Вас. Пельтошъ зъ Видинова учен. I. норм., 18) Ае. Терлецкій зъ Городенки учен. I. гимн., 19) Вас. Остапчуку зъ Ключева учен. III кл. норм. и 20) Георгій Мартинецъ зъ Стѣнки учен. IV. норм. кл. — Отже есть славити Бога 20 учениковъ, а 26 мусѣли вертати домобъ. — Що жа жаль и утрати, що въ Станиславовѣ, въ Стрію, Бережанахъ, Чернобіцяхъ, Самборѣ и Дрогобычи не существуютъ таковий заведенія! Колькобы то молодыхъ силъ прибуло для народа, колькобы то людямъ моглося дати хлѣбъ въ руки?

Отъ двохъ лѣтъ пишутъ и говорятъ, що въ Станиславовѣ заводится бурса, що есть тамъ уже и якийсь капиталокъ, що Бл. г. Малецкій дававъ матеріаль на домъ, и до нынѣшнього дня не знайшлася въ Станиславовѣ така душечка, щоби разъ уже взялася за дѣло, и допровадила до кѣнца. Господоньку! — За стрыїску бурсу зновъ говорятъ, що ажъ тогды ю отвторятъ, якъ узирають 5—6000 капиталу! Кто жъ того дочекає? а нарбдъ най пропадає. Чижъ не лучше бы було за 200—300 зр. наймити домъ, поставити яку стареньку господиню, щоби за умѣрену заплату ъсти зварила, обпрала, позамѣтала, води принесла и зробила ладъ въ комнатахъ. А чей бы знайплюся въ тихъ мѣстахъ 2-3 людей, чито професоровъ, чи священниковъ, щоби займалися собираниемъ виктуаловъ, грошевыхъ датківъ, дровъ и проч. потребыхъ вещей для удержаня 20 хлопаковъ-сиротъ, и щоби собравши выдавали господинъ и наглядали за поведеніемъ учениковъ-бурсаковъ?! Пытаемся: чи найдутся уже у насъ по тихъ мѣстахъ двохъ трохъ такихъ людей? Отвѣтъ да изволять намъ почтенѣйший родимцѣ изъ тихъ мѣсть дати, а мы еще разъ въ имени пропадающаго русскаго молодого поколѣння кажемо: Нагляща потреба закладати по мѣстахъ где суть высшій школы бурсы для бѣдныхъ нашихъ школьнаго!

Письмо изъ Ивановки.

(Перепечатано изъ Ч. 85. „Слова.“) Я принужденъ противъ одобрания менѣ уряду, поднести голосъ въ нашій газетѣ, щоби звернути на тое увагу г-на министра внутрінніхъ дѣлъ въ Вѣдни и выс. на- мѣстничества во Львовѣ.

Мене выбрала громада Ивановка, гусятынскаго староства, начальникомъ своимъ, и урядъ той я справовавъ всегда совѣтно, честно и по приписующимъ законамъ. Підъ моимъ управленьемъ — съмъ ло могу то передъ цвѣтымъ свѣтомъ заявити — піднеслось просвѣщеніе, моральностъ и добробытъ громады. Въ послѣдніхъ временахъ, познавши, якъ погубное для народа нашого есть пьянство, а якъ спасительная тверезость, я старався, въ границяхъ существующихъ законовъ, моихъ братей и соєздъ привести до святой тверезости, до чого менѣ Господь допомогъ, бо громада наша

съ малымъ изъятіемъ, пôшла за голосомъ нашого душпаstryя о. Чагаринскаго и отверзилась.

Розумъється, що не на руку було то нашему дѣдичу, Саулю Парнесу, который, въ оборонѣ своїхъ доходовъ изъ аренди, виступивъ противъ мене съ жалобою до ц. к. гусятынскаго староства, яко бы я якихъ-то насилій допускався. Бувшій давнійше у насъ писарь Кавалкевичъ, посъдающий въ Ивановцѣ грунтъ, найшовъ колькохъ въ громадѣ, недовольныхъ тверезостю, несправныхъ пьяницъ, которыхъ пôдмовивъ до пôдписання выше сказаної жалобы.

Всльдѣствіе того, приїхавъ бувъ въ Страстную седмицу ц. к. политичній п. адьюнктъ на комисію. Я чувствуючись цвѣкомъ невиннимъ, явився, думаячи, що менѣ, якъ права нашї позволяють, данъ буде голосъ для оборони. Но иначе сталося. До комисії завозвано мене и пôдписавшихъ жалобу. Изъ тихъ пôдписавшихъ жалобу явилось лишь трехъ, а то: Нарынскій Антонъ, найбільшій другъ горївки, и Степанъ Кузыкъ, непріятель чужої власности, тоже Янъ Троїановскій, огородникъ. Другіи не явились.

Со мною не роблено ніякого протокола, толькo прочитано актъ обвиненія и читано тихъ, що явились, чи правда то, що о менѣ писано. Двохъ первыхъ затвердило, що правда, а третій Троїановскій, о котрому въ жалобѣ писано було, яко бы я ему заказавъ шинковати въ свѣтлое Воскресенье, не признавъ, що написано було. Тогда я сказавъ, щоби панъ адьюнктъ мене вислухавъ, бо все, що написано, не есть правою на що менѣ сказавъ панъ адьюнктъ: To musi być prawdą, kiedy tak na pisano stoi i oni tak zeznali.

П. Адьюнктъ отвѣхавъ, а п. Сауль Парнесъ походивъ коло той справы — и дня 14-го липня сего року приїхавъ напередъ жандармъ съ приказомъ, собрати сейчасъ громадскую раду, понеже за нимъ вѣдь адьюнктъ п урядникъ изъ повѣтової ради. Коли приїхали, собрались напередъ въ школѣ, а п. адьюнктъ ставъ менѣ по добромъ радити, щоби я добровольно отрекся моего уряда, бо, казавъ, справа скончена и противъ д е к р е т а, котрый бнъ має ѿ собою, нема уже рекурса. Не розваживши справы добре, послухавши принуки еще другихъ — и виндиачи, що п. Сауль Парнесъ має за собою всѣхъ, постановивъ я уступити, а рада приняла мое уступленіе. Тогда перечитавъ я готовое уже письмо, привезенное п. адьюнктомъ, которое тутъ въ отписи залучаю. Вотъ оно :

L. 3233. Do Semka Werboweckiego, wójta w Iwanówce. Z przeprowadzonego na dniu 23. kwietnia r. b. w Iwanówce dochodzenia okazało się, iż pod pozorem powstrzymania mieszkańców Iwanowki od pijaństwa i umorilienia ich, dopuszczał się p. wójt, w wykonaniu policyi miejscowej, gwałtów nadużycia władz, a przytoczone w tem śledztwie wypadki świadczą: że Wojtko Kwaśnica, gospodarz gruntowy, był w nocy wyciągnięty przemocą z domu, bity po drodze, osadzony w areszcie i przykuty do słała dla wymuszenia ślubu na wstrzemięźliwość, aż popadł z tego w obłożną 14-tu-dniową chorobę; że Iwan Chmiel, parobek dworski, dostał dwadzieścia kijów za wypicie kieliszka wódki w karczmie; że Stefan Kuzyk takąż samą otrzymał chłostę za przeniesienie sobie pól kwarty wódki z karczmy, a jego żona Anna za takiż podobny czyn doznała kary grzywny 4 zł. 50 ct. a. w., od niej wymuszonej, że Anton Na-

ryński, gospodarz, wzięty był siłą z domu do aresztu, tam więziony i bity za to, że poprzedniego dnia napił się wódki w karczmie; że Michał Wnuka zmuszony był groźbą kar pieniężnych i cielesnych do ślubu wstrzeżliwości; że Jan Trojanowski, ogrodnik, otrzymał zakaz zajmowania się szynkowaniem w karczmie podczas świąt żydowskich.

Wobec takiego postępowania p. wójta widzę się spowodowanym, porozumiawszy się z wydziałem powiatowym, opierając się na reskrypcie wys. c. k. namiestnictwa z dnia 15. stycznia 1872 do 1. 55320, ze względem na publiczne bezpieczeństwo i w imieniu wysokiego c. k. namiestnictwa, zawiesić p. wójta w urzędowaniu. O czem pana wójta z tém polecением zawiadamiam, abyś bezwłocznie dotychczasowemu swemu zastępcy, który jednocześnie stosowne zawiadomienie otrzymuje, urzędowanie oddał. — Husiatyn dnia 21. czerwca 1875. — C. k. starosta: Dr. J. Burzyński, m. p:

Z przeprowadzonego dnia 23 kwietnia dochodzenia nie pokazało się to, że w pismie stoić, iż tąt pričny, że dochodzenia nie było, ponieważ do dochodzenia треба do oka postawić obżalowanemu — żalobu na него принесшихъ, tymъ także одного и другихъ выслушати; tymczasomъ менъ не дано голосу, моихъ свѣдкôвъ, которыми есть вся громада, съ изъятиемъ немoralныхъ людей, не слухано, изъ самыхъ жалующихся явилось лишь трехъ, а изъ тыхъ лишь двохъ потwierdilo то, что написали, очевидно, wедля настроения неprjatelej tverezosti i moralnosti gromady. И щожь то wедля того „доходзенья“ показało? Вотъ тое:

1) Що Войtko Kvasnicja, gospodarz gruントowy, wъ夜里 насильно изъ дома бувъ вытягненный и бity, wъ arrestъ осажenый и прикованый до столба, a вслѣдствіе того 14 дней хоровалъ. — Такъ не было. Войtko Kvasnicja не есть gruントowy gospodarz, wъ arrestъ не сидѣвъ, никто его не бивъ, до столба не приковывавъ и ни одноi godiny бы не хоровалъ. Онъ, Kvasnicja, есть пьяница; поступило съ нимъ, якъ свычайно всюда съ пьяницами, что коли галабурды выправлявъ, заведено его до gospodarja Martina Stavniczego podъ nadzorъ, где черезъ нѣchъ, пока не вытверезився, проспавъ. Войtko Kvasnicja не явився до komisji i выше наведеного не признавъ.

2) Ivanъ Xmель, parobokъ dworski, пише dochodzenie, dostał 20 bukowъ za выпить келишка gorvki wъ korczmѣ. — И такъ не было. Ivanъ Xmель не есть dworskimъ parobkomъ i не dostał ni одного buka. Do komisji также не явився.

3) Stefanъ Kuzyskъ, пиše dochodzenie, dostał 20 bukowъ за принесене собъ побъ кварти grotvki, a ego жвнка Anna zapłaciła 4 zr. 50 kr. za to. — И такъ не было. Dwa nieprjatele chujoi vlasnosti, Ivanъ Równy i Romanъ Beresovskij, первый, бувши 2 roki wъ kriminali, a drugi podobno 3 roki, oba za kradezje, sходili się późno wъ domъ Stefana Kuzyska i napiwali się. Ponеже они обa stояły podъ nadzoremъ policijnymъ i ponize Stefanъ Kuzyskъ kradeniy ruci u siebie priderzuje, якъ того buli dokazy, ja ne tylko mawъ prawo no i obowiazekъ, smotriti, шо то за нôchnyj sходki. Одной nocy, коли менъ doneseno o takôj nocnej sходce u Stefana Kuzyska, ja лишь ихъ upominuvъ i zagrozivъ, a kolii, pomimo togo, следующей nocy taya sходka powtorila się, osudzeno Kuzyska na karu 4 zr., do chogo ja, яко начальникъ gromady, mawъ prawo.

4) Antonъ Narinskij, пиše dochodzenie, ape-

stowany i bitý бувъ за то, шо днемъ napereď napiwsi gorvki wъ korczmѣ. — И такъ не было. Na Antonia Narinskogo, naloego p'janičju, занесла żalobu do мене ego жвнka, шо бы, Narinskij, posledni garneč zbožja nese wъ korczmu, бье жвнku i d'ati swoj kriwiditъ. Tôлько вслѣdствіе takoy žaloby бувъ Narinskij zawozwanъ do мене, upomněnъ i na šest godinъ arrestu zasudzenъ, но и тая кара не была wykonana, bo Narinskij бувъ wъ arrestъ лишь одну godinu.

5) Mihailo Vnuka, пиše dochodzenie prisilovaný бувъ do slubu tverezosti grózboju kar' grotewykhъ i t'lesnykhъ. — То также не было. Ni Mihailo Vnuka, ni drugi izъ povyseshixъ, ne slubovali i ne privelosy by ihъ takъ lege до slubovanja. Nemoralnykhъ ludj uominati i uchiti — было моимъ obowiazkomъ, a kolii Vnuka wъ korczmѣ vygovorowavъ na naszgo swjennika, muža dla naszoy gromady i dla naszoy cerkvi wysokъ zasłużenego, ja ему лишь zakazavъ, beszadowati takъ peredъ жидами wъ korczmѣ. Chi було tômъ шо злого? Nakoniecъ

6) Janu Trojanowskemu, ogrodniku пиše dochodzenie, i zakazavъ shinkovati wъ жидовskii stjata. — Нъ, Ponize Trojanowskij samъ того не признаe i, признati ne mogъ, ne понимаю, якъ то яко точку, obvinjujušu menе, можна было приняти.

И вслѣdствіе того всего nastuilo еще 21 cервя сего roku zawieszenie мене w urzadowaniu.

Taki же pismo dostałi i ascesory: Paweł Tračt i Andrej Ołchowka; i my wse osужdeny, krom' togo, na zapłacenie kosztów dochodzenia: 49 zr. 19 kr. wъ трехъ diaxъ.

P. adyunktъ, krom' togo, еще pójšowъ съ asistenčio wъ domъ Gnaty Ovčara i tamъ peretrysъ ego c'vlou bibrötchku russkihъ knjizokъ, pospisavши tui же. Chi mawъ dnъ prawo na reviziju doma?

Na selo upavъ strachъ, a p'janič i shinkari radujutsya, шо мене skiniuli i шо теперъ na novo zacznete ihъ panowanje nadъ temnymъ i p'jatckimъ klomptomъ.

No naděja ihъ ne iscowntseja, *) bo narodъ уже изъ практики знає šaſte, якое приносить tverezost, трудолюbie i proszvěšenye, tôлько ja ne mogu ne wskazati mogo žalju, шо мене obezchistiili, ôtobrawsh menъ, якъ jakomu prostupniku, uрядъ, ne давши menъ возможности оборонитись.

Proшу нашихъ почтенныхъ пословъ dumy dershawnoj, prijati toj faktъ do v'domosti i zrobiti izъ него ujitočekъ wъ B'ndi.

Iwanowka, 10 serpnia 1875.

Семко Вербовецкий, в. р.
zawieszony начальникъ gromady.

*) Wslejne получили мы radostную wiſtъ, шо poslъ togo еще лучше utwierdila się wъ Iwanowce tverezost, takъ шо na wscjo parafju wscjo tyleko 5 dušy ujivaie grotvki, i gromada ukhvalila, obходati diax 8. septembra t. e., na Rожdeſtvo pr. Bogorodycz' wielikou misiū, na kotoru zaproszeni wscj gromadi suseđni sъ dushastyrjami, i zъ Skalata o. Naumowic̄. Sława gromadz Iwanowce, i wscj za eñ prim'romъ stupaющими. Portreti O. Zagrinyskogo, Semena Verboweczkogo i dwuzechъ asesoroww porewnowashimъ wъ takъ spasitelnomъ d'el', umyšlenni budutъ wъ 9 числъ „Науки“.

Письмо зъ-подъ Золочева.

Не разъ то уже отзывалися голосы въ нашихъ газетахъ съ вопросомъ: „Якихъ пословъ выбирати намъ до сойму.“ Найбльше годилися о тое: что намъ потреба выбирати людей мірскихъ (изъ свѣтского стану.) И цѣлкомъ справедливо! Чувъ я неразъ отъ пословъ выбранныхъ до Вѣдня и до Львова, що дуже часто приходитъ имъ зносити упреки отъ іншихъ народовъ, говорячихъ: что наша цѣлая галицкая Русь складається только зъ двохъ станбъ, „chłopów i popów,“ а іншіи прочіи всѣ Русини по роду на прикладъ: урядники, професоры и іншіи признаются до соєднаго народа польского. До того належитъ додати, що изъ такъ зовимыхъ „chłopów“ выбирають у насъ на пословъ самыхъ темныхъ мужиковъ, которыи сидять, не говорячи уже въ Вѣдни, але такои у нашбмъ Львовѣ, выбачайте добрї люде, якъ мѣшочки вышхані сѣчкою та соломою, та до ничего не обзываются; хотяй, во славу нашу, мы можемъ похвалитися уже досыть просвѣщенными и зъ правами нашими такожъ досыть обзнакошенными братями селянами, которыи въполнѣ заслугують бути выбранными до сойму. Вертаючися до попередного, раджу, що часъ бы уже бувъ показати тымъ, которыи наасъ еще якъ видимо, або добрѣ не знаютъ, або знати не хотятъ, що у насъ вже, дяковати Богу всѣ станы почавшій отъ найвізшого ажъ до найнижшого суть застулленіи такими Русинами, которыи, своеї народности не встыдаются и не цураються и за марный грôш ворогамъ не запрощуяте, на противъ того они хотять по возможности своему бѣдному народови служити. Писатель того осмѣялся дражайшимъ Родимцямъ предложити имена где которыхъ изъ досыть уже великого числа нашихъ мірскихъ (свѣтскихъ) людей, а то въ той цѣли, що тіи добре бы справу нашу народну во Львовѣ боронили. Вотъ имена охъ: Судові и адъюнкти господинове: Волость въ Боберцѣ, Гарасимовичъ въ Жолкви, Рететыловичъ зъ Богородчанъ Яновскій во Львовѣ, обабрата Лисинецкіи (сыни славного народолюбца.) Адъюнкти при прокураторії: Геровскій Юліянъ, Кулаковскій Денисъ и Сѣчинській, всѣ во Львовѣ. Адвокаты: Дръ Иванъ Добрянський во Львовѣ, чаковскій въ Тарнополи. Професоры гимназіальний: Іосифъ Чачковскій въ Бережанахъ, Бѣлоусъ въ Бохнѣ, Д-ръ Антоневичъ въ Перемышли, Александеръ Борковскій во Львовѣ. Дѣди чѣ: Меруновичъ въ Тессаровѣ, Федоровичъ въ Окнѣ, Малецкій въ Ляцкому. Ц. к. поштмистерь: Левъ Геровскій въ Ходачковѣ, Іосифъ Литинскій въ Новомъ селѣ коло Сtryя. Начальникъ громады: Фіалковскій въ Телячу. Нашъ писатель, редакторъ и властитель дома: Богданъ А. Дѣдицкій въ Жолквѣ. Вижше предложеніи люди суть то Русини такіи, которіи, надѣючись по ихъсталбмъ характерѣ, мандаты посолъскій, врученіи имъ отъ народа, бгъ

которого произойшли, певно принѧлибы и народъ тогъ достойно и съ честю боронилибы и заступали. Предкладаю до рожсужденія совѣтому комитету „Рады Руской“ у Львовѣ.

Що въ свѣтѣ чувати?

О сколько довѣдаемся, лагодяется наши послы поднести въ думѣ державной сильный голосъ противъ польщенія нашихъ школъ. По смерти гр. Голуховскаго буде чей уже намъ лекше прійти разъ до нашихъ народныхъ правъ.

Выбори до соймовъ не будуть певно ажъ въ лѣтѣ слѣдующаго року.

Намѣстникомъ Галиції еще не знати кто буде. Чей и голосъ нашихъ русскихъ пословъ въ Вѣдни буде также увзглядненій, бо Галичина не есть польскимъ краемъ, но яко русское королевство перешла подъ Австрію; то справедлива рѣчъ, щобы намѣстникъ зналъ потребы русскаго народа, того вѣрного для Австріи народа, и ему щиро бувъ приданый.

Найважнѣйши новини теперь приходять зъ Турціи, где люди христіяне, збунтовалися противъ турецкого ряду. Цѣла Герцеговина и Боснія повстала. Кто мгъ взяти за оружье, взявъ, а кто не мгъ, утѣкъ где мгъ, передъ Турками. За нашу австрійскую границю перешло уже бльше якъ 21,000 людей, которыхъ наше правительство живить. Никто не може знати, якъ тая вѣйна скончиться. Разъ побѣдуютъ Турки христіяни, то другій разъ христіяне Туркбвъ. Теперъ выслали велико держави: Австрія, Россія и Прусы своихъ комисаровъ вразъ съ турецкимъ комисаромъ до повстанцівъ, щобы они піддалися, що Турція дастъ имъ лучшій права. Но они и чути о томъ нехочують, а мали отповѣсти такъ: Намъ або всѣмъ вразъ згинути, або зъ подъ Турка добутися Здаєся, що въ такомъ разъ опустятъ велико-держави Турцію, згадутъ евъ на еи власну судьбу, або може пойдуть Черногорцв и Сербы и выженутъ Туркбвъ зъ христіяньскихъ краївъ, и краемъ тымъ подѣлятся.

Найновѣйшіи вѣсти оттамъ суть для повстанчихъ христіянъ дуже щастливи, бо пишуть газеты, що підъ селомъ Касабою 1200 повстанцівъ напало на 750 Туркбвъ, взяли тое село штурмомъ и положили 500 Туркбвъ трупомъ. Дня 3. л. с. м. повстанцѣ побѣдили велику силу Туркбвъ підъ Новосинею, отдобрали Туркамъ два замки, забрали множество оружія и амуниції, а мѣсто запалили. Друге мѣсто Никсичъ облягли. При взятію Новосинії повстанцѣ стра-

тили 125 мужа, а Турки 500. Дальше пишутъ газеты, что повстанцъ побѣдили Турковъ подъ Равномъ, Липникомъ и Метохиею, где при схватцѣ навѣть двохъ турецкихъ башовъ (командантовъ) взяли въ неволю.

Войска турецки, що були привезли кораблями, вѣйшли въ край, повстанцѣ ихъ нечѣпали а усувалися всюда на бокъ, припустили ихъ до мѣста Требини, що передще облягали. Турки думали, що повстанцѣ ихъ перепудили и поутвѣкали въ горы, та они, Турки, розголосили по свѣтвѣ, що повстанцѣ побитї и вже буде спокой. Тымчасомъ иначе сталося. Повстанцѣ оттягалися бѣть великихъ битвъ, бо немали еще богате оружія и гарматъ, а тогдѣ коли Турки машиновали до Требини, всѣ начальники повстанція були на радвѣ, а своимъ подвладнимъ наказали, щобы о кѣлько змогутъ выстервѣгалися заходити въ битву зъ турецкими войсками. Теперь же, коли тѣ начальники суть вже всѣ на своихъ мѣстцяхъ, то иначе пойшло съ Турками. Турки зъ злости палять села, мордують нарбѣдъ христіянскій, навѣть дѣтей, старцівъ и жїноокъ нещадять, все въ пень рубаютъ.

Теперь же пишутъ газеты, що повстанцѣ мають уже кѣльканайцѧть гарматъ, котри по-отбирали Туркамъ, и що ихъ начальникъ Любібратьичъ собирає велику силу повстанцівъ и хоче на ново припустити штурмъ на мѣсто Требини аби его взяти, бо въ нѣмъ множество турецкихъ пановъ съ своими маєтками поховалося. Не знati чи та штука удацѧ повстанціямъ. Найлучше повстанціямъ ведеся коло границѣ сербской; есть ихъ тамъ до 2000 мужа, а начальникомъ есть игуменъ зъ монастыря. Они то изъ цѣлого одного повѣта выгнали Турковъ и держать теперь въ своихъ рукахъ.

Россія завоевала два роки тому новый край въ середній Азії Коканъ, а тамъ теперь повставъ бунтъ противъ хана. Теперь здається посунеся Россія еще глубше въ Азію, а оттамъ близко уже до Індії, до найбогатшого краю на свѣтвѣ, где теперь Англія панує. Англики въ великомъ страху, що Россія каже тамтуда уже строити желѣзницю.

Н О В И Н К И.

Зъ Бурканова прійшло письмо до нашої редакції съ жалобою на тамтейшого учителя, що недостойно своему чину заховується, а тымъ дає недобрий примѣръ и старшимъ и молодїжі. Нехочемъ розписовати сюдь тую справою, а юдинимъ г. учителю май троха гречийшими бути.

— Въ Горалыци коло Тѣшанова вѣйтъ тамтейшій держится еще все старои установи; вправдѣ залагоджує справы громадски въ школѣ, но по тѣмъ іде съ радными до корчми и тамъ окончає суды и справы. Не красно пане начальнику люди зъ васъ посмѣхуются.

— До школъ записуються сего року дѣти числено. Люди наши поняли, що просвѣщеніе чоловѣкови такъ потребное, якъ насущный хлѣбъ. Хоть тамъ въ школахъ дуже польщать дѣтей, то на то майте родичи вашъ розумъ, и купуйте имъ русски книжочки.

— Слава Богу, обава наша о голодѣ не исполнилася. Слота усталы и люди упорались яко-тако съ живими. Єїмъ хлѣбъ по трохѣ зробъ, за то намолотъ добрый, ячмена горще зросли, а теперь и гречки по части. За то прекрасни кукурузи. Но панове газди, не продавайте ихъ шулькамъ теперь, бо цѣна ихъ пойде въ гору, бо таки въ цѣлой Европѣ сего року недостатокъ збожжа, а бараболя гные. Хоть цѣны збожжа спали, то здається що не на довго.

— Дня 6. л. вересня въ Понедѣлокъ, въ Дрогобычи о 10. годинѣ рано, застрѣлися нѣкій емігрантъ польскій Прокоповичъ на коритари подъ дверми у латинскоготамошного ксендза пробоща Иги. Терлецкого. Кажуть, що причина отказання тимже ему мѣстця учителя французкого языка при школѣ дѣвочої, або запомоги грошевої.

— ВБі. Павель Никоровичъ, предсѣдатель ради пов. томацкой, ц. к. ротмистръ и властитель Гопова вписанся въ члены общества Качковскаго и подарилъ 4 зр.

— Яко даръ для общества Качковскаго, зложили въ касѣ общ.: Всеч. о. Майковскій зъ Гвоздця 1. зr., част. Гр. Дѣдковскій 1. зr.

— Доперва на сихъ дніяхъ появилася довго ождана книжочка п. з. „Наука пѣнія“ підручникъ для учителей и учениковъ съ многими пѣснями. Составивъ о. Иларіон Шушковскій греч. каѳ. сотр. въ Коломыї. Книжочка тая обнимаетъ 92 сторонъ прекрасно издана зъ нотами въ Вѣдні. Есть въ ней служба Божа и много пѣсній пабожныхъ и свѣтскихъ. Есть то первый плодъ на галицкой Руси касаючійся пѣнія. Не будучи музикальными не можемъ запускати въ разбѣръ гласовъ, но надѣемся, що нашій композиторы якъ о. Воробкевичъ, Рудницкій, Бажанскій и другій справедливо осудятъ тое новое сочененіе. Книжочку тую добстати можна въ редакції „Русской Рады“ и у сочинителя о. Ил. Шушковскаго въ Коломыї за цѣну 60 кр. Предплатителямъ (числомъ 28) издатель уже виславъ черезъ почту підъ опаскою. Крайне малое число предплатителівъ було причиною оп辨нення того дѣльца, выходящаго накладомъ автора. „Наука пѣнія по слуху“ обѣцана предплатителямъ, поступить скоро въ печатаню.

— Місяцесловъ народнѣй на годъ 1876 печатається уже въ Коломыї и небавомъ поступить въ продажу. Содержаніе его буде занимательное, понеже першій изъ народныхъ нашихъ писателівъ взяли участіе въ составленію его. Цѣна буде якъ звичайно: 1. екс. 36 кр., а 12 екс. 3. зr. 60 кр. — Просимо о скорѣшній замовленія.

На сихъ дніяхъ вийде изъ печатнѣ М. Бѣлоуса въ Коломыї брошурка п. з. „Слово сказане при поминальному богослужженію за уп. д. Его Вел. цѣсаря Фердинанда I въ церкви Жидачевской о. Ст. Ленкавекій. Чистый докѣдъ призначенъ на бурсы коломышску и стрыжску.“

— Кромѣ оголошенихъ надѣйшовъ еще слѣдуючій толеграмъ въ день по общемъ собранію: Галичъ секретарятъ общества Качковскаго. Молящимся, учащимся, трудящимся, тверезащимся братямъ, ворогамъ темноти, щастъ Боже розпочати великое дѣло.

Члены гора Сандецкихъ.

— И еще одинъ телеграмъ зъ д. 9. листопада 1874 надбѣшовшій пѣдь часть засѣданія выдѣла: Перемышль: Да дастъ Вамъ Господь по сердцу Вашему и весь совѣтъ Вашъ исполнитъ. — *Іванъ Любомецкій.*

— Еслибы кто хотѣвъ набути добромъ и многоплодной расы безрогъ, то може получить у г. Николи Березовскаго въ Коломыи.

— Зъ многихъ сторонъ жадаютъ наші родимцѣ хорошихъ русскихъ образовъ для своихъ домовъ. До теперь не можна було намъ таковыми служити, и мы зъ той причины удалися за хорошенкими образами до Одесы, зъ отки сподѣляемъ уже въ короткомъ часѣ такови получити.

— На бурсу коломыйску зложили въ Редакцію „Рады“: Всеч. о. Л. Шанковскій пр. Дулибъ 60 кр., Всеч. о. Бѣлинкевичъ 7 книжокъ старихъ зъ І. гимн., Всеч. г. Вас. Бѣлецкій учен. IV гимн. кл. 1 зр., Всеч. г. Дѣдковскій 20 кр. —

Переписка съ всѣми.

— ВІПр. о. Л. Ш. въ Дулибахъ: Но вашему желанію перенесли мы надплату 1 зр. на общ., а 60 кр. на бурсу.

— Всеч. о. Ив. Охр. въ Велд.: присланыхъ 2 р. мы получили и вписали тыхъ двохъ членовъ; а г. секретаря завѣдомили и змѣнѣ прибыванія. о. Ник. Теодор.

— Бл. г. Мих. Пол. ц. к. надст. въ Р.: Зъ зр. получили, записали на „Науку“ и до общ. Кач.; въ справѣ Вашей донеслисмо Вамъ листовно; дякуемъ за довѣреніе — все охочо Вамъ дѣлаемъ.

— Всеч. г. Грин. въ Ольховчику: на „Раду“ и „Школу народ.“ получили мы $\frac{1}{2}$ роч. предплату.

— Всеч. о. К. Яв. въ Сам.: 20 р. получили и роздѣлили по Вашему указанію — г. секретарю припоручили выслати членамъ въ Самборъ, благодаримъ за память.

— Всеч. г. П. Петр. учен. въ Б.: Зъ зр. мы получили, благодаримъ — „Наука“ заквитована, „Раду“ выслали мы до отца въ Копечинцѣ; — донесеніе Ваше за спѣвъ дуже чась тѣшилъ — П. Ш. кн. Качк. еще всѣмъ не выслано; поручаемся вашой памяти.

— Всеч. г. Петро Базил. въ Ягольници: нема за що дяковати, коли новина тая Васъ до омлѣнія привела; — при найлучшой волѣ радыбы мы були всѣхъ таки 46 учен. приняти, але скажуть сами, гдѣбы ихъ помѣстити, коли лишь двѣ комнаты маємъ, та и ти уже биткомъ набити. Перечитайте зъ ласки своей Ч. 17 „Раду Русской“ извинете насъ — Богъ батько.

— Всеч. о. М. Ром. въ Жив.: Ваша Милость, пїв. цер. и брат. цер. суть записаны въ книгахъ общ. Кач., лишь тое ошибочно, що вмѣсто Незвиска, зап. на почту Обертынъ — исправлено и выслано все.

— Всеч. о. А. Пар. въ Туст.: благодаремъ красненька за присланія фотографій — доручемо о. Наум. — що до общ. Кач., то припоручили мы г. секр. сейчасъ Вамъ выслати.

— Вбл. Дръ Г. П. Б. въ Ст.: По Вашему заявлению будемо по возможности дѣйствовать.

— Всеч. г. І. Войт. въ Изуполи: все точно получено.

ОГОЛОШЕНІЕ.

Пошукується порядного дяка для трехъ сель: Райтеровичъ, Рогозно и Садковичъ. Жалованье 5. моргвъ поля въ Райтеровичахъ, доходы случайніи зъ Зхъ сель, особливо зъ села Рогозно, где буваютъ велики отпости зъ которыхъ можна числить доходу зъ офірокъ до 120 зр.

Первенство передъ іншими мавбы дякъ, котрый мбгъ молодежъ школину обуучати въ пїнню хоральномъ. Такожъ може дякъ бути довременнымъ учителемъ школы въ Рогознѣ, за що получивъ платню 105 зр. или въ Райтеровичахъ, где платня учит. 60 зр.

Прошеніе зъ свѣдѣтельствами належить подавати до Всеч. о. Вик. Нероновича приходника въ Райтеровичахъ почта Крукиничи.

Заявленіе.

Въ черновецкомъ училищи сельско-господарскому въ Буковинѣ начинается съ 1 октября годъ школьный.

Условія принятія до того училища суть:

1. Вѣкъ по крайней мѣрѣ 15 лѣть;

2. оконченіе нисшої гімназіи, или нисшої школы реальнай, или тѣмъ же ровнозначащого училища или же въ помянутыхъ школахъ набутой наукѣ отвѣтный испыть принятія;

3. соизволеніе родителей или опекунівъ.

Платня за ученіе выносить ежегодно 10 зр. а. в.

При училищи, въ которому преподавательнымъ есть языкъ нѣмецкій, находитъ ся токожъ господарство сельськое.

Ученики, котрій по оконченію нисшої гімназіи или школы реальнай, науку въ училищи господарскому скончили, могутъ яко еднорочныи самоохотныи (охотники) до ц. к. арміи безъ испыту принятія вступити.

Учащіяся обытають и выживляють ся по за училищемъ. Прочі вѣдомості удѣляє дирекція училища сельско-господарскаго въ Черновцахъ на уковинѣ.

Ф. Крчекъ
директоръ.

Почт. нашихъ предплатителей упрашаємо о надосланіе залаглої предплати такъ за „Раду“ якъ и за „Науку.“

Такожъ просимъ тыхъ почт. родимцївъ, котрій изъ нашої печати получили книжочки на розпродажу, щобы изволили ласкавѣйше належитостъ, або книжки назадъ надослати.

Ч. IV.

Г. V.

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два раза въ мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплаты
занимаются: на рекѣ З. альб. на
швѣрь року: 1 зл. 60 кр. а. в.

Коломыя днія 17. Вересня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО БѢЛОУСЪ
Головный помочникъ
ИВАНЪ ПАУМОНІЧЪ.

ЛИХВА.

Вѣстио всѣмъ, что нашъ нарѣдъ упадае подъ лихвою. Лихва забераетъ ему великую часть его горѣкого зарѣбку, лихва выгнане его изъ грунту, а не разъ и изъ рѣдной хаты; лихва множитъ злодѣйство и жебрацтво, а збогачае легкоробѣвъ и обманцѣвъ.

У насъ зѣ давныхъ часбвъ не было чути за лихву, бо давнѣйшому пѣданому не вѣльно было грошей пожичати, лишь найбѣльше колька рицкихъ. Кто бѣльше пожичивъ, не маевъ права довжника позывати, бо пѣданого лицитовати не можна было, его хлѣбъ на грунтѣ призначенный бувъ до его выживленія, щобы мѣгъ панцину робити, его худобы не вѣльно было лицитовати, бо она отробляла панцину, его грунтъ бувъ ненарушимый, на него ни-якого довгу не вѣльно было затягати.

Коли же настала свобода, и люди стали незалежными отъ дворобѣвъ, и властителями

своихъ грунтовъ, отъ тогды настала и лихва. Давно бувало по мѣстахъ и мѣсточкахъ на-шихъ жиды були бѣднѣ, гдесь якіе межи ними бувъ засѣбнѣйшій, а теперѣшними часами умножилися ихъ маєтки неслыханымъ спосо-бомъ, и добре сказавъ одинъ жидѣ, что теперь одинъ богатый жидѣ въ мѣстѣ тѣлько гроша мае, кѣлько давнѣйшее мали вѣ въ разѣ. Ма-єтки тіі повстали въ великой части изъ лихвы, а причиною лихвы есть вѣ загалъ темнота, легкодушіе, лѣничество и піянство нашего на-рода, нерозумнѣй и погубнѣй народнїй обычай. Мѣстцями правда причинилися до лихвы и всякии нещастія и припадки, якѣ то: неурожай, огнь, утрата давнихъ правъ сервитутовыхъ: вольного тоplива и пасовиска и пр., зѣ при-чины которыи народъ збѣднѣвъ, и вѣ нуждѣ му-сѣвъ затягати довги, котрѣ всѣми силами своими не годенъ бувъ съ огромною лихвою спилачовати.

Слѣдствія той лихвы були для цѣлого краю дуже сумній. Показують актанотаріальний и протоколы судовъ, що множество грунтобвъ и имвнія людскаго впало въ руки лихваревъ, наможилося процесбвъ, а судіи, хотя ви-дѣли кривду чоловѣка, впавшаго въ лихварски шпоны, не могли ничего порадити зъ той причини, що лихва законами державными не за-казана, що кождому вѣльно брати такіи от-сотки, якіи ему хочеся, если находятся такіи довжники, що на плаченье такихъ высокихъ отсotkobvъ сами добровѣльно пристали, и выставили на то соотвѣтніи письма: вексель, акта нотаріальний.

Хотя оно, правда, не дається заперечити, що при оживленній торговли въ нынѣшихъ часахъ, коли всюда уже настали желваницвъ, грбшъ ставъ дорожшимъ, и нынѣ уже и братъ братови не дасть гроша на 5%, якъ то звичайно було давнѣйше, то однако сягає знову у насъ лихва до такої высокости, яка где инде есть нечувана, такъ щобы иностронній люди тому и вѣры дати не хотѣли. У насъ селянинъ або маломвщанинъ не позычить у лихваря грошей на дешевшій процентъ, якъ за крайцаръ отъ риньского на тыждень, то значить 52%. Горе тому чоловѣкови, кто такимъ способомъ заратовався! Не одинъ за кольканадцять зр., котрѣ въ своемъ часѣ не сплативъ, позбувають худобу, и нивку за нивкою, и зъ господаря ставъ жебракомъ!

Щобы таїй лихвѣ не давати кривдити нашъ нарбдъ, щобы селянинъ нашъ въ наглой и конечной потребѣ мавъ где заратоватися грошемъ, котрый щобы не бѣ разу, но ратами ему можна сплачивати, позаводили у насъ банки. Вѣстно, що бѣ колькохъ лѣтъ уже дѣйствує у насъ банкъ рустикальный, а бѣ двохъ лѣтъ и другій нашъ русскій банкъ подѣ именемъ: „Общое рольничс-кредитовое заведеніе для Галиціи и Буковины.“ Но практика показала, що и тіи банки не выперли зъ краю лихвы, хотя, правду признати треба, еслибы ихъ не було, лихва булабы уже въ двоє або въ троє бѣльше людскаго имвнія пожерла. Що при тыхъ банкахъ люди такой еще сидятъ по уха въ жидовской лихвѣ, причина тому есть тая, що побиранье гроша изъ

банку сполучено съ великими трудностями, треба пôддаватися всѣмъ условіямъ къ обезпеченню взятого капитала, и неразъ на гроши треба ждати колька недель або и мѣсяцвъ, коли тутъ упало на чоловѣка нещастье, и онъ конечно нынѣ грошей потребує. А пойти до корчмы до арендаря-лихваря, або до мѣста, и написати вексель, або актъ нотаріальний, то дѣло одної години, и гроши суть уже тои минутки въ рукахъ. Выгода, то правда, велика, но дуже дорога! Чоловѣкъ стратить на пр. худобу, нема чимъ орати, весна не жде, кождый день утрати, онъ собѣ думає: возму сотку а въ осени дамъ лихвы 25 зр., то якось оно буде, зародится, продастся збоже; но прїдуть жнива, не зародилося, зросло въ поли, збоже не має цвни, хоть гинь, нема що продати, жидъ приходитъ съ тратомъ, давай гроши, або пиши другій тратъ, а уже правитъ бѣльшу лихву, пиши, а нѣ, то тя лицитую. И такимъ дѣломъ люди тратятъ все свое имвніе. А той знову взявъ въ банку рустикальномъ, взявъ колько дали, а почувши гроши въ рукахъ, далъ шуми, єджъ, пій, веселися, ничего не роби. Приходитъ рата, овва, нема, гадає собѣ, чей заjdуть; натиснули, нема іншої рады, бери у жида на тратъ, щобы заплатити рату. — Такъ оно иде рата за ратою, а оттакъ читаемъ въ газетахъ, що лицитують грунтъ.

Противъ такого легкодушія нема рады, и найлучшій банки и законы не выдвигнутъ изъ нужды такихъ людей, що суть сами своими ворогами. Такъ одинъ чоловѣкъ коло Калуша въ селѣ Пойль набравъ грошей въ банку, а не плативъ ни одної раты, взявся его такій дуръ головы що Цвсарь за него заплатитъ, а коли злицитовали грунтъ, онъ гайда до Цвсаря до Вѣдня, а тамъ ему казали, що Цвсарь за дурнївъ довговъ не платить.

Все то чиста правда, нема где и тои правди подѣти, що причиною великої лихви въ краю суть самї нашї люди. Не можь и того заперечити, що у насъ лихвою забавляютя не лишь жиды, но и самї нашї православнї християне, котрї знаютъ бѣдного не разъ еще лучше выпечи якъ жиды. Где якї нашї богачики но мѣсточкахъ и селахъ лишь

чигають на людску нужду, якъ тіи пауки на муху, що впаде въ паутину, аби євъ виссати до крыхты. Прійде бѣдный въ потребъ позичити десятку, дадуть, но за лихву беруть нивку, що сама бѣльше варта якъ десятку на рбкъ. — А то одно лихо, чи жидовска лихва, чи христіянска.

Противъ той лихви выступивъ бувъ уже соймъ нашъ львівскій, щоби євъ такъ ограничiti, щоби, якъ прійде до суду, судiя не судивъ ведля угодженої лихви, но ведля певної високости, щоби мала означитися. Но що соймъ не мавъ власти укладати таке право, що належить до думы державної, то минувшого року поставивъ посолъ Рыдзовскій въ думѣ державнїй таке внесенiе о ограниченiю лихви, за чимъ освѣдчилося богато пословъ, но комiсiя, котрой то предпоручено було, то бtкинула, и ажъ теперъ въ осени с. р. оно вийде въ полну палату. Министеръ же правосудья написавъ до всѣхъ судовъ письмо, щоби суды дали свое мнiнie, чи булобы порадно, лихви ограничiti, чи нi. Не знати, якъ суды освѣдчилися, та довѣдаемся отомъ ажъ тогди, якъ будуть о томъ росправы въ державнїй думѣ.

О рекламацiяхъ противъ установленої тарифы доходовъ изъ грунтovъ.

Здається що всѣ тiи громады, що видѣлися бути оскорбленими за високими тарифами доходовъ изъ грунту, установленными подкомiсiями, уже подали въ своємъ часѣ т. е. до 1. лат. жовтня рекламацiї. Чи тiи рекламацiї будутьуваглядченi, залежати буде бt того, сколько важнi причини будуть поданi. Но найважнiй рекламацiї прiйдуть ажъ тогди, якъ тарифы будуть установленi, а прiйде уже окончательное класованье, т. е. въ численie кождои парцелъ до певної класы. До тихъ другихъ рекламацiї треба кождому добре приготуватися, бо бt того послѣдного класованья буде залежати вимѣрене податку на якихъ 50 латъ. Що податокъ въ добryхъ грунтахъ выпадає бѣльшiй, отомъ нема и сомнiнiя, но въ пустыхъ грунтахъ, здається, що не пбдвышится, а може еще и уменшиться.

Где-котрiй люди, що не розумiють того дѣла, дуже позастрашовалися, якъ имъ перечитали, що перша класа оцiнена на пр. на 6 р. Они собѣ думали, що бt морга першої класы будуть 6, р. ро-

чного податку платити, а то такiи брехуни ихъ такъ страшать. Що иного дохбдъ, а що иного податокъ. Податокъ вимѣряється бt чистого доходу; отже бt тихъ 6 р. буде вимѣренный чи по 20%, чи може вище, то якбы по 20%, то буде бt морга першої класы лиши 1 р. 20 кр. податку, а якъ више процентъ, то више, но не такъ високо, щоби переходило 30%.

По іншихъ краяхъ коронныхъ тарифы доходовъ бt грунтovъ выпали далеко вище, а установляли ихъ не такъ якъ у насъ цвтарскiй власти, но сами податкующи. Коли у насъ изъ огорodovъ есть високоцiненый моргъ на 10 р., то въ Чехахъ, въ повѣтѣ Кутної Горы (Kuttenberg) есть 55 р., а въ Насебѣ Австрії пбдъ Вѣднемъ више 100 р. Тамъ ведля того и податокъ буде далеко више, но тамтейшi люди просвѣщеннi и добре знаючи коло поля ходити не боятися бѣльшого податку, бо они знаютъ зъ своего поля богато пожитку вытягнути. За другихъ 50 латъ доходы изъ грунту будуть зновъ бѣльшi, такъ якъ теперешнi бѣльшi противъ року 1829, коли послѣднi, т. е. дотеперешнi тарифы, були установленi.

Но на всякий случай треба бы намъ теперъ добре обзнакомитися съ правомъ о податку грунтовмъ, и добре приготовитися до другихъ рекламацiї, самыхъ найважнiйшихъ, щоби на насъ не положили бѣльшого податку, якъ по правдѣ належиться ведля чистого доходу изъ грунтovъ, щоби грунти намъ не взяли до вищої класы, якъ бнъ есть по правдѣ.

О обществѣ Михаила Качковскoго.

Дня 4/6 вересня бtбулося въ Коломыї першое засѣданiе новоизбранного выдѣла пбдъ предсѣдательствомъ о. Наумовича. Мѣстопредсѣдателемъ избраний Высокопочтенный мужъ, г. Кузьма, адъюнктъ судовий въ Коломыї; секретаремъ г. Ив. Левицкiй юристъ изъ Боднарова. Причиною выбора нового секретаря на мѣстцѣ о. Шушковскoго було то, що съ умноженiемъ членовъ, которыхъ есть теперъ уже 3000, умножилося и дѣловодство выдѣла такъ, що одинъ чоловѣкъ, маючiй кромѣ того іншi занятiя, някимъ способомъ той працѣ выдолати не може. Г. Левицкiй же прiймається за плату рочну 600 р. вести всѣ дѣла належите, не маючи нiякого іншого занятiя, и съ днемъ 1. лат. жовтня обнимає секретарю. О. Шушковскому належиться подяка, що пбднявся такъ трудного дѣла въ томъ часѣ, коли найбѣльше було закрутанини, а мы надѣемся, по дарованiямъ и ревности нового секретаря, котрой намѣренъ пожертвовать обществу всѣ свои силы, що оно р. звенеться скоро и успiшно; и въ короткiй часѣ принесе богатi плоды просвѣщенiя и благобыта народа.

Вторая и третая книжечка уже суть обществомъ изданій, а до изданій дальшихъ роблятся уже приготовленія.

Выдѣль уставивъ рбкъ убщества до 3. р. мая, нарочно для того, чтобы до того часу можно еще колька книжечокъ издати. Поодинокій книжочки будуть продаватися по 10 кр. а. в. для умноженія фонда общества.

Торжество тверезости въ Ивановцѣ. коло Теребовлѣ.

На Рождество пр. Богородицы, яко на праздникъ храмовый въ Ивановцѣ, постановила собѣ громада запросити много священниковъ и людей изъ сусѣдныхъ парофій на мисію. Громада тая уже бѣ давна прославилася просвѣщеніемъ, тамъ богато людей письменныхъ, читающихъ всякихъ русскій книжки и газеты, школьна наука тамъ хорошо успѣвае, молодѣжь вся въ церквѣ спѣвае, что ажъ душа радуєся. Всякій тіи порядки завели о. Чагрынскій вразъ съ старшиною громадскою, а всѣ парофіи ишли за мудрымъ и циримъ ихъ проводомъ. На означеный отже день праздника Рождества пр. Богородицы ради були парофіи приложити уже печать цѣлковитой тверезости и справили прекрасный железній крестъ, и уставили его на кам'яному постumentу на широкой оболони коло церкви, а на крестъ тѣмъ выписано було: память тверезости 1875 а ниспе: Крестъ св. побѣдилъ поганство, крестъ св. побѣдить піянство. Ведля припису завѣдомили о. Чагрынскій и деканъ о. Олесницкій ц. к. староство въ Гусятынѣ, и зо всѣхъ сторонъ лагодилися люди ити на тое торжество, на котре запрошеній були проповѣдники: о. Лазаревичъ изъ Ярчовецъ, о. Богоносъ изъ Хоросткова и о. Наумовичъ изъ Скалата. Люди приготовилися напередъ уже на принятіе численныхъ гостей, и днемъ уже на передъ начали сходится побожній хрестіяне изъ сусѣднихъ и дальнихъ сель, щобы тутъ покрѣпitisя наукою, и утвердитися въ тверезости. Но ц. к. староство гусятынськое высало въ неделю, т. е. въ навечеріе мисіи письмо до о. Чагрынскаго и до декана, что не позвалияется на мисію зъ тои причины, что появиліяся ознаки, грозящи выбухомъ заразы худобинной. Треба было поддатися приказови староства, и о. Чагрынскій и деканъ розписали були по сусѣднихъ парофіяхъ, щобы не ишли съ процесіями. Помимо того, хоть не съ процесіями, то такой такъ собѣ люди находились, и було такъ около 5000 народа, и отправившися праздникъ великий и торжественный, а то не возможно было науки держати въ церквѣ, где и десята часть народа не могла помѣститися, то проповѣдники проповѣдали на дворѣ, именно оо. Лазаревичъ и Богоносъ коло церкви, а о. Наумо-

вичъ послѣ водосвятія и освященія креста, изъ проповѣдници тамъ установленой. При такомъ огромномъ стеченью народа отправилося все набоженѣство дуже поважно съ великою побожностю, науки слухавъ народъ съ примѣрною тишиною, и видно було, что всѣ перенятіи були одною гадкою: добути ся зъ неволѣ піянства, що и торжественно обѣцяли громогласно на вопросы поставленніи о. Наумовичъ: чи будутъ еще уживати горѣвки? чи будутъ пропивати свое им'яне? Чи не схотятъ лучше заняться наукою, поднесенiemъ своего добра дочесного и вѣчного? що не будутъ пити, а о свое добро дбати. Торжество тое окончено було громкими многолѣтствіями Императору, Митрополиту, о. Чагрынскому и всѣмъ братствамъ тверезости и всѣмъ христіанамъ.

Шинкари дивовалися, що того дня стояла корчма въ тяжкой жалобѣ гей сирота! Изъ толькo тысячи народа ни одної души не видно було коло неї, а всѣ забавлялися тихо и мило въ своихъ хатахъ при доброй смачной стравѣ, пріемными и розумными разговорами.

Уже зъ Ивановки иде свѣтло боже и до другихъ сель, уже и громада Глещава, славна изъ піянства, навартається, и уже зъ 50 душъ и тамъ пошилубовало. Такъ дѣєся и по другихъ селахъ и мѣстахъ, що нарбдъ скідає зъ себе огидное ярмо темноты и грѣху, и отзыкує свое добро и свою народную честь.

Письмо отъ Гуцуловъ.

По нашихъ горахъ пронеслася чутка за Галичъ. Всякій, всячинно собѣ толкуютъ, а много такихъ, що письменній, каются, що тамъ не були, якъ перечитали ч. 16 „Русской Рады.“ Гей гей, що то на свѣтѣ дѣєся, що було на верха, пойде въ долину, а що було підъ ногами, добудеся на верхъ. Бувало и у насъ нехрестъ чоловѣка немає за боже сотворѣніе, а теперки, якъ уже корчмы посиротѣли, панове арендари стеляться газдамъ підъ ноги, такій солоденкій, якъ цукоръ. Прійде конецъ горївцѣ, то прійде загибокъ на лихварбъ-фараонниківъ, а нарбдъ меся отямлювати; кобы Господь допомогъ, щобы наші громады, задивилися на Карлбъ, та на другій села, где уже горѣлонку похоронили, легка бы ей земля!

Коли бувало читаю „Русску Раду“ и „Науку,“ то лишь взыхаю, та кажу до мого сусѣда Авксентія, що за старшого брата. Ой дарма ихъ праця тыхъ нашихъ апостолбъ! Може тамъ по долахъ люди послухаютъ, але не наші Гуцулы! Що они въ свѣтѣ знаютъ? Звычайно бутный нарбдъ, родится въ горахъ межи скалами лѣсами, гдебы би покинувъ горївку, коли би и до божого мѣстца въ недѣлю бѣде, то и тамъ не пустится безъ горївки, и въ церквѣ стоитъ, а фляшка горївки при немъ.

Лишь одбиде набоженѣство, то уже таки підъ церквою добувають зъ бесагобъ що Богъ давъ и розмачують горївкою. Николи на свѣтѣ,кажуть Гуцулы, не обайдеся безъ корчмы и жида. Одинъ тато его сплодивъ, одна мама его родила на свѣтѣ, а другій

тато арендаръ и друга мама горѣвка веде его черезъ цѣле житѣ ажъ до домовины, и еще по смерти она капае ему на грбъ, щобы душечкѣ полекше було на другомъ свѣтѣ.

А дивѣтъ, якъ чуда дѣются на свѣтѣ, та що и наши Гуцулы уже скрбъ слюбують. Арендари ходять гей дурній, щось радяте, съѣздяте гей наши панотцѣ на соборчики, щось имъ ходить по шкбръ мурашками, що горѣвка въ куфахъ стонть, та лишь половина отходитъ противъ того, що бувало. Ой ой! герсти бѣда! Чуешь, мой! Абрамку! кажу я нашему, а куда пойдешъ якъ наши всѣ зачитаются у золоту книжку?

А Аврамко пожовкъ гей той насѣнникъ-огрбокъ, така журба на него упала; пойшовъ бы на долы, и тамъ свѣтло збѣшло, рушивъ бы на Буковину, та бо и тамъ щось уже для нихъ не добре, и тамъ уже заходятъ наши коломыскіи газеты. Такъ я ему кажу: Абрамку, вамъ уже бачу теперь нема иной дороги лишь до Іерусалима.

— Ай вай! каже, далеко.

— Э, кажу, за далеко ты бы не ваговавъ, но сесе нужда, що тамъ, у Іерусалимѣ нема русскаго мужика слѣнного, щобы ишовъ на туу трутку гей рыба на удку.

Въ Косовѣ на ярмарцѣ заговорився я съ людьми бѣтъ Кутъ и бѣтъ Снятинъ, та вмѣшався до настъ жидокъ до бесѣды, та каже: Яки вы дурній люди, що вы попдовъ слухаете. Якъ то безъ горївки жити. А я ему кажу: Се бо диво, мой, що вы жиди таки розумній, таки письменній, а еще слухаете своихъ раби-нбвъ, та ъздите до нихъ еще свѣтами.

— Ну, то иниш, бо рабины еще розумнѣйш.

— Отже то и панъ-отцѣ розумнѣйш.

— А вотъ, каже нехрестъ, чому панотцѣ не всѣ однако кажутъ за горївку, той такъ, той сакъ.

— То такъ, кажу я ему, якъ и ваши рабины, есть межи ними такоже всѣлякій, то вы якъ маєте яке важне дѣло, не пытаесте своего рабина косовскаго, а ъдете геть ажъ до Гусятину, бо тамтой мудрѣйш, то и мы слухасемъ тыхъ панъ-отцѣвъ що розумнѣйшіи, тыхъ самыхъ, що кажутъ людямъ слюбовать.

— Этъ, каже жидъ, нема съ вами що говорити, бо вы уже побаламучены.

Ой пишѣтъ панове народолюбцѣ та друкуйте все у „Русской Радѣ“ за тверезѣсть, бо се голова всему. Шкода, що вы передъ двайцять лѣтъ такихъ исторій не друковали, та не заложили такого общества якъ отсе Качковскаго. А на цѣмъ обществѣ буде вся наша сила, а тогда Абрамки и Мошки будуть уже мати готовый настъ до Іерусалима.

Мы бы васъ панове члены дуже просили, що бысьте на рбкъ загальне собраніе зробили у Косовѣ або у Кутахъ або у Жабью, бо тутъ наши та буковински Гуцулы приглянулися, та не одна громада отямылабыся. А якъ уже має бути где инде загальне собраніе въ осені, то у насъ зробѣтъ середъ лѣта, тогды найкрасше въ нашихъ горахъ, а потому друге, где собѣ зможете.*)

*.) Дуже радуемся, що такъ широ радибы Гуцулы, щобы у нихъ зробити загальне собраніе, но одво бѣда, що тамъ далеко бѣтъ железнлица. Вправда може предсѣдатель въ разъ потреби въ однѣмъ ропѣ и друге загальне собраніе созвати, то може видасть общества що въ тойъ взглїду обдумає. Одно моглобы бути бльше, а друге менше. Въ самой рачѣ здалобися загальне собраніе разъ тамъ созвати, где его найбольша потреба, т. е. межи Гуцуланіи, где найбльша була темнота и піянство. Дуже дякуємъ ванъ за вашу допись, и просимо о бльше, и щобысьте змѣй вывили ваше имя. — Ред.

Письмо пизъ Дарахова подъ Теребовлею.

Отъ ніякого часу починае наша Русь отживати. Темнота, піянство и бѣднота, найбльшій ей вороги покидаютъ ю, а просвѣщеніе, тверезѣсть и богатство підносится. Люди прійшли до познанья себе и за головомъ ревныхъ покровителей Руси, поступаютъ напередъ и всякихъ добрій порядки заводятъ у себе. Лишень наше Подблѣе позоставало въ той темнотѣ и піянствѣ, та для того зъ нашихъ людей недовѣрки остатню сорочку тягнули. Но коли показалася звѣзда на широкомъ Поблю, появилось въ коротцѣ уже множество подобныхъ звѣздъ. Первою тою звѣздою було село Иванбвка, а другія звѣзы, то були села якъ: Сороцко, Тюткѣвъ и наше село Дараховъ. Хотя бѣтъ давна читали мы нашіи коломыскіи газеты, то все однакоже дѣялося у насъ по старому, ажъ доперва коли Высокопреосвѣщенный Митрополитъ казали свои посланія читати людемъ въ церквѣ, тогда доперва село наше перемѣнилося совершенно. Въ продолженію четырохъ недѣль за стараніемъ нашого панъ-отца доховнаго Иларіона Домбчевскаго и господарбвъ молодыхъ: Дмитра Ничика, Ефрема Курочки и Федька Целехатого зъ села вытврелись въ на вѣки туу огидную паруху и пекельницю покинуло и въ церквѣ своей присягу кождый зложивъ и книжочку яко потвердженѣ що присягнувъ, дѣставъ. Село наше буде мати до тысячи триста мешканцѣвъ, а межи ними до 18 родинъ жидовскихъ находится. Еще року нема якъ покинула громада туу паруху, а уже жиды Дараховскіи по малу выносятся зъ села, помешканія свои за побѣ дармобѣстуваютъ. Пропинаційного магазину, который перше за небжжи горївки бувъ, вже въ селѣ нема. Въ свята и недѣль церковь переполнена людьми, а о ярмаркахъ въ тіи дни навѣть не думають. Работы въ жнива якосъ безъ горївки обробили. Пбдѣ часъ самыхъ жнивъ запровадили у себе читальню, до которой члены мѣсячно по 10кр. платять, а записалося уже выше пятьдесятъ членбвъ, изъ которыхъ 15 вписаныхъ есть до Общества Качковскаго. Въ читальнѣ находятся всѣ русскіи газеты безъ изъятія. Правильно въ недѣлю и свята по богослуженію сходятся и всѣ газеты и книжки читають. Примѣтити належить и тое, що у насъ есть крамница своя, и такъ у насъ господарь за чимъ исбудь не ъде до мѣста, але все въ своемъ селѣ дѣстане. Крамница підносится, хотя доперва на тыждень передъ Успенiemъ заложила спблкою изъ пятехъ господарбвъ, которой доходы будуть ишли на церковь и іншіи добрій дѣла громады. Красно завѣдуе нею Еміліанъ К., который то мѣсячно рахунки тымъ пятемъ господарямъ здае.

Дасть Богъ, буде у насъ каса пожичкова и шпихлѣръ громадскій, але ажъ тогда, коли наша рада громадская буде состояла зъ честныхъ людей, дбающихъ о добро громады, а не зъ такихъ якъ теперъ, въ которой даже трехъ недовѣркѣвъ находится. У насъ все нове запроваджуютъ молодіи господари.

Весьля, крестини и поминки бѣтываются лишь одинъ день, а на шинкъ никто ани ногою не поступить. Щобы совершено не стояти о жидовскую ласку, стараемся мати и свою трафику и рѣзницю, що може дасть Богъ въ коротцѣ будемъ мати. Вамъ любезный нашъ Отче Иване Наумовичу, якъ такоже и Вамъ Чест. Михайлѣ Бѣлоусе дай Боже прожити многая лѣта, и для насъ селянъ русскихъ науку давати.

А вы селяне, наши соседы, сель: Хмелевки, Доброцоля и Острбца покиньте тую паруху и заводить у себе читальную и ссылку, бо годъ уже вами запомагати вашего арендаря и най ся уже не наставлять зъ васъ недовѣрки и дурными гоями най не называются.

Поступаймо всѣ вразъ напередъ и записуймося, панове господарѣ, до Общества Качковского, а тое своими книжочками збогатить и просвѣтить нашъ розумъ. Покажѣмъ передъ цѣлымъ свѣтомъ, что суть Русины и есть у насъ множество свѣтлыхъ людей. Бувайте здоровіи намъ милія читателѣ.

Иванъ П.

Дмитро Н.

Дараховъ 3. жовтия 1875.

Письмо изъ Надвѣрны.

Изъ всѣхъ русскихъ кутникѣвъ горнутся съ донесениями до нашои „Русской Рады“ и освѣдчають, що всяки злі звичай касують, а добрї и пожиточнї запроваджуютъ. Но коло нашои Надвѣрны такъ не дѣсѧ. Нашъ гірскій народъ еще всегда въ темнотѣ проживає, котра провадить его въ гірскую недолю. Тая темнота приводить его до піянства и до всего злого, и народъ піднести не може, бо чимъ разъ притискає голодъ, холодъ, нужда и всяка путаница, черезъ що много людей зъ поблизу сель гірскихъ уже теперь въ мѣстѣ Надвѣрної не хрестамъ воду носять, дрова рубаютъ а даже въ грубахъ палять. Можетъ кто бы думавъ менъ все тое заперечити, будь то такъ не дѣсѧ, такъ заведу его до первого села Пнівья, потому до Бытъкова и Пасѣчной, где народъ въ найгіршої темнотѣ проживає.

Що до самого мѣста Надвѣрної, то мѣщане помаленьку приходять до головы по розуму и далеко менше горївки пьють якъ давнѣйше, а що больше насъ тѣшить, що беруть собѣ примѣръ зъ двохъ громадъ; а то, зъ громады Переросль и Тарновицъ, котрїй то двѣ громады якъ два ока въ головѣ отъ недавна великий поступъ зробили, и завстыдали всѣ прочіи села въ надвѣрнянскому повѣтѣ. Тіи то громады постановили и урадили собѣ, щобы найменшої піятки по корчмахъ не було. Начальники громадъ гг. О. Завадекій и М. Ерстенюкъ идутъ за порадою Всеch. o. Бурачинскаго, мѣстцевого пароха, и одноголосно пристали на тое, щобы по возможности до сель спроваджати всяки книжки и газеты русскій, якъ только выходять въ печатніи Бл. г. М. Бѣлуosa, котрїй то книжки и газеты читають цвѣлой громадѣ коло церкви що недѣль и свята, а зъ которыхъ то громадѣ самыхъ членовъ есть въ обществѣ Качковскаго до 30 душъ якъ не бѣльше.

Зъ цѣлого надвѣрнянскаго повѣта не було ніякихъ селянъ дня 21. августи на загальному собранію общества Качковскаго въ Галичи, а зъ Переросли и Тарновицѣ були; а коли я одному сказавъ, що подобне собраніе на другій рокъ буде бѣльше

вію, то одинъ отповѣвъ, що хотбы було и въ самомъ Вѣдни, то би пойде.

О, кобы то всѣ гірскіе села пойшли за прикладомъ тыхъ двохъ громадъ и покинули тую трутину пiti, того бувъ бы гараздъ коло нашей Надвѣрны, тогди бы жидова верхъ не водила и насъ Русиновъ гоями не называла.

Только всего я мавъ на теперъ изъ Надвѣрны написати за нашъ гірскій бѣдный народъ, и сподѣлюся, що и би разъ пробудится и начне порядки лучшіи заводити, такъ самї, якъ заводяти села Переосль и Тарновиця.

Надвѣрна дня 8. вересня 1875.

Вашъ жичливый,
Феодоръ Досинчукъ.

О т о з в а.

Уповаючи на помочь Господа Бога и на благопопечительство нашихъ Всеch. Душпаstryей и честныхъ громадъ, принялисъ на сей рокъ шкільний 20 убогихъ ученикѣвъ до бурсы нашей коломыйскон.

Кромѣ собственного дома не маемъ ніякого фонда, котримъ бы подати способність къ образованію нашои убогої русской молодежи, для того все-покорнѣйше просимъ въ имени убогихъ нашихъ русскихъ ученикѣвъ, Всеch. Душпаstryей и почт. громадъ, щобы по возможности своей чи лептою, чи жменею зерна якого-вибудъ рода благоволили причинити для нашои бурсы коломыйскон, котра зъ всѣхъ сторонъ убогихъ уздольненыхъ ученикѣвъ по своей силѣ пріймає — а почт. г. провизоры благоволять за порадою своихъ Всеch. o. Духовныхъ, собраніемъ и найменшихъ жертвъ, вселаскавѣйше заняться, и намъ до вѣдомости подати, или собране прислати, щобысьмо були въ состоянію тыхъ 20 ученикѣвъ въ нашей бурсѣ умъщенихъ, палежито удержаніи.

Отъ заряду бурсы коломыйскон.

Коломыя дня 7. вересня 1875.

Феодоръ Микѣтинскій, Іоаннъ Коблянскій,
предѣдатель братства. крылошанинъ и прих.

Що въ свѣтѣ чувати?

Въ Босніи и Герцеговинѣ плыне кровь христіянская и турецкая. Христіянине заклялися що скинуть зъ себе ярмо бисурманское, и начали войну на житѣ и смерть. Ними доводить Любібратьичъ, славный богатырь, мужъ дуже почтенный, а огромної поставы. Высокости мѣрить высше 7 стопъ вѣденьскихъ, и въ мѣрѣ тои и плечистий и сильный. Великодержавы выслали комісію, щобы повстанцѣвъ наклонити до мирної угоды съ турецкимъ правительствомъ, но они не хотятъ здаватися на несправедливость Турківъ, а отповѣли, що або скинуть турецкое ярмо зъ себе, або згинуть. Комісаръ тіи видѣли страшнї рѣчи, якъ Турки

говыми мордововали христіянъ, и села попалили. Межи христіянами суть также и римскій католики, та до нихъ то писавъ папа римскій, чтобы не бунтовалися противъ Турка, такъ межи повстанцами мало католиковъ; а самі православні. На нихъ собираются складки въ цѣломъ свѣтѣ. Най имъ Господь помогаете, абы отыскали свободу, чтобы дойшли до лучшихъ людскихъ правъ.

Новѣйшіи вѣдомости изъ Герцеговины суть потѣшительній для повставшихъ христіянъ. Въ дніяхъ 16. 17. и 18. с. м. побили повстанцѣ Туруковъ на голову, забрали имъ 100 воловъ, множество живности, оружія и амуниціи. Дальше доносятъ, что начальники повстанья закупляютъ въ Сербіи арматы, порохъ и другіи потребности до провадженія войны.

Сербія и Чорногора якось не могутъ отважитися вступити въ бой за своихъ братійхристіянъ.

Въ Вѣдни собралися днія 21. вересня делегаціи обоихъ половинъ монархіи. Его велич. цѣсарь промовивъ до нихъ таке слово, зъ котрого сподѣватибыся удержанья супокою, а что до повстанья въ Герцеговинѣ сказавъ, что буде старатися, абы тамъ все добре скончилося такъ, щобы христіяне на будуще не потребовали бунтоватися.

Около днія 15. жовтня буде отворена дума державна. Межи іншими законами предложить тамъ правительство также законъ о патронатѣ. Не можемъ знати, якій той законъ, но часъ бы уже бувъ, щобы и наше духовенство вийшло зъ підъ власти польской шляхты.

Наша найяснѣйша цѣсарева мала въ Сасетотъ въ Франції, где на купеляхъ перебувае, припадокъ, що зъ коня упала, и досить сильно потовклася, но слава Богу, уже приходитъ до здоровъя.

На намѣстника для Галичини, на мѣстце гр. Голуховскаго еще цѣсарь никого не именовалъ, и здається, что не такъ скоро буде кто именованый. Такъ мы тутъ підносимъ свой голосъ въ имени цѣлого русскаго народа въ Галичинѣ, а то для того, что знаемъ якъ найдокладнѣйше гадки и желанія нашего народа, о чомъ уже неразъ могли всѣ пересвѣдчитися. Для того завчасу заявляемъ, что мы графа Потоцкаго и барона Посингера высоко цѣнимо за ихъ строгу справедливостъ и трудолюбіе, но зъ нашего становиска ставляемо г. Дра Адольфа Добрянского, яко кандидата на опорожненое мѣстце цѣсарскаго намѣстника для Галичини, который при своей здѣбності яко надворный совѣтникъ угорской канцеляріи, который своими бесѣдами на соймахъ, знаний въ цѣлой Евро-

пѣ, а котрый за цѣлостъ и щастье Австріи кѣлька разы жизнь свою выставлявъ. Уже бо самая справедливостъ промовляе за нами, бо въ нашей конституційной державѣ увагядненій були такій народы и народолюбцѣ, котрій даже на міліоны не числяться, мы же, три міліоновий народъ, за 100 лѣтъ не дождалися видѣти одного изъ нашихъ людей на томъ становиску, хотя мы все найвѣрнѣйше и найприклоннѣйше стояли и стоимо при Все свѣтлѣйшомъ австрійскомъ тронѣ и державѣ; а даже и тогды мы непоколебимо стояли, коли другій австрійскій народы бунтъ поднимали. Для того супокойно спускаемся на нашого наймилостивѣйшаго и найсправедливѣйшаго Монарху, котрый зарѣвно всѣмъ народамъ есть справедливымъ отцемъ и добродѣлемъ. — До нашихъ же пословъ думы державной звертаемся съ требованіемъ, щобы, якъ лишь приѣдутъ до Вѣдня, высокому ц. к. правительству предложили желаніе народа.

Днія 4. лат. жовтня буде въ Чернѣвцяхъ обходиться сто-лѣтная память присоединенія Буковины до Австріи и заразомъ отвореніе нового университета. Приїде тамъ самый министръ Штремаеръ, и другій знатній люди, а зъ нашихъ пословъ обѣцались приїхати: кр. Павликовъ, кр. Юзычинскій, кр. Шведзицкій, о. Наумовичъ и о. Озаркевичъ.

Н О В И Н К И.

Въ второкъ по Воздвиженію ч. креста буде отбуватися місія тверезости въ Глубочку кою Тернополя, а въ пятницю въ Воробіевѣ въ сусѣдствѣ. Тверезость, слава Богу, на Подолью утверждается. Оковитка упала въ цѣнѣ на 70 кр. за гарнецъ.

— Магістратъ коломийскій оголошае, що зъ днемъ 18. і августи начала новозаведеная каса ощадности свои дѣйствія. Магістратъ взывае всѣхъ мѣстцевыхъ людей до вкладання грошей въ тую касу, за которую своимъ маєткомъ ручить. Вкладки на книжочку пріймають бѣль 50 кр., процентъ дають 6 і 7 бѣль ста. — Другимъ разомъ поговоримъ о той щадницѣ обширнѣйше.

— Днія 17/29 с. м. начинає дѣйствовать тутейшій новозаложеній банкъ Заликовый, котрого предсѣдателемъ управляючого Совѣта есть о. Ил. Шушковскій.

— Зъ овощей сего року правѣ ничего не було лишь одни сливики зародили гарездъ въ нашихъ сторонахъ. За 1. кр. бую 20 сливокъ, а корецъ продавано по 4 зр. —

— Нашъ землякъ г. Йосифъ Ливчакъ, бувшій редакторъ „Страхопуда“, перебуваючій теперъ въ Вильнѣ на Литвѣ, вънайшовъ способъ скорого складання письма до печатанья. Если то покажеся практичнимъ, буде слава наша, що таке важне изъобрѣтеніе вийшло отъ галицкого Русла.

— Передъ кѣлькою дніями бувъ у насъ въ Коломиї посолъ думы державной Впр. О. Озаркевичъ и передъ собравшимися выборцями здававъ справу съ своего дѣйствія въ думѣ державной.

— Жертволовіе. Старенкій нашъ о. духовный Йосифъ Кобилянскій пожертвовавъ на общество Качковскаго 50 зр. Н. дній 19. л. жовтня созвана есть дума державна.

— Отъ початку егого мѣсяця наступила студень. Дня 5. л. падавъ ранкомъ снѣгъ; горы бѣлииша дившій чась, начоенецъ въ суботу дня 25. л. цѣлый правѣ день падавъ пластовецъ таіій якбы въ грудю или сѣчию, а теперъ настали уже силы морозы. Тютюны и огородника богато утерпѣла.

— Доносять намъ зъ Глубокого, що за ревнивымъ стараніемъ Всеч. о. Л. Витошилскаго и начальника громады Дм. Аирова громада Глубоке построила своимъ власнимъ коштомъ мыльна два камни, зъ которога чистый дохбъ призначено на удержаніе школы мѣстцевой. Такожъ доносять зъ оттамъ, що народъ тамтѣшній приготовленій уже цѣлкомъ до тверезости, и що заразъ по оконченію осеннихъ роботъ, отбудеся тамъ торжество тверезости.

— Еще разъ звертаемъ увагу всѣхъ поч. родимцѣвъ, що термінъ до рекламації о новомъ податку грунтовому небають кончитея. — Немасиляйте дѣла!!!

— Зъ квінцемъ р. 1876 кончается строкъ увѣльшенія бѣть уплаты домового податку отъ новозбудованыхъ зъ дерева домбъ на 12 лѣтъ, а бѣть муроныхъ на 25 лѣтъ. Для того кто має намѣреніе що будовати, то наї поспішиас, бо по истеченію того строка, податки будуть наложени.

— Бз. г. Філаретъ Мисковичъ дотеперѣшній учитель въ Коломыї, переселень до Толмача.

— Въ селѣ Гарасимовѣ зробили собѣ господари спілку и закладаютъ дзві склепы. Боже имъ допомагай!

— Для 26. с. м. викрестинія въ Мышинѣ жідокъ зъ Стопчата. Новокрещеному даровавъ одинъ господаръ стопчатель зъ морги поля, а кумы зложили 10 зр.

— Зъ Космирина доносять намъ, що за стараніемъ Всеч. г. Мих. Тындюка, богослова и Ч. г. Ев. Чорнявого закладається въ тоймъ селѣ Читальня. Люди тамъ дуже чемній, сходятся до одного господаря що недавніи и свята вечеромъ, и одинъ читають, другій слухаютъ, а третій учатся писати и читати. Школа була тамъ основана, но черезъ два лѣта цѣлкомъ занедбана, теперъ на ново устроють, словомъ все тамъ иде къ лучшому. Дай Боже здоровье людямъ тымъ, що ревнують надъ запущеніемъ нашимъ народомъ.

— Американска бараболя, якъ доносять намъ о. Н. Умовиць, дала сего року великий выдатокъ. Извъ 4½ корця

посадженой уродилося 92 борцѣвъ, но межи тими було 10 борцѣвъ гнилои. Въ полі не зогнила, но на огородѣ, где єй за мокро було.

— Ми забули почт. напімъ родимцамъ донести, що еще дня 16. р. липня, по изданию 14. ч. „Русской Рады“, наказало п. к. староство тутейше конфискату повышшого ч. нашої газеты за статью: „Що намъ робити противъ польщення нашихъ дѣтей по школахъ.“ Понеже то було вже по экспедиції, такъ сконфисковано только колькадесья позбставшихъ екземплярій и предложено тую конфискату окружному судови въ Станиславовѣ къ затвердженню. Судъ однакожъ не затвердивъ токи конфискати, а прокураторія станиславовска запесла рекурсъ до вищого суда въ Львовѣ; вищій же судъ не пайшовши въ статіїничого противъ закона, и такожъ не затвердивъ конфискату.

— Брошурка: „Слово сказаное при помпіальному богослужією за уп. д. Е. В. цѣсаря Фердинанда і. въ церквѣ Жидатовской Всеч. о. Ст. Ленкавскій“ вийшла зъ печати коломыїскої. Одинъ ек. стоять 15 кр. — Чистий дохбъ призначень на бурсу коломыїску и стрыїску.

— Слоты дуже перешкаджають поїздамъ живиамъ гречки и озимымъ засѣзамъ. Барщоля по київськѣй гнії. Хлѣбъ и паша подорожѣєть.

— На бурсу коломыїску зложили въ редакції „Рады“ Бл. г. Ф. Доспіцукъ, купецъ зъ Падвірної 1 зр.. Всеч. г. Л. Сетницкій зъ Губина 40 кр.

Іерепинка съ всѣми.

— Бл. г. Ник. Ван. у. въ Бер.: Поезія Ваша неможемо умѣстити, бо они не входятъ въ нашъ програмъ.

— Бл. І. П. П. уч. въ Бер.: 2 зр. мы получили, одинъ зап. на „Науку“, котра вже закінчована, а другій записали на общ. — г. секретаря завѣдомили мы о Вашомъ требованію взгляду статутовать, онъ заявивъ, що вже отписавъ и выславъ куда слѣдує.

— Всеч. Молодѣжь русская въ 6. въ Льв. :акеп. „Рады“ и „Науки“ вишила на адр. кнігарни Став. для Васъ по 1. ек.

О ТЪ РЕДАКЦІИ.

На кождомъ шагу страждемъ и болѣзнуємъ. Судьба выдерла намъ любезного братца отца, и вергла его въ далекую сторону. Ми два разы подвергались тяжкимъ стражданіямъ за добродушність нашу въ издательствахъ нашихъ газетъ, а многочисленній процесы и ревизії нашої редакції и дому родини нашої прискорили намъ много скорби и грызотъ, черезъ що здоровье наше много утерпѣло; теперъ снова нехресты подвигнули намъ чинить за двѣ малій и темній комінаты для печати въ троє только, що мы впередише платили, а до того еще выповѣли дальшое пребываніе.

Уповая па Вседержителя и многочисленній русскій народъ, мы начали будовати домъ для умѣщенія печати нашої. Но средства пашї уже истощенії. Запомоги мы николи и бѣть никого не получали, а своimi власними силами мы старалися двигати. Сили пашї за слабій. Для того упрашаемъ Малую и Великую, Бѣлу и Червону нашу Русь вспомогти насъ посредствомъ закупки нашихъ изданій и численными замовленіями роботъ въ нашей печати. Хочемъ бо день и ночь въ потѣ чола честно трудитися.

Накопецъ упрашаемъ умільно всѣхъ нашихъ предплатителей такъ „Русской Рады“ якъ и „Науки“, щоби изволили заляглу предплату ласкавѣше понадсылати, а тыхъ почт. Родимцѣвъ, котрѣ бѣть насъ получили изданія пашї къ роспродажи, молимъ о надсланіє належитості, або о зворотъ тыхъ издачій.

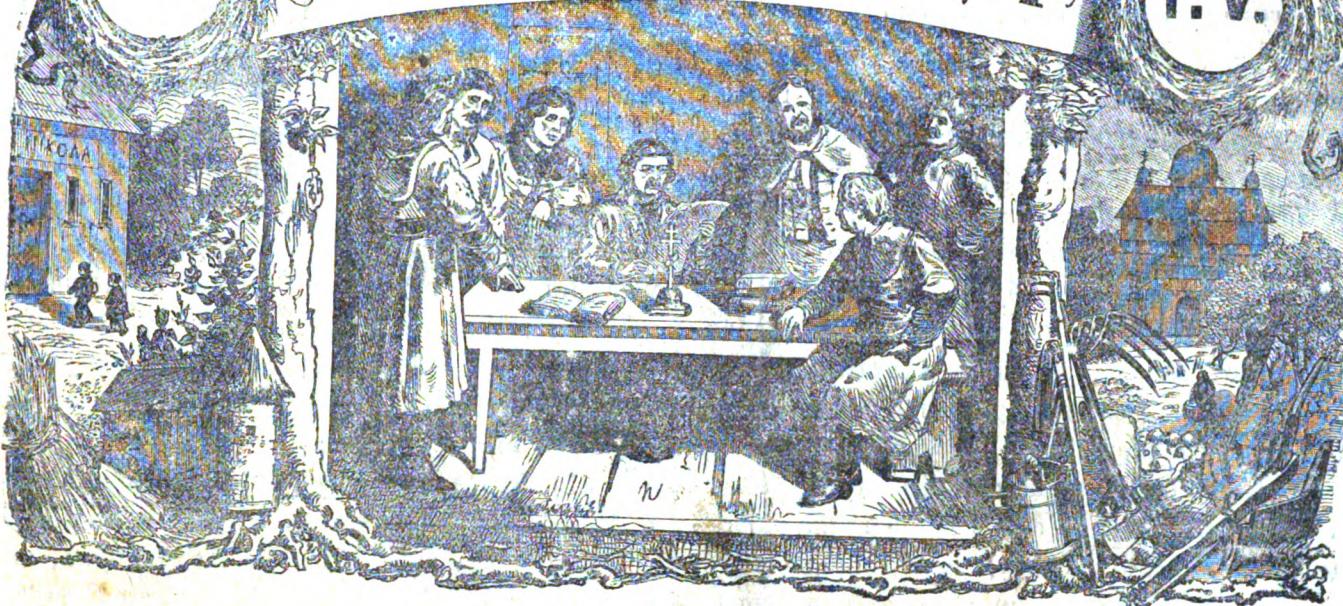
Нижайший
МИХАИЛЪ БѢЛОУСЪ.

Зъ печати Михаила Бѣлоуса въ Коломыї 1875.

Ч.19.

Г. В.

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходит два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносить: на рѣкѣ 3 злр.; на
пѣвѣ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

Коломыя дня 17. Вересня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО БІАОУСЪ.
Головный помочникъ
ІВАНЪ НАУМОВИЧЪ.

Столѣтнія памятка присоединенія Буковины до Австріи и отвореніе въ Чернѣвцяхъ всеучилища.

Дня 4. лат. жовтня обходять народы Австрії кожного року імянины Его Величества Цвєсія Францъ-Іосифа. Но сего року бувъ для Буковини той день найторжественнѣйшій зъ тои причини, що власне минуло 100 лѣть, якъ Буковина зъ підъ ярма турецкого прійшла підъ Австрію, а Его Величество Цвєсарь, аби еще тулу памятку больше возвеличити, и причинити до просвѣщенія того красного и богатого краю, изволили заложити въ мѣстѣ Чернѣвцяхъ найвишу школу, звануу университетомъ або всеучилищемъ.

На тое великое и радостное краевое торжество прибувъ самый министеръ просвѣщенія Штремаеръ, и множество гостей не лишь изъ Буковини, но также и изъ другихъ кра-

звъ, а навѣть и зъ за границзъ, а съѣхалися въ такомъ великомъ числѣ, що всѣ возы на желѣзницяхъ були переполненій такъ, що и въ пакунковыхъ возахъ не можна було мѣстца дѣстати, и въ мѣстѣ Чернѣвцяхъ не могло помѣститися огромное множество народа всякихъ становъ. Изъ нашихъ Русиновъ прибули на тое торжество запрошеній послы думы державнои: крыл. Павликовъ, крыл. Юзычинський, Яловскій, Наумовичъ, Заклинський, Озаркевичъ, знатный нашъ писатель и поэтъ о. Ник. Устіяновичъ изъ Сучавы, о. Ильницкій, директоръ русской гимназіи въ Львовѣ, кѣлькохъ профессорѣвъ, много сельскихъ священниковъ и учителѣвъ изъ парода зъ близкихъ сторонъ Буковини.

О 9. годинѣ рано отправлялися богослуженія въ всѣхъ святыняхъ черновецкихъ. Въ юніатской русской церкви отслужили літургію оо.: Павликъ, Наумовичъ и Залуцкій въ сослуженію діаконовъ о. Заклинского и о. Белая. О 11. часѣ было открытие мраморного памятника „Австрія,” стоящаго на великой площади, окруженнай галеріями для гостей. Тамъ представленій були всѣ сословія и всѣ громады буковинскіи черезъ своихъ заступниковъ. Передъ открытиемъ памятника промовивъ маршалъ краевый и еще двохъ о Буковинѣ, яка еи доля була за Турцію, а яка за Австрію, и яка вдячність належится австрійскимъ монархамъ, підъ которыхъ правленіемъ умножилося матеріальне и моральное добро всѣхъ народовъ, живущихъ въ тѣмъ краю. Коли открыли памятникъ, гукнули выстрѣлы изъ пушокъ, а музика заграла народный гимнъ. Послѣ того удалися запрошеній гостѣ до нового всеучилища, где въ приготовленій сали промовивъ министръ, и давъ отчитати грамоту Е. В. Цѣсаря, закладающаго всеучилище. Промавляли еще профессоры Томашукъ, Шulerъ и другій, а оттакъ отъ розличныхъ всеучилищъ повитали всеучилище черновецкое высланій депутаты, отдающіи ректорови Томашукови соответнїй грамоты. Вечеромъ бувъ великий банкетъ, на котрому еще промавляли маршалъ и намѣстникъ краю, министръ и другій знаменитѣ учены, и подносили здоровье Е. В. Цѣсаря и всѣхъ причинившихся до заложенія нового всеучилища.

На тѣмъ банкетѣ якъ и на цѣломъ торжествѣ не было видно волоскихъ пановъ, котрѣ не хотѣли радоватися въ памятный день присоединенія до Австріи Буковины, бо по правдѣ для нихъ лучше було підъ Турцію, коли надъ мужикомъ могли собѣ пановати букомъ и нагайкою, забирати ему его грбку прапорю и збытковатися надъ нимъ до воли.

На другій день послѣ того торжества (въ второгѣ), собралися наші Русини въ „Русской Бесѣдѣ“ и тамъ промовивъ отецъ Проданъ яко предсѣдатель „Бесѣды,“ до нашихъ пословъ и другихъ гостей, дякуючи имъ отъ имени буковинской Руси за то, що прибули въ той день и причинилися до возвеличенія того тор-

жества, а при тѣй способности посвѣтили и буковинскую свою братію, пробудившуюся также отъ сна, и трудящуюся на народнѣмъ полі для добра любезнаго своего народа.

Ему отповѣвъ о. Павликъ короткими, но сердечными словами именемъ галицкой Руси, и захотивъ до дѣла, выразивши желаніе, щобы представитель буковинской, Руси незадовго могли уже собиратися не въ нанятомъ, новъ власнѣмъ домѣ, и давши 15 зр. на „Домъ Народный“ буковинскій, отворивъ на тойже складку, и попрацався, такъ якъ уже приспѣла година до отъѣзда поспѣшимъ потягомъ. На туу цѣль сложили о. Юзычинскій 20 зр., дръ Яновскій 20 зр., и одинъ давши готовыми грбами, другій вписавши, такъ що записано выше 100 зр.

По отъѣздѣ о. Павликова, Юзычинскаго и Яновскаго отворивъ о. Проданъ засѣданіе „Бесѣды“. Забравъ голосъ о. Андрѣйчука, выразившій желаніе, щобы той день такъ щастливый для Буковины не проминувъ безъ слѣда, щобы тутъ обдумати средства, якими бы можна поднести изъ темноты и нужды буковинско-русскій народъ. Ему отповѣвъ о. Наумовичъ, завзываючи буковинскихъ народолюбцівъ, щобы старалися розширяти межи народомъ газеты и книжочки популярнї въ Галичинѣ выходящіи, и щобы и въ Чернѣвцяхъ завязався кружокъ писателей народныхъ, котрї занялибыся издаваніемъ малыхъ популярныхъ книжочекъ, писаныхъ въ дусь и ведля потребъ буковинско-русскаго народа. При тѣй способности освѣдчивъ, що познакомившися на вчерашиомъ банкетѣ съ совсѣмъ г. Шенбахомъ, знанимъ изъ своего человѣколюбія, котрый освѣдчивъ, що охотно пожертвуете знаменитї сумы на печатанье такихъ книжочекъ, котрї послужили бы до просвѣщенія любезнаго нашего русскаго народа. Г. Шенбахъ, якъ известно, моложивъ великий заслуги при сервитутахъ, котрї урегульованій були за его содѣйствиемъ въ користь громадъ, за що стягнувъ собѣ таку ненависть у волоскій шляхты, що его выбѣръ яко посла до сойма колька разы уневажняла. Вѣсть туу о жертволовлюю г. Шенбаха приняло собраніе сердечнымъ многолѣтствіемъ.

Г. професоръ Барвинскій супротивлявся тому, чтобы въ Буковинѣ издавати книжочки, но щобы тамъ закладати лишь філії общества Качковскаго и Просвѣты. Ему отповѣвъ о. Наумовичъ, что одно другому не буде стояти на завадѣ. Г. Купчанко виѣсъ, щобы въ Чернѣвцяхъ заложити русску матицю для издаванія школьніхъ русскихъ книжокъ, но тому супротивлялися о. Заклинскій и о. Мартиновичъ зо взгляду на слабій силы буковинской Руси, и ухвалено, щобы тымчасомъ, какимъ умножатся литературній силы, „Бесѣда“ составила зъ помежи себе выдѣль, занимаючайся изданіемъ популярныхъ книжочекъ. Забравъ послѣ того голось Вицега изъ Торакъ, учитель народный, который освѣдчивъ, що и Буковина начинае по примѣру Галиції уже рухатися, що нарѣдѣ охотно читає газеты и книжочки изъ Галиції, особенно „Науку“ и „Русску Раду“, що тверезѣсть утверждается, трудолюбіе умножається и пр., но що конечною потребою есть, щобы по всѣхъ селахъ позакладати читальни. Горячими словами подяковавъ онъ о. Наумовичу зъ его писательскіи труды, на що отповѣвъ о. Наумовичъ, що не може бути для него большои надгороды, якъ видѣти плоды своихъ трудовъ, и освѣдчивъ, що для читальней буковинскихъ жертує даромъ на руки русской „Бесѣды“ въ Чернѣвцяхъ по 20 екземплярей всѣхъ своихъ сочиненій, изданыхъ и издаватися маючихъ, що собраніе приняло громкимъ рукоплесканіемъ. Слѣдовало послѣ того сердечное прощеніе, такъ якъ уже надходила година отъѣзду вечернаго потягу, которымъ о. Наумовичъ отѣздивъ, щобы на другій день еще бути въ Коломыи на засѣданію выдѣла общества Качковскаго.

Такъ не безъ слѣдовъ оставъ той радостный буковинскій праздникъ и для нашои буковинской Руси, котра потѣшена и покрѣплена, возмесь теперъ тымъ охотнѣйше до дѣла, що представителъ галицкой Руси принесли ей въ даръ не толькожири симпатію, но и дѣйствительную помочь. Буковинска Русь надзеяся, що по примѣру въ Чернѣвцяхъ пойдуть всѣ галицко-русскіи народолюбцѣ, и що наши газеты отворятъ столбцѣ свои для жертвъ на „Домъ Народный черновецкій“, на

который кромѣ выше помянутыхъ даровъ, собраній уже досыть численній жертвы.

Що робити съ худобою, котру пе можъ буде вyzимovati.

Уже теперъ на торгахъ множество худобы, кождый продає, а нема купця. Овцѣ дуже упали въ цѣнѣ, такъ що мясо іправѣ дармо. Такъ и коровы, особенно старі спали низше половины звичайної цѣни. Кто не має пашї, и мусить продати, лучше зробить якъ має за півъ дармо дати, если бвцю чи корову зарѣже, мясо насолити и завудити, а буде мати що ъсти, и лучше якъ теперъ дати за що будь. Порахуймо, що нынѣ бвцю купити на Подблю за 2 зр. Если шкбра на кожухъ варта 1 зр., то певно мясо варто больше, котрого фунтъ теперъ жиди продають по 12 кр. Не лущежъ собѣ забити и завудити, якъ гнати на ярмарокъ и збувати ни за що?

А съ кѣнми що робити ? скажете.

Нѣмцѣ не душили бы коней для пеѣвъ, но также зѣбли бы мясо, котре не має въ собѣ ничего злого або нездорового. Въ Вѣдни суть цѣлія ятки кѣнській, въ которыхъ продається фунтъ конини по 20 кр. Купують євъ и єдять не лишь бѣдній люди, но и студенты, ремесники и бѣднѣйшій урядники. Писатель сего письма ъве также тое мясо не разъ, и запевняє кождого що оно мало що робжнится бѣтъ волового.

Могутъ Нѣмцѣ въ Вѣдни ъсти, чому не могли бы и наші бѣдній люди ? А колѣко же то конини змарнується у насть сего року, где по мѣстахъ душити будуть сотками коней зъ причини браку пашї !

О патронатѣ и правѣ презентаций на русскій парафії.

На день 19. жовтня созвана уже дума державна, и тамъ буде предложенный проектъ правительства о патронатѣ и связанныхъ съ нимъ правѣ презентаций.

Слово патронатъ значить толькожо опекунство, бо въ першихъ вѣкахъ христіянства церкви свята потребовала опѣки, т. е. потребовала людей могущихъ и маєтныхъ, южорѣ жертвовали на будованье и утриманье церквей и священниківъ, на всякия потребы при богослуженію. Отъ такихъ побожныхъ и маючихъ патроновъ повстали фони, зъ которыхъ нынѣ церкви и парафіи удерживаются, напр. дотація священниковъ въ грунтахъ и пр. Но съ часомъ патроны перестали бути истинными опекунами церквей, а особенно у насть, бѣтъ коли нашихъ отцввъ перетягнули на унію, а шляхту на обрядъ латинскій и до польской народности. Отъ тогды спольщениіи наши паны перестали опековатися цер-

квами, а все лишь давали на латинскія костелы, котрѣ на Руси повстали, а до котрыхъ дотаціи належать нынѣ села, фольварки, лѣса, млыны, пропинація и т. д., або хоть бѣльшія грунта и доходы; бо ходило о тое, чтобы Русь всю златиньщи и спольщи, абы обрядъ латинскій возвеличiti, а нашъ русскій понижити. Зъ того то шоішlo, что по мѣстахъ нашихъ, а где-куда и по селахъ множеству русскаго народа перелатиньшило и перепольшилося, до чого еще особенно причинялися отпустовий мѣстца латинскіи и кляшторы добре готовані.

Цѣсарь Іосифъ II, дай му Господи царство небесное, якъ уже знаете, покасовавъ много кляшторъ и зробивъ зъ ихъ имвнія фондъ религійный, изъ котрого бѣдному опущеному нашему духовенству вызначена була конграта по 300 р. такъ, что оно уже менше зависимое было бть польскихъ такъ зовимыхъ патроновъ, а въ бѣльшой части гонителей русскаго обряда. Но всего бтъ разу не мбгъ зробити, не мбгъ увѣльнити нашихъ церквей отъ тѣго опекунства, для того оставивъ имъ патроната и презентациі за то, чтобы они обовязаніи були сами ставити церкви и дома и будынки парафіальни. Були такѣ патроны, что охотно давали на всѣ потребы, но бѣльше было такихъ, что ничего не хотѣли давати. Такъ стояли наши церкви, ставленіи еще за Польщи, нужденій, тѣсненькихъ, якбы на смѣхъ свѣту. Не разъ громады сами уже бралися звозити камень на нову святыню, но патронъ не хотѣвъ о тѣмъ и думати, и зъ такого камвня многій горальнѣ побудованій, зъ которыхъ выходитъ темнота, довги и нужда народа.

Коли же 1843. року знесли уже панщину и люди стали вѣльнї, обрядъ нашъ русскій и церковь наша св. такой еще остали въ зависимости отъ польскихъ патроновъ, бо они чи давали що на церкви, чи не давали, мали право выбирати для громадъ священника, котре то право звеся правомъ презентациі.

Тое право презентациі ограничило было правительство р. 1847. такъ, чтобы патронъ не изъ всѣхъ подавшихся на парапю выбиравъ, но только изъ трехъ найзаслуженнѣйшихъ, предложеныхъ ему бть консисторію. Право такое было лучше, но коли 1865. року за державы министра гр. Белькредія, что съ панами тримавъ, шляхта наша дуже розбуяла, зробили и ухвалили въ соймѣ внесеніе, чтобы панамъ патронамъ, помимо того, что лишь одну шестину выдатковъ на церкви и будынки поносить, отдать цвле право презентациі, т. е. отдать ихъ власти духовенство русске, абы оно было бтъ пановъ зависи-
ме, и ихъ волю исполняло.

Не знаемо, якое предложеніе зробило теперь правительство до думы державной, но единий истинный способъ розумного залагодженя той справы бувбы той, чтобы священника презентовавъ комитетъ

церковный, котрому консисторія предлагалабы трехъ кандидатовъ. Нынѣшній громады наши не суть уже такія темнї, щобы не знали собѣвыбрата священника, а причинилобыся таке право дуже много до учености и моральности духовенства, такъ якъ то дѣся въ краяхъ и громадахъ лютеранскихъ, выбирающихъ себѣ своихъ духовныхъ ведля ихъ науки и другихъ хорошихъ свойствъ.

О обществѣ Мих. Качковскаго.

Отъ 1. жовтня оббимивъ секретарія того общества дѣльный и народолюбный мужъ г. Ив. Левицкій. Першимъ дѣломъ было упорядковати книги и касу. Члены съ кождымъ днемъ умножаются, дѣловодство велике, а силы одного чоловѣка до того за малѣ, для того не дивно, що экспедиція книжочокъ иде поволи, помимо дуже прильжного труда г. секретаря. При экспедиції заходять тіа еще трудности, що теперъ подорожъю порто бтъ меншихъ посылокъ, такъ що высылка поодинокихъ книжочокъ така дорога, якъ и пять шасть книжочокъ разомъ. Розсыпали книжочки поединочно стоить много, ждати съ розсылкою, ажъ бѣльше выпечатається, знестерпливляются члены, одно зле и друге не добрѣ; отже зъ той причини ухвалено на засѣданію выдѣла минувши середы, щобы изданія общества перемѣнити на періодичное изданіе підъ назвою „Читальня Качковскаго“, за що платилобыся бтъ книжочки лишь по 1 кр., а гроши, нынѣ выдавани на порто, употребилибыся на самій изданія. Бо то великое розличие, если на пр. высылается книжочка и за кожду платится 5 кр., то за 4000. экз. треба заплатити почтъ 200 р., коли яко періодическое изданіе платилобыся лишь 40. р., т. е. зыскалобыся 160 р.

Говорено на засѣданію выдѣла о тѣмъ, що съ назвою „Читальня“ буде замѣшанна, для того, що уже есть книжочки підъ именемъ „Читальня“, но то не вредить ничего, бо „Читальня“, издаваемая о. Наумовичемъ буде зватися „Читальнею Наумовича“, а читальня издаваемая обществомъ: „Читальня Качковскаго“. Въ прочемъ „якъ звавъ, такъ звавъ, аби що давъ,“ каже наша проповѣстка; и намъ старатися треба, щобы якъ найменше выдатковъ робити, доки силы общества не розвинутся, а то все одно, чи на заголовнїй картцѣ книжочекъ буде стояти: „Издание общества Качковскаго“, если то послѣдне дасть обществу на кождой книжочцѣ о 4 кр. менше выдатку.

Выдѣлъ общества нашего постарався о хорошое помѣщеніе на улицы Гончарской. На домѣ тѣмъ вывѣшена надпись: „Общество Михаила Качковскаго“. Тамъ мають удаватися члены во всѣхъ своихъ потребахъ, тамъ отбуватися будутъ засѣданія выдѣла общества. Мѣстце будущаго загальнаго собранія еще

не означене. Множнія подѣленіи межи Стрыемъ, Дрогобичемъ и Перемышлемъ, а суть и голосы за повторенiemъ собранія въ Галичи. Належало бы ся посредствомъ нашихъ газетъ порозумѣти, и выслушати мній патріотівъ нашихъ изъ розличныхъ сторонъ, закимъ выдѣль опредѣлить щось певного. Взглядомъ перемъны статутовъ относительно выставокъ и філіи общества сдѣлалася уже сими днами поданье до ц. к. властей.

О Д О З В А.

Праця людска, чи то умыслова, чи ручна, есть великимъ капиталомъ, который дае возможность содержанья и средства до жития. Кто працює, той зарабляє, или обертає свою працю въ гропш. Заробокъ обертається звычайно на потребы щоденниі родины, на справление орудій до дальшої працѣ. Отъ розумного ужитку заробку, который есть отсокомъ капитала працѣ, залежитъ бытъ и благосостояніе чоловѣка. Бѣда тому, кто тіи отсоки своей працѣ марнуетъ, кто ю марнуетъ на збытки, кто бѣльше выдае, нежели зарабляє. Таковое марнованье заробку веде чоловѣка въ пропасть лихвы, тручае его въ недостатокъ, мутить сожитіе родинное, а що найголовнѣйшимъ, утрудняе или загорождує ему возможибстъ до дальшаго заробку. Такая будущибстъ его: зъубоженіе и нужда.

Отъ такого-то послѣднаго нещастія охороняютъ чоловѣка тіи средства: точное считаніе потребъ съ гропшемъ, крѣпкое и вытревалое панованье надъ собою, или встремезливѣсть и ощадностъ.

Встремезливѣсть есть матерю ощадности, а ощадность есть творительницею добробыты и щастія. Тую дорогу утворило здѣшне мѣсто для своихъ жителей, рукодѣльниковъ и промысловцевъ, вообще для людности мѣстцевои и замѣстцевои, заложенiemъ „Касы щадничой“ въ Коломыѣ, которая съ днемъ 18-го августа с. р., яко въ день праздника рожденія господствующаго Монарха и царя отвертою була.

Благѣ овоцій, якіи тіи касы ощадности въ іншихъ мѣстахъ края уже выдали, суть доказомъ великої полезности и добродѣйства тыхъ же.

Сколько то видимъ родинъ подѣупавшихъ ремѣнниковъ, выдобувшихъ изъ недостатка, сколько то рукодѣлій, ремеселъ и выбробней, освобожденныхъ бѣзъ банкрутства, сколько то щастія домового заблъско въ домаахъ, передъ тымъ убогихъ; сколько дѣтей ущастилиенныхъ гропшовою помошю къ пользованію изъ наукъ или супружества — и сколько то людей стоять нынѣ самодѣльно, радующихся изъ освобожденія своего бѣзъ навала лихвы...

До васъ отже, жителъ мѣста Коломыѣ, до васъ, обывателъ соєдъ, сыны и дочери сеи земли, приносимъ тую бдозву, взывающи васъ въ имя працѣ и ощадности, въ имя будущности вашои и дѣтей вашихъ; спышѣть съ гропшемъ вашимъ до ново-заложеной касы ощадности, несѣть вкладки, бѣзъ 50 кр. ав. начавши, на вѣрный и курсу неподпадающей процентъ, за которыхъ безопаснѣсть мѣста Коломыя цѣлымъ своимъ имѣніемъ ручить, складайте овоци вашои працѣ и ховайте ихъ въ семъ уліи меднѣмъ, въ сіи норы безопаснѣй, якъ ховae ихъ плоча и мурашокъ, а зима житъ перейде вамъ безъ холода и голода, въ хатахъ

же вашихъ завитас добробыть, свобода и щастіе!

Отже съ Богомъ до дѣла, кто желаетъ положити камень угольный подъ постройку дома своеи лучшої будучности!

Обвѣщенія и особнія плякаты вскажутъ условія для берущихъ позычу изъ нашои касы щадничой, а урядники сеи касы удѣлять на желаніе всякихъ дѣтчній объясненія.

Отъ выдѣла касы ощадности въ Коломыѣ, въ м. вересню 1875. р.

Члены выдали: Генрихъ Задебскій, бургомістръ. С. Виселбергъ, заступникъ бургомістра. — М. Тирманъ, п. к. нотарь. — О. Іоаннъ Коблинскій, поч. крмл. и парохъ въ Коломыѣ. — І. Сидоровичъ, аптекарь. — М. Сейдманъ, промысловецъ. — Х. Розенъ, купецъ. — Войтъ Платковскій, обыватель городской. — Г. Крисъ, купецъ. — І. Хаесъ, вдаситель ильма.

ПІСЬМО ИЗЪ КОЛОМЫЩИНЫ.

О нашей Коломыщинѣ годъ що похвально учти. Такъ и въ ч. 16 „Русской Рады“ написано было, что коломыскій округъ межи тіи послѣдній рахуеся, котрій старыхъ звычаївъ держатся. И на правду таки признати треба, що лишь дуже а дуже рѣдкѣ изъятія бѣзъ сего загальнаго правила подыбуемъ.

На Успеніе Пресв. Богородицы обходится по нашихъ русскихъ церквяхъ много праздниковъ; но кѣкъожъ то есть такихъ громадъ, котрій свои празники въ той такъ уроочистый день яко правдивѣ христіянѣ въ тверезости обходили? Вправдѣ при семъ запытанью дуже смутно чоловѣкови въ души стас, но такой можемъ, любезнѣй читателѣ, одною доброю вѣстю съ вами подѣлитися.

Громада Выдѣновъ, самый близшій сусѣдъ Карлова, въ святой тверезости уже такъ далеко поступила, що свой праздникъ на Успеніе Матери божои въ совершеннѣй тверезости обходила. Честнѣ газды Выдѣнова пріймали своихъ гостей въ той день дуже хорошо, а безъ горѣвки. Ніякого пяного на улицы нигде не встрѣчались. Се на правду можна сказать, що тутъ обходився цѣлковито христіянскій праздникъ.

Слава вамъ, честнѣ газды Выдѣнова, що вы на дорогу свѣтлыхъ христіянъ вступили, а дикий поганѣскій звычай бѣзъ себе прогнали! Но слава передъ всемъ вашому отцу духовному, А. Малецкому, за его труды около вашего отверезенія! Мы селяне цѣлымъ сердцемъ любѣмъ такихъ отцѣвъ духовныхъ, котрій надъ нашимъ отверезеніемъ, яко пѣдставою для всего дальнаго нашего добра, тяжко працюють, будьмо переконаній, що то суть нашій ширѣйшѣй пріятелѣ, они не мають въ тѣмъ дѣлѣ найменшихъ власныхъ користей, но еще за такъ тяжкій и мозольный трудъ прикрости изъ всѣхъ сторонъ: бѣзъ жидовъ, пановъ, а навѣть и бѣзъ своихъ, зносили мусятъ. За дѣло отверезенія въ Выдѣновѣ заслугуе на особнну похвалу такожъ и вйтъ тамошній, що разъ уже яко начальникъ хороши прикладъ другимъ подавъ; бѣзъ бо межи першими находився, котрій на святу тверезость пошлиювали, а по друге, що онъ въ кождомъ дѣлѣ для добра громадскаго працювати готовъ; видно ему на тѣмъ залежитъ, аби бѣзъ бувъ вйтомъ надъ газдами, а не надъ Иванками жидовскими.

При такихъ вйтахъ могутся всякий порядки въ громадѣ установити, а не такъ якъ то его близкій сусѣдъ вйтъ въ Туловѣ поступае, котрый за мерзенною

горѣвкою такъ пропадае, що хотій село Тулова майже цѣле на тверезость пошлюбовало, бо лишь кѣльканайцѧть (повѣдають що около 14) господарей не шлюбовавшихъ знаходится тамъ, а вйтъ при тыхъ кѣльканайцѧть стоять.

Ба, и не досить на тѣмъ, росказываютъ, що вйтъ въ Туловъ людей бтъ держанья газетъ бтводить, повѣдаючи, що они ему черезъ газеты село безчестять.

Що то горѣвка може! Вамъ ч. газды Вѣдѣнова радилибысъмо, коли у васъ тверезость уже на такъ сильныхъ и твердыхъ ногахъ стоять, абысьте у себе о хорошемъ набоженство тверезости постаралися, нехайбы невѣрнїй Щомы приходили и намацали, що святая тверезость есть дѣломъ божимъ, що святая тверезость удержатися може и такой хорошо удержанується, що св. тверезость чоловѣка изъ темноты и поганьства добувае, а на дорогу правдивого христіянства веде. Наберѣть бтваги и не бттягайтесь, наїбы свѣтъ узнавъ, що число тверезыхъ въ нашому народѣ розмножується, напысьмо мы тверезий и числомъ шіяковъ перемагали, абысьмо мы тверезий не потребовали, якъ то теперь еще дуже часто трафляється, шіякамъ на посмѣховиско бути, на которыхъ іяницѣ свои дурній жарты выпробовують. Сего бо послѣдного дознавали многій тверезий на Успеніе Пр. Богородицї на праздникахъ въ Топорѣвцяхъ, въ Белелуї и въ Волчковцяхъ, где тіи праздники народъ христіянскій съ шіятыкою обходивъ. Улицѣ въ тихъ селахъ заваленій були пяницами, поехавшими на тіи праздники для горївки, а не для молитви. Рѣжній выпадки и пригоды зъ тихъ праздниковъ моглибысъмо тутъ списати. Такъ на власні очи бачилисьмо, якъ одинъ пильний, вертаючи возомъ зъ празднику, упавъ підъ вѣзъ и якъ за возомъ волївся съ побитою головою и пороздираною одеждою, и еслибы не помочь тихъ, котрій его подыбали, бувъ бы певно праздникъ житиємъ непреплативъ. Особено дивно намъ за громаду Волчковцї, бо чулисьмо що тамъ отецъ деканъ въ справѣ св. тверезости ревно трудится, що братство тверезости уже давнїйше основавъ, що въ золотой книжѣ уже нару сотъ тверезыхъ вписаныхъ есть, а однако св. тверезость тамъ еще на толькo не перемогла, аби уже разъ праздникъ по христіянски не по поганьски обходити. — Но собратіямъ моимъ тихъ громадъ позволю себѣ яко селянинъ отверто горїку правду въ очи сказати, що се дивно, що голось божої церкви Христової, васъ до св. тверезости такъ мило призывающи, марно межи вами гомонити, що Богъ, до котрого нѣбыто на праздникахъ и отпустахъ съ молитвою удается, молитвою пяниць еще бріше бридилися мусить, якъ молитвою фарисея. Черезъ то нечесть наводите на напиѣ русскїй народъ и такимъ поступованьемъ и вы причину подаете, що о коломыйщинѣ пишуть, що она старыхъ піацкихъ звичаївъ держится.

Братя мой любї! за тіи терпкї але правдивї слова, знаю, що будете сердитися на мене, но застановите лучше надъ справою св. тверезости а переконаетесь, що уже пора послѣдна, въ котрїй мы опамятатися и отверзитися повиннї.

ІІ. Т. селянинъ.

Що въ свѣтѣ чувати.

Дня 19. л. сего мѣсяця пойдутъ зновъ, нашї депутаты до думы державной до Вѣднїя. О чомъ тамъ будуть радити, то еще днесъ

не знати, но якъ що важного для нашего народа прїде підъ обраду, то мы не залишимъ донести.

Мы надвемся по нашихъ заступникахъ, що они не залишатъ ніякои способности, щоби якъ найусердїше заступати и вставлятися, аби нашъ народъ прїшовъ до тихъ самыхъ правъ, которыми другї народы австрійской державы пользуются.

Вспольнї делегацїи уже майже покончили свои нарады, ухваливши 5. миліонôвъ ринск. выдатку на новї пушки и на іншї потребы войсковї.

Зачуваемъ, що камера має небавомъ продати всѣ толоки, котрї при сервитутахъ побѣрано громадамъ. Отже теперь громады нашї повиннї доконьче о тое постаратися, аби тіи толоки закупити на свою властiсть, аби мали где скотину свою попастi. Подумайте добре надъ тымъ, панове громада, та не занедбуйте скористати зъ способностi приданья собѣ хоть троха землї.

Якъ уже вамъ вѣдомо изъ попереднихъ чисель нашої газеты, що Турція провадить войну зъ раюми т. е. христіянами въ Боснїи и Герцеговинѣ, котрї постановили на смерть або житиє визволитися зъ підъ ярма турецкого на всегда, або щоби имъ султанъ турецкїй такї самї права підписавъ, що и Туркамъ. Повставши христіянне думали, що ихъ христіянський царїй возмутъ въ свою онїку. Но даремнї були ихъ очѣкуванья. Кождый царь хотївъ підъ себе загорнути той хороший народъ, але другї споглядає на тое завистнимъ окомъ. Царї христіянськїй выслали були своїхъ заступниковъ до повставшихъ, щоби межи ними а Туркомъ злагоду зробити. Но тіи заступники до теперь еще ничъ добро-го не зробили и якъ здаєся, не зробятъ, бо утисненї христіянне добре знаютъ, що имъ Турокъ николи доброго ничъ не зробить, толькo вѣчно съ ними буде такъ обходитися, якъ съ писами. Повстанцї найбѣльше раховали на сусѣднїу Сербїю. И якъ новїйшиі вѣдомості донесли сербскїй соймъ (скупщики) конечно домагався у своїхъ министрбвъ и князя Милана, щоби той же всѣми силами старався повставшимъ помогти, и підъ себе цѣлу Герцеговину и Боснїю загорнути. Но сусѣднїи цари, боячися, щоби сербскїй князь не взрбсъ до бѣльшої сили, щоби колись мїгъ и за другими славянскими народами обстати, настрапили князя Милана и той министерство тое, котре съ народомъ сербскимъ войни домагалося розвязавъ, а новый кабинетъ приказавъ Кальевичу, прези-

денту министровъ, составити. Но, якъ доходятъ вѣсти, и той министръ зарѣвно якъ бувшій президентъ Ристичъ, буде домагатися вѣйны. Що зъ того буде, о тѣмъ не залишишь познѣйше вамъ донести.

Въ новѣйшихъ часахъ выграли повстанцѣ кѣлька побѣдъ, но у нихъ даеся чути бракъ одѣжи, оружія, єдла и прч., для того сербскій митрополитъ Михаилъ выдавъ письмо до цѣлого свѣта христіянъ, которое дословно такъ голоситъ: „Православній братя Славяне! До вѣасъ уже донеслися тяжкіи стоны и жалѣ роздирающіи душу рѣдного вамъ сербскаго народа въ Босніи, Герцеговинѣ и старой Сербіи, стоны и жалѣ тои бѣдной раи, котра пятьсотъ лѣтъ страдае въ мученяхъ тяжкаго гнета азіятскихъ варваровъ. Подобно христіянскимъ мученикамъ за часобъ языческихъ гоненій, той геройскій нарѣдъ зносить и зносить всѣ бѣды и нещастія якіи тѣлько може выдумати звѣрска сваволя безбожныхъ азіятскихъ угнетателѣвъ Туркѣвъ, желающихъ выгубити и знищити православный славяно-сербскій нарѣдъ на Балканскомъ побѣостровѣ. Позвольте собѣ вспомнити о гдекотрыхъ изъ многихъ фактѣвъ нечуватыхъ варварскихъ дѣлъ съ бѣдною раею и тымъ привести вамъ въ память, братя русскій, времена монгольско-татарскаго ига, котрого вы не стерпѣли, и тымъ давно вы избавились отъ многихъ ужасовъ и бѣдъ, котрѣ заставляли бѣдну раю покидати свою родину, и спасати свое житѣе бѣгствомъ. Всякого рода кары совершиенно ихъ знищили, а то: убийства, довголѣтній выгнанія изъ краю, тяжкіи кайданы, подземній вязницѣ, где змѣи и хробаки лазятъ; ненасытна жажда варваровъ и збезчещенія женщінъ, матерей и сестрѣ бѣдпои раи, убийства невинныхъ маленькихъ дѣтей или опаренія ихъ кипяткомъ, на посмѣхъ за святое крещеніе. Ото такій нечуваній варварства дѣются въ очахъ просвѣщеніи Европы въ Босніи Герцеговинѣ и старой Сербіи. А до того въ 2-ой половинѣ 19-го столѣтія на перекоръ христіянской цивилизациі, живыхъ людей вбивають на кѣлье, живыхъ христіянъ живцемъ палятъ на огни. Богъ свѣдокъ, все то дѣлаютъ Турки съ бѣдною раею... Здаеся що и скала, не маюча чувства, зарыдалабы на видъ тыхъ бѣдъ и злобъ, котрѣ зносятъ страдальцѣ-мученики, наші братя въ Босніи, Герцеговинѣ и старой Сербіи! Но не то еще зносятъ они теперѣшними чансами, коли съ оружіемъ въ рукахъ до крайности приведенна рая, боронитъ свои чоловѣческіи права. Десять тысячъ нагихъ, голодныхъ женщинъ, дѣтей и стариковъ безъ помоши, угѣкающихъ отъ ворога, шукаютъ обороны и

помощи у насъ, въ Сербіи, Чернигорѣ и у австрійскихъ братей. Що станеся съ ними? Безъ даха нещастій блукаются по лѣсахъ. Наступае зима, холодъ и голодъ, а ту ни хлѣба ни грошей! Кромѣ того, кождого дня сотнями изъ нашихъ лучшихъ сыновъ гиine на звалискахъ дорогой отчины, а тысячи раненыхъ потребуютъ скорои помощи... Рѣдній памъ братя и сестры! Вы щастливо проживающіи въ дорогоцѣнной свободѣ! Вы братя услухайте призывающіи васъ голосъ, повный просьбы бѣдной загибающои раи, во имя славянини, во имя святой православной церкви, наконецъ во имя гуманности, братя русскій, вы не откажетесь подати помочь бѣднымъ, нещастливымъ братямъ Славянамъ! Вспомнѣтъ слова Спасителя: „Понеже сотвористе единому сихъ братій моихъ меншихъ, мнѣ сотвористе.“ — Сербскій Митрополитъ Михаилъ.

Н о в и н к и .

— На надпорядочномъ засѣданію выдѣла общества имени Мих. Качковскаго, которое 23. вересня (5. жовтня) т. г. происходило, ухвалено заслати благодареніе Магістрату въ Галичи и препоручено стилизацію г. Левицкому. Письмо то послано 26. вересня (8. жовтня) въ Галичъ, слѣдующаго содѣянія: Выдѣль общества имени Мих. Качковскаго рѣшивъ одноголосно на своимъ послѣдніомъ засѣданію пъявити найсердечнѣшое благодареніе Высокопочтенному Магістрату въ Галичи, за усердное и щиро-руssкое принятие членовъ общества при случаю отбувшагося общаго собранія дня 12. (24.) серпня 1875. года, и за понесеній труды и издержки, котрѣ высокопочтенный Магістратъ изъ чистого патріотизма ложивъ, такожъ гражданству Галича, що безъ користолюбія съ правдиво русскимъ гостепріемствомъ приняло въ своихъ мурахъ членовъ общества, котрѣ на вѣсть собранія спѣшили изъ близкихъ и далекихъ сторонъ Галичини и Буковины, поклонились самому древнѣшому городу австрійской Руси. За тія то подвиги, пріими высокопочтенный Магістрате наше щиро-руssкое благодареніе, пріими бѣль вѣхъ нашихъ членовъ, бѣль всего народа русскаго въ Австрії, пріими и будь памъ во вѣки свѣтломъ исторической славы! Прійтъ и Вы галицкіи граждане бѣль наасъ слова благодарности, слова котрѣ волнують нашу грудь и изволяють наасъ переслати Вамъ наше дружеское Спаси-Богъ. И. в. Наумовичъ, предсѣдатель. И. в. Е. Левицкій, секретарь.

— Отъ выдѣла общества имени Мих. Качковскаго въ Коломыи. Обнявши должностъ секретаря 1. лят. жовтня с. р., есмъ принужденъ посля ухвалы надпорядочного засѣданія выдѣла зъ дня 23. вересня (5. жовтня) впровадити въ жизнъ икоторой измѣнѣ въ администраціи и експедиції, для того умільно прошу о терпеливости всѣхъ гг: членовъ, котрѣ не получили II и III книжки изданія общества, а моимъ усерднымъ стараніемъ буде, въ непродолжительномъ времени — найдалше въ протягу 14 дней имъ книжки доручити. — Коломыя 26. вересня 1875.

И. в. Е. Левицкій секретарь.

— Выдѣль общества имени Мих. Качковскаго складає публично благодареніе о. Іосифу Кобилянскому, приходнику Пйла, за присланій имъ 50 зр. на цѣли тогоже общества. Отъ выдѣла имени Михаила Качковскаго въ Коломыѣ.

— Дня 4. жовтня яко въ день іменинъ нашого найасицішого Монархі отпралялося у нась въ церквь и костелъ богослуженіе.

— Святійшій папа римський позволивъ, щоби наші всі священники носили мѣсто папафієкъ (міцокъ), ковпаки, т. е. капелаюхи безъ крысъ. Старшина буде носити фіолетові ковпаки и пояса а прочін чорний. Но до тихъ ковпаковъ треба бы ширшои одежі, не реверенди але рясы, такъ якъ буковинські священники носять.

— Дня 5. жовтня було въ Чернівцяхъ въ „Русской Бессѣдѣ“ собраніе Русинівъ. Нарады велися довгій часъ и принимали живое участіе въ нихъ: оо. Проданъ, Заклинскій изъ Богородчанъ, Наумовичъ, Купчанко изъ Бергомета, Шушковскій изъ Коломыї, Вицега учит. изъ Торакъ, Вінцковскій, Барвінскій изъ Терноозія, Мартиновичъ изъ Орощенъ и Ясеницькій адьюнктъ.

— На „Народный Домъ“ въ Чернівцяхъ жертвовали: ВПр. оо. Юзачинскій 20 зр., Яновскій 20 зр., Павликовъ 15 зр., Ступницкій 1 зр., Яворскій 5 зр., Небеловецъ 1 зр., Залуцкій 5 р., Ил. Шушковскій 1 таліяръ, Гонилій и Иларій Петровскій 1 зр., Ник. Устіївовичъ 2 зр., А. Волинскій 2 зр., А. Н. Сабатъ 3 зр., Ник. Ал. Сабать 2 зр. — Буковинське краєвое начальство соизволило на туу дѣль собирати складки въ Буковинѣ до 3. (15) листопада того року. Надїемся, що Русь буковинская не дастесь завистидати галицькій и поспішить съ дарами для добра и чести своего народа. Що Галичане поспішать такожъ съ своими дарами, о тόмъ мы не сомнѣваемся.

— Еаронъ Ромашканъ въ Городенцѣ побудовавъ свій коштомъ великий паровий млини, и великое добродѣйство зробивъ для цѣлої окрестности. Призначати треба, що на цѣлбмъ нашимъ Покутью панъ Ромашканъ есть единственій примѣрный господарь изъ всіхъ дѣдичвът и обывателей. У него пайлучшои расы коровы, коні, бвцѣ и безроги, биць николи не жалуе ни труду, ни маєту не только для піднесенія свого власного добра, але дає такожъ всюда, где только ходить о піднесеніе якои отрасли господарства.

— Списъ членовъ общества имени Мих. Качковскаго буде випечатаний въ окремїшій брошурцѣ разомъ съ спрапозданьемъ дѣяльности общества за первый рокъ. Брошурка тая вийде въ маю слѣдуючого року.

— По причинѣ, що замовлений образки до 9. ч. „Науки“ еще не надойшли, изданіе того числа на кілька день опазднится. Просимо о терпеливості нашихъ пренумерантвъ.

— Пишуть въ „Словѣ“, що рада школиок окружна въ Станиславовѣ позамыкала въ ей окрузѣ богато школи народныхъ съ русскимъ викладомъ. Незнati чи истинно такъ есть, бо дужебъ то було сумно.

— Въ новозаложену касу ощадності въ Коломыї вложено отъ дня (заложенья) 18. серпня до дня вчерашнього т. е. 12. жовтня 1875. року 17.259 зр. 92 кр. а. в., а випозичено 14.750 зр. — Коломыйска каса ощадності 7% дає, а бере 10% отъ ста. Вкладати можна отъ 50 кр. Есть то дуже пожиточное заведеніе; особенно для менше заможныхъ людей, бо могутъ помало зложити собѣ красную сумку, которая рокъ-рочно побольшається изъ процентовъ. — Звертаємъ увагу чест. нашихъ читателівъ на умѣщену бдозву въ инынѣшильмъ числѣ нашої газеты.

— Зъ Гуссакова доносять намъ, що тамъ сонце засвѣтило съ ревнимъ отцемъ П. Хомицкимъ, котрого многоїній проповѣдіи змягчили много сердцъ таїтейшихъ мѣщанъ, черезъ що много изъ нихъ на тверезость цѣлковиту и мѣрність поприягали.

— Вбл. г. Ф. Свистунъ, гімн. проф. въ Решовѣ приславъ до видѣла общества Мих. Качковскаго свое многоважное сочиненіе подъ заглавіемъ: „Короткая наука о працѣ.“ Выдѣль пересмотре теперь тое сочиненіе и надїемся, що препоручить его къ печатанью.

— Воздухъ змѣнився, студель уже притискає, уважайте, люди добрій, аби дѣти ваші не позастуджувалися, бо сего року дуже богато дѣточокъ зйтіло зъ того свѣта. Теперь на дѣточки зйтівъ кирь. Треба въ теплѣ дѣти хороючій на кирь держати, аби его не загнати въ внутренности.

— На бурсу коломыйску прислали до редакціи „Русской Рады“ Всеch. г. Горбачевскій зъ Кудринецъ 20 кр., Всеch. о. Кор. Гутышъ, прих. Яблонокъ 1 зр.

ОГОЛОШЕНІЕ.

Пошукуєся порядного дяка для трехъ сель: Райтеровичъ, Рогозно и Садковичъ. Жалованье 5 моргбовъ поля въ Райтеровичахъ, доходы случайніи 3-хъ сель, особливо зъ села Рогозно, где бувають великий отпусты, зъ которыхъ можна числити доходу зъ оффроукъ до 120 зр.

Першеньство передъ іншими мавбы дякъ, которыйбы могъ молодожъ школику обучати въ пѣнію хоральному. Такожъ може дякъ бути довременнымъ учителемъ школы въ Райтеровичахъ, где платя учит. 60 зр.

Прошеніе зъ свидѣтельствами належить подавати до Всеch. о. Вик. Нероновича, приходника въ Райтеровичахъ почта Крукиничи. (2).

Переписка съ всіми.

— Всеch. о. К. Дейн. въ Вол. дер.: точно получено предп. за обохъ.

— Чест. Громада Тарновка: мы все точно высылаемъ, просимо упоминайтесь на почтѣ журавенській.

— Бл. г. Вас. Барн. въ Чертежи: за присланіи гроши за книжки складаемъ подяку.

— Всеch. г. Любинецъ зъ Будиевої: въ справѣ общ. Кач. отнеслись до г. секретаря — „Науку пнія“ вислали д. $\frac{5}{10}$, за которую намъ приходить 64. кр.

— Всеch. о. Ржеп. въ Синов. в.: въ справѣ молотарнії отповѣсть Вамъ г. секретарь общ. Кач. на сихъ дніяхъ.

— Бл. г. А. П. въ Львовѣ: точно получено за чотыре кварталы.

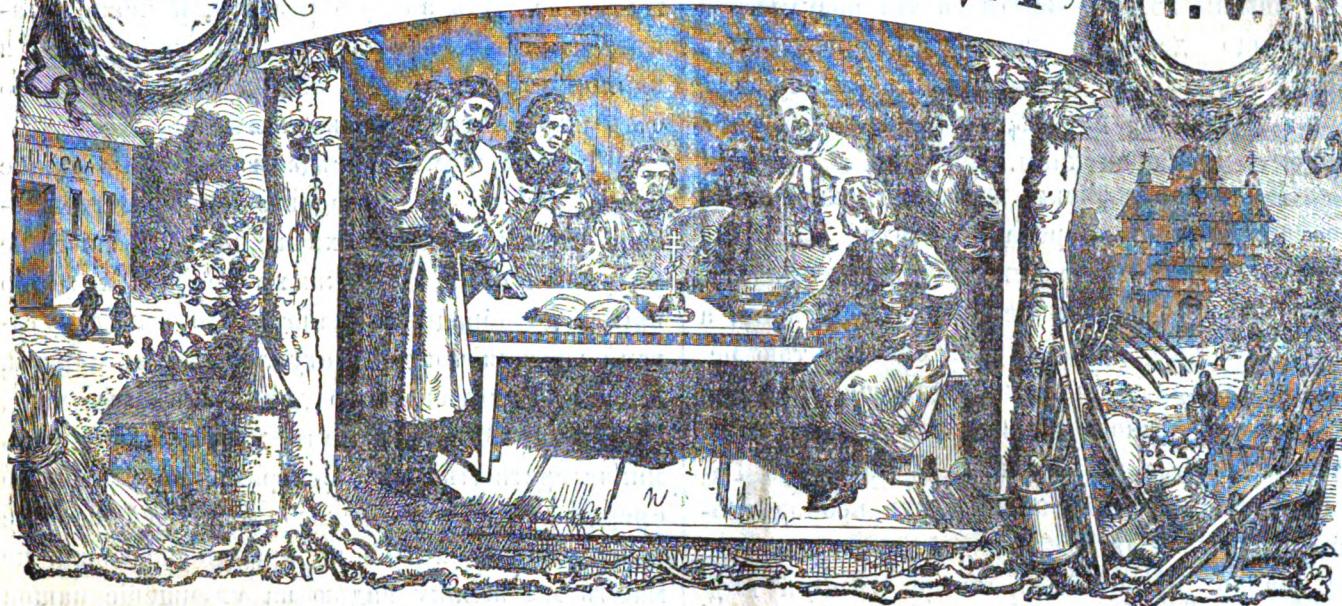
— Всеch. г. Мих. Кондюкъ госп. въ Деревлянахъ: присланій намъ д. $\frac{15}{2}$, с. г. 25 кр. на машинку до ловленья трубовъ доручились выдѣлови товар. пчелничого, бо лишь зѣбтамъ можна всякий орудія пчел. получить — зареклямуйте отже выдѣль.

— Всеch. о. Ф. Огон. въ М.: за присланіи 14 р. за кн. благодаримъ — На мѣсяцесловъ мы преントвали. — „Золотой кн.“ у насъ нема.

Ч.20

Г. V.

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходит два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносится на рѣкъ 3 алр., на
пѣвъ року: 1 зр. 60 кр. а. в.

Коломыя дня 15. Жовтня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО Бѣлоусъ.
Головный помѣчникъ
ИВАНЪ НАУМОВИЧЪ.

Изъ думы державной.

Въ второкъ минувшаго тыждня началися засѣданія державной думы, и наши послы привѣхали всѣ кромъ о. Красицкого, который смертію своего отца бувъ задержанъ и Крыницкого, о котрѣмъ не знати, чи явитсѧ, збставши президентомъ тарнопольскаго суда. Предсѣдатель Рехбауеръ отворивъ засѣданіе вспомненiemъ о смерти незабутнаго цѣсаря Фердинанда и сказавъ, что передастъ жальцю палаты до вѣдомости Его Величества Цѣсаря и вдовицѣ по императору Фердинанду.

На першомъ засѣданію не було ничего такого важнаго, лишь толькъ выкладъ пана ministra финансій Претиса о доходахъ и расходахъ державы. Короткій смыслъ довгои его бесѣды есть такій: Доходы уменшилися, а выdatки побольшилися. Залѣзлисъ въ

довгъ зъ причины послѣдніи вѣйны и зъ причины выставки вѣденьской, котра пожерла кѣльканайцѧ миллионовъ. Теперь такія числа представляются:

Выдаткѡвъ на рѣкъ 1876. буде 403,370.906 р.
Доходовъ можна надвятися 383,282.049 р.

Не стае еще 21,587.827 р.

То есть: не стае еще до того, щобы можна покрыти всѣ потребы державнїй, двай-цять пѣвтора миліоновъ круглымъ чи-сломъ. — Бѣдоњко та нуждоњко наша!

Выdatки побольшилися, бо показалася потреба завести новї пушки, бо съ старыми пушками до вѣйны съ ніякимъ непріятелемъ ставати не можна було зъ тои причины, що всѣ державы маютъ уже новї, далеко дальше стрѣляющіи. Побнесено плату урядникамъ

заложено нові школы, прибуло больше пансіонистовъ, а найбольше гроша иде на запомогу желѣзниць, которыхъ все больше прибуває. Самі тіи запомоги желѣзниць пожерли отъ року 1868. 73.000 зр., а тепершнього року звышь 18,000. Запомоги тіи розуміються такъ, що держава гарантує процентъ отъ акцій, а коли тіи желѣзниць не оплачуються, и проценту не несуть, то держава платить процентъ зъ своєї касы.

Коротко сказавши: не стає грошей, щоби все, що державв потреба оплатити. Та откій взяти грошей? Проситъ министеръ палату, щоби щиро занялася реформою податківъ, а то не для того, якобы правительство тою реформою намъряло податки пôдвысити, но для того, що есть много такихъ, що повинні платити податки, а не платять (у насъ въ Галиції есть 120 миль квад. землв неоподаткованои, а та земля по бôльшой части паньска, где давно були багна, корчи, льси и т. д. Та щоби теперь не пôдносити прямыхъ податківъ, т. е. отъ грунту, отъ домовъ, отъ заробку и т. д., то министеръ предкладає побôльшеніе оплаты штемплівъ при судовихъ справахъ и квитахъ, пôдвыщеніе податку отъ умерщины, и пôднесеніе доходу зъ тютюну. Що до штемплівъ маєся при судовихъ справахъ платити лишь 12 кр., т. е. при дрôбныхъ справахъ якъ доси було, котрі сумы 25 зр. не перевышаютъ. При судовихъ справахъ, котрі перевышаютъ 25 зр., но не перевышаютъ 50 зр. маєся платити мѣсто 12 кр. 20 кр., а въ прочихъ справахъ маєся мѣсто 36 кр. платити 50 кр.

Пôдвыщеніе податку отъ умерщины предкладає министеръ маленьке, но мы надѣемся, що наші послы не пристанутъ на тое, а обставати будуть за народомъ, котрому и такъ той податокъ страшно докучає.

Межи іншими сказавъ министеръ, що священники наші бвдні уже сего року не дôстанутъ запомоги, бо зъ податківъ изъ дôбръ церковныхъ зробився уже фондъ до пôдвыщення конгруї. Слаба то надїя на пôдвыщеніе, если священикамъ вырахують доходы зъ грунту такі, що еще не одинъ буде добре доплачовати, хоть на паперь буде сму стояти плата 600 чи 800 зр.

Всъ тіи предложенія прйдуть тепе р передъ палату, и буде то здаєся сильная борба. Партия такъ звана права и наші Поляки ударятъ певно за тое сильно на министерю и тепершній рядъ. Наші послы возмутъ все пôдъ зрълу розвагу, и певно стануть за тымъ, що узнаютъ за найлучше и найкористніше для народа, такъ якъ то есть ихъ святымъ обовязкомъ.

На першомъ засъданію заповѣвъ также предсъдатель, що незадовго предложитъ внесеніе Вильдауера до ухвалы, котре то внесеніе минувшио сесіи зъ важныхъ причинъ не могло прйтти до обрады въ палатѣ. Польскій депутатовани грозили тогды выступленіемъ зъ палаты. Нѣмцѣ не хотѣли того допустити въ чась, коли нашъ Монархъ мавъ досыть клопоту съ министерствомъ въ Венграхъ, но теперъ по смерти гр. Голуховскаго може чей инакше теперъ буде, хотай по правдѣ сказавши, не маемъ мы велику надїю на улучшеніе нашои народнои долѣ.

Мы вамъ, люди добрї, будемъ все писати о нашей державной думѣ, щобысьте добре знали о всѣхъ васъ обходящихъ и для васъ важныхъ справахъ.

О ШКОЛЬНЫХЪ И УЧИТЕЛЬСКИХЪ БУДЫНКАХЪ И ОГОРОДАХЪ.

Никто не може заперечити, що изъ добрыхъ школъ виходить добро, щастье и слава людей и народовъ. Въ краяхъ, где уже отъ давна занималися свѣтлї и народолюбнї люди и правительства просвѣщеніемъ народа, отъ давна существуютъ добрї школы, т. е. добрї не толькo пôдъ взглядомъ добрыхъ книжокъ и спôсобныхъ учителей, но также и будынки школьнї здоровї, и выгоднї, и для воспитанія молодежи такъ тѣлесного якъ и морального и умственнаго въ всяка средства заошмотреній. Такій то школьнї будынки мали мы способність оглядати на выставѣ вѣденськой, и не ма що казати, що повинно бути нашимъ щиримъ желаніемъ, щоби и въ нашомъ краю поставали такій школы съ тими [всякими] выгодами съ огородами на цвѣты, на огородину, на садовину и на помъщеніе пчблъ, щоби всюда преподавалася молодежи наука не толькo на книжочкахъ; но и въ огородництвѣ, садоводствѣ, пасъчицтвѣ и т. д.

Все то добрѣ и красно, но неможна забувати на то що всякое добро не отъ разу завести дастесь, но

полови, и що при заведенію хотъбы найрозумнѣйшои и найлучши рѣчи треба пытати: чи то уже на часъ? чи то возможно? и о сколько и якъ оно возможно? Но то, що нынѣ возможно въ просвѣщенїй Англії, въ Бельгії або Швеції, въ Америцѣ або въ Нѣмеччинѣ, не конечно дастъся зробити у настъ, низшихъ отъ тыхъ краївъ и народовъ, що до просвѣщенія и що до маєтківъ.

Нашъ нарбдъ не давно вышовъ зъ неволѣ, и то зъ твердои неволѣ. Отъ коли же ему руки розвязали, не мавъ би еще часу опамятатися. Селяни-нови нашему правда отдали грунтъ на властнѣсть, но за дорогоцѣнній а по правдѣ не оцѣненіи права до пасовиско и лѣсбвъ получивъ би лишь маленьку отправу въ грошахъ або грунтахъ, и би нынѣ робить якъ робивъ дворови за топливо и пасовиско и матеріалы на будынки и оплеть, а робить и мусить робити добровольно, якъ хоче жити. И хоть щезала неволя одна, панщина, розпаношилася у настъ друга еще лютѣйшая, отъ неволѣ дворской, неволя корчена. Коли майже що року приходили бѣльшій тягарѣ, и що разъ выші податки и додатки до податківъ, показали и выказы статистичній, що у настъ кожного року найбѣльше зъ всіхъ австрійскихъ краївъ выбробляли горбѣвки, що есть доказомъ умноженія у настъ піянства, и его дѣтей: лихви и убожества.

Но на все тое не зважае наша рада школьнай, только забаглося єй запровадити у настъ бѣ разу и то скоро, такої сей часъ, такій школьній порядки, якіи существуютъ у найпросвѣщеннѣйшихъ и найбогатшихъ народовъ на свѣтѣ. Много громадъ, и то такихъ громадъ, що мають добрій и выгодній школы и обиталища учительскіи, получили приказъ, взятисѧ сей часъ до поставленія новихъ, ведля пляна предписаныхъ, съ короткимъ речинцемъ до виконченія цѣлого будынка підъ карою дуже острои и тяжкои екзекуції!

Рада школьнай не уважае, чи есть громада въ состоянію такій будынокъ и такъ скоро выставити, а послѣ того удержати; она не уважае, якое есть матеріальне положеніе громады, она лишь приказуе, и приходить ливерантъ, и каже гроши складати.

Такъ на пр. приказано громадѣ Стрѣвка коло Збаража выставить школу нову, (не зважаючи на то, що стара обширна, и передъ рокомъ зреставрована, и въ добромъ станѣ) котрои издергки вычислений на 5.000 р. До мѣсяця серпня має тая школа бути уже готова підъ строгою карою. Такъ громада Пѣзанка коло Скалати, одна изъ меншихъ и бѣднѣйшихъ громадъ, має поставить школу за 4.000 р. также въ продолженію кѣлькохъ мѣсяцівъ.

Бѣдный нарбдъ на Подолю нынѣ чорнѣ зъ журбѣ, коли погляне на свою худбку, и на той одинъ або два стбжочки чорнои збгнілои на слотѣ

соломы, коли погадає за довгу зиму, якби тую худбку перегодовати, хоть не всю, то хоть половину єї; бѣдный нарбдъ не має нынѣ якъ стягнутися зъ скупого свого жнива на цѣарскій и краевый и повѣтовый и громадскій податокъ, на оплаченіе учителя и отопленіе его обиталища и школы, и певно огромныхъ жертвъ, ба бѣ усть собѣ бтняти погреба, аби то исполнити, що уже конечно и необходимо: а тутъ на все то не пытаються, но грозятъ екзекуцією: давай громадо тысячи на нову выгадну школу, неси послѣдній гарчикъ до жида, веди послѣдній хвостъ на торгъ, або закладай поле на лѣта, або продавай на вѣки.

Мы певно радибы, що такій выгадній школы могли у настъ всюда бути, но намъ здаєся, що тіи, такъ напрасно ставити маючі школы попхаютъ нарбдъ до лихви и розпуки; а где еще люди змогли удержати грунта въ своихъ рукахъ, такая дорогая школа спровадить до села жибовъ на грунта, и будуть послѣднія горша первыхъ.

Рада школьнай повиннабы уважати также на нашій кімнатичній бтношенія. У настъ край студеній, лѣсбвъ мало и неприступній. Нові школы мають бути обширній, и високій съ великими бкнами. Кто то буде ихъ отоплювати? Ужеужъ никто, лишь все тая нещастная громада. Но у настъ громады не мають лѣсбвъ, а цѣна топлива на пр. коло Тарнополя есть два разы бѣльша якъ въ самому Вѣдни. Прошу представити собѣ, если уже сего року була така школа готова съ двома салями для дѣтей и съ двома комнатаими для двохъ учителей; т. е. съ чтырма грубами! У настъ на пр. сего року топиться уже бѣ 15. жовтня, а топиться уже буде вѣроятно до кінця цвѣтня, если уже май схоче бути милосердній, то значить найменше черезъ 6 мѣсяцівъ! До одної груби треба на день найменше 3 околоты соломы, до 4. грубъ 12 околотвъ, то значить на мѣсяцъ 6, а на 6 мѣсяцівъ 36 коппъ!

Можна заложити о великій закладъ, що на цѣломъ Подолю, яке оно нынѣ есть, сего року 36 коппъ околотвъ не найдеся въ ніякомъ селѣ межи людьми, отчисливши тіи, що потребні на сѣчку и на пошитье, а припустивши, що бѣдный хлопъ уже самий зъ родиною буде въ неотопленій хатѣ жити, що также бути не може. А такій лѣта якъ теперѣшній, могутъ повторитися; отже школа така причинится черезъ саму незвычайно велику потребу топлива до зъубоженія народа, она спаливши громадѣ всю солому, причинится до опустошенія поля, до упадкѣ будынківъ! Буде правда школа середъ села блыщати, но за нею потягнєся лихва и нужда народа, а хосень зъ нынѣшніхъ школъ съ того всегдашнаго ополяченія русскихъ дѣтей не переважить тои школы, яка бѣ напрасного ставленія и бѣ удержання такихъ школьніхъ и учительскіхъ будынківъ громадамъ грозить. То не суть шутки, то рѣчъ дуже важна!

Мы подносимъ голось въ той справѣ въ имени народа, и просимъ Раду школьну, чтобы зъ взгляду на теперѣшній неурожайный, упадкомъ господарства уже и такъ на певно грозящій рѣкѣ, такъ тяжкій о грощѣ, изволила, если уже конечно маютъ такія величественныя школы ставитися, будову оныхъ на колька лѣтъ роаложити, щобы тымъ способомъне зруиновати цѣлыхъ громадъ и не заселити ихъ лихварями, что не може бути ни въ интересахъ просвѣщенія, ни добра краю, ни цѣлої державы.

Коли уменшится у насъ лихва, котра такъ сильно губить нашъ сельскій народъ.

Нынѣ, где народъ нашъ такъ тяжко задолжився черезъ свою піятику и недбалость, лихва такъ превелика, пѣдъ котрою народъ стогне, що не дається такъ скоро усунути. Но якъ народъ нашъ съ всемъ отверзится, начне бѣльше трудитися коло поля и господарства своего, то не буде мати на столько выдаткѣвъ, а тогды уменшатся тіи, що затягають довги, а такъ по части знижится процентъ, знижится лихва сама собою.

Тогды уменшится тая лихва, скоро люди позаводятъ касы громадскѣ, и за нискій процентъ начнутъ вызычати гроши.

Уменшится она и тогды, коли нашіи люди перестанутъ такъ часто и то безъ потребы ходити по ярмаркахъ и торгахъ, ходити вѣ недѣлю и свято по мѣстахъ; нещастье бо такое у нашего народа, що хоть переставъ би гдѣ-куда пити горѣвку, однако выдае много на іншій напитки, котрыхъ употребляе при ярмаркахъ и торгахъ вѣ дни недѣльній и святочній, ходячи по мѣстахъ.

Но есть еще одна важна причина, котра умножае лихву вѣ народъ нашомъ. Що нашъ простолюдинъ такъ мало мае кредиту межи своими, то много есть би тому самъ виноватъ. Бо коли нашъ человѣкъ затягне довгъ у жида, такъ звычайно платить би жида великий процентъ, то есть 50 бѣ ста, а нальть часто еще выше и о много выше, и то все платить вѣ порядку, а если коли не заплатить процентъ свой вѣ продовженію одного року, такъ на другій рѣкѣ платить би процентъ бѣ проценту, а все то иде по тихонъко, абы никто не зналъ.

Если же котрый селянинъ бѣттягаеся довше съ уплатою своего довгу и не помогаетъ коль-какратное упомненіе, такъ жидъ выдае процесь. Мужикъ заплатить довгъ, заплатить всѣ процента, и заплатить еще и комисію, а послѣ того начинается съ жиdomъ зновъ стара прі-

язнь. Если же довги бѣльши и довжникъ не мае чимъ уплатити, то засеквеструютъ и зли-цитуютъ ему грунтъ и хату, а давнаго властителя-господаря съ его дѣтьми проганяютъ на жебры. Но прогнаный изъ своего грунту господарь не гнѣваеся за тое на жида, но по бѣльшой части стае самъ съ дѣтьми и женою своею вѣрнымъ пѣдданнымъ жибовскимъ, и обрабляе той грунтъ, котрый жидъ ему злицитовавъ.

Но иначе дѣло стоитъ, если мужикъ позычитъ у другого мужика, або у якого иншаго христіянина. Нашъ человѣкъ вѣ случаяхъ та-ковыхъ, по бѣльшой части не бере себѣ и до головы, щобы бѣдавъ довгъ свой человѣкови своеи вѣры! А коли той упоминаеся о процентѣ або о самъ довгѣ, такъ довжникъ бѣправляе его коротко словомъ „не маю;“ а далѣй начинае смыятия зъ вѣрителя своего. А колько же то разы приходитъ ту до сварнѣ, до ненависти, до гнѣву довголѣтнаго; ба и вѣ нынѣшихъ дняхъ чували мы перехвалку многихъ зъ простого народа, котрѣ, позычивши бѣ своихъ гроши, говорили: „Тогды видѣвъ гроши якъ ихъ дававъ!“ И щожь выходить зъ того? Тое, що мужикъ одинъ другому, або и иншій якій заможнѣйши христіянинъ боится зычили гроши сельскому человѣкови, а черезъ тое такъ дѣся, що не одинъ селянинъ держитъ пѣдъ замкомъ по сто и по пару сотъ ринскихъ и не хоче никому позычти, щобы не мати процесовъ и клопотовъ, бо его братъ по Христѣ не мае на тѣлько чести, на тѣлько сумлѣнья додержати даного слова, додержати термину сплаты довгу затягненого у своего брата христіянина.

А зъ того, що люди нашіи не умываютъ и не хотятъ додержати слова, зъ того повстало така иелика лихва, що позычающій жаде велики процента, абы вѣ разъ не бѣдованья капиталу хоть процентами покрыти позычку.

Мы надѣемсяся, що теперъ, коли такъ многій русскій люди читають нашій кѣломыйскій газеты, коли ихъ такъ много повписовало до общества Качковскаго, що тіи будуть старатися о тое, щобы ихъ братя селяне були совѣстными вѣ выплачиваню процентовъ и довговъ своихъ, и щобы слово свое свято додержовали вѣ самыхъ малыхъ рѣчахъ, а не то вѣ рѣчахъ важнѣшихъ, якими суть долги и где то ходить о чужій маєтокъ, а знаемо и то, що при тѣмъзыскалибы двѣ стороны, заможнѣйши, котрѣ постѣдають готові гроши, а бѣднѣйши не платилибы по 50 и 70 бѣ ста лихвы, тяжкoi лихвы, або однимъ словомъ: Если нашъ народъ станеса

совѣстнымъ, або ретельнымъ въ уплачованью процентовъ и долговъ своихъ, тогды уменшится о много лихва.

Наконецъ не добре поступаютъ и тіи наші селяне, котрій даютъ своимъ готовымъ грошамъ лежати безъ всякого ужитку. Если они боятся вызыкати кому тамъ, то могутъ инишимъ способомъ собѣ поступати, а то такимъ: Они могутъ вложити въ касу щадниччу, кредитового Заведенія, або въ такъ зовимый „Русскій Банкъ“, чи болѣшу, чи меншу суму своихъ грошей, а за то получать 6%, и не лишь то, що такій зыскъ будуть мати для себѣ, но вкладками такими причиняется для добра цѣлого русскаго народа. Они могутъ такожъ вкладати въ іншій по мѣстахъ нашихъ утвореній касы щадничіи, где имъ бѣть 50 кр. навѣть позволяютъ вкладати, а за котрій вкладки побирати могутъ по 6 и 7 процентъ бѣть ста, а не давати лежати своей працѣ безъ всякого приросту.

Письмо зъ-пôдъ Стрыя.

Коли нынѣ кожда дбала громада о добро свое и своихъ наслѣдниковъ пôдносить голосъ: свѣтла нашимъ дѣтямъ! науки! бо безъ свѣтла, безъ науки нема якъ днесъ на свѣтѣ жити, то зъ всѣхъ сторонъ нашего краю доходятъ насъ пріятніи вѣсти, що люди, любящій свой русскій нарѣдъ съ всею ревностію поспѣшаются днесъ съ своею помошцю къ просвѣщенію и подвигненію добробыта того бѣдного, сельскаго и маломѣщанскаго русскаго народа, котрого довголѣтніи вѣки заковали въ желѣзныи оковы рабства и невѣльничии темноты. Межи инишими завязався и въ мѣстѣ Стрыю, где суть высіи школы реальніи, комитетъ, въ составѣ котрого входятъ наші народолюбцѣ Всеч. оо. Радиковичъ зъ Добрянъ, Ружицкій зъ Струтиня, Головацкій зъ Кропивника и Ленкавскій зъ Жидачева, котрій занялися построенiemъ бурсы для русскихъ дѣтей селянскіихъ и маломѣщанскіихъ, котрій въ той бурсе получать помешканье, и страву, и свѣтло, и топливо, и книжки, а що болѣше, добрый надѣбрь, абы хорошо училися, були колись пожиточными своимъ родинамъ и своему нарodu. Громады нашего давнаго округа стрыскаго хотятъ тую бурсу, якъ намъ доносятъ, посвятити благодарній памяти небѣщаца цѣсаря Фердинанда I., то и о томъ помыслить комитетъ стрыскаг. Но абы можна предложити тогорода прошеніе къ Его ц. к. Апост. Величеству, нашому наймилостивѣшому Монарху Францу Йосифу, то треба впередъ постаратися о засобы отповѣдніи.

Комитетъ згодивъ уже грунтъ пôдъ тую бурсу за 2.555 зр., та треба бы тую сумку сплатити, а ту на только нема гроша.

Кому мили рѣдніи дѣти, кому милю свѣтло боже — наука — кто радъ видѣти свою дитину въ лучшій доли, нехайже не жалуе докинути свое зерно на тую ниву, котра въ своимъ часѣ принесе золотый колосъ.

Газеты наші „Рада Русска“ и „Слово“ отвирають рубрику на доброхотніи жертвы въ пользу бурсы стрыской (якъ найохотнѣйше — Редак.), и надѣемся, що всѣ Всеч. оо. Духовній, всѣ начальники громадскіи, такъ якъ всѣ господинове учителѣ шкôль народныхъ, въ которыхъ серцю не выгасла еще послѣдня искра любви къ русскому народу, займутся ревно и охочо тою новою институцію русскою, котра тымъ борще розвинеся, чимъ скорше и обильнѣйше впливати будуть доброхотніи жертвы, о которыхъ собираніе въ цѣлбомъ краю комитетъ Стрыскій постарається о позволеніе у в. ц. к. намѣстничества краевого.

Л.

Про русску книжку и про замкнену школу.

Не давно тому, якъ въ газетѣ львовской „Словѣ“ писали, що Рада шкôльна окружна Станиславовска богато шкôль въ своемъ окрузѣ съ русскимъ языкомъ позамыкала, до котрого то округа и повѣтъ надвбрнѧнській належить, где такожъ кôлька шкôль народныхъ стоїть пусткою. Тутъ въ надвбрнѧнськомъ повѣтѣ съ одною школою замкненою такъ зробилося: що коли въ селѣ Тарновицѣ забракло учителя, то начальникъ громады честный Осипъ Завадскій попросивъ мѣстцевого дяка, пôдвышививъ ему платню, отворивъ школу и нагнавъ зъ села до неї много дѣтей, купивъ для тыхъ у мене 50 русскихъ букварей и катехизмовъ и наказавъ учити, а теперка така школа въ селѣ Тарновицѣ ажъ любо, и рада шкôльна окружна не має права заборонити ани замкнути.

Отожъ радивымъ кождой громадѣ, въ котрой школа замкнена, такъ зробити, ибо и давно дяки учили, а тотѣ що пôдъ дяками ходили и училися, то лучше теперъ по русски читають нѣжъ тогї, що пôдъ новыми учителями ходили. Причина тому есть теперѣшна система и рада шкôльна, котрая, якъ знаю, намагає, щобы сельска дитина перекручовала языкъ на польскій, она не за тымъ, щобы по нашихъ школахъ учити по русски, якъ такожъ не рада, що наші дѣти скорше охоту мають до русской книжки якъ до польской.

Менѣ зъ села Голоскова бѣть Отynій учителъ росказовавъ, що въ него дѣти не хотять дати гроши на польскій книжки, а на русскій якї-будь охотно дають.

Говорятъ такожъ, что нашъ народъ не любить читати, не купить книжки, но я отъ коли до Надвбрны почавъ спроваджовати книжки зъ Коломыѣ и Львова, то переконався, что нашъ народъ сельскій и мѣстскій якъ спробує книжку, якъ прочитае ю, то вже не пожалуе бѣльше книжокъ собѣ купити, а все пытається, чи яка есть нова книжка, щобы тѣлько купивъ.

Народъ нашъ навыкне необавки до читанья книжокъ такъ скоро, якъ скоро навыкъ до піяньства, тѣлько треба принуки. Черезъ читанье книжокъ запобѣглобыся не одному злу, межи нашимъ народомъ вкоренившомуся, лишень потреба такихъ, щобы розпространяли о сколько можна народній изданія, а просвѣщеніе и охоту до читанья можна межи народомъ легко защепити.

Надвбрна ^{23/10} 1875. О. Досинчукъ.

Письмо зъ-підъ Сокала.

Позвольте и менѣ колька слобъ помѣстити въ вашої щиро-русскої газетѣ, бо и я хотѣвъ бы где-шо донести вамъ о нашихъ сторонахъ, що підъ россійскою границею. Но не думайте, что я вамъ напишу радостную вѣсть о заведенію тверезости и о всякихъ порядкахъ, я бѣльше напишу вамъ о непорядкахъ въ нашихъ сторонахъ. Вѣсто тверезости то еще горшче піяньство и розпуста, и така видите бѣда! А чому? запытаете. Тому, що нема никого, щобы народови до доброго дорогу показавъ.

Бувъ я въ селѣ Радванцяхъ на Рождество Пр. Богородиць на празнику, и я хотѣвъ конечно переконатися, чи то правда, якъ менѣ другій люди оповѣдали, що тамъ дуже піяньство и розпуста розмножилася. Я не вѣривъ, а ажъ теперъ я самъ переконався що то истинна правда. Зъ рана я не мoggъ бути на службѣ божої, бо далека дорога, но прійшовъ на вечерню. Приходжу до церкви маленької, убогої и старенької; зачалася вечерня отпраляти; дяки попилися, що не могутъ языкомъ обернути, той такъ спѣває, а той такъ, а потому зачали сваритися. Ну, я собѣ мѣркую: то такій тутъ празникъ. По вечерни їду я до своївъ кревныхъ, слухаю, а въ корчмѣ еще бѣльша отпраوا; музика грає, а народа повно, що нема нигде кутика порожнаго. Такъ я собѣ думаю, Господи! тажъ теперъ ювилей, то неповиннібы позволити музыцѣ грati. Пытаю одного чоловѣка: то у васъ вѣльно музыцѣ грati? А бнъ менѣ каже, що вѣльно. Ну, то тутъ отець духовный або вйтъ не заперечасе. Э, та чому тамъ, каже, не позволяибы коли у нашего егомосца также забавляються що вечера. А чому жъ то такъ? пытаю его. Бо то видите, панъ-отець купили инструментъ и що вечера панни грають. То певно фортепянъ, кажу

ему. А чижъ я знаю, та може и фортепянъ. Ну, такъ собѣ мѣркую: то то туды стежка въ горохъ? Та жу ему: то у васъ ювилея нема? Та щось тамъ заказовали въ церквѣ о ювилею, я не знаю. — А старшина же якъ и не борочитъ музыцѣ грati въ корчмѣ? А, нашъ вйтъ дуже добрий, каже менѣ, бнъ не есть такій, якъ то інші вйтъ, що забороняютъ, бнъ прійде до корчмы, сяде собѣ за столомъ, заразъ нашъ арендарь Мейлихъ поставитъ кварту доброя шумѣвки, (бо якъ то кажутъ, тои простухи не дурний пiti), потому парубки кажутъ дати и цѣла старшина громадска забавляється, а молодїжъ гуляє. — А чи то у васъ всегда такъ, чи ино на празникъ? А, каже, такъ що недѣлї. Ажъ тутъ зачався въ корчмѣ крикъ вже и зачали битися. Пытаю: за що то буятеся? А то видите, парубки буятеся за дѣвку, що чужій парубокъ взявъ ю до танцю. Якъ то, кажу, у васъ чужому не вѣльно танцовати? — О!.. правда, у насъ кождый парубокъ має свою дѣвку и гуляє, доки не оженится, а другій не смѣє брати. Не хотѣлося менѣ довше тамъ бути, пойшовъ я въ свою дорогу, але на другій день казали, що забавлялися доки не розвиднѣлося.

На другій день рано иду я коло школы. Школа правда нова, велика, тѣлько не порядна, бо нема ани плota ани ничего, стоить такъ якъ та пустыня; ажъ виходить панъ реентій. Отдавъ я ему честь и пытаю его, чи то вы тутъ пане реентій и учителемъ разомъ, чи може єсть учитель, а бнъ каже: такъ, есмь и учителемъ. — А щожъ ходять дѣти у васъ до школы? Та ходили въ зимѣ, а теперъ еще за товаромъ въ поле ходять. Но надходить провѣзоръ тай повѣдає: та що то зъ того, що дитина пойде до школы, коли ничего не научится. Такоже мой хлопецъ ходивъ черезъ дзвѣ зимѣ, а ничего не умѣє, бо реентій у священника всегда на услузѣ.

А такъ, — то нема що робити, коли священникъ вашъ о школу не дбає, то зле що нема учителя! А на що намъ учителя, намъ безъ него дуже доброе. Учителеви треба добре платити и еще посырай дѣти, а якъ не пошлешь, то заразъ плати згекуцю, а такъ мы супокойнї. Ба, то тутъ не приходить до васъ ніяка газета? А реентій повѣдає, що не дававъ никто на газеты уже два роки; еще за тамтого вйтъ, що померъ, була газета, бо бнъ умѣвъ читати, а мы не умѣємъ, то на що намъ газеты. Не хотѣвъ я бѣльше съ ними розмавлятися, бо то вся мова пуста. А коли мы почали працатися, кличе менѣ реентій до своеї хаты и начинає менѣ розповѣдати всю свою жизнь. Довѣдався я, що бнъ поберає бтъ громады по 20 кр., и по бохонцеви хлѣба рочне. А мусите знасти, що тамъ єсть 50 господарей, якже тутъ може дякъ выжити?

Перепрошую, що не конечно докладно пишу, а еслибы що не подобалося, то прошу извинити, а на другій разъ напишу вамъ бѣльше о нашихъ сторонахъ.

Григорій Михалишинъ.

Що въ свѣтѣ чувати?

Нема ничего доброго, о чомъ бы мы замъ, честнїй читателъ, могли донести. Всюда бѣда, всюда нужда проявляется. Зима за дверми, топливо дороге, пашї нема, не буде чимъ перезимовати худобу, а спродавати ю, то жаль, бо она днесъ по ничому, а тутъ еще и слота и студень, яка не бувала въ таку пору.

Зъ статьи, що умѣщена напередѣ, довѣдаетесь, що держава наша въ довгахъ, та мы будемъ мусѣли зновъ бѣльшій податки платити, а зъ отки грошей набрати, то Богъ знає, бо збоже не платить, та и мало що уродилося. Та въ нашой половинѣ австрійской державы еще пѣвъ бѣды, але въ угорской половинѣ, то еще горше; тамъ еще бѣльшій довги, а нема зъ отки потягнути на покрыtie ихъ. Великї клопоты має наше правительство, та Богъ знає, що зъ того выйде. А тутъ еще клопотъ зъ сусѣднимъ краемъ турецкимъ, где выбухла революція. Зъйттамъ попереходило до Австрії щось до 30 тысячей бѣдного народа, та наше правительство мусить ихъ удержовати. Та зъ того зновъ выdatki, и то безъпотребнї.

Цѣарь нѣмецкїй Вильгельмъ приѣхавъ недавно до Италіи, где его Италіанцѣ съ королемъ своимъ дуже выставно угощали.

Въ Боснїи и Герцеговинѣ повстанье все еще тревае. И хотяй повставшимъ никто не хоче помогчи выбитися зъ пôдъ ярма турецкого, то такой повстанье, якъ пишуть газеты, буде тревати еще довшій часъ. Здається, черезъ зиму будуть повстанцѣ приспособлятися, щобы на веснѣ на ново начати борбу зъ ворогомъ христіянства.

Найгбршого заводу дознали повстанцѣ зъ стороны Сербіи и Чорногоры. Обѣ тіи сусѣднїй державы були уже цѣлкомъ прилагодженїй до вѣйни съ Турцією, однакожъ, якъ показуєся, Россія и Австрія загрозила Сербіи и Чорногорѣ, аби не мѣшиались въ справу повставшихъ христіянъ. Зъ тои причини въ Сербіи запановало велике неудовольствіе народа противъ своего князя, ба навѣть грозить нарѣдъ ему революцію. Министерство сербское, которое хотѣло вѣйни, мусѣло уступити, а на его мѣстце поставилъ князь людей умѣренныхъ. Не знати, що тамъ дальше буде, але намъ здається, що сербскїй нарѣдъ прогонитъ своего князя, а самъ кинется на Туркобѣ.

Вѣсти торговельнїй и господарскїй.

Торговля не только въ нашому kraю, но майже въ цѣлбї нашей державѣ, можна сказать, цѣлкомъ

упала. О збожжѣ наше галицкє никто уже не пытае, бо Подолье россійское доставляе за границю дешевше и лучше зерно. Черезъ Підволочиска и Броды щоденно перевозять тысячи корцѣвъ пшеницѣ и жита до Пруссїи и дальше, а зъ Одессы кораблями два разы только вывозять до Англіи, Турціи а навѣть и до Вѣднїя. Гандляри нашї збожевї цѣлкомъ головы потратили.

Одинъ артикулъ, за котрымъ нынѣ найбѣльше попытуютъ — суть яйца. За сотку платятъ у насъ 2 зр. 50 кр.

Сего року найбѣльше уродилося вина въ Франції. Пишуть газеты, що немаючи начинѧ, въ котре бы вино зливали, выкопаютъ ямы въ земли, обсмѣбровуютъ и тамъ зливаютъ.

Хибули сего року правъ всюда овощи; — кто має у насъ яблока, най добре ховае, а предъ Рождествомъ буде мати красный грбшь. Найлучше дадутся переховати яблока, если ихъ покладемъ въ сухомъ а холдномъ мѣстци (въ коморѣ), обвинувши кожде въ клоче такъ, аби яблоко яблока не дотыкалося. Розумѣється, що яблока тіи повиннї бути не потовченї, а до того треба ихъ що кѣлька дній перебирати и пересмотрувати, чи котре не начинає гнити.

Господарямъ, що мають бѣльшіе худобы, радимо завчасу постаратися о сѣчкѣ арнѣ, аби зъ браку паші могли сѣчкою худобу годовати. Посредствомъ секретаря Общ. Качковскаго могутъ члены такї сѣчкарнї собѣ спровадити. Если одного господаря не стане на таку сѣчкарню, то най двохъ трехъ сусѣдбѣ зложатся, а куплять, а будуть мати велику выгоду и намъ за раду подякують.

А д р е с ы ф а б р и к ъ :

Bentz Gottlieb's Wittwe. Rohr und Sensenhammerwerk in Kammerhof, Post Wilhelmsburg. Косы и жељезнї руры.

Schutz Josef, Sensenfabrik Stahl und Eisenhamer in Himmelberg, Post Feldkirchen. Косы и ковальня сталевыхъ и жељезныхъ молотбъ.

Schachner Ferdinand, Sensenhammeres in Krennhof, Post Kœflach. Ковальня косъ.

Förcher Johanna, Sensengewerk und Stahlwerk in Knittelfeld. Косы и сталь.

Zeilinger Joh. Georg. Sensenhammerwerk in Uebelbach Post, Peggau in Steiermark, — Helmetschlager Elisabeth. Lensenwerk in Waidhofek an der Ybbs. Косы

Reichenau Mathä selig. Wittw Sensenhammerwerk. in Waidhoffen an der Ybbs. Косы.

Winklers Carl Söhne, Hammer-Walz und Sensenwerk in Waidhofen a. d. Ybbs. Ковальне косы катыльня жељезнї валобъ (цилиндрбъ).

Hilferding Israel. Besitzer einer Sensenfabrik zu Krieglach —Schwabing in Wien. Pillersdorfgasse Nr. 2. Косы.

Holzinger Franz, G. Sensengewerk in Micheldorf. Steiermark — Weinmeister, Michael Sensenfabrik in Micheldorf Steiermark. Zeitlinger Franz Sensenhammer an der Zinne in Micheldorf. Косы.

Schaffer Josef Sensen und Hammerwerk in Breitenau Post Mixnitz.

Pieslinger Christof. Sensenfabrik in Paltau zu Rausau Post Untergrünberg.

„Pluh.“ Tovarna stroju v Praze. (Фабрика землемѣрческихъ машинъ и снарядбъ паровыхъ, конныхъ и ручныхъ). (Д. 6.)

Н О В И Н К И.

— Изъ села пишутъ намъ такъ: Не знаемъ якъ где, але тутъ по-наѣдѣ Протомъ грозитъ нашему народови велика нужда этъ причины лихихъ живицъ. Кукурудза мизерна, цѣлкомъ недозрѣла, бараболѣ на половину згнили, затютюнъ не можна буде и країцаря взяти, пашай для худобы цѣлкомъ нема, треба ю за безцѣнь збувати, а на веснѣ не знати чимъ земленыку обробити. Нарбдъ ходитъ якъ одуреный, руки ломитъ, не знае якъ себѣ раду дати. До того всего клопоты бо еще, безъ утакно ъздятъ по селахъ секвестраторы за податки, а лихвяри стягають послѣдній сердакъ зъ хребта, забирають послѣдній хвѣстъ зъ оборы, послѣдне зерно зъ стодолы. Бѣтеся Бога, панове депутатовани вѣденійский, радьте тамъ, якъ-бы избавити хоть по части нарбдъ отъ неминуемои смерти!

— Громада Росохачъ, повѣта коломийскаго заложила на дняхъ у себе касу позычкову съ капиталомъ закладовымъ 1400 зр. Щасть ей Боже!

— Въ Колодѣевѣ отбудеся 1. л. листопада сего року торжество тверезости. Въ тѣмъ селѣ есть царохомъ извѣстный нашъ проповѣдникъ о. Василій Залозецкій. Варто тамъ послухати его науки.

— Доки землѣ, доти народа! Зачуваемъ, що зновъ наши люди начинають продавати свою прадѣдную земленыку. Страхъ, якъ то неуважій! Мы только разы уже взвывали и наказовали, аби люди нестратили свою землю, бо доки землѣ, доти народа, а прецѣ суть еще такї неуважій, що для яко-нибудь потребы заразъ продають свою земленыку, свою кормительницю — свою рѣдну маму. Взвыаемъ еще разъ Всеч. оо. Духовныхъ, начальниковъ громадъ, щобы уважали на тыхъ лехкодуховѣ, аби не множилося жебрацтво.

— Въ Підгорцяхъ на отпустѣ въ день ч. Усѣкновенія Главы потрактовавъ жидъ шестеро людей якоюсь рыбью, та ажъ одна жѣнка до 24 годинъ Богу духа отдала, а пятеро небезпечно хоровали.

— Дня 16. л. сего мѣсяця напали два вовки жандарма Михаила Раця, фунчого зъ Поморянъ до села Колѣева. Лишь скоро-стрѣльный карабинъ уратовавъ ему житье.

— Нові книжки Накладомъ товариства „Просвѣта“ выйшли сими днями маленька книжочка підъ заглавiemъ: „Розказы про силы природы;“ коштує она лишь 10 кр., а дѣстати ю можна въ камцеляріи того товариства.

— Въ Коломыѣ напечатано дешеву книжочку „Коляды,“ що коштуютъ лишь 6 кр. — Печатається такоже бѣльша книжочка съ колядами и пѣснями на новий рокъ, на Богоявленіе Господне и обширное описание звичаївъ и обходовъ тыхъ святъ.

— „Мѣсяцесловъ коломийскій на рокъ 1876.“ есть майже уже на окбиченю. Статьи, въ немъ умѣщений найбльше трактують о господарствѣ.

— Дня 1. жовтня с. р. отбулося льсованье облигаций довгу державного зъ р. 1854. На 50 міліоновъ, вытягнено серій: 49, 606, 628, 771, 967, 1031, 1258, 1487, 1572, 1590, 1838, 1919, 2106, 2268, 2444, 2759, 2760, 2769, 2820, 2856, 3022, 3249, 3323, 3381, 3456, 3700, 3772, 3899, и 3939. Головна выграна 40.000 злр. мк. припала на С. 3456. ир. 49; друга 5000 злр. на С. 3459. Н. 11; по 2000 злр. мк. выграли: С. 606 ир. 33. С. 1031. ир. 22. С. 1590. ир. 2. С. 2820. ир. 48; по 1000 злр. мк. С. 49. ир. 33. С. 1572. ир. 42. С. 1919. ир. 16 и 31. С. 3700. ир. 45; прозії нумера выльосованихъ серій выграють по 400 и 300 злр. мк.

— Въ торговлѣ госп. Феодора Досинчука въ Надвброй могутъ люди зъ окрестныхъ сель получить всѣ изданія коломийскій.

— Черезъ слоту не могутъ люди упоратися съ собира-немъ зъ поля бараболївъ и кукурузовъ.

— Въ Чертежи, за стараніемъ тамошнаго отца духовнаго, украшаєся дуже искусно церковь.

— На бурсу коломийску прислали до редакціи „Рады.“ Ч. г. Анд. Пастухевичъ, пїв. церк. соборій на поминкахъ въ Соколовѣ 62 кр.; чест. г. Иванъ Гарасимюкъ зъ Новоселицї 1 р.; Бл. г. Сингерь, лѣкарь зъ Снятина 50 кр.; Бл. г. В. Барничъ, учит. зъ Чертежа 18 кр. — Всеч. Редакція „Слова“ въ Львовѣ надослали соборій складки въ сумѣ 5 зр. 50 кр.

Переписка съ всеми.

— Чест. Громада Черниховцѣ: гроши на „Науку пїння хораль.“ въ сїчню мы получили и запи-сали где належите. Г. издатель той книжки уже давно повысылавъ предплатившимъ (якъ намъ вѣдомо), то здаєся Вашъ екз. где на почтѣ пропавъ. Мы про-сили г. издателя щобы Вамъ еще разъ выславъ — до-прутуся лишь на Вашой почтѣ.

— Всеч. г. О. М. въ Пом. не маємъ ничь противъ тому чоловѣкови, котрого вы кладете кандидатомъ на посла, знаемъ и мы его добре сердце, але лишь тое одно заходитъ, що сей панъ потягає за мягонькими, то певно, щобы онъ пойшовъ въ соймѣ съ нашими противниками, щобы було дуже лихо, а вже и такъ лихо стоимо задля того, що зробився роздѣлъ межи нашими депутатованими: мужики окремо радять, а попы окремо, та еще изъ тыхъ послѣдніхъ одинъ бѣгучився, и пойшовъ въ поль-скій тоборъ, та встыдъ лишь русскому народови; а погуба нашай русской справѣ. Бо где нема єдности, нема согласія, тамъ пропасть, тамъ разореніе, а где есть єдность, тамъ сила, тамъ слава; ба тамъ; якъ то пїснъкаже: „Где згода въ семействѣ,

Тамъ міръ и тишина,
Счастливѣ тамъ люди,
Блаженна сторона.
Іхъ Богъ благословляє и т. д.

А у насъ нема згоды, силы подѣленій, та и тому не можемося добути зъ нашои недолѣ.

Переписка секретаря общ. Качковскаго.

— Преп. о. Влад. Головацкій въ Кавску: Якъ извѣстно, осталъ годъ общества продолжень до $\frac{3}{15}$ мая 1876., для того мы втору Вашу присылку въ количествѣ 1 зр. пренотовали на годъ 1876/7. —

О тъ редакціи.

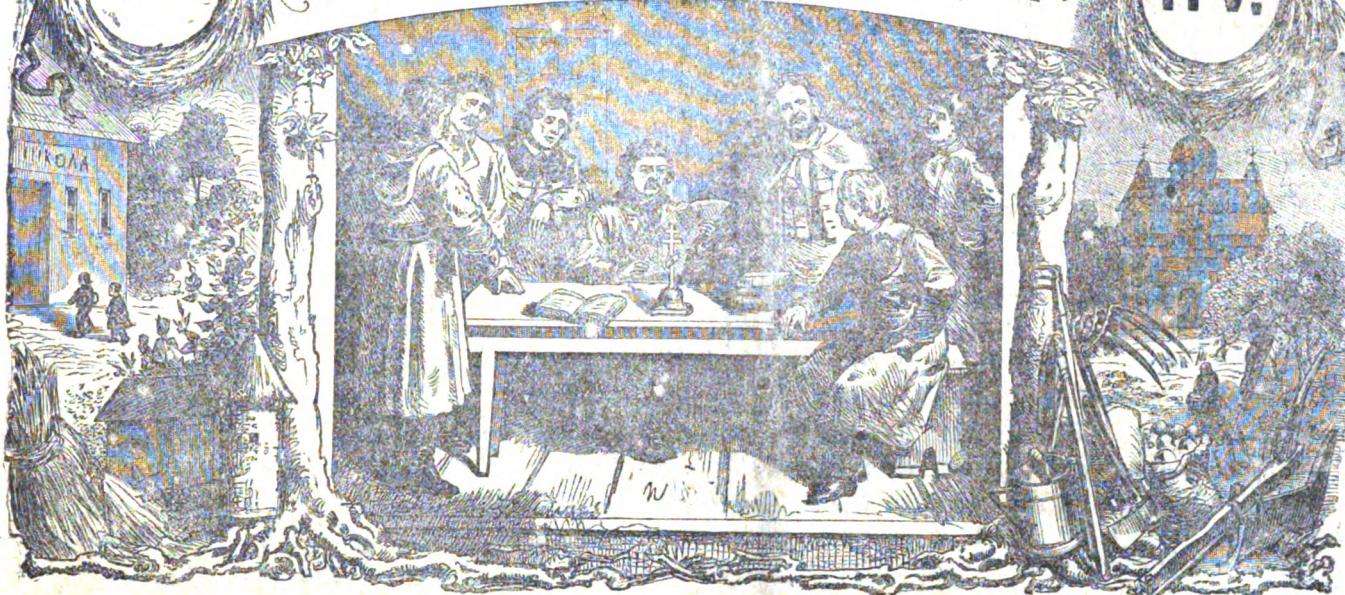
Упрашаемъ тыхъ почт. нашихъ предпла-тильцевъ, котрѣ еще въ якѣ частіи лишилися намъ должнѣ въ предплатѣ, щобы изволили належитостъ понадсылати.

РУССКАЯ РАДА

Ч. 21.

Г. V.

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два разы на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предиздатъ
выноситъ: на рѣкѣ 3 злр.; на
пѣвѣ року: 1 злр. 60 кр. а. в.

Коломыя дня 1 Листопада 1875.

За редакцію отповѣдае:

МИХАИЛ БІАОУСЪ.

Головный помочникъ
ІВАНЪ ПЛАМОВИЧЪ.

Що станеся съ Турциєю?

Коли въ всѣхъ державахъ европейскихъ есть уже свобода и право, въ однѣй Турції, где краи найбогатшіи и найкрасшіи, мучатся люди и народы бѣлье якъ 400 лѣтъ підъ варварскимъ поганымъ гнетомъ невѣрныхъ бисурманібвъ. Колись, передъ 400 лѣтъ були тіи краи чисто христіянскіи, та того самого греческого обряда, що и мы; но коли завоювали ихъ Турки, привели они богато христіянъ до своеї вѣры то насиліемъ, то обманствомъ, а найбѣльше тымъ, що высмѣвали и зневажали христіянскую вѣру, христіянскіи церкви и кресты, и христіянамъ не признавали ніякого людскаго права, такъ що много такихъ христіянъ, котрѣй слабшого духа були, отреклися самій своеї вѣры и приняли вѣру бисурманскую лишь для того, щобы не страждати въ турецкихъ гоненіяхъ. Такъ тамъ сталося, якъ бы и у насъ за Польщи, що паны, підланки, слуги панськіи и всякіи лизуны поперетурчовалися, такъ якъ у насъ поперепольщовалися,

и стали найгѣршими гонителями власныхъ своихъ братей.

Що Турокъ мечомъ и силою завоюавъ того не радъ бувъ попуститися. Но народы христіянскіи не хотѣли неволѣ и зневаги своеї вѣры терпѣти, не разъ повставали съ оружіемъ въ рукахъ, но були побиті, и мусѣли въ неволі жити. Лишь одинъ маленький краёкъ, такой бѣлье первого разу, коли Турокъ зайдовъ до Европы, не дався побити, бо мавъ высокій, скалистій горы, и тамъ, въ тыхъ горахъ удержавъ ѿнъ своего свободного духа, свою любовь для вѣри Христової и для своеї словянской народности. Краёкъ той зовеся Чорногора. Каждый Чорногорецъ родится уже якъ орель свободный, а зъ грудей матерныхъ ссе ненависть для бисурманъ. Чи то хлопецъ, чи дѣвчина то все Христове войско, все съ оружіемъ въ рукахъ, и горе Туркови, коли просмѣлився коли показатися підъ Чорногору, уже ему и смерть була, бо Чор-

ногорцѣ ишли всѣ вразъ до вѣйны, и мужчины и жѣнки, и паробки и дѣвки и старцѣ и дѣти, были ворога, и не дали ему посягнуть до своихъ любимыхъ гѣрь.

Но горы тѣи пустѣ и студенѣ; не родится на нихъ хлѣбъ, лишь давали не много паши, люди погибли бы тамъ зѣ голоду, якъ-бы не были ихъ ратовали другѣ христіяне, а наибольше цари австрійскіи и россійскіи, що имъ все посылали гроши и все до церквей потрѣбное. Тіи же Чорногорцѣ не дали заумерти духови свободы межи другими народами, Турціи поддаными, котрѣ бунтовалися, и за помочію другихъ державъ добилися свободы, и потворили себѣ побнезависимї паньства, якъ була Греція, (теперь уже цѣлкомъ свободное королество), якъ есть иныѣ Волощина и Сербія. Но за то Боснія, Герцеговина, Болгарія, где также христіяне живутъ, не могли самі добившися свободы, стогнали вѣ турецкѣмъ ярмѣ, терпѣли всяки страшнї муки и кривды. За нихъ то чули вы, щосьте старшій, що повстала була велика вѣйна кримска еще року 1854, а тягнулася она до 1856. Покойный россійскій императоръ Николай Павловичъ упомнувшись бувъ за христіянъ, но тогда противъ него а вѣ помочь Турціи выступивъ Французъ и Англикъ и Италіянъ, навезли водою незчисленного войска подъ Севастополь у Крима, и разбили часть крѣости россійской, потерявши множество гроша и людей, и поробивши велику шкоду Россіи. Россія хотъ мала войска множество, но не мала желѣзницѣ. Закимъ она здужала собрати до Криму войско простыми дорогами и подводами, то Французы и Англики навезли уже десять разъ тѣлько желѣзницами и паровыми кораблями. Тогда номеръ царь Николай. Наступивъ Александръ II., и той мусѣвъ зробити миръ, но вымогъ на турецкѣмъ султанѣ тѣлько, що онъ прирѣкъ дати христіянамъ рѣвнї права съ Турками.

Но султанъ не додержавъ слова, мучивъ христіянъ такъ якъ перше.

Царь Александръ давъ свободу своимъ народамъ, вызволивъ ихъ зѣ панцины, поробивъ лучшій порядки вѣ войску, побудовавъ на тысячи миль желѣзницѣ. То забрало 20 лѣтъ часу, а тымчасомъ Прусакъ розбивъ Францію, и зловивъ Наполеона, що бувъ найгѣршимъ ворогомъ Россіи, и коли Наполеонъ упавъ, тогда вступили три цари: нашъ Францъ Іосифъ, прусскій Вильгельмъ и россійскій Александръ вѣ щиру пріязнь, и постановили всѣма силами утримати миръ вѣ Европѣ.

Но мира не може бути, якъ нема вѣ котрѣмъ краю права та свободы, бо одинъ

нарѣдъ дивится на другій нарѣдъ, що свободный и щастливый, та каже! тамтой свободный, а чому я вѣ неволи? Такъ дивилися Герцеговинцѣ и Босняки на своихъ братей Чорногорцѣвъ и Сербовъ и тыхъ що суть подъ австрійскимъ правительствомъ и постановили себѣ выгнati своего Турка зѣ краю або умерти, а ніякъ не хотѣлося имъ дальше носити ярмо бисурманське.

Вы чули уже за тово повстанье. Зразу оно було мале, но що разъ бѣльше охотниковъ до него приставало, султанъ выславъ свое войско, христіяне били, а не разъ и ихъ побили; по бисурманы куда ишли, палили села, людей мордовали, на палѣ вбивали, скбуру зѣ христіянъ живцемъ здѣмали.

Выслали три цари своихъ комисаровъ, щобы ладъ зробити, ба якій ладъ зробишъ съ дикимъ бисурманомъ? Онъ не знає людскости ни помилованья. Вправдѣ выдавъ султанъ розказъ до своихъ пѣдчиненныхъ губернаторовъ и генераловъ, абы они не збитковалися надъ христіянами, выдавъ павѣть таке нисъмо, що никому изъ тыхъ христіянъ, що поутѣкали за границю передъ mestію Туркѣвъ, або будь вѣ повстаню, ничего злого не станеся, тѣлько абы они вернули назадъ до своихъ домовъ, но генералы и губернаторы того розпорядженя султанскаго не послухали, и кто лишь вернувся, безъ суда и розправы его повѣсили або стали, а того було уже за богато. Крикъ великій стався на свѣтѣ. Ческіи газеты ударили страшно на россійское правительство за тое, що оно не хоче вступитися за мучениками одновѣрцями, и донерва ажъ теперь бдозвався голосъ зѣ Россіи, що уже такъ дальше бути не може, що христіяне мусять бути свободні. Россійское правительство дало першій голосъ, а отъ насъ може также потвердятъ и отъ Пруса. Теперечки пишуть газеты, що посолъ россійскій Игнатіевъ, повернувши зѣ Криму отъ императора Александра прійшовъ до султана, и ему сказавъ: або зробнай права христіянъ съ твоими Турками, а нѣ, то мы сами зробимъ порядокъ и права вѣ твоимъ краю. Теперъ не знати, що Турокъ на тое зробить? У него нема ни силы ни гроша, а до вѣйни конечно грошей треба. Вѣдай такъ станеся съ Турцію якъ ся стало съ Польщею, що возмутъ и роздѣлять, бо инакше уже скончиться то не може.

Россія стягає войска, и готовеся до вѣйни и нашій войска стоять уже вѣ Дальмациї. Пережемъ и побачимо, що буде дальше. Поможи Боже тому, що на добре тягне, та дай Господи щобы братя наші христіяне

доступили такои свободы, яку мы самій маемъ пбдъ рядомъ нашого славного и любезного Монарха Францъ Йосифа!

О чомъ радятъ теперь въ думѣ державной?

До сего часу еще не ухвалили піякого важнаго права, но щодля нась найважнѣйше, то рѣшеніе найяснѣйшого Пана нашого Цѣсаря изъ дня 23. жовтня взгядомъ уменшенія правъ нашої Рады школьнай. Дай Господи многая лѣта и щастливое панованье нашему найяснѣйшому Пану, что разъ познавши, яку мы, русскій нарбдъ, мали кривду отъ Рады школьнай краевої, что она собѣ по своему газдовала и лишь своихъ Полякбвъ професорбвъ и директорбвъ установляла, а нашихъ то на Мазуры зъ русскаго краю выправляла, то такъ имъ докучала, что они мусѣли опускати край и Австрію и шукати за границею кусника хлѣба.

Читаемъ въ урядовомъ дневнику слѣдующее распоряженіе министерства просвѣщенія:

Распоряженіе министерства вѣроисповѣданія и просвѣщенія изъ дня 25. окт. 1875. Ч. 551. до предстоятеля намѣстничества въ Галиції, яко предсѣдателя ц. к. Рады школьнай, взгядомъ именования и порядкованія директорбвъ и професорбвъ въ державныхъ середніхъ школахъ въ Галиції.

„Его ц. и к. апостольское Величество изволили всевысочайшимъ рѣшеніемъ изъ дня 23. жовтня 1875. разпорядити, что на будуще именование директорбвъ въ державныхъ середніхъ школахъ принадлежитъ найяснѣйшому Пану, а професорбвъ на тыхъже школахъ министрови вѣроисповѣданій и просвѣщенія; дальше что въ обоихъ такихъ случаяхъ мае краева Рада школьнай предложенія передавати министрови, до котрого яко инстанції належитъ и порядкованье справъ цѣлого учительскаго персоналу.“

Рѣшеніе тое для насъ, Русинбвъ, есть дуже важне, бо до теперь Рада школьнай не конечно уважала на правдивѣ заслуги и здѣбностъ кандидатбвъ на опорожненій катедры и директорства, но ходило еи найблѣщее о тое, щобы край полячить тымъ способомъ, що професорами въ русской части робила Мазурбвъ, а Русинбвъ пхала на Мазуры, або такой зъ службы отдаляла. Такъ перенесла многозаслуженого директора Єеодора Бѣлоуса ажъ до Бониѣ, такъ и другихъ иныхъ то до Кракова, то куда, щобы они не могли дѣлать добра для своего русскаго народа. Теперь на-

дѣя, що не политичній тенденціи, но заслуги и здѣбности будутьувзглядненій, и що Русь не за довго повитае межи собою тыхъ, що ихъ Рада школьнай поперекидала на Мазуры.

Початокъ до того важнаго права зробився тымъ, що минувшого року посолъ Юзычинський зажадавъ бувъ въ комісії финансової въ думѣ державной, щобы Рада школьнай львовска зробиана була съ другими радами школьными австр. державы; за чимъ то наші послы тогдь голосовали кромѣ Гайдамахи, що голосовавъ съ Поляками за Радою школьнай, а за що Гайдамасъ потому зробили пѣсню. Теперь Гайдамаха уже пересвѣдчився, що зле голосовавъ, коли найяснѣйшій Панъ самий спбзивавъ нашу кривду и выдавъ право противъ неограниченой власти Рады школьнай, для того надѣемся, що Гайдамаха теперь при голосованію не буде уже дивитися на польскій лавки и на Голомба, но буде купы держатися съ нашими.

Дальше доносимъ вамъ изъ думы державной, що тамъ радили о правѣ рыболовства, но не урадили еще ничего, бдослали право назадъ до комісії. Въ начерку того права було не одно добре для нашихъ громадъ, на пр. за моченье конопель бувае где-куда у насъ богато процесбвъ. Панъ якъ має якій ставокъ, то уже думає собѣ, що має право грабити людямъ коноплѣ буцѣмъ то для того, що отъ конопель риба гине, а тое новое право мало постановити, що где люди мали право мочити коноплѣ, то того права имъ не можъ отбирати, хиба гдебы такого права не мали, тамъ не вѣльно въ ставъ або рѣку панську коноплѣ класти. Ухвалили также законъ о жандармерії. Жандармы служать краеви добре, то имъ постановили лучшу платню якъ доси, и упорядковали всѣ ихъ отнoshенія до цивильныхъ и воисковыхъ властей.

Найважнѣйшимъ дѣломъ есть теперь внесеніе Вильдауера о Радахъ школьнай, но найяснѣйшій Панъ уже своимъ рѣшеніемъ изъ 23. жовтня давъ для Галиції такое постановленіе, що тое внесеніе для насъ Русинбвъ уже стратило свою важнѣсть, бо Цѣсарь еще бѣльше намъ признавъ, якъ въ тѣмъ внесенію було. Поляки грозили, що якъ тое внесеніе буде ухвалено, що они выступятъ зъ думы державной, но теперь противъ Цѣсаря они ничего сказати не будуть могли.

Въ думѣ державной вѣденськой порушаютъ также дуже важный вопросъ о тѣмъ, щобы войско чи цѣлкомъ скасовати, чи зменшити. На войско, правда, пдуть найблѣшіи сумы,

отъ теперь 9 миліоновъ будуть самі арматы стояти, а що то за миліоны идутъ на утриманье армій и только старшины.

Отже одинъ славный чоловѣкъ, Нѣмецъ Фишгофъ написавъ таку книжочку, где пояснивъ, яка то нужда для державъ и краївъ бѣтъ войска, що зъ того лишь походять всякии довги и що праця людска минаєся на непотрѣбне. Пôдхопивъ того депутатований Фуксъ изъ Моравы, и выйшовъ съ тымъ въ клубѣ, и має вийти и передъ палатою, щоби зъ всѣхъ соймовъ европейскихъ выбрать депутатованихъ, абы порадилися надъ тымъ, щоби замѣсть вѣйни бувъ межи державами и народами якісь судъ, щоби лагодивъ всѣ справы, а не пролитьемъ крови, кто сильнѣйший, того правда. Оно такъ по правдѣ есть, но чи оно, доведе до цѣли, то не знати, бо на пр. теперъ видимъ, що Турцію треба упорядковати, або роздѣлити, а безъ оружія того никто не годенъ зробити. Вѣдай колись прийде до того, але еще не такъ скоро.

О д о з в а .

Любезнѣйшіи братя Русини!

Извѣстно вамъ, якъ нещастніи братя наші Славане, Герцеговинцѣ и Босняки, принужденій четьревѣковыми гоненіями, якихъ дичь бисурмановъ турецкихъ допускалася, и всегда въ найкоромнѣйшій ніякимъ іеромъ неописанный и ніякимъ словомъ невымовленій способѣ допускается, — поднесли противъ тони полмісячної гидры оружіе съ святымъ постановленіемъ, или погибнути и позбутися тыхъ страшныхъ мукъ, или выбитися на свободу позъ пекельной сїїки на всегда. Четвертый місяцъ уже свою кровь проливають они за свою свободу. Уже ве мале число ихъ забрала смерть на поля страшныхъ борьбъ съ тигрисими ордами отбитыхъ, до сихъ поръ, диковать Всеизвѣшному, довольно для нихъ щастливыхъ, ибо болѣшою частию були они побѣдителями. Заведений однако въ надеждахъ на помочь зъ стороны ихъ сусѣднихъ братей — правъ опущеній отъ нихъ, самій лишь цѣлкомъ поволи могутъ поступати въ цѣли знищенья своихъ вороговъ, однако надѣніи не тратять, що при помочи божій и при помочи братній, своего и всего христіянства, врага побѣдити зможуть.

Велѣдствіе тыхъ борьбъ есть великое число раненыхъ мужей, а десять разъ бѣльше убѣгшихъ передъ дикими Туркомъ и зъ той причини межи нима великій недостатокъ во всѣмъ, не зважаючи на тое, що австрійское правительство не щадить своихъ благодѣтельствъ тымъ нещастнымъ. Хотя наші братя заграничніи Русини такожъ маю жертвують, хотя и інши братя Славяне, именно же Хорваты, Словенцѣ, Дальматинцѣ и Чехи жертвъ не щадять, — однако, по причинѣ великого числа бѣглецівъ (около 100.000 душъ), гдѣ ихъ всѣхъ заосмотрити, а на непцастѣ зима уже за плечима....

Тысячи, особенно дѣтей, цѣлкомъ голі, а $\frac{1}{4}$ часть безъ даху по голыхъ горахъ и підъ голымъ небомъ сидять, а велѣдствіе безпристаныхъ дощей, студени и голода настуяте тяжкіи хоробри.

Любезнѣйшіи братя Русини! Знаю, що Вы не богаты, но на добромъ сердцѣ Вашемъ и любви къ всѣмъ братямъ Славянамъ вамъ николи не достає, а Вашою пословицею родинною есть: „чимъ хата богата, тымъ и рада,“ къ Вашимъ честнымъ сердцямъ отзываюся, щоби Вы поскорили безъ проволоки съ помочию, на якую Васъ стати, чи то въ грошахъ, чи въ одежвъ, бѣлизнѣ, чоботахъ — все буде съ благодарностю принято, ибо всого нашимъ нещастнымъ братямъ не достає; — также и шарни раненымъ потребнѣ.

Все то можете посылати или просто въ Цетинію підъ адресомъ князя Никиты въ Черногорѣ, или підъ адресомъ д-ра Мазура, адвоката и предсѣдателя комитета хорватско-славянскаго для нещастныхъ убѣгшихъ Славянъ турецкихъ въ Загребѣ, въ Хорватіи — при улицѣ Илижѣ, въ домѣ Александра. Шо памятайте братя, на старую пословицу: „Кто дає скоро, той два разы дає.“ Я увѣренъ, що мбі голось къ Вамъ не буде вспомінать въ пустынѣ. Вамъ всегда вѣрний и щирый братъ Русинъ

Гавріїлъ Каличъ.

Дубровникъ въ ноемврію 1875.

Письмо изъ угорской Руси.

Говорятъ, що чудесніи часы уже минули. Но треба намъ познати, що въ теперѣшнѣмъ столѣтію, въ котрому природному дѣйствію всячину приписують, однакожъ трафляются и такіи дѣла, котрѣ подобнѣ суть чудесамъ, и въ котрихъ можна видѣти провидчніе и дѣйствованіе Всевышнаго Бога.

Любезній братя Русини! Вправдѣ уже и Богъ розжалувався надъ нещастнимъ нашимъ состояніемъ, бо посылає намъ и чужихъ людей, щоби намъ запалили свѣтло просвѣщенія, и показали дорогу до щастя. Но если поглянемъ въ широкій свѣтъ, то съ жалостнѣмъ сердцемъ треба намъ признати, що ніякій народъ не есть такъ утѣсненій, якъ нашъ русскій. А для чого? Черезъ легкомысленность и темноту свою.

Коли я читавъ въ сегорбчинѣ „Науцѣ“ за село Тындырынды, и прійшло менъ на гадку, що и унась межи Карпатами на Угорщинѣ суть бѣльше такихъ Тындырындовъ, а першое есть коло Чорної Тисы лежачое, не величое, заледво 754 душъ въ собѣ числячое, русское, но дуже бѣдное село Кваси (Боркуть), котрое ведля историческихъ чертъ передъ симъ столѣтіемъ зачалося отъ зайшлыхъ колька душъ, котрѣ въ той чась тутъ въ существующій пустынѣ заблукати принужденій були. А чому оно таке бѣдное? Можетъ за то, що худа земля и хлѣбъ не родится, або може про высоту горъ и студений воздухъ, где и трава довольно не росте, и може и скота держати не возможно? О, нѣтъ, любій братя, не въ тѣмъ за-

лежить причина убожества, бо чуемо, что и въ Швайцаріи суть велики горы и худа земля и тамъ только хлѣба не уродится, чтобы задосыть було всѣмъ тамошнимъ на цѣлорочне поживленіе. А однако тамъ люди щастливѣ и маєтн, тамъ худоба найкрасша, и на молоко найлучша. Чому же тамъ межи Нѣмцями такъ есть, а у насъ Русинѣвъ иначе? Не иная причина, любї братя, сему супротивному состоянію, лишь тата, что Нѣмцѣ въ науцѣ и просвѣщенію уже далеко стоять на передѣ бѣ нась. Они взялися до ремесла и промысла, и такъ свои продукты въ незчисленномъ числѣ розсылаютъ и подругихъ краяхъ, такъ на пр. лишь изъ подробныхъ дѣточихъ забавокъ у насъ находится въ поодинокихъ крамницяхъ въ цѣнѣ бѣльше якъ до тысячи золотыхъ; годинники (зигарки) миллионами высылаютъ во всѣ края; славный сырь швайцарскій (Schweizer Käse), который въ крамницахъ дорого продаєтся. Та и въ нашихъ Квасахъ есть дерева досыть, булобы изъ чого всякии вырви робити, боднарство и столярство, продавати и у свѣтъ за гроши посылати. Тутъ и трава родится та-ка якъ въ Швайцаріи, котрою хорошу и молочну худобу можнабы тримати, и швайцарскому подбѣній дорогій сырь можнабы робити. Но тое никому и на гадку не прїдѣ, что талантъ близко закопаный, лишь требабы трохи розумно прокопати, дѣти ремесла и торговлѣ учити, то и Квасицѣ знайшли бы неисчерпаемый источникъ благобыта. А що бѣльше, есть въ Квасахъ и другій источникъ, который має множество норей, котрѣ называются квасною водою або буркутомъ, бѣ чого и село имѧ получило. Въ сей водѣ, кроме другихъ частей, находится много железа, а кора многихъ изъ далекихъ сторонъ чужихъ щорочно до тутейшихъ купелѣвъ сходящихся болѣзниющихъ вылѣчає съ другимъ своимъ источникомъ гльдѣ (іодомъ). Но Русины и бѣ сего въ горы утѣкаютъ, а великого хбсна обвѣщающіи городахъ нехрестамъ передаютъ и при всякихъ источникахъ нашимъ russkимъ братьямъ треба нынѣ завтра въ жидовской лихвѣ зануренными изъ голоду умирать, если божое провидѣніе ихъ не избавитъ. Бо той народъ якъ выбудовавъ себѣ передѣ кѣлька десѧть лѣтами одну маленьку деревляну церковь, которая теперь заваленѣемъ грозитъ, училища до теперъ не мавъ иного, тай до того дуже мало ходивъ, для того Квасы до 1861. року лишь філію Рахова були. Помянутого року получили пароха, которому выбудовали дуже скромну парохіальну хату, а для школы получили бѣ бувшаго нотаря одну просту стару хату, въ которой учитель принужденъ бувъ ажъ до теперъ жити. Можетъ тое скучное состояніе и на дальше зѣстане, если село не получить народолюбивого священника о. Михаила Ляховича, который щиро сердечно рады помагати. Коли передѣ повтора роками померъ начальникъ сельскій, то не нашовся межи громадою способнѣй человѣкъ на начальника,

тай выбрали себѣ Мошкѣ, — не знаючи, або не хотѣвши знати, что Тальмудъ (катехисъ жидовскій) не заказуе но приказуе кривдити и цѣлкомъ иницити христіянина.
(Конецъ буде).

Письмо изъ перемышльско-бірецкой стороны.

Зъ всѣхъ сторонъ заявляє наша Русь Галицка свою жизнь и движение въ russкихъ часописахъ, лишь про нашу перемышльско-бірецкую сторононку вичого нигде не чувати. Не тому то о ней не чутi, чтобы тутъ лишь всякое добро было, но для того, что тутъ еще пануе стара молчаливна и глуха темнота. Нарбѣдъ остаетъ въ давнихъ грѣхахъ, а проводники его спятъ сномъ блаженыхъ, погруженї въ крайнѣмъ рѣвнодушію. Где-котрѣ изъ нихъ суть того мнѣнія, что наша Русь помимо стараній поодинокихъ ревнителей, что разъ бѣльше мусить загибати, если такъ еще довше буде оставати подѣ владѣнѣемъ тыхъ старыхъ звѣчавъ. Не подѣляючи того мнѣнія, однако признаніе треба, что нашъ нарбѣдъ есть изъ всѣхъ сторонъ подверженъ полонизаціи; куда изъ своимъ хаты обернєи и чи на заробокъ до двора, чи за справою до уряда, нигде не учуетъ russкого слова, а не одинъ урядникъ, хоть самъ Русинъ не промовивъ ни слова по russки до russкого мужика. Для того то нашъ мужикъ, якъ лишь зайдесѧ съ якимъ сурдотовымъ, то заразъ начинає до него говорити по польски, думаючи що ему тымъ приподобається.

Що въ нашихъ сельскихъ школахъ полячатъ russкій дѣти, о тѣмъ нема що и говорити, треба лишь то примѣтити, что священники яко предсѣдатель мѣстцевыхъ радъ шкѣльныхъ моглибы много охоронити отъ польщенья нашихъ сельскихъ дѣтей, кобы лишь не отказаналися бѣ предсѣдательства, яко бѣ страшного тигару. И такъ где-котрѣ изъ священниковъ радо складаючи предсѣдательство въ руки мѣстцевого дѣвица Поляка, который потому въ вредъ russкой народности засыпаетъ цѣлу школу и читальню польскими книжками и брошурами. Найдесѧ и такій примѣрникъ рѣвнодушія, что священникъ донерва въ слѣдствіе наказанія (i zagrożenіa grzywną 20 zl. kagu) бѣ ц. к. Староства принявся за предсѣдательство, ябо не было никого письменного въ громадѣ, а дѣвичъ жидъ отказанасѧ, не видячи въ тѣмъ ніякого интересу. — Если, оминаючи нашу мірскую интелигенцію, которая лишь тогда стане russкою, коли за russкій дѣла буде вынадгороджена, (?) заглянемъ до родинъ нашихъ священниковъ, то къ сожалѣнію услышимъ где-куда звукъ польской бесѣды, ибо польскую бесѣду нашіи добродѣйки дуже радо поддергуютъ.

Есть тутъ у насъ така одна добродѣйка, которая явно выголосила: „Далабынъ полове жиця мего, гдѣбымъ тилько нѣ была russка попадіа.“

Що ся дотычить характера якого суть наші праздники и собранія у russкихъ священниковъ, то не можна заперечити, що суть бѣльше польского характера, для того общое мнѣніе, що лишь у попа на празднику говорится по russки, а russкое слово лишь поодиноко загомонить часомъ при зеленѣмъ столику або на хвилю зазвенити въ якой пѣсни.. Въ рѣвно непотьшительнѣмъ видѣ находятся тутъ заведенія громадскіи, нигде не можъ досмотрити шипхлѣрѣвъ, ни касъ позычковыхъ, а хоть часомъ где есть якій

ссыпъ збожжа, то въ великой безрядицѣ, а о обществѣ имени Михаила Качковскаго навѣтъ и вѣсть еще тутъ не дойшла, ибо нема такого, чтобы народови тое вытолковавъ. (А то дуже сумно! Ред.) За мисіі тверезости такожъ еще никто не подумавъ, бо тутъ лѣсиста сторона, а пр и роботѣ въ лѣсѣ музыкъ мусится въ зимѣ напити. (?)

Якъ о перемышльско-брецкой сторонѣ, такъ въ загалѣ можна сказать съ малыми изъятіями, что тая спасительна гадка и дѣло отверзенія нашего русскаго народа, есть цѣлкомъ лишена покровительства въ нашомъ перемышльскомъ Епископѣ, про тое священство епархіи перемышльской позбавлене средоточія и импульсу изъ высше, не вскорѣ имется за дѣло и не пойдетъ повсюду за примѣромъ львовской епархіи.

Сумно также узнати, что честній начальники громадъ: Гавріиль Сенківскій изъ Ольшанъ и Григорій Фокъ изъ Кречкова, еще до теперѣ употребляютъ печатокъ съ польскимъ написомъ, которѣ еще колись панъ за панцины казавъ поробити, не знаютъ бо они, хоть самій русскій люди и начальники чисто-русскихъ громадъ, що и знамя русской громады, якимъ есть печать громады, повинна бути русскою.

A.

Письмо изъ Иванья.

Всечестный Господине Редакторѣ!

Отъ коли друкуются вашіи неоцѣненіи газеты, отъ того часу много мы изъ нихъ научилися; ино тое настъ за сердце стискае, що колько мы за всѣлякія села начиталися, а за нашу сторону залѣщицку мы ани одного слова не прочитали. Радѣ бы мы вамъ написати за наше село Иванье. До насъ прибули отецъ Духовный въ самый нашъ праздникъ на веснѣ сего року, але то правда, що разъ пастырь щирый той Иванъ Левицкій; за ихъ стараніемъ тверезость що разъ бѣльше ширится, бо люди слюбуютъ на встремезливость. Спровадились собѣ бібліи, що суть печатаній въ Америцѣ, бо у насъ много есть письменныхъ людей, хоть еще не богато есть вписаныхъ въ общество Качковскаго, то певно сего року буде ихъ бѣльше. Картофель американскихъ спровадились сеи весни, и хоть лѣто було сухе, то такой уродилося пѣдъ корчемъ 12 бараболь, а таки якъ горята, то уже будемо мати настѣнне.

Еще вспомнемъ за тверезость, що наше село булобыся уже цѣлковито отрекло тои мачахи-горѣвки, але коли начальникъ и колькохъ радныхъ есть та-кыхъ, що имъ жаль за нею.

Нашъ начальникъ навѣтъ позывавъ тверезыхъ до ц. к. Староства до Залѣщицкъ, а панъ староста еще начальника зганьбивъ, каже ему: ты войте зъ горячки говоришъ; но биь того не каеся. У насъ про тое тверезость ширится, а поганьскій звычай касуются, оказія отбуваются тверезо и только одинъ день.

Мы читаемъ „Науку“ и „Русскую Раду“ и иные книжки, а если будемо мати въ обществѣ Качковскаго вписаныхъ 12 членовъ, то тогда собѣ заложимо лучшую читальню.

Вѣсти торговельный и господарскій.

Дивна теперѣшина осень; три тыжди падавъ дощъ, а потому снѣгъ, були морозы и приморозки, а теперѣ бѣдъ дня 9. л. цѣлкомъ потеплѣло, снѣгъ згинувъ, люди взялися до выбиранья бараболь и кому що еще лишился въ земли, но цѣла тая робота доничого, бо все мокре, перегниле. Роботникъ дорогій и тяжко его дѣстати.

Въ торговли збожжа ничего не змѣнилося, цѣны не спали ни пѣднеслися; черезъ лихій дороги довѣзъ на торги цѣлкомъ оставъ, такъ що правѣ нѣкакихъ торговъ нема. Гонять лишь троха худобы и безрогъ. На худобу цѣны низкѣ, безроги троха лучше платить, дерево на опалъ подорожѣло. — Въ Коломыѣ, где звѣчайно плачено за сягъ твердого дерева по 8—9 зр., платится теперѣ 10—14 зр. — Дробѣ теперѣ о половину дешевшій якъ бувъ въ лѣтѣ.

Адресы фабрикъ:

Steirische Eisenindustrie-Gesellschaft. Wallnerstrasse Nr. 15 in Wien. (Старійское общество промысла желѣзомъ.)

Fahrngrubber Alois Hackenschmied. — Schönlhauner Hackenschmied in Ybtsitz, Post St. Pölten (Фабрика сокиръ).

Prandstädter Josof. Hacken und Zeugschmied in Ober-Zeiring, Post Unter-Zeiring. (Фабр. сокиръ и другихъ снарядовъ).

Akcijni spolek pro hornictvi a hutnictvi v Cechach v Praze. (Рудокопный заводъ).

Prazski spolek železnich hut v Praze. (Рудокопный заводъ або гута).

Prankl Josef. Streckhammerwerk in Ybbsbach Post Gresten in Oesterreich. (Штабы желѣзни).

Messner Jacob. Hammerwerk-Eisenblech und Eisenstrekwalzwerk und Bleiweis-Fabrik. in Rottenmann. Steiermark. (Ковальня штаби желѣзни блайвойсь)

Erzgebirgsche Eisen und Stahlwerks-Gesellschaft in Komotau, Böhmen. (Желѣзо и сталь).

Krompacher Hernarder Eisenwerk, L. Tetmayer in Krompach, Post Wallendorf in Ungarn. (Производы желѣзни).

K. k. priv. Eisen und Stahlgewehrschaft zu Eibiswald und Krumbach in Krumbach. (Желѣзо и сталь).

Friedrichsdorfer Zeughütten Actiengesellschaft, Post Römerstadt. (Желѣзный заводъ).

Fruhwirth Ferd. Rohrhammerwerksbesitzer in Freylandhamer, Post Lilienfeld. (Руры желѣзни).

Miller Martin, Gussstahlfabrikant in St. Egid am Neualde, Post Hohenberg. (Лягая сталь).

St. Egydy und Kindberger Eisen und Stahl-Industrie-Gesellschaft, Post Hohenberg. (Производы желѣзни и стальни).

K. k. priv. Eisen und Stahlgewehrschaft zu Eibiswald und Krumbach, Post Eibiswald. (Производы желѣза и сталь).

Schütz Anselm et Cie, Hammerschmiede und Feilfabrik in Piesting, per Wiener Neustadt. (Ковальня, где молоты и цилники вырабляють).

Marienthaler Eisenwerk in Eperies. (Железный производъ въ Пряшевѣ.)

Steirische Rad und Hüttenwerkschaften. Josef Wachtler in Hohenwang, Post Langenwang. (Гута и железній колеса).

Состояніе вкладокъ касы щадничой въ Стани-	
славовѣ съ днемъ 31. сентябрія 1875. у 1864 сторонъ выносило 719.567 зр. 51 кр.	
въ мѣсяци октомврію выняло 47	
сторонъ 76.050 зр. 97 кр.	
въ мѣсяци октомврію вложило 65	
сторонъ 30.562 зр. 60 кр.	
Убуло про тое 45.488 зр. 37 кр.	
Состояніе вкладокъ съ днемъ 31. сентябрія 1875. у 1882 сторонъ выносить 674.079 зр. 14 кр.	

Що въ свѣтѣ чувати?

Дня 9. листопада була въ думѣ держав-
ній важна росправа надъ внесеніемъ Вильдау-
ера о надзорахъ школьніхъ.

Зъ польской стороны забравъ голосъ г. Евзевій Черкаскій, ректоръ львовскаго всеу-
чилища. Въ имени польскихъ депутатовъ выразивъ онъ свой жаль зъ тои причины, что
выйшло розпоряженіе цѣсарске изъ дня 23.
жовтня с. р., назавъ то нарушеніемъ автономії краю, и сказавъ, что министеръ собѣ не-
честно и нерозумно поступивъ, и что зъ
причины нарушенія автономії краю, въ краю
есть велике негодованіе.

При томъ ставъ росказовати о побытѣ
министра въ Краковѣ и Львовѣ и о томъ,
что министеръ мавъ тамъ способність пре-
свѣдчитися, что то все, что Русини въ палатѣ
и въ выдѣлѣ финансовомъ говорили есть не-
правдою, что министеръ дуже хорошо о всѣмъ
пересвѣдчився, что руки имъ стискавъ, а те-
перь инакше съ ними собѣ поступивъ. Бесѣда
тая русскаго перекинчика зробила якъ най-
гірше впечатлѣніе на всѣхъ честныхъ людей,
уже бо треба бути простакомъ, щобы комусь
выпоминати мало не кожде слово, что кто
тамъ коли съ кимъ приватно говоривъ. —
Противъ него говорили Дитесъ и Вильдауръ,
а за нимъ, т. е. въ томъ самомъ дусѣ тирольчикъ Графъ и гр. Гогенварть бувшій министеръ,
котрій сказали, что не дума державна, но соймъ
мае заниматися школьніми законами, что для
насъ найгірше, бо знаемъ, якіи то законы
всякіи противъ насъ нашъ соймъ ухвалиявъ.
При конці забравъ голосъ министеръ и выска-
завъ поважно, что онъ не знатъ, що гречність

польска не переступає границѣ, то значить,
що Поляки въ очи суть гречній, въ своеімъ
краю, но тутъ высмѣваютъ кожде слово, що
министръ сказавъ, также вытолковавъ мини-
стеръ, що власне зъ тои бесѣды Черкаскаго
найлучше видно, что іменованье директоровъ
и професоровъ не може на дальше почивати
въ рукахъ Рады школьніи яко найвишої
інстанції, которой, якъ видно, не ходить о на-
уку, но больше о народній цѣлі.

Поляки поспускали носы, а министрови
цѣла палата дала за то сильное браво! Еще треба
знати, что выдѣль, котрый занимався внесе-
ніемъ Вильдауера, бувъ постановивъ, щобы §.
3. того внесенія, въ котрому о іменованію
професоровъ и директоровъ гімназіи говорится,
теперь выпустити зъ тои причины, что въ
тому взглядѣ вийшло уже цѣсарске роспо-
ряженіе. Наші Русини согласилися съ тымъ
вывущеніемъ зъ тои причины, бо цѣсарске
роспоряженіе говорить не лише о гімназіяхъ,
но въ загалѣ о всѣхъ середніхъ школахъ,
отже и о реальныхъ, що для насъ есть лучше,
а впрочемъ зъ тои причины, что слово цѣсар-
ске, що до іменованія своихъ урядниковъ и
професоровъ и директоровъ має такую самуу
вагу якъ и самій законъ, а булобы то зъ
нашої стороны недовѣріемъ, якъ-бы мы, маючи
уже цѣсарске роспоряженіе, еще конечно до-
магалися и такого закона.

Зъ нашихъ Русиновъ говоривъ при той
росправѣ Ковалльскій, котрый дуже основно
отповѣвъ Черкаскому. Кромѣ того роздали
наші послы всѣмъ членамъ палаты брошуру,
по нѣмецки издannуу яко отповѣдь на про-
памятне письмо, що минувшого року противъ
намъ издавъ Выдѣль краевый львовскій. Тая
брошуря издана коштомъ нашихъ пословъ, и
роздасться всѣмъ нашимъ патріотамъ даромъ,
и остане то слѣдъ въ історії, якъ наші по-
слы за права народности русской безпрестанно
боролися съ польскимъ таборомъ.

Польскій газеты, именно найбільше „На-
родова“, пише, що за россійскою границею на-
громаджено богато войска, найбільше козаковъ
и артилерії. Поляки бояться того войска, но
мы знаемъ, що оно не до насъ призначене, но
до Турції, а куда ему дорога выпаде, то по-
кажется. Мы лишь знаемъ, що межи трема ца-
рями: нашимъ, россійскимъ и прусскимъ есть
якъ найлучше порозумлѣніе и пріязнь, и що
намъ нема ничего боятися. Для того не вѣрити
намъ всякимъ байкамъ, що теперь люди будуть
роспускати.

Н О В И Н К И.

— Радостну вѣсть подаемъ, честній читателѣ, что на сихъ дніяхъ закуплено въ Стрыю, въ самбѣ ринку великихъ группъ, на котрѣмъ мається небавомъ побудовати бурса. Дозакупна того группу причинилися богато Впр. о. Мацѣвскій, протоигуменъ и Вбл. г. Феодоръ Бѣлоусъ, директоръ бояненской гимназіи, за что дай имъ Боже многая лѣта прожити. Комитетъ, котрый займається устроеніемъ той бурсы, изывае всѣхъ честныхъ родимцѣвъ до складки на побудование дому, въ котрѣмъ умѣщена буде бурса. За бурсу Станиславовску и Тернопольскуничего не чуті. Не знати, чи въ Тернополи принятія на той рѣкѣ якій бѣдній студенты, чи ні, и колѣко и якъ они тамъ проживаютъ.

— До общества Михаила Качковскаго все приступаютъ новій члены. Высылка книжокъ иде помало по той причинѣ, что секретарь мусѣєтъ упорядковати всѣ книжки манипуляціїніи, завести новій порядки и новіе книжки до експедиціи и прч. Такъ пай будуть терпеливій Всеch. члены общества, що не скоро получатъ изданія.

— Въ сель Замостью, на Буковинѣ завязуєся каса позычкова громадска. — Въ Барбовиахъ каса таковая подъ управлениемъ напого писателя и народолюбца г. Ф. Штробла дуже хорошо развивается. Дай Боже, щобы въ цѣлѣй русской Буковинѣ такові касы позаводилися, то лекше стане тамтому народови.

— Для 4. листопада вѣйшовъ изъ Вѣдня потягъ до Праги со многими пасажерами. На стаціи Генфрихъ, на самбѣ изѣвѣніемъ мѣстци передъ мостомъ 15 сажень высокимъ, вынѧта була шина, и цѣлый потягъ съ 123 людьми и всѣми тягарами упавъ зъ тони высоты, и розбився цѣлкомъ, кромѣ лишь одного воза, що оставъ на горѣ. На смерть забилося 9 людей, а много было тяжко або легко покалѣченыхъ. Чудо великое, що еще не всѣ потратили житѣ! Машина, впавши въ глубину, була еще въ полномъ руху и вкопалася больше якъ на сажень въ землю; чотыре дни множествомъ людей єйткоопоютъ, бо подъ нею лежать еще два трупы, машинисты и поддальча, и годъ сѣ добути. Еще у насъ въ Австріи не було такого страшного выпадку, для того цѣлый Вѣдень и цѣлый край дуже застраженій, бо повѣдаютъ, що то зроблено умыслено, именно, що ктось добувъ шину, открутивши срюбы и повытигавши цвяхи. Въ тѣмъ мѣстци було найвище и найбльшій скрутъ, такъ, якбы той страшный выродокъ, що то зробивъ, нарочно выбрвъ таке мѣстце, аби весь потягъ съ всѣми людьми погубити. Другій зновъ догадуются, що то недозоръ, що шину тую мали замонтувати, и забули. Судъ покаже, чия буде вина?

— Отъ 15 л. сего мѣсяця переносится тутешша гимназіальная школа до новозбудованого, власного, прехорошого и великанського будынку, котрого посвященіе отбулося дnia 11 л. сего мѣсяця торжественными богослужбеніями въ церкви и костелѣ. — Той будынокъ посвятили лише латинскій есенди, не чекаючи на русскій священники и молодѣжь. И зновъ безтактибъ изъ польской стороны.

— Въ камянцѣ, где була до теперъ гимназія умѣщенный буде бѣршого сѣчня 1876. судъ мѣстско-делегованый, карный же судъ помѣстится тамъ, где теперъ бувъ повѣтовый.

— Въ вечеръ дnia 19. с. м. по неизвѣстной причинѣ запалився порохъ въ домѣ секретаря ц. к. староства пана Колльмера и такій великий бувъ выбухъ, що высадило всѣ дѣна, розсадило всѣ образы и люстра и много иныхъ рѣчей въ комнатахъ поницило. Щастье, що въ тѣхъ комнатахъ никого не було, бо бувбы живый не вѣйшовъ.

— Въ ночи дnia 4. с. м. згорѣла въ Коломыѣ на надворнянскомъ передмѣстю велика фабрика выправы шкіръ. Помимо сиѣгу и ратунку годѣ було огонь придусти.

— На бурсу коломыїску прислали до Редакціи „Русской Рады“ слѣдующіе: Всеch. о. І. Свягальевичъ пр. зъ Новоселицѣ складку, въ котрой участвовали: Достох. Зарядъ копальни въ Новоселицѣ 1 зр. 50 кр., бѣтъ роботниковъ при копальни (Моравцѣвъ) Ч. гг. Іосифа Скибы 20 кр., Іос. Халупы 30., Іосиф. Миллера 30 кр., Августа Халупы 30., бѣтъ громады Новоселиця 90 кр., — всего разомъ 3 зр. 60 кр. Кромѣ сего зложила громада тая до 2 корцѣ збѣжка, — добріи и щиріи Русини зъ Вишнева 2 зр. Всеch. о. Литвиновичъ изъ Ключева вел. складку въ день праздника въ сумѣ 7 зр.

Переписка съ всѣми.

— Всеch. о. Ан. Вен. въ Г. дуже красенъко дякуемъ за присланіи 11 зр. 18 кр. записали и вечеркли изъ кн. конт. — За образы еще не можемъ Вамъ ничего сказать, бо еще мы ихъ не получили; взглянемъ изданій Качк. удалисъмося до г. секретаря.

— Всеch. о. Лев. въ Тар.: Дякуемъ за присланіи 15 зр. 24 кр., вычеркнули изъ конта; новѣйшии изданія совокупно съ Мѣсяцесловомъ и проч. выплемъ небавомъ — Г. секрет. общ. Качк. приоручили желаюсъ Вами.

— Всеch. о. І. Свѣн. въ Новос.: школъными друксортами не можемъ Вамъ служити; що касається собраного збѣжка на бурсу, благоволѣть у себе задержати, бо при нынѣшній дорозѣ ніякимъ свѣтомъ его до Коломыѣ спровадити не можна, бо бы навѣть не оплатилася фѣра; може еще и въ другихъ сусѣднихъ громадахъ посибають, а дорога може троха получится, на тогда поїдуть фѣри и заберуть.

— Всеch. о. К. Яв. въ Кам. лѣс.: Благодаримо за память и за оказанія намъ лица, до которыхъ мы можемъ обратитися съ нашими дѣлами; высылка наступить въ коротцѣ — до Сам. высылаемъ все точно.

— Всеch. Янк. въ Ганусовѣ: за „Раду“ Вы вже давнѣйше уплатили, такъ мы записали теперь присланіи 1 зр. 60 кр. на слѣдуюшій рѣкъ.

П О Д Я К А.

Всечестный господинъ Іосифъ Порембарскій, начальникъ громады Новицѣ, повѣта Калушскаго, подаровавъ для учениковъ въ Добровлянахъ 10 хорошихъ русскихъ образкѣвъ, за що въ имени моихъ учениковъ складаю сердечну подаку.

Іванъ Вашкевичъ
учитель и чл. общ. М. К.

ОБВѢЩЕНІЕ.

НИКОЛАЙ ПЕТУЛЬ

пенсіонований ц. к. советникъ суда краевого открыть на дняхъ

канцелярію адвокатскую

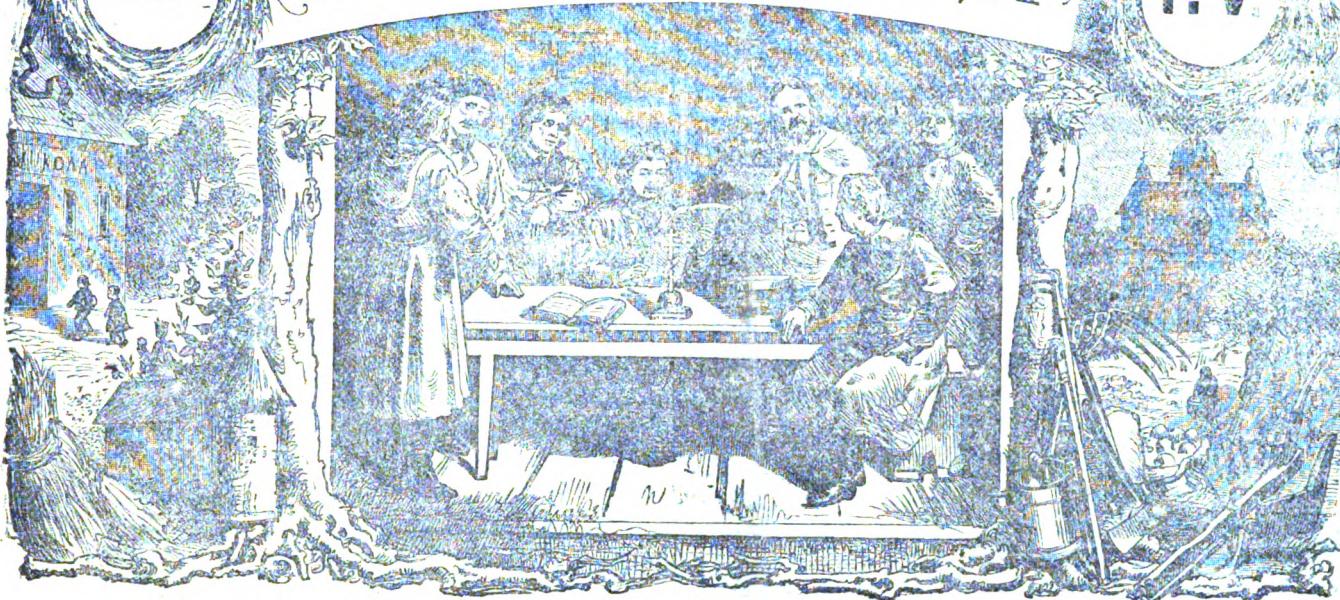
въ Коломыѣ, въ домѣ купця Гениха въ ринку ч. 508.

Зъ печати Михаила Бѣлоуса въ Коломыѣ 1875.

Ч.22

Г. V

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два разы на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предпѣдата
выносить: на рѣкѣ З злр.; на
пѣвѣ року: 1 злр. 60 кр. з. в.

За редакцію отповѣдь:
МИХАЙЛО БѣЛОУСЪ.
Головный помочникъ
ИВАНЪ ПАУМОВИЧЪ.

Коломыя днія 15. Листопада 1875

Телеграммъ. Вѣденъ. Пышъ (26/11) витала депутація русскихъ пословъ намѣстника гр. Потоцкаго и була благосклонно принятая.

Святый супокою гараздъ съ тобою!

По правдѣ добрѣ бы було на свѣтѣ бо жомъ, якъ бы всѣ люди и народы любилися якъ братя и одинъ другимъ въ всѣмъ спріяли. Но уже оно такъ на свѣтѣ бувае, що отъ початку свѣта якъ не було сминости межи людьми и народами, такъ и теперь нема, и Богъ знае, коли люди та народы такъ устроятся, що не будутъ одинъ другихъ непавидѣти, одинъ другимъ завидовать, одинъ другихъ губити.

Вотъ и. ир. якъ то въ нашомъ краю дѣєса. Есть нась тутъ два головній народы: Русини и Поляки. Мы Русини супокойный, тихій нарбдъ. Мы николи не хотѣли и не хотимъ чужого, та радїбы мы, щобы лишь намъ въ нашу хату никто чужій не пхався, щобы на нашей загородѣ никто не становивися господаремъ. А тымчасомъ Полякъ, отъ коли наша Русь впала підъ его власть, отъ тогды всѣма силами установивъ свое паньство надъ нами, та не лишь, що накидавъ намъ свои

права, но еще выдеравъ намъ и нашу вѣру и нашу народність, та до того стремивъ, щобы весь нарбдъ, що бувъ підъ Польщою, принялъ и польскую вѣру и польскую народність. Читаемъ въ старыхъ книжкахъ, якъ то наша Русь терпѣла, а такой не хотѣла отдать своего, а коли Польща и Іезуиты уже були перебрали мѣрку, ажъ тогды, якъ уже дѣйшло до крайности, що Русинови годъ було на свѣтѣ жити, Русинъ хвативъ за оружіе, и проганявъ Ляховъ зъ Руси геть у Польщу. Богато крови пролялося, и хоть Русина зновъ таки придушили, таки не було и Польщѣ гаразду, и она розпалася, а мы сто лѣть тому прійшли підъ Австрію бѣдній, нещастливій, здертій, темній, зневажений. Австрія насъ освободила, дала нашимъ прадѣдамъ людскій права, и що разъ намъ прибували права и свободы, а підъ теперѣшнimi правами бувбы по правдѣ гараздъ, якъ-бы не давна привычка нашихъ Поляківъ, щобы Руси на Руси не узпавати, щобы Русь

всѣма силами польщти, и надѣ Русью пановати.

Коли въ другихъ краяхъ свобода конституційна принесла народамъ добро, стало розвиватися просвѣщеніе и умножатися богатство краївъ, въ нашій Галичинѣ Русь не дознала отъ Поляківъ ніякого добра, но все більшого пониженія и поруганія. Бо теперь все въ краю залежить отъ сойма, а до сойма идутъ депутатованій не лишь отъ громадъ, но и отъ всѣхъ пановъ и отъ купечества, и отъ всеучилища, и засѣдають также епископы всѣхъ обрядовъ. Такъ зъ той причини мы Русины не можемъ николи мати більшости ани рѣности, но ледви одну третину голосовъ; якъ-бы мы всѣ еще повыбирали собѣ самыхъ Русиновъ на пословъ, що также не есть, бо наші рабы-Русины самі еще добровольно лѣзутъ въ польскій мѣшокъ, и отдаютъ где-куда свои голосы Полякамъ, що все а все противъ нашої русской справы въ соймѣ голосують. И щожъ зъ того выходитъ? Ото тое, що Русь за свои народній права хоть и обѣзвеся, то и упаде, и Русь складає великии сумы на краевый фондъ, а зъ той сумы не має ничего, лишь все иде на польскій дѣла. Тыми краевыми грбшми шафуєся на школы господарскій, но то такій школы, що лишь панамъ служать не хлопови, въ тыхъ школахъ нема ни одної буквы русской, а якъ була рухавка въ 1863. роцѣ, то мало не всѣ ти ученики геть пойшли за Польшу воювати. Тыми грбшми краевыми, що мы ихъ складаемъ, отновляютъ старій польскій кесцёлы и памятники, удержануть польскій театры, подпомагаютъ выдаванье польскихъ книжокъ, даютъ всякий запомоги, а памъ Русинамъ на наші памятники не даютъничо, а на русскій книжки давали щось пару лѣтъ иѣбы-то невеличку запомогу, а теперь и тую отняли; словомъ: въ львовскому соймѣ такъ практикуєся: ты Русине плати, но засѣ тобѣ отъ того, що мы съ тымъ зробимъ.

Такъ вотъ ухваливъ собѣ львовскій соймъ польскій языкъ въ всѣхъ середніихъ школахъ, а для $2\frac{1}{2}$ міліоновъ Руси не стало лишь на одну однисеньку гімназію, и въ той гімназії не вольно учили правдивымъ русскимъ языккомъ, но такимъ, що крый Боже! Такъ оно бачите въ всѣмъ не по братерски, не по людски, но чия сила того и правда. Русинъ говоритъ, представляє, просить, щобы була рускому народови справедливость, но на все то панове глухій, они голосують, тай мають свою ухвалу, и иде до Вѣдня до підпису цѣсарскаго, що соймъ ухваливъ, а тамъ лишь рахують голосы чи була більшостъ.

Зъ той причини нема межи нами и Поляками смирности, бо отъ самого початку якъ лишь наставъ той соймъ, они все ухваливали противъ намъ. А добре имъ то було за часовъ графа Голуховскаго, що его Господь Богъ сего року зъ свѣта зѣбравъ, бо онъ яко правдивый шляхтич польский, отъ цѣлого серця ненавидѣвъ Русиновъ, и все чернивъ насть въ Вѣдни, що мы не щирѣ нашему цѣсареви, що мы поглядаемъ на Россію. Межи всѣми Поляками, що були въ соймѣ, бувъ лишь одинъ честный чоловѣкъ, правдивый патріотъ, а то бувъ князь Юрій Любомирскій еще изъ старого русскаго роду, который року 1861. на соймѣ поставивъ бувъ внесеніе, щобы русскій языкъ въ школахъ, въ урядахъ и въ житю публичнѣмъ мавъ цѣлкомъ рѣвній права съ польскимъ. Но зъ внесенія его не былоничого, и онъ мусївъ уступити зъ посольства, а не за довго потому и померъ.

Ану зайдѣть лишь съ якимъ Полякомъ въ бесѣду, а онъ вамъ заразъ скаже, що всю бѣду роблять Русины-святоюци. Отъ нихъ, каже Полякъ, вся незгода въ краю. Бо они, Поляки, наученій Русина бити, и щобы Русинъ и не плакавъ, щобы Русина угнетали, а щобы и свѣтъ о томъ не зіавъ, и щобы они еще при всей кривдѣ, що намъ роблять, мали славу, що они за свободу, за право стоять. Для того, що мы не хочемъ піддатися або мовчати, то они кажуть, що мы незгоду робимъ.

Вотъ и теперь наше щастье, що мы Русины уже спознали себе, що мы собѣ хотъ до Вѣдня до думы державной не повыбирали Поляківъ, но Русиновъ, що хотъ тамъ у Вѣдни въ имени нашого народа есть кому передъ цѣлымъ свѣтомъ голосъ піднести! Втогодѣ читали вы въ „Русской Радѣ“, що упомнулися наші послы о права русскаго языка, та щобы наша рада школьна не мала більшихъ правъ, якъ въ другихъ краяхъ. Найяснѣйшій Панъ выслушавъ Русиновъ и выдавъ 23. жовтня с. р. таке право, що нимъ прикоротивъ власть польской ради школьної. Поляки въ плачі. Черкаскій, русскій перекинчикъ, що приставъ до Поляківъ, повѣдає, що тымъ правомъ якбы ножемъ въ серце Поляківъ змѣрили, а нашъ посолъ Ковалський въ думѣ державнїй дякує Монархови и правительству за тое право, що оно справедливе, и що въ краю изъ него велика радостъ. Польща теперь по газетахъ ругає нашихъ Русиновъ, газетчики скречочутъ зубами, но ничего не порадять. Поляки-послы загрозили министерію, що виступлять зъ думы державної, но грозьба ихъ

нынѣ не дуже страшна; вотъ тѣлько, що великимъ пальцемъ въ чоботѣ накивають, бо нынѣшна Польща не має уже чимъ страшити.

Отъ коли Прусь и Москаль взяли ихъ присмиряті, отъ коли Наполеонъ, ихъ опекунъ, упавъ, отъ тогды ихъ звѣзда згасла, они грѣются еще подъ сонѣчкомъ австрійскимъ, а тое сонѣчко буде для нихъ тепле, якъ они самѣ не збрвутъ вѣтру. Они бы може теперь и смѣлѣше выступали, но то имъ не до смаку, що межи нашимъ найяснѣйшимъ монархомъ а царемъ россійскимъ стала тверда та щира пріязнь, а третій еще и Прусь съ ними въ союзѣ, а тамтѣ два царї въ давна уже коротко тримаютъ Польщу, то вѣдай не чась теперь и у насъ панамъ Полякамъ страшити министрѣвъ и Нѣмцѣвъ въ Австрії.

Но мы все свое кажемъ, по нашему, по русски: Святый супокою гараздъ съ тобою! Не лучше бы вамъ, панове Поляки, було, якъ-бы вы собѣ съ нами жили якъ братя, що вамъ, то вамъ, а що намъ, то намъ? Мы вамъ не мѣшаемся до вашего языка, до вашои вѣры, до вашихъ обрядовъ, а щожъ вамъ до нашихъ? Що вы все шпигуете нашихъ свѣтлѣйшихъ Русиновъ, що пишете доносы на насъ, що мы такї-сякї, що намъ о тѣмъ не снится. Шкода васъ, панове, шкода вашои уроды, бо вы собѣ тымъ добра не наожите. Русскій нарѣдъ васъ не злобить за вашу гордость, а щобы якъ, такой онъ съ вами не пойде, и до васъ не пристане, не пойде ни за Черкаскимъ, ни за другими перевертнями. Якъ у васъ нема такихъ мужей, якъ бувъ покойный князь Юрій Любомирскій, то вы чи борще чи познѣше пропадете съ вашими привилеями. И на дѣтей нашихъ не надѣйтесь, що ихъ мучите въ школахъ польшиною. Була у насъ Польща велика панѣ, въ нашихъ школу живцемъ дерли и смолою обливали, а Русь осталася Русью. Були часы, що нашій Митрополиты и епископы и всѣ святою цѣлью Львовѣ и нашій духовній отцы по краю не говорили инакше, лишь по польски, не знали и підпису русского, а пришовъ часъ, и они стали на чолѣ народа такъ, що вы теперь найгѣрше на нихъ враждуете. Та нашій русскій дѣятель, що ихъ нынѣ всѣ знають: Дѣдичкій, Наумовичъ и другій ходили въ 1848. роцѣ въ польскихъ рогатыхъ шапочкахъ, а нынѣ они вамъ солью въ оцѣ: такъ и тіі дѣти, що вы ихъ по школахъ годуете польшиною, гей тую гуску галушками, они вамъ за тіі галушки колись такъ само выплатяте, якъ тіі мужій, що вы на нихъ нынѣ найгѣрше враждуете.

Лучше бы вы сдѣлали, якбы вы собѣ взяли до серця тулу пословицу нашу: святый супокою, гараздъ съ тобою, та якбы вы послухали нашего Ковалѣскаго, що вамъ у Вѣдни сказавъ, що тое право цѣсарске изъ 23. жовтня с. р. буде початкомъ згоды въ нашомъ краю. Отдайте, намъ, що наше, не пхайтесь силомѣць до нашої хаты, не поставляйтесь господарями на нашомъ обѣстю, а мы тихѣ та мирнѣ люди, подамо вамъ руку до згоды и буде супокой и гараздъ. Но съ тымъ не отягайтесь, бо Господь знає, якъ буде, та щобы оттакъ не було за позно. А хотѣ бы якъ, такой бы намъ було сумно, якби вы пропали, такъ якъ теперь пропадаете въ Прусахъ. Ми одно знаємъ, що мы яко нарѣдъ перебули тѣлько сотъ вѣківъ вашої кривды, и теперь яко нарѣдъ николи прощасти не можемъ.

Новий Намѣстникъ Галиції.

Газеты принесли намъ вѣсть, що намѣстникомъ Галиції на мѣстце гр. Голуховскаго іменованій гр. Альфредъ Потоцкій, богатый панъ, посѣдающий великии добра такъ у насъ въ Галичинѣ якъ и за границею, въ Россіи. Вправдѣ не можемъ мы Русини отъ него богато надѣятися, то лиши певно, що онъ належить до людей умѣркованихъ, що не тѣлько не есть непріятелемъ русской народности, якимъ бувъ Голуховскій, но и не подѣляє мнѣння тыхъ загорѣлыхъ Поляківъ, що не видять Руси на Руси. Гр. Альфредъ Потоцкій має великое довѣріе у нашего пайяснѣйшого Монархи, бувъ уже австрійскимъ министромъ земледѣлія, а послѣ того и предсѣдателемъ министрѣвъ, и почитають его яко правого мужа не тѣлько у насъ въ краю, но и сами Нѣмцѣ.

Іменованье такого умѣркованого мужа намѣстникомъ есть особенно въ нынѣшнемъ часѣ важне, коли приготовляються на востоцѣ дуже важнѣй и далеконоснѣй дѣла, въ которыхъ здається, призначено Австрії бдограти важную ролю. Нашій Поляки, нынѣ дуже розгоряченій укороченiemъ правъ рады школьної, потребуютъ на чолѣ краю мати мужа, который не буде мігъ ити и не пойде за ихъ буйными думками, но удержитъ въ краю р旤новагу и миръ, такъ дуже потребный въ такихъ важныхъ часахъ.

Гр. Альфреда Потоцкого знає наша Русь и зъ того, що яко дѣдичъ многихъ добръ такъ якъ и поконный отецъ его еще зъ часомъ панци-

ны обходився съ пародомъ по людски, такъ и онъ всюда оказався справедливымъ; при тѣмъ свѣдчива много доброго церквамъ и священникамъ нашимъ, и помагавъ до заведенія многихъ школъ. То уже не такій, якій бувъ пок. Голуховскій, що на руску церковь не любивъ ничего дати, и церкви въ его добрахъ и въ сомой Скалѣ такій нужденій, що крый Боже, а тестаментомъ записавши на костелы болѣшій сумы, не отказалъ на церковь ни гроша. Зъ той причины пріймаемъ вѣсть о именованію гр. Альфреда Потоцкого намѣстникомъ Галичини съ лучшими надеждами на будучность.

Не добры наады для нашего господарства.

Сей рокъ буде памятный нашимъ господарямъ за для браку паши, изъ загнитъя барabolъвъ за для ранної зими. Въ однѣмъ Скалатѣ, пише намъ о. Наумовичъ, до сего часу задушено уже выше 600 коней, и школы т. е. цѣлій конѣ, еще добрѣ до роботы, продавалися по 1 р. 50 кр., а пайбѣльша по 2 р. Всѣ жидовскіи стрыхи переполненій тымъ товаромъ. Зъ той причины великій страхъ передъ весною, чимъ люди будутъ робити, якъ уже теперъ только самыхъ коней змарновалося, а также не мало змарновалося и рогатої худобы, и тая, що стала па зиму, при гнилой чорнѣй паши не знати якъ вызимує.

Зъ нашей стороны можемъ лишь порадити честнымъ господарямъ, щобы даючи худобѣ пригорнѣлу пашу, тую же скрошли хоть разъ на день солоную водою, также надѣятися по такої мокрой осени на веснѣ мотылицѣ, то уже завчасу треба теперъ на то раздити, щобы хоть разъ на тыжденъ рогатої худобинѣ завдавати що квасного або и по ложечцѣ терпентины, абы не будо за позно радити на веснѣ, коли мотылиця уже печѣнку перешпає. То особенно для тыхъ сторонъ радимо, где грунта долиннї, и сѣножата и пасовиска кваснї — рудавина.

По утратѣ только робочої худобы не скоро опамятається нашъ нарбдъ, закимъ еи на ново доховається. Кобы Господь еще хотъ просвѣтивъ нашихъ людей, щобы тверезостю и ощадностю захоронилися отъ большого лиха, грозящого нашимъ господарствамъ, т. е. отъ продажи грунтобъ.

Письмо изъ угорской Руси.

(Дальше).

Нашъ парохъ о. М. Ляховичъ не упавъ въ отчаяніе, но щобы добрый прпмѣръ показати, и свой май большій городъ замѣнявъ за менышій для школы, знаючи тое, що лишь школою, хотяй не на скоро, но съ часомъ годенъ буде оборонити нарбдъ бѣ пропасти. Ибо ученый нарбдъ не лишь само собѣ но и состоянію своего пароха годенъ буде спомоществовати. За стараніемъ Ивана Поповича, и Іосифа Наздроевецкого принуждали громаду, щобы нову школу выбудовали и хотяй тое дѣло не было легкое, бо громада, покликуючися на убожество, будовати не хотѣла, однакожъ будовля школы зачалася. Но хотъ жидъ зачавъ будову, не хотѣвъ ю докбнчти, ибо ему ведля талууда не вѣльно добрѣ дѣлати христіянамъ, то для того сего года школу треба было розбирати и на ново будовати, котру роботу докбнчти принялъ на себе Иванъ Поповичъ, мѣстцевый почтмайстеръ. Такъ майстеръ найшовся, но Мошко хотяй яко начальникъ долженъ бувъ и гроши собирати, но и то не хотѣвъ.

Наконецъ того року подяковавъ за начальство. За то я яко нотарь сельскій, самъ принужденъ бувъ братися до собирањя грошей, то добрымъ словомъ, то угрозомъ, и хотяй любовь маю межи народомъ, ледви годенъ емъ бувъ гроши собрати и майстру выплатити.

На посвященіе запросивъ Ив. Поповичъ гостей изъ поблискіхъ сель, котрѣ около 25 лицъ появилися, а зъ Квасовскихъ обывателвъ только 15-ро. Гости видячи такъ малу громаду, восклікнули: „Много званихъ, но мало избранныхъ.“ По оконченію служби божої, пойшлисмо съ процесією до ново-збудованої школы, всѣ задумавій, якъ нась окружає вѣчно мрака, котра упала на карпатскій верки, котрѣ безъ солнечныхъ лучей сумують якъ наші люди безъ просвѣщенія. Докбнчивши посвященіе школы, промовили до народа оо. Иванъ Брана, парохъ богданскій и Михайлъ Ляховичъ. Объявили печаль свою за нерадѣніе до школы, но разомъ объявили и надѣю, що сей дѣмъ буде источникомъ просвѣщенія и общего благобыта.

Изъ такими супротивно борящимися гадками вернулисмо до церкви, встрѣчаючися съ великою буреко-снѣжницею, котра якобы намъ того хотѣла казати: Вамъ Русинамъ еще съ многими прешкодами треба буде боротися, доки до цѣли прійдете.

Потому гости собралися на обвѣдъ до г. Ивана Поповича и тамъ малисмо случай слухати бесѣды о темнотѣ народнѣй.

Но г. Леонтий Ланеръ, раповскій почтмайстеръ изъ причины бѣдноты красовской громады, тай изъ той причини, щобы спящій нарбдъ бѣ сна пробу-

дити, взявъ кусникъ паперу, и писомъ зъобовязався на квасовску школу черезъ три лѣта по 10 зр. яко фундацію оффрувати, изъ которой учитель будеся платити.

Тая красна оффра великое вліяніе сдѣлала на присутствующихъ гостей, черезъ що домашній господарь розслезився, и во имя своего села сердечными словами подяковавъ фундаторови, по сему слѣдовали прочіє слѣдующія оффры:

Іванъ Поповичъ, квасовскій почтмайстеръ за три роки ежегодно по 10 зол. всего . . . 30 зол.
Іванъ Оренчакъ также 30 зол.
Василій Ільковичъ, окружный нотаръ 30 „

Разъ на всегда подаровали:

Адольфъ Можоловскій, лѣснич. (1 талляръ)	1	"
Іванъ Цопакъ, богданскій учитель	4	"
Францъ Ланерь, судія	5	"
Іосифъ Наздравецкій, квасовскій учитель	3	"
Николай Ільковичъ, раховскій учитель	3	"
Молодшій Іосифъ Товдовичъ, купецъ	5	"
Федоръ Поповичъ, боркутскій обыватель	1	"
Преп. Іванъ Брана, парохъ богданскій	10	"
Преп. Михаилъ Ляховичъ, пар. боркутскій	9	"
Іаковъ Молдавчукъ, господарь богданскій	5	"
Іоанъ Камлеръ, лѣсничій	2.40	к.
Разомъ	170	зр. 40 к.
(Дальше буде).		

Письмо изъ Ковалевки.

(Подяка). Въ часахъ, коли сервитугова комісія точилася, мы добровольно съ камерою погодилися. Но за тое обѣцяли намъ продати лѣсъ камеральний, зовимый „Жорно“ т. е. 124 моргбвъ, который по-пѣдь саме село протягається, а безъ котрого громада обйтися не могла. Взяліся мы заразъ до дѣла, и попробовали куповати. Въ той цѣліи наступили таксації. Першій разъ отаксовано моргъ на 20 зр., другій разъ 27 зр., третій разъ 36 зр., а на четвертой таксації 48 зр., и такъ ажъ до 1873. року велося, а въ маю 1873. р. в. Министерство на публичну лицитацию той лѣсъ выставило. Мы въ той нужда уже не мали надѣя, щобы той лѣсъ купити, бо нехресты накладали по 100 и 200 зр. Но за помочію божою удалось намъ на третої лицитациї съ камерою угодитися за суму 5710 зр., но не конецъ на тѣмъ, жиды пхаются, а громада мала, 50 нумеровъ числить, выжшу суму зложити не може. Въ той нуждѣ року 1874. удалисьмося съ просьбою до Впр. о. Іоанну Озаркевичу, посла думы державной въ Вѣдни щобы нашу справу поперла.

Ходатайство ихъ Высокопреподобія було прекрасное, бо въ протягу 3 мѣсяцей в. Министерство на користь нашої громады купно затвердило и до краевої финансової дирекціи въ Львовѣ въ цѣліи окбнчительного дѣла бдославо. Утѣха велика, но чорна хвиля не забавилася, одинъ жидъ посылае оферту 1000 зр. вышне нашої угоды, ба потомъ и другу тысячѣ маложу. Въ тѣмъ нешастю удаemosя съ прошенiemъ до Всеч. о. Феодора Лѣсевича, посла краевої войма, который за стараніемъ и порадою Вбл. г. Дениса Кулачковскаго всѣ трудности усунувъ, и въ протягу колька недѣль дѣло окбнчivъ, и дня 23. юнія т. р. всю суму до ц. к. касы вложилисьмо. Контрактъ купна окбнчено и властителями ласа, званого „Жорно“ збсталисьмо. За таکъ велики

труды, Впр. о. Іоанну Озаркевичу, декану и послу думы державной въ Вѣдни, Впр. о. Феодору Лѣсевичу, крилошанину и послу краевої сойма во Львовѣ, Вблагор. г. Денису Кулачковскому, фискальному адюнкту во Львовѣ и Всч. о. І. Кобрынскому пр. Мишину, ѿвъ мешканцѣ села Ковалевки, газды, газдинѣ, выростки и дѣти засылаютъ сердечнайшу подяку, желаючи Імъ щастливо многій лѣта прожити, блестячи отчинѣ нашейъ своими благодъяніями, любовию и свѣтломъ розума и науки. — Ковалевка дnia 26. червця 1875. — Семенъ Ковциунякъ, начальникъ громады — Симеонъ Войнаровскій, членъ ради громадской — Василій Ясиньскій, радный.

Письмо отъ Збаража.

(Освященіе нової церкви въ Шилахъ и о братствѣ тверезости).

Принукою и заохоченьемъ ревного священника Вч. о. Іакова Вербицкого сооружили прихожане майже власнымъ коштомъ новый хороший храмъ въ селѣ Шилы.

Посвященіе сеї нової святыни отбулося въ день празника св. В. М. Дмитрія Мироточца черезъ Вч. о. Іляріона Роздольского, декана збаражскаго и тит. советника Консисторії, въ присутствіи множества народа прійшовшого съ крестными походами на тое торжество. Литургію соборную служили оо: Іляріонъ Роздольский, Іоаннт Герасимовичъ зъ Ганницъ, Еміліанъ Вербицкій новопоставленный сотрудникъ въ Монастырскихъ при содѣйствію діаконовъ оо. Андрея Качала зъ Шельпакъ, и Михаила Маціевскаго зъ Лубянокъ.

Проповѣдали: оо. Михаилъ Маціевскій въ часѣ службы божої, изъясняючи торжество дня, пбдносячи заслуги мѣстцевого душпастиря ревнующаго въ тѣмъ таکъ важнѣмъ дѣль, и прихожанъ, котріи при своихъ нужденыхъ обстоятельствахъ, въ таکъ тяжкихъ часахъ не щадили жертвъ въ цѣліи збудованія прекрасного храма, складаючи подяку г. Копровскому, пбдойнявшомуся въ таکъ короткѣмъ часѣ усовершити будову сю. Прощальную бесѣду съ старою ненькою церквою выголосивъ Вч. о. Андрей Качала, отличный витія въ своемъ красоръчнѣмъ портвнаню старої церкви съ новою, съ часами минувшимъ рабства, а съ часами теперъшности свободы — заохочуючи людей до еще бѣльшого ревнованія въ св. тверезости — всказуючи на новуу церковь яко на водружене креста св. въ память свободы нової т. е. св. тверезости. Торжество закбнчилось стискавьмъ головъ варныхъ Вч. о. Еміліяномъ Вербицкимъ, новопоставленымъ презвитеромъ. Зъ сторонахъ власти политичної бувъ присутствуючій г. Моравскій ц. к. староста збаражскій. Пѣніе церковное пѣвцей: Гевка, Пастушенька, Сокола пльняло вѣрныхъ.

На другій день приступило много людей до братства св. тверезости.

Адрессы фабрикъ:

Floriansschütz Laurenz. Eisenhammerwerk und Aschenfabrik zu Rainfeld.

Wiener Gussstahl - feilen - Fabrik und Dampfschleiferei des Joseph Schlick. Wienerstrasse 41. Währing. Wien. (Литая сталь, пильники, гладильня (точильня) желѣза.)

Aigner Paul. Hammer und Walzwerk in Mürz-
us chlag. (Ковалння (гамернія) и катильня.)

Messner Jacob. Hammerwerk — Eisenblach und
Eisenstreckwalzwerk und Bleiweiss Fabrik. (Ковалння,
катильня бляхи и фабрика бляйвайсу).

Fürst Colloredo Mannsfeld'sches Eisenwerk. Alt-
hütten in Prag. (Всякі орудія жельзни).

Actien Gesellschaft der Judenburger Eisenwerke.
Wipplingerstrasse Nr. 10. Wien. (Общество акційное
жельзныхъ выроббвъ.

Що въ свѣтѣ чувати?

Въ Боснії и Герцеговинѣ підъ Туркомъ все еще кипить межи христіянами и бисурманами. Отъ часу до часу пишуть о новыхъ битвахъ, въ которыхъ звичайно Господь Богъ допомагає христіянамъ. Не давно побили христіяне цѣлый отдѣль турецкій до 5000 мужа такъ що съ 800 Турківъ трупомъ положили, и забрали имъ весь хлѣбъ, и магазины, и волы и все. Начальний военвода христіянъ Любібратичъ упавъ бувъ зъ коня и ломавъ руку, вылежавъ въ Дальмациї, а теперъ зновъ подужавъ и тде назадъ до своихъ, и тамъ замышляє теперъ устроити народное правительство. Пишуть газеты, що нашій австрійскій войска вступлять до Боснії и Герцеговини, и зроблять тамъ уже ладъ и дадуть охорону христіянамъ. Христіяне тымъ дуже утѣшений, яко и тымъ, що россійскій царь обѣцявъ имъ дати помочь. Зъ Россії присылають христіянамъ огромній грошій. Царь приславъ имъ 30,000 рубльвъ, мѣсто Москва 20,000, такъ и другій мѣста, и самій найбѣдній дають хоть порублеви для братей христіянъ; также и у насъ собирають тін складки. Предсѣдателемъ того комитета, що занимается тими складками, есть Кляичъ (Dr. Klaic), посолъ державной думы въ Вѣдні. Кто бы хотѣвъ що послати тымъ нечастливимъ, най на его руки посылае.

Польській газеты поумѣщовали були листы изъ за россійской границы, що тамъ стоять великий масы войска, готового до вымаршу, и що мають иѣбы ити до Галичини. Польській доносчикъ перестрашений, пишуть, що тамъ за границею говорять, якобы Россія мала взяти Галичину, а Австрія забралабы славянскій краи Турції. Но тому всему, люди добрій, не вѣрте, бо зъ тихъ газетъ теперъ буде всяка бесѣда. Въ тѣмъ лишь только правды, що при границі стоять кѣнница россійска и артилерія, и що скрбозь не далеко желѣзицъ есть многого войска, но то войско не призначено до пась, но до Турції. Може и т. бути, що буде русское войско черезъ Галичину ити, бо тутъ желѣзицами дѣсталобыся черезъ

Венгры до Турції, то такъ могутъ ити, якъ ишли въ роцѣ 1848. на Венгры, не яко непріятель, но яко пріятель и ширій союзники нашого цѣсаря. Однакожъ до сего часу еще ничего не чути, щобы кто лагодивъ для нихъ хлѣбъ, овесъ и пашу, то може бути, що войска тіи лишь въ поготовю стоять, а якъ справа въ Турції мирно залагодится, то они назадъ пойдутъ въ свои дальшій краи. Россійскій министръ вѣйни гр. Милитинъ сидить уже довшій часъ въ Вѣдні, а газеты догадуються, що би пересправляє тамъ съ нашимъ правительствомъ въ справѣ герцеговинскаго повстання, але докладно о тѣмъ не могутъ ничъ знати ни казати, бо то все тайно робится. О замънѣ Галичини за турецкій провінціи никто не може говорити, бо никто не може знати, якъ три царі: нашъ, россійскій и прусскій собѣ уложили, щобы запевнити Европѣ и народамъ тревалый миръ. Вы же, люди добрій, найдлучше зробите, якъ такихъ бесѣдъ не будете слухати, и сами ничего говорити не будете, бо могутъ зъ того бути всяки обмовы и непріятности, а намъ, Русинамъ, того всего оминати треба. Такъ буде, якъ той казавъ, якъ Богъ дастъ.

Въ вѣденській думѣ державній точаться теперъ въ комісії росправы надъ бюджетомъ, а якъ тамъ окончиться, падвятися въ палатѣ дуже оживленыхъ бесѣдъ. Говорятъ, що где-котрій министри не хотятъ дальше остати въ министерії, но о тѣмъ еще певности нема.

Н о в и к и .

— Доносять намъ, що въ Соколовѣ юло Золотникъ завязалася Читальня. Статута поданія властямъ до затвердженія. До теперъ вписанія до той читальни 50 господарей, котрій платять рочно по 20 кр.

— Вийшовъ уже „Народный русскій мѣсяцесловъ“ на роць 1876. Содержаніе его есть слѣдующое: предис. овіе издателя, Русская лѣтопись, всемѣрна лѣтопись, календарь астрономичній, свята, календарь жидовскій, табеля стемплева, тарифа платнѣ фякрамъ коломъ, поїзды львовско-черновецко-желѣзномъ дороги, о новыхъ мѣрахъ и вагахъ, столѣтній календарь. — Господарство: о пшеницѣ, о житѣ, о ячменю, гречцѣ, овсѣ, просѣ, кукурудзахъ, картофляхъ, конюшинѣ, люцернѣ, эспарзетѣ, буракахъ, рѣпѣ, любинѣ и проч. Золотій правила для насѣнниківъ; о чбмъ намъ все думати, наука для добрыхъ людей и проч. — Нашій русскій князъ: Романъ и Данило (съ образками на передѣ умѣщеными); загадка за Григорія Яхимовича (съ образкомъ маленькимъ). Способъ освобождения русскаго мѣщанства отъ лихварской неволї, всячина и обвѣщенія. — Цѣна одного екземп. 36 кр., тузинъ 3 зр. 60 кр. вт мѣстці. — Найлучше записовати собѣ тузинами, бо дешевше приходить и менше почта стонтъ. Маємъ надѣю, що Почт. нашій Родимцѣ, такъ якъ минувшихъ лѣтъ поскоряте съ замовленіями на той мѣсяцесловъ.

— Наша коломыйска почта, особенно г. Курцвейль, официальна тонже почты, завязався на насть, и якъ не хоче такъ не хоче выдавать русскіи росписки на русскіи адресы. Коли только увагу его звертаемъ, что адресса по русски писана, а тымъ самимъ повинна бути и росписка русска и писмо на ней русское, получаемъ отвѣтъ, то иди мене скажити; або, нај редакція „Русской Рады“ поставить намъ инструктора, щоби настъ выучивъ русского языка! Чи о тымъ почт. Дирекція почтъ знає, что урядники тутейшої почты, где щоденно встречаются съ сотками русскихъ адрессъ даже по русски читати не умѣють. Занеслисъмо жалобу до г. настоятеля тутейшої почты, и бнъ намъ приобѣцяъ, что буде все точно исполнятися, однакъ панове урядники видно его совершенно не слушаютъ. Для того звертаемся до свѣтл. д. к. Дирекція почтъ въ Львовѣ съ прошеніемъ, чтобы разъ уже таму положити тымъ надъужитамъ, а мы можемъ того смѣло домагатися, ибо мѣсячно за нашіи посылки урядъ коломыйскій почтовый побирае до 60 зр. доходу.

— Съ великою непрѣятностю мусимъ вамъ донести, что гденикоториі университетскіи студенты, хотя суть Русинами, и могутъ учитися по русски, они идутъ слухати науку польскихъ. Тіи молодіи ренегаты слѣдують по примѣру своего пана ректора Евзевія Черкавскаго. Той чоловѣкъ, хотя Русинъ и найздольнѣйший учитель и мовца встыдається Русиновъ и все що русске коле его дуже въ очи. Имена тыхъ молодыхъ Русиновъ-ренегатовъ, якъ „Слово“ пише, суть слѣдующіи: Покиньскій, Кульматицкій, Мандыбуѣръ, Носкевичъ, Решетыловичъ, Юркевичъ, Стрѣлецкій и Маричакъ. Найже нынѣ убѣгаются нашіи послы по соймахъ и думахъ державныхъ о рускій выкладовій языке, о рускій катедры, коли нашіи рускій дѣти, цвѣтъ будущій матери Руси, зачинаютъ уже за молоду ненавидѣти що свое и свое презирати. А якъ колись такій перекинчикъ оббіме якоєсь становиско, то ты Русине бѣдный и не показуйся съ рускимъ письмомъ або словомъ до него, бо бнъ заразъ руки: до то за пісмо, я по хіньску нье умiemъ. Шкода молодики що васъ русска кровь кормила....

— Видѣль общества им. Мих. Качковскаго умільно просить тыхъ поч. членовъ, котрій до теперъ свои вкладки не уплатили, щоби изволили якъ найскорше просто въ секретаріятъ таковіи понадсылати, бо 4-та книжочка есть уже на окбичоню, а нема чимъ ю уплатити и вислати.

— До вышого суда краевого, котрый съ новымъ рокомъ 1876. въ Коломы запровадженый буде, именовавъ найяс. Монарха Д-ра Райнера президентомъ, а министръ правосудія именовавъ совѣтниками: Ген. Якубовскаго, Влад. Кавецкаго и Алекс. Прокоповича; адюнктомъ Фр. Купена.

— Видѣль краевый ухваливъ поставити памятникъ небощикови Голуховскому. Въ тымъ дѣлѣ разбѣлавъ бнъ до всѣхъ радъ повѣтовыхъ письма, абы тіи занялися собирањемъ складокъ на той памятнику. Не ма що казати, що видѣль краевый, всѣ рады повѣтовіи и тіи, котрій въ нихъ видять свое спасеніе, обовязаній вдячностю много небощикови Голуховскому, они то повинній поставить ему памятникъ марморовый; но бѣльше всѣхъ обовязаній суть найбѣльше вдячными бути братя Поляки, майсеевого вѣроисповѣданія. Они то повинній не марморовый, но зъ чистого золота вилити памятникъ-могилу, бо они за правленія небощикова дбетали свободу набувати не только великія добра пановъ польскихъ, но дбстали такоже пзволеніе закупововати земленьку нашихъ бѣдолашныхъ господаровъ. Отже найрозумнѣйше бувъ бы зробивъ видѣль краевый, еслибы бувъ одозвався до благонькихъ сердецъ народа ісаильского, въ котрого рукахъ знаходятся нынѣ найбѣльши маетки. Що ся касае настъ Русиновъ, то и мы повинній — и то конечно — постаратися о памятнику, но не марморовый або золотый, но чорный на

блѣдь выписаный о всѣхъ дѣлахъ небощикова, которыми бнъ обдаровувавъ нашу Русь черезъ таcкъ довгій лѣтъ своего правленія. Повиннисмо отже завчасу — за свѣжої памятки — взятисѧ за составленіе того памятника, и все точнѣсько, где лишь що кто знає, посписовати, повышуковати и повытагати на верхъ все тое, що только може прининитися до украшенія того памятника. А буде то хороший памятникъ для нашого поколѣння, може красшій, якъ тамтой Бродовича, ио знаю чи читали, панове господарі; якъ не читали, то дуже варто его прочитати. Найлучше и найлекше моглибы той памятникъ составити наши родимцѣ, що живуть въ Вѣдні. Они тамъ могутъ мати найбѣльше матеріаловъ, а мы бы зъ краю лишь поддавали факта о Микиткахъ, Головацкихъ и проч. безчислений.

— Зъ пбдъ Отыніи доносять намъ дуже не потѣшній новини. Около десяти сель розпилоси тамъ на нищо, арендарі позабирали грунта уже на половину, що господарі поїдали, богатій колись газды стались халуничками. Школо порожнѣсеньки, а народъ по цѣлыхъ дняхъ и ночахъ, а то не только старій, но и парубки и дѣвки забавляються цѣлыми ночами по корчмахъ. Нигде тамъ не чути ни за касу позычкову, ни за шпихлѣръ, ни за читальню, ни за склепъ; сторона пропавшая. Въ недѣліи и свята церкви совершенно порожній. Арендарі роблять велики маетки. О газетахъ, о книжкахъ, о обществѣ Качковскаго никто тамъ не знає. Въ Голосковѣ стоить середъ села красный шпихлѣръ, но въ немъ ани одного зернятка не найдете, а славетна рада громадска урадила той шпихлѣръ, тую свою комору перемѣнила на арештъ (славно). Зъ цѣлон тон окрестности одно село можна отлучити, а то село... где есть священникомъ о. Тиховичъ. За его тихонькимъ стараніемъ заложено тамъ склепокъ и касу позычкову, а теперъ, якъ зачувається, мається тамъ основати и читальню: Просимо усердно честныхъ людей изъ тамтой стороны, щоби намъ паскаво описали всѣ громады и ихъ пожитъ, а при тдмъ визываемъ Высокопочт. нашихъ отцѣвъ місіонеровъ, щоби Бога ради потрудилися въ тотій ділѣ стороны.

— Зъ-пбдъ Стрыя доносять намъ, що въ Любвицяхъ за стараніемъ и наукою тамошнаго священника выреклося 72 господаревъ горѣвки и корчмы, и хотять золожити собѣ крамничку, щоби не ходили до корчмы, до истинного пекла. Тая громада поставила собѣ нову школу. Найбѣльше около св. тверезости допомагали священнику Издоръ Садловскій, членъ общества им. Михаила Качковскаго, Гринь Басківъ и Василій Бобечко. Суть еще вправдѣ слуги жидовскій, котримъ жаль еще съ корчмою разстatisя, але якъ то кажутъ: „нема села безъ болота“ а дасть Богъ, прїдє часъ, що и тії вразумятся! Воистину, кто знатъ Любвицы еще передъ рокомъ, где господари по ровахъ лежали, той цевно теперъ вразъ зъ Любвицкими господарями скаже: „Слава Богу показавшему намъ свѧть!“ — Протое честь Вамъ честнія господари, що слухаете слова Божого! и своего молоденького священника, и его прехорошія науки до сердецъ прїмасте!

— Смерть пяникамъ. Фалько Золновичъ, парубокъ зъ Дубля, бродскаго староства, заложивsя шакомъ Михайломъ Боднарскимъ, що на разъ выпе кварту горївки. Однакоже коли лишь третью кватырку лыкнувъ, — то лишь крикнувъ — перевернувъ очима — и вже его не ма на свѧть! — Якимъ Чабанъ, славnyй піякъ зъ Олеші, вертаючи зъ корчмы дні 8. л. с. м. добре подхміленый, отдавъ чортови духа свого такої на дорозѣ — въ болотѣ! Славно! Дні 7. с. м. повѣсивsя на подвѣ въ своєй хатѣ 50-лѣтній госпо-

дарь Михайло Мышковскій зъ Рѣплика. Причина самоубійства була піятика и гра въ льтерію — пропивъ и програвъ онъ цѣлый свой маєтокъ. — Францъ Ендржеевскій, котляръ въ Стрыю отрувся дnia 18. с. м., бувъ биь налоговымъ піякомъ.

— Отъ Балигорода доносять, что и тамъ ширится тверезость. Въ Лупковѣ и Яблонкахъ много уже господарѣвъ послюбовало на тверезость.

— Зъ-підъ Стратини пишуть, что тамъ о тверезости, о касахъ позычковыхъ чиць не чути; все иде по старому.

— На бурсу коломыську прислали до Редакціи „Рады“: Вс. о. Иванъ Сънгалевичъ изъ Новоселицѣ 23 к.

Переписка съ всеми.

— Всеч. о. Григ. Тур. въ Выбр.: до присланыхъ 3 злр. 60 кр. приходитъ намъ еще 60 кр., попече підъ днемъ $\frac{1}{2}$, получили мы только 3 р.

— Всеч. о. О. Качмарчукъ въ Рахвалидѣ: зъ присланыхъ 4 р. записали мы 1 р. 50 кр. на „Раду“ за послѣдній пблрбкъ, а 1 р. 50 кр. на слѣдующій пблрбкъ 1876, а 1 р. записали до общества Кач. на Ваше имя. Числа „Рады“ выслали.

— Вс. г. Алекс. Малецкій изъ Видинова: пренумерату на второе полурочіе съ почтениемъ получили.

О ТЪ РЕДАКЦІИ.

Съ днемъ 1. л. декемврія переносится наша печатня и редакція въ собственный домъ ч. 70. надвріянськое передмѣстье.

Упрашаемъ умильно всѣхъ тыхъ почт. нашихъ предплатителей, котрій до сего часу спбзнилися съ предплатою, щобы туюже намъ якъ наискорше доставити, бо въ противнѣмъ случаи будемъ примушенній неоплатившимъ застановити експедицію двохъ послѣдніхъ чисель нашихъ газетъ изъ браку фундушбвъ.

Благодареніе!

Считаю собѣ великимъ долгомъ всеноародно поблагодарити Вбл. г. Роману Гарбинскому, доктору медицины, который съ отцевскою троекливостію и почеченiemъ мою жену бѣть тяжко болѣзни воздвигнувъ. Прійми отже, Вбл. Господине, бѣть мене и моихъ дѣтей щиро-русское сердечное Спаси-Богъ.

Михаилъ Бѣлоусъ,
редакторъ „Русской Рады.“

УВѢДОМЛЕНІЕ.

Зъ стороны комитету церковного въ Шилахъ завѣдомляются почтеніи гро-
мады, что въ Шилахъ знаходится на
спродажъ.

СТАРАЯ ЦЕРКОВЬ,
еще цѣлкомъ въ добромъ состоянію, съ
цѣлковитымъ устройствомъ внутреннимъ за-
дешеву цѣну.

Желающи закупити, маются отнести
впростъ до комитету церковного, где о
цѣнѣ порозумъются.

Андрей Чечота,
старшій братъ церковный.

ЛЮБИНЪ БИСКУПСКІЙ

въ Коломыѣ, коло дворца желѣзнои дороги, препоручае свою
ФАБРИКУ РЕМЕСЛНИЧИХЪ и ГОСПОДАРСКИХЪ ОРУДІЙ

яко то: плуги, съчкарни, молотарни (ручніе), млынки, жорна, жниварки, рала,
бороны, сикавки, двигала (рухала) и проч.

Заразомъ увѣдомляе, что посредствомъ его фирмы можна всякии загранничніи
машины получить, якъ: машины до шитя, съвники, жниварки, косярки и прч.

Отворивъ биь заразомъ **ЛИТЕЙШО** желѣза и мосяжу.

Такожъ принимаете всякии старіи зъужитіи или поломаніи господарскіи орудія
до направы и передливанія.

Замовленія на провинцію исполняются скоро, точно и совѣстно.

Цѣни якъ найумѣрениїшіи.

Зъ печати Михаила Бѣлоуса въ Коломыѣ 1875.

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходит два раза на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплата
выносить: на рѣкѣ З злр.; на
пѣвѣ року: 1 зл. 60 кр. а. в.

Коломыя дnia 1. Грудня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО БѣЛОУСЪ.
Головный помѣтникъ
ИВАНЪ ПЛАМОВИЧЪ.

Л И Х В А.

Въ державнѣй думѣ въ Вѣдни разпрѣвляю тенеръ чрезъ два засѣданія о нещастяхъ, якъ выкоюс лихва межи народомъ въ селахъ и мѣсточкахъ особенно въ Галичинѣ. Небезпечнѣство то бѣльше-меньше всѣ признали, но якъ бы ему спинокъ подати, способу никто не показавъ. Скѣнчило все на тѣмѣ, що заizzato правителство, щобы разглянувшись во всѣхъ тыхъ выпадкахъ въ цѣломъ краю на другой разъ предложило державнѣй думѣ свою гадку, якое право выпадало бы противъ обиданю народа черезъ лихварѣвъ завести.

И истинно не мала то рѣчъ выдумати спосѣбъ, якъ бы той бѣдѣ наразъ можна запобѣгти. Легко бо сказать: не смѣшь гропій на высшій процентъ позычти, якъ на пр. на 5, 6, 7, 8 чи кѣлько-тамъ отъ ста. Но ктожъ можетъ присиловати другому свои гропи на малую провизію давати, если никого не вѣльно силовати, щобы онъ свое збѣже чи худобу лишь за тѣлько а тѣлько продавъ, а не до-

рожше. Кто може присиловати, щобы моргъ поля за тѣлько а тѣлько, а не дорожше орати?

Худоба, збѣже и всякий доробокъ есть такъ добрѣ капиталомъ, якъ бы и готовіи гроши. И якъ кождый розважный дивится, щобы зъ худобы, зъ збѣжа и зъ всякого іншого своего доробку якъ найбѣльшій пожитокъ вытягнути, такъ и посѣдатель готового гроша промышляє, щобы нимъ якъ найбѣльше заробивъ. Мало на продажъ корецъ жита, купецъ дас менѣ за него 2 зл. Я кажу ему: Дарсмина твоя бесѣда, за то я тобѣ не продамъ, волю нимъ безрогу пѣдкорити, а такъ выйде менѣ корецъ жита на 6 зл.... Не буду тобѣ моргъ за 1 зл. орати, бо мене обрѣкъ для худобы и статокъ бѣльше контиуе!... Такъ повиненъ и той, що гроши хоче позычти, добре числитись, чи при такой а такой провизіи позычка ему що поможетъ, чи може еще до бѣльши отрати приведе.

Вотъ куда поглядемъ, увѣряемся, що все

больше-меньше отъ толку зависить, а такъ якъ мудрымъ никто не родится, но всѣ до толку, до разуму черезъ науку и досвѣдченіе приходятъ, то и готовое дѣло, что мы во всѣмъ страту черезъ неуцѣво поносимъ.

Далѣй: Намъ добраe вѣдомо, что не въ каждую пору моргъ поля за однакову заплату ореся, и не въ каждую пору и не съ якимъ-будь тягаремъ за 1 зр. однако далеко Ѱдея. На чимъ большую невыгоду, на чимъ большій трудъ, на чимъ большую страту кто наражается, то и тымъ большои заплаты вымagaе, и то зовсѣмъ справедливо. Отже такъ само числится и той, кто другому гропи позычае. Певному, зъ котрого рукъ свои гропи все на означенную пору отобрati може, позычить бѣзъ за процентъ меншій, ба и за 4 зр. отъ ста; но кто до отдаванія нещевный, муситъ тымъ большую провизію платити. Тымъ часомъ въ дробномъ народѣ по цѣлому свѣту, а у насъ еще тымъ менше умѣютъ слова своего додержовати, для того то дробный нарѣдѣ по цѣлому свѣту всюда звычайно дуже великіи провизіи отъ позычокъ муситъ оплачивати. Учѣмся слова до крайного додержовати, а тогда навѣрно и меншіи провизіи будемъ платити.

Дальше: Чимъ лучше хлѣбъ зародится, тымъ и дешевше платити. Та такъ и съ гропшемъ. Чимъ лучше такихъ есть, что гропи на позычки даютъ, тымъ меншяя провизія платити въ такомъ краю. Но у насъ оощадности не конче промышляеся, что рѣкъ зародить, то и спожіе. Треба намъ конче, не только господарямъ та отцамъ родинъ, но и служащей челяди учити оощадности. Откладающи щоденno лишь по 1 кр., дневно, и даючи то якай касѣ на процентъ, въ 40 лѣтахъ буде зъ того 734 зр. 51 кр., если намъ каса тая лишь по 5 кр. провизіи на рѣкъ отъ 1-го ринъскаго порахуе. Но скажѣть сумлѣнио, чи много такихъ есть, котрѣ бы по одному кр. дневно на часъ бѣды, на свою старость, на вѣнованье дѣтей не могли бы откладати. На милость божију, учѣмъ одинъ другого тои оощадности, а за не великій трудъ, якій при такой науцѣ понесемъ, будемъ каждый въ нещастю мали ту заплату, же за якихъ 6, 7, 8 кр. отъ ринъскаго позычки въ краю все роздобудемъ, если только при томъ схочемъ и съумѣемъ слова всегда додержати... Такая каса оощадности може и повинна бути въ каждомъ сель. По мѣстахъ тымъ способомъ вся челядь гропи до гропика складае въ касахъ мѣстскихъ, и во слугъ выходятъ на купцѣвъ ба и фабрикантѣвъ. Въ Вѣдни, въ самомъ ринку на одной камяници коло даху стоитъ выкована зъ

камѣня пчола на тѣмъ домѣ, якъ бы орелъ на канцеляріяхъ. Камяница тая належитъ одному дуже великому купцеви, котрый власне такъ зъ крейцарикѣвъ до превеликого прїшовъ маєтку, и на тую памятку для приклада всѣхъ оную пчолу казавъ собѣ выковати, котра та-ко же цапиночками полніи уліи меду наносить.

Но найгѣршя бѣда въ тѣмъ, шо буваютъ такій, котрѣ ни на шо не уважаютъ, лишь щобы якъ гропи въ свои руки подостати. А такъ якъ и межи лихварями буваютъ люди лукавї, котримъ лишь то одно все на сонъ бѣе, щобы якъ въ дурного разуму другихъ похѣновати, то якъ бѣда зъ бѣдою зайдея въ купу, западня готова, — готова западня, ошука, дерунство зо шкѣры. Но чи такіи пявки липъ межи гропевыми лихварями находятся? А якъ-то умѣютъ и господарѣ самї, и за-рѣбники, и челядь зъ чужои бѣды хѣновати?

Вотъ противъ такого лукавства треба бы конче якогос правнаго спинку. Надѣмося, шо правительство противъ тому щось обдумае, тымъ часомъ мы однѣ другихъ перестерѣгаймо, щобы намъ никто не смѣвъ закинути, шо мы самї своеи бѣды есьмо первою и по-слѣдною причиною, щобы намъ никто не смѣвъ говорити: вотъ каже дитина, шо бита, та не каже за шо! Власне бо такая бесѣда була причиною, шо противъ лихвѣ на теперъ ничего еще не сдѣлано, и все оставлено еще дальшому доходженю.

Державий выдатки въ роцѣ 1876.

На загальний выдатки тои половины нашои державы, котра въ Вѣдни свою державную думу мае, куда и наша Галичина належитъ, потреба въ наступующемъ роцѣ 403,022.570 зр. За тую суму купивъ бы 4030 мѣрныхъ сель, одно село по сто тысячей зр. И то есть только загальний, спблній выдатки, а кромѣ того мае каждый край еще свои особній выдатки, въ кождомъ краю есть еще выдатки повѣтовій, а въ кождомъ повѣтѣ особній еще выдатки громадскій.

Тяжко народамъ всѣ тіи сумы сложити, о тѣмъ нема уже шо и говорити; но такожъ тяжко все то напередъ обчислити, и на всѣхъ по справедливому розложити. А однакожъ мусится всему тому напередъ конецъ вывести, иначе порядокъ заснѧтия. То-жъ обчисляютъ тіи потребы насампередъ на правительственный канцелярі, и министры предкладаютъ свои обчисленія державной думѣ. Тая выбирае изъ се-бе 36 найдосвѣдченѣйшихъ депутатовъ, котрѣ всѣ правительственный обчисления пересмотрють, шо имъ не конче потребнымъ выдается, вымазуютъ, а шо еще за потребне узнаютъ, дописуютъ. И тая то ко-

мисія трудится черезъ шовныхъ 7 недель, що день по кѣлька годинъ. Врещтъ скібчила свою роботу, я тесперь бѣ сего понедѣлка зачнеся вспільная нарада всіхъ депутатовъ надъ тымъ дѣломъ, и потягне такъ зновъ якихъ двѣ недели, щоденно по кѣлька годинъ, ба сходятся и по два разы на день, та розправляють не разъ и до півночи.

Такія нарады о державныхъ грошевыхъ выдаткахъ, що зъ англійска розправами бюджетовыми называются, — то чистий судный день. Въ грошевыхъ далахъ „Вашеца“ нема, но тнуть собѣ правду въ очи, що кождому щось вкропиться. Очевидно, народы грбшь складають, щобы за тое для всіхъ була потребная выгода. А ту выдатку есть только, що і правительство само сказало, що всіхъ тыхъ грошей зъ дачокъ наебирати не годно. Уже по правительству обчисленю выходило, що требабы до сумы зо всіхъ податкбвъ еще 25,584.321 зп. на сей рбкъ бткись взыщти. Тымъ часомъ комисія державной думы переконалася, що правительство сей недоббрь еще за низко обчислило, и треба бткись ажъ 30,320.228 зп. позычти. А тутъ народы своимъ депутатовъмъ все наповѣдають, щобы податки якъ поменшити! Истинно, грбка доля тыхъ депутатовъ! Бо то не рація, що правительство о кѣлька мільйонбвъ менше вычислило, численье численьемъ, но якъ прійшло бы платити, а гроша въ касахъ на все не выстало бы, то мусило бы правительство само съ часомъ бткись еще бльше гроша роздобути на рахувокъ народовъ, а кто знає, чи той способъ, якимъ правительство потребный грбшь бтки на рахунокъ народовъ роздобулы, народамъ самимъ сподобавъ бы ся? То лучше бѣ разу розглянутися въ державной потребѣ якъ можно докладно, и напередъ все означити, бтки що маєся взяти. Но и позычки державнї то само значать що и податокъ. На оплачене провизії бѣ тыхъ позычокъ, котрї въ нашїй державѣ до сеї поры нароблено, іде теперъ, то есть на наступуючїй рбкѣ 83,129.081 зп., що очевидно зъ податкбвъ мусится наебирати. А за рбкъ на самї тїи провизії еще бльше гроша буде потреба, если теперъ новая позычка затягнеться; а мусится затягнути, бо то уже якъ на долоні ясно показується. Ба, ба, ба! Кобы не провизії бѣ дотеперъшихъ позычокъ, выстало бы податкбвъ на все, ба и самї податки могли бы бути поменшени.

Сегорбчна бюджетова розправа буде дуже горяча, бо не конецъ на тбмъ значимъ недоборъ, котрїй я высше уже выказавъ, и котрїй треба буде позычкою покрыти; но заходить еще такожъ потреба гроша на новї жэлѣзницѣ надъ 20 мільйонбвъ, котрїй очевидно не иначе, лишь позычкою мусить покрытися. Зачавши яку жэлѣзницю будовати, треба євъ допровадити ажъ до кбнця, иначе не буде зъ неї доходу, и выданый грбшь пропадає. Одну мілю та-

кої жэлѣзницѣ не докбичти, мільйони а мільйони на выбудованїй частї тратитеся. О тыхъ жэлѣзницяхъ однакожъ нема еще бѣ вызначеной комисії конечного спроводання, но що і зъ той стороны єще одного і то значного выдатку надаєтися, никто о тбмъ не сомнівається. И для того, кажу, одно дѣло съ другимъ помъжалось, и суперечокъ при бюджетовї розправѣ приспорить не мало. Якъ все то выпаде, напишу, якъ пересправа окбичится.

Но мушу для початкового читателя властивое значене державныхъ позычокъ єще пояснити, котрї бѣ звичайнихъ позычокъ въ многомъ розличаются.

Покладного гроша въ державныхъ касахъ николи не присбирується, но укладається звичайно податкбвъ лише только, що потреби слѣдуючого року менше-блльше вимагаютъ. Покладний бо грбшь лежавъ бы въ касахъ дурно, а нѣ, то треба бы его кудась розпознати. Но чи сякъ, чи такъ, лучше, нехай той грбшь у людей самыхъ остане, щобъ нимъ самї до часу дораблялися. Прійде яка надзвичайна потреба, то затягається чи у своихъ, чи у чужихъ капиталистовъ позычка. Такая позычка звичайно редко коли звертається, хиба частково, если безъ надмѣрного обтяженя народовъ можна зъ податкбвъ що заощадити. Бо хотятъ заможнїй и на бльшїй податки потягнулибыся, щобы позычку звернути, то бѣднїй того сдѣлати не могутъ, и волять рбкъ бѣ року процента оплачивати, нежели позычку звертати, бо имъ то легче приходить. Тымъ способомъ редко где въ свѣтѣ такую державу найти, котрабы довгбвъ не мала. Капиталистамъ, що въ той способѣ для державъ гроши взыщають, нема зъ того кривды ніякої; они бо побирають свои провизії, а если котрому взыченимъ гроши придалибыся, то продає свои державнї облигаты другому, и уже свїй грбшь бтобрavъ, а за него побирає бѣ державы провизію той, що бѣ него облигаты купивъ. Держава все рбвно въ чінъ рукахъ євъ долговї записи находятся: она заплатить провизію, и спокїй. Очевидно, що бльше такихъ позычокъ присбируєся, тымъ бльшїй мусять бути податки на оплачене провизії, и для слѣдующихъ поколїнїй присбируєся все бльшїй и бльшїй тягаръ; однакожъ имъ лишаються заведеня, що позычками устроилися, они будуть мали зъ нихъ готовий пожитокъ, нехай же съ ними и тягари въ частї поносять, если заведеня тїи за готовї гроши устроїти нашї силы переносять. Ми оглядаемся, щобы легкомысленно ничего не дѣлати, но годъ такожъ руками и ногами отбивати бѣ тога, що для нась и для нашихъ наслѣдникбвъ показуєся бути необходимо потребнимъ. —Вотъ такъ то іде державное господарство. Можна всему оцирати-ся, того никто не боронить; но остати остане то, що бльшостъ скаже, и меншостъ мусить всему вконецъ пbdдатися. Опбрь вблъдний до той поры,

поки иде нарада, а якъ скоро бѣльшѣсть на що уже егодится, тогды опору дальше нема, но треба всѣмъ установы слухати. Только по скбиченомъ роцѣ сдасть правительство рахунокъ изъ всего гроша, куда що выдано, и що за тія гроши сдѣлано: переконуйся, якъ найдешь якую фабулу, то скажи, и позви виноватого до оправданія; если же фабулы не находишь ніакои, спди тихо, не рыпайся.

~~~~~  
**Письмо изъ Угорской Руси.**  
 (Конецъ).

Выказанія въ попереднѣмъ числѣ вашої газеты оффры не остали безъ вліянія и на квасовску громаду, бо уже на другій день на Воздвиженіе честного Креста коли тое радосное дѣло объявилось передъ народомъ, доказуючи имъ ту ю жалосну причину, що изъ нихъ такъ мало участвовали въ такъ славномъ торжествѣ, въ котрому по большої части не нашоп народности люди пожаловали насъ и не зважаючи на лиху хвилю, прішли до насъ и обдали насъ, и зашалили свѣтлъникъ пѣредъ всѣми нами, то многій обыватель красовскій выразили свой жаль, що вчерайшую торжественную днину не посвятили, но за тое будуть старатися похабку свою тымъ исправити, що выше помянуту фундацію и своимъ країзарямъ пѣдоирутъ.

Такъ заразъ и зложили:

|                                    |            |
|------------------------------------|------------|
| Василь Поповичъ . . . . .          | 2 р. — к.  |
| Василь Некорукъ съ женою . . . . . | 1 р. — к.  |
| Петро Молдавчукъ . . . . .         | 5 р. — к.  |
| Махайло Писаръ . . . . .           | 1 р. — к.  |
| Василь Волошчукъ . . . . .         | 1 р. — к.  |
| Іванъ Савчукъ . . . . .            | 1 р. — к.  |
| Михайло Шмельськъ . . . . .        | — р. 50 к. |
| Дмитро Яремчукъ . . . . .          | — р. 40 к. |

то съ попередними зробило . . 182 р. 30 к.

А прочій обыватель, котрый готовыхъ грошей не мали, обвѣяли другимъ разомъ оффру принести.

Потому радній, собравшия въ школѣ выбрали г. Іосифа Наздравецкого за касіера съ двома контролерами, который буде капиталомъ тымъ орудовать. При семъ слушаю пустылисьмо въ розличній разговоры, чого притомній обыватель дуже охотно слухали, а щобы сесе можна продовжати, то Всеч. о. Михайло Ляховичъ объявивъ народу, що бѣль радостно буде приходити кожного свята и недѣль по полуудни до школы и буде изъ „Науки“ и „Русской Рады“ и изъ іншихъ полезныхъ книгъ читати и толковати. На тое возкликали всѣ: най жіе нашъ щирый отецъ!

И по правдѣ. Если за смуткомъ возрадовались наші серця, що тата громада, котра видѣлася уже на вѣкі пропавшая, нынѣ показуєся надїя, къ лучшому, ибо такъ важна и красна фундація воздвигне

нашъ народъ — за котрую Богъ да благословитъ, всахъ фундаторовъ и семейство ихъ, и дозволить имъ видѣти засѣянного зерна овець. Не менше возрадовалисьмо и другимъ слушаємъ, коли высу-халисьмо народолюбного пароха выше поминутіи слова, ибо показалося, що провидѣніемъ божімъ и у насъ уже находятся народолюбній парохи, котрій знакъ дѣйствія своего показують и готовій не лишь въ церквѣ учти народъ, но и въ школѣ и всюда, где лишь способность натрафляється.

Господи Всемогущій! Не отврати лице бѣгъ насъ, но дай кождой громадѣ нисколько дѣятельныхъ мужей, котрій бы въ передъ идучи воздвигнули нашъ народъ и вывели изъ темноты. А найпаче дай Боже кождой громадѣ за духовнаго отца одного Михайла Ляховича, — а тогды скоро розбагнеся тьма и буде свѣтъ.

**Василій Ильковичъ,**  
 окружный патарій.

~~~~~  
Письмо изъ Валавы (на Буковинѣ).

Пріятно намъ извѣстити, що у насъ въ Валавѣ зачинаютъ весъля, крестины, поминки и другій обрядки отбуватися по христіански, такъ якъ любить Богъ и розумній люди, а не такъ якъ выгадала була темнота и простота людей собѣ на нечестѣ, а Богу на образу. Но то якбы чувъ Намецъ або Чехъ або кто іншій зъ просвѣщенныхъ народовъ, якъ то у насъ на Буковинѣ весъля, крестины и проч. отбуваются, то не хотвъ бы тому вѣрти. Та ктожъ бы зъ розумніхъ людей давъ на тое вѣру, що у насъ зачинається весълье въ пятницю, а кончиться ажъ где въ середу або въ четверть на другій тыждень? Люди розумній, хоть бы якій богатій, зачинаютъ весълья съ слюбомъ, по котрому слѣдує угощеніе гостей стравою и мѣрно не убивающими напиткомъ, а потому колькагодинная забава, и конецъ. Гости задоволенній розходяться, не зварювавши цѣлодневного часу и здоровля, а господарь опровадивъ весълье безъ труду, безъ великихъ выдатківъ и безъ утраты дорогого часу.

А нашъ чоловѣкъ, хоть бы якій бѣдный цѣлкомъ іншимъ способомъ опроважує весълье. Шіянство зачинається у него уже на колька дней передъ слюбомъ, а провадяется еще довше по слюбѣ и то еще съ якимися плюгавыми выбагами, о которыхъ и встыдно споминати. Въ суботу въ вечеръ, если въ недѣлю слюбъ має отбуватися, заводини, — розумніється съ піяткою — при чомъ молодого до молодої ведуть съ чоботами а бѣтъ молодої до молодого съ сорочкою и то съ несноснимъ гойканьемъ и безъстыднимъ співаньемъ; въ недѣлю рано підъ часъ набоженства идуть такъ съ молодымъ якъ и съ мілодою до церкви съ музыкою и съ плюгавими спі-

ваньемъ; по слюбъ вѣтаютъ такъ само до дому, по обадѣ иде молодой за молодою ановъ съ крикомъ, а такъ само и вѣтае съ молодою домбѣ. Потому идутъ отъ родителей молодой до молодого съ такъ званымъ пропоемъ, все то сполучено съ піянствомъ и огиднымъ спѣвомъ. Другого дня въ понедѣлокъ сѣдуе завиванье молодой, потому отбываются смыны, а оттакъ въ второкъ якѣй окрѣпъ и т. д., а все лишь съ піянствомъ, богохульнымъ и мерскимъ спѣвомъ и съ пониженiemъ человѣческаго достоинства. Всѣ тія непотребнія и огиднія звычай, выгаданы темными и простыми людьми на власну погибель. Но что тія звычай суть богомерзкій, злѣ и пагубный, и что таѣтъ отбуватъ весѣлья, крестины, поминки и проч., якъ до теперь у насъ ихъ отбували, есть грехомъ передъ Господомъ Богомъ а вѣстыдомъ передъ разумными людьми, зачинаютъ вже, дяковати Богу, нашіи люди по части познавати и отъ злон сен установы отклоняются. И у насъ въ Валаявѣ, якъ сказано, починаютъ люди на добру дорогу ступати.

Такъ отбулося тутъ 26. октобрія с. р. весѣлья у Василя Ивасюка, заможного господаря, который друживъ свою доньку безъ горѣвки, лишь при пивѣ, и безъ тыхъ злыkhъ установовъ т. е. безъ пропою, смынъ, окропу и безъ церемоніальнаго дорученія сорочки молодому и чоботъ молодой; одного майже дня т. е. въ недѣлю весѣлья закончилося. Тоє весѣлья отбулося въ коротцѣ, безъ забобонныхъ выгадокъ, но честно, по тверезому и красно, по божому и по людски, и панъ-отецъ бувъ съ своею добродѣйкою на немъ, бо якъ, такъ весѣлье отбувається, то оно вартъ того, щобы и панъ-отецъ на немъ бувъ.

Такъ само было весѣлья у тутейшаго господаря Ивана Джурковскаго 13. ноемврія, котре также одинъ день тревало, оно отбулося безъ горївки, лишь минулося троха пива, безъ пропою, безъ смынъ и проч., а навѣть и колачъ панашамъ, якъ то есть звычаемъ, не давалися. А вже многіи и крестины та и погребы отбувалися тутъ безъ горївки и безъ утраты довшаго часу. Такъ треба всѣмъ поступати за добрыми тими примѣрами, що зле, погубне залишати, а до доброго тягнутися. Правда, що то не такъ легко прійти до доброго, бо то чоловѣка все таки бѣльше тягне до злого, якъ до доброго, а по тому есть также много людей злыkhъ на свѣтѣ, котрѣ тое, що есть добрѣ и правдивѣ высмѣваютъ, а зле выхваляютъ; но на такихъ злобныхъ людей и на ихъ насмѣхѣ не треба уважати, они останутся съ злобнымъ своею смѣхомъ, а тіи що будуть ити за правою, останутся съ душевнымъ и тѣлеснымъ своею хбсномъ.

Що въ свѣтѣ чувати?

Не добре чувати. Зима и то сильна настѣгла насъ скоро-несподѣвано; морозы тиснуть якбы въ сѣчню або лютѣмъ; дрова подорожѣли; паша нема, худоба пропадає; люди за марнѣ гроши сбывають свою ходобину, свою роботницю, свою помочницю. Такъ за добру дойну корову, що впередъ мѣгъесь дѣстати 60—80 зр., теперь дѣстанешь лишь 15—20 зр., — коня, що впереди коштовавъ 40—50 зр., нынѣ дѣстанешь его за 2—3 зр., ба и за 1 р., бвцю не купивбись бувъ въ осени за 9 р., нынѣ дѣстанешь ю лишь за 1 р. Зъ тогобудевелика бѣда и нужда въ краю, бо якъ пріиде весна, то не буде чимъ земленью обробити, не буде ани гною, ани чимъ выѣхати, ани чимъ що привести. Зъ того буде велика бѣда межи народомъ, господарство правъ цѣлкомъ упаде, и то на довшій лѣтъ.

Въ думѣ державнѣй точилися розправы надъ тымъ, якимъ-бы способомъ зарадити страшной лихвѣ, котра высысає послѣднюю кровлю народа. О тѣмъ пишемъ вамъ, панове господари, на члѣвѣ нашей газеты, а тутъ лишь додамо, що посолъ нашъ Ковальскій державъ въ той справѣ красную бесѣду, въ котрой представивъ якъ найлучше всю нуждоњку, котру приносить съ собою лихва и взыдавъ правительство, щобы якъ найскорше тому злому зарадило. На конецъ своеи бесѣды скажавъ такъ: коли мы тутъ въ Вѣдни радимъ, народъ въ Галичинѣ пропадає. — Въ той справѣ сам旣 (о лихвѣ) говоривъ такожъ дуже добре зъ польской стороны посолъ Рыdzовскій.

Въ думѣ державнѣй дня 7. л. сего мѣсяця при головнѣй дебатѣ надъ бюджетомъ за рокъ 1876. забравъ голосъ нашъ посолъ о. Наумовичъ. Онъ скажавъ менше-бѣльше такъ: Мы стоимо теперь надъ розправою финансового закона, который въ будущности съ певностю для народовъ нашей державы благо принести може. Къ сожалѣнїю, мушу сказать, що тягарь податковый що року неизносимый есть и я, яко заступникъ русскаго народа, мушу признати, що не ровнѣ тягари и не ровнѣ права въ нашей отчїнѣ для народовъ наданы суть. Мушу такожъ сказать, що лихва у насъ отъ лѣтъ начавшаяся до знищенья материального быта нашего народа найбѣльше, якъ где инде причинилася. Нема згоды межи интелигенцию, а въ кождой громадѣ суть двѣ громады; одна, котра до паньского двора належитъ, а друга, котра сельска громада называется. Одна другою не интересуєся ани разъ, та для того то по бѣльшой части спадає кождый

тагарь лишь на сельскую громаду, а также и на надѣи, чтобы тѣи двѣ громады съ собою случилися. Черезъ тогото за кожде лихо нарѣкае народъ на правительство, но чиже можна правительство за тое обвинювати, где оно не для того есть, чтобы добро въ краяхъ вводило, но чтобы кожде добро захороняло и подавало. И такъ то кажется: устроюйте всегда ладъ до вкусу, а мы по возможности все защищати будемо. Въ роцѣ 1865. сдѣлавъ посолъ Павликовъ въ краевомъ соймѣ внесеніе, чтобы касы позычковѣ и громадскіи шихлѣры всюда устроювалися, чтобы такимъ способомъ хоть трохи отъ лихварѣвъ освободитися, но тѣи тымъ подобній внесенія лежать до нынѣ въ актахъ краевого сойма, котре дѣло яко перша причина упадку матеріальнаго нашего народа значити може. Друга причина бѣдности народа есть нечастное и несправедливое перепровадженіе сервитутовои справы, котра для нашихъ громадъ якъ найгѣрше выпала. Яко третя причина бѣдности есть отягоченіе народа великими податками, котрѣ що року побольшаются. Такъ наши громады скаржутся, (мы вже о тѣмъ писали), что ихъ будынками школьнными, котрѣ до 5000 зр. стоять и для нашихъ сторонъ зъ причины недостатку опалу неспособнѣ суть, отягочаютъ, не зважаючи на дефициты, котрыхъ громада до волѣ мае. Четверта причина бѣдности есть горѣлочна-зараза. Я жадного краю не знаю, где бы съ горѣлкою такіи дѣла творилися, якъ у насъ, где каждый чоловѣкъ лишь до того же и до того уродився, чтобы всѣ свои доходы на пропинакію выдававъ. Такъ то маемъ всякий власти, политичнїй и управляющїй, полиційнїй и автономичнїй, но такихъ не маемъ, котрѣ бы поднесеніемъ народного добра занятыи хотѣли, и то есть пята причина. — При концѣ роблю въ правительство уважнымъ на сегорбочный неурожай, который где-куда добробыть на много лѣть знищивъ и прошу, чтобы при стяганю податкѣвъ обстоятельства нашего народа увзглядненій були.

Нашъ архикнязь Альбрехтъ бувъ сими днями въ Петербургу, запрошеный царемъ на торжество ордена св. Георгія. При случайности тогото торжества царь державъ хорошу бесѣду и пивъ за здоровлье нашего и немецкого цѣсаря.

НОВИНКИ.

— Зачуваляемъ, что камера намѣряе въ своихъ селахъ положенныхъ въ коломыскіихъ горахъ, продати всѣ ильны. Добре бы то було, чтобы наши громады взялися до купна тихъ ильновъ, зъ которыхъ малибы великий хосенъ.

— Но разъ третій виноватъ тѣи громады, котрѣ не приступили еще до купна камеральнихъ толокъ, (щобы якъ наискорѣе излился за тое дѣло, бо поздно буде за плено). Нехристы захватать все, а громады ажъ тогда прошли!

— Въ печати нашей печатаеся теперь маленька книжочка подъ загл. „Бесѣдка,” составлена однимъ изъ молоденькихъ нашихъ учениковъ черновецкихъ.

— Будучи пересѣдчеными, що не разъ кервавый грбъ ідею чужїй, а намъ непріязній вскоруманій общества, а часомъ еще въ руки нашихъ наибѣльшихъ отвѣчныхъ вороговъ, препоручаетъ всѣмъ жителямъ турчанскаго повѣта, щобы удавалися до г. Емануила Сигерича, заступника банка „Славія” въ Турцѣ. Той банкъ, може одинъ зъ найдешевшихъ, стоитъ въ связи съ нашимъ чисто русскимъ „Общерольничо-кредитовыимъ Заведеніемъ,” про то що дѣлается въ пользу одного, дѣлается тымъ самымъ въ пользу другого — а тымъ самымъ въ пользу нашу.

— Въ селѣ Окна изъ Буковинѣ завязалася на сихъ днѧхъ читальня за стараніемъ тамошняго о. Василія Петрышака и иныхъ честныхъ газдовъ. Знаходится тамъ наша „Русска Рада” и „Наука” и пречія рускіи книжочки.

— Въ селѣ Дѣдиловѣ коло Ярычева завязалася читальня. Члены тойже подали статута до затвердженія въ ц. к. староство Каменки струмиловои уже давнѣйше, однакожъ до сихъ часъ надаремно ожидаютъ отвѣта.

— Съ великою радостю довѣдуюся изъ всякихъ сторонъ, що наши честній народолюбцѣ закладаютъ теперь читальни, касы позычковѣ, шихлѣры и т. д. Тіжѣ громады, котрѣ еще съ такъ пожиточными учрежденіями спознавалися, просимо ласкаво наѣ теперь конечно тѣи по-заводятъ, бо вечери теперь предовгѣ, а народъ повиненъ не въ корчмѣ — але въ читальни пересиджувати. Честній народолюбцѣ и вы громады не засыпляйте, але скоро до дѣла!

— Въ селѣ Дорогошовѣ-малбѣ, въ старостѣ жолебовскѣй, вкралися злодѣи до церкви беномъ, розбили скарбону, забрали до кѣлькадесять золотыхъ грбши и кораллѣ, котрѣ зложили люди при позычѣ грошій перковыхъ на заставѣ въ церквѣ. Підозрѣніе того злодѣйства пало на славного и не давно изъ криминалу выпущеного злодѣя изъ сусѣднаго села, котрого жандармерія отставила для слѣдствія до карного суда.

— Громада Жидатычъ подъ Львовомъ выставила у себе тогото року красну деревяну церковь на муромѣ фундаментѣ о трехъ банихъ, но она еще гонтами не покрыта. Честь наѣ буде честнымъ господарямъ изъ Жидатычъ, котріи власными средствами постарались о новыи дѣмъ божій.

— Въ бесѣдѣ своей въ думѣ державной, котру въ короткости помѣщаемъ, о. Наумовичъ просиць въ правительство, щобы не предложило законъ о выкупнѣ пропинакіи до затвердженія, и вспомиць такожъ за несправедливое поступованье старосты гусятинскаго съ вѣтломъ ивановецкимъ, на чо цѣла палата свою увагу зверула.

— Изъ Нового-села подъ Куликовои. Коли помѣщаете, пане Редакторъ, въ нашей Коломыскій газетѣ, въ „Русской Радѣ,” новинки зъ цѣлои Галичини, то прошу и мое письмо въ „Русской Радѣ” помѣстити. Въ Новомъ-селѣ подъ Куликовои нѣма уже такои розпusty, о якѣй давнѣйше газета „Русская Рада” писала, що ажъ стыдно было читати. Слава Богу прійшли наші люди въ Новомъ-селѣ до розуму, покидаютъ паруху, не пересиджуютъ и не галасуютъ, якъ то бувало въ день и въ ночи при кватиркахъ и квартахъ въ корчмѣ, тай не марнують свою кервавую працю. Оно, правда, знайдеся еще въ селѣ и піякъ, котрый бѣжить до корчмѣ, якъ телитко до матери, але такихъ піякѣвъ уже мало, а дѣстъ Богъ, що и они опамятаются, злую натуру покинуть, и за прикладомъ другихъ людей въ братство тверезости, якое у настъ за стараніемъ нашого панъ-отца духовнаго завязалося, приступитъ. До братства тверезости записалося у настъ въ Новомъ-селѣ до 188 людей, и покидаютъ корчму, що справы громадскіи мало въ корчмѣ то щоденно записуются. Нашъ арендарь сердитсѧ, що люди по-

чатся, а найгірше сердитя за то се, що намъ урадъ громадскій написали до него того року острое письмо, чтобы ани бѣть самъ, ани его жена, ани его дѣти не важджися підъ карою по „кавальбі“ по сей волочитися, и за почеистие парухою люди туманити. Еще и съ векселями у нась въ Новомъ-селѣ, велика бѣда, бо при теперѣшихъ тяжкихъ часахъ годъ жидамъ процентами оплатитися, а жидъ не помилує християнина, якъ на часъ не заплатить, то сексвеструе чи то чоле, чи кожухъ, полотна або подушки. Я гадаю, що и тому злому далобыся зарадити, а то такимъ способомъ, щобы наша громада, нарадившися, спродала громадской облигациї, и запровадила у себе, якъ то уже сусѣдній села зробили, позычкову касу. Въ такой громадской касѣ, моглибы господарѣ въ потребахъ ратоватися, тай не требабы намъ було по жидахъ волочитися, кланятися, на вексль гроши брати и великий процента оплачивати.

Грыникъ, господарь.

— По примѣру Ковалевки приступае и громада Мишинъ до купна камеральной толоки, складаючися зъ 213 мор. рѣвного, чистого поля, що лишь ори и сїй, а хлѣбецъ певно на такой доброй земли уродится. Лишь треба той громадѣ единости и супокою; бо тамъ люди николи не могутъ погодитися и все лишь сваркою залагоджуютъ справы. Най вамъ Господь поможете, чест. газды, тое осягнути, бо тіи, що взяли пилу и банису и пойшли въ Россію и Молдаву дрова рубати, певно тамъ журитися не будуть, а пойшло ихъ близко півъ села, а вы старайтесь хоть не за нихъ, то за ихъ и ваші дѣти.

— Въ Смерековѣ підъ Жолквою напивалися два піяки. При піятыцѣ прійшло имъ, якъ то звыкло бувае, до сварки, а отъ сварки до бйки, котра обомъ піякамъ на зле вийшла: бо коли першій откусивъ другому кавалокъ уха, другій откусивъ першому кавалокъ носа. Не думайте, щобы я тое яко байку писавъ, то истинна правда.

— Изъ Кошелева. Въ день Воведенія Пр. Дѣви, въ праздникъ храма, прійшли два господарѣ въ сусѣдніого села Сtronятина до нась на праздникъ и зробили свому селу не малую ганьбу. Тіі господарѣ изъ Сtronятина два рбдній братя, Стефанъ и Иванъ М...., що мали красно, якъ Богъ приказавъ у своихъ сродниківъ и пріятелівъ на празднику угоститися, тай тверезо до дому вернути, взялися до піятыки, а попивши, робили по хатахъ галабурды и крики, що ихъ ажъ нашъ чест. дякъ Лопатка мусівъ за двери повыкидати. А до якого то вы пане Стефане и Иване братства тверезости въ Сtronятинѣ записалися: чи до церковного, чи до жидовскаго?

— Въ Черновцахъ заложили наші русскій академики такъ галицкій якъ и буковинській общество підъ назвою „Союзъ“. Предсѣдателемъ того общества есть знаний всѣмъ почт. читателямъ г. Дм. Ив. Вѣнцковскій, ревный народолюбецъ. Матерь-Русь на перекоръ ворогамъ не загибне, но противно возрадовалася, бо молодѣ русскій сердця крѣпко связалися и поклялися на свою жизнь боронити еї права до послѣдніго издыханія. Слава и честь вамъ про тое, братя-молодцѣ, що съединилися къ общей працѣ и трудолюбію. Не опускайте того бѣдного народа, будьте для него звѣздою сопутницею, бо где-котрій львовскій перекинчики съ своимъ ректоромъ на чолвѣ презираютъ свою матерь, котра ихъ кормила, бодай никому и не снилися... Въ квіци желаемъ „Союзу“, щобы всѣ его члены, а которыхъ дай Боже якъ найбблѣше, всегда одну мысль и одноє сердце составляли, и щобы имъ Богъ пощастивъ въ всѣхъ ихъ добрыхъ намѣреніяхъ.

— Доносить намъ изъ Аїни, краю Банатскаго, що наші Лемки, котрій тамъ зайдли на роботу, дуже сильно што. Весь первово зароблены грошикъ выдають на мерзенное трбло. Суть то самі заробники, котрій ани кавалочка грунтка не мають, бо спродаивши половини свои жидамъ, сами забралися въ чужій край, и тамъ розпиваются. —

Въ слѣдствіе піятыки много изъ нихъ примушенній були роботу опустити, бо паны не хотѧн пікетъ держати. Страхъ и трепетъ, щотік люди въ сильній морозъ будуть робити, погинуть изъ голоду, бо своеї хатинки не мають. Однѣ толькі чоловѣкі можи ими уже бѣть двохъ лѣтъ горбаки и въ тубахъ не мавъ, а тымъ есть нашъ родимецъ Иванъ Ярошевичъ. Онъ то позаписавъ наші газеты, посправаджовавъ книжочки, собирае роботниковъ-Русиновъ около себѣ въ вольній години и читає имъ где-що изъ русской землї. Но дуже много и не хотять слухати о своей отчинѣ и мѣсто слухати письма, тягнутся въ коричму... Вѣрныи пріятелемъ Ярошевича есть г. Ив. Цуда. Той послѣдній ажъ теперь на старость зачавъ учиться по руски и тогоне жалуе. Справодливъ биъ собы „Исторію Руси“ Дѣдіцкого и іншій книжочки, надъ которими всѣ вольній години пересиджуе.

— Село русское Соколѣвъ, о три милю бѣль Каменки струмиловои отдалене, получало за радою своихъ учительѣвъ „Русскую Раду“ зъ Коломыи. Найблѣше подобалися имъ статьи и розправы о горбѣцѣ и заразъ въ слѣдствіе хорошої промовы правдивого душпастиря и народолюбца Всеч. о. М. Улицкого, пароха въ Выровѣ, стали присягати (почавши бѣть начальника и радныхъ громадскихъ) на горбѣку. Теперъ же, коли всѣ поприсягали, замышляють поставить крестъ въ память отверзенія громады и въ честь Господа, Соторителя неба и землѣ за подику, що тойже освободивъ еї бѣть ярма панціяніяного и пекельного жидовскаго.

— Село Скилбѣ коло Львова закладас зъ препорученія свого отца Онуфрія Зацерковного „Читальню.“ Съ великою радостю записуємо тое, бо тамъ конечно треба читальню підъ самимъ Львовомъ, где народъ по найблѣшої части въ Львовѣ пересиджуе, и піятыцѣ и розпустѣ отдаєся.

— На бурсу коломыйську прислали до редакціи „Русской Рады“ слѣдуючій: Всеч. о. Іоаннъ Кобрынскій, священикъ зъ Глубочка складку бѣть: Бл. дѣвицѣ Корнелії Лозинской 1 зр., Бл. дѣвицѣ Гермины Прапалагской 1 зр., Бл. дѣв. Анны Кругъ 60 кр., Вч. о. І. Кобрынскаго 2 зр., Всеч. Ант. Уляновскаго лат. свящ. 34 кр., Ив. Билинскаго учит. 1 зр., Ан. Наконечнаго госп. 1 зр., Чест. г. Нестора Волчука пїв. церк. 50 кр., на храмѣ въ Юріямполи собрано 30 кр — всіго разомъ 7 зр. 74 кр. — Всеч. г. Вас. Баванко изъ Кремпинои 1. зр.; Вбл. г. Дръ Ив. Добрянскій приславъ бѣть Впр. о. Владіміра Терледзкого зъ Флоренціи 6 зр. — На весілю у Вч. о. Щурковскаго пр. въ Лючи собравъ Всеч. о. Волошинскій (надзиратель бурсы) 11 зр.

Переписка съ всѣми.

— Освѣдчаемъ всѣмъ тымъ, котрій писали до нась въ справѣ общества Качковскаго, що мы препоручили и просили г. секретаря, щобы якъ найточнѣйше и найскоріше жланіямъ почт. родимцевъ удовлетворивъ.

— Всеч. о. О. Л. въ Долж.: точно получено 23 зр. — изъ котрьхъ 11 зр. доручено г. секретарю общ., а особною пачкою выслано все требуемое.

— Ч. г. А. Сагайдакъ въ Сороцку: мы писали до Вашого уряду почтового, щобы никому іншому, толькі въ Вашій руки газеты отдававъ. Еслибы тое повторилося, то просимъ донести, а мы бтнесемся до высшихъ властей.

— Впр. о. Гр. Шаш. въ Перем.: оголошеніе приносить намъ 3 зр.

— Всеч. о. Гавр. Боди въ Посаці: Богъ-батько, треба потерпѣти. — Маєць словъ выслали мы підъ бандеролею, изъ Вашихъ сторонъ еще никто не жалавъ. — Всеч. о. В. Черн. въ Строн.: за книжочки приходитъ намъ толькі уже 3 зр.; за письмо благодаримъ.

Почт. общ. „Союзъ“ въ Чернів. на теперь высылаемъ оба газеты изъ текущего года. „Русской Рады“ изъ минувшихъ лѣтъ нема и 1875. годъ уже некомплектный. „Науку“ изъ 1873. года познѣше выслемъ, только просимъ бѣnestis до г. Издателя.

Съ тымъ числомъ разсылаемъ „Цвиликъ винъ“ Е. Бриллера.

Благодареніе.

Всѣмъ В поч. Господиномъ, котрѣ изволили заявить миѣ свои благожеланія въ день моихъ имѧнинъ, складаю сердечное всенародное благодареніе!

Михаилъ Бѣлоусъ,
Редакторъ „Русской Рады“.

УВѢДОМЛЕНИЕ.

Въ слѣдствіе численныхъ рекламаций изъ по-
воду, что возванье до подписки на ново-издаваемый

ТРЕБНИКЪ

въ Перемышли получено уже по упливѣ опредѣленного речиця, продовжается речиць передплаты на туу книгу до конца мѣс. декемврія и. ст. 1875. г., при чѣмъ примѣчається, що цѣна опредѣленная въ обвѣщенію изъ днія 26. и. ст. вересня т. г., має ся розумѣти о примѣрнику брошюрованому (неоправнѣмъ), — и если той отбереся на мастици въ Перемышли. Если бы же кто желавъ пересланія ему тонкї книги почтою, то кошта пересылки, т. е. опакованія, експедиціи и оплаты почтової почислятся окремѣшно.

Издатель.

ТЕЛЕГРАМЪ.

При надходящихъ рождественскихъ свя-
тахъ маю честь преоручити П. Т. Ну-
блицъ мѣбъ обильно-заосмотреный

такъ австріяцко-угорскихъ якъ такожъ
и заграницыхъ.

Для удовлетворенія поч. Публики пред-
принявъ я подорожъ до Франціи, по-надъ
Ренъ, до Угоръ, до Австрії, въ цѣли спро-
вадженія найлучшихъ винъ отъ властителей
першихъ и найлучше-реномованныхъ фирмъ.

Цвиликъ-задученый объявивъ великий
засобъ и дешевость спровадженыхъ винъ,
а П. Т. покупующи пересвѣдчаться о до-
бротѣ и дешевости тыхже.

Надючися изъ стороны поч. Публики
численныхъ замовленій пашусь
съ глубочайшимъ почтеніемъ

Едвартъ Брилльеръ,
торговельщикъ винъ въ Коломыи.

Винилы на провинцію исполняются точно, скоро и съѣстно.

ГЕОРГІЙ ГАЙБЪ

въ Ляндестрай, почта и повѣтъ Калушъ,
препоручае Всч. Духовенству свою

ЛИТЕЙНО КОЛОКОЛОВЪ

и обовязуєся каждую роботу колоколбѣ (зво-
новъ), именно же: переливіе роспуклыхъ коло-
колбѣ, робленье поодинокихъ колоколбѣ кож-
дои величины, также гармонійніи трезвони и
исполнять по найумѣнійшой цѣнѣ, которую можно
снажовать также ратами.

Также препоручае биѣ свою
только що ново-открытую

ЛИТЕЙНО ЦЕРКОВНЫХЪ

СВѢЧНИКОВЪ,

где таковіи по 20", 24", 28" и 32" высокіи изъ
найлучшого металя (на желаніе также меньши
или бѣльши) выробляются.

(1—3)

АЛЬБИНЪ БЛОНСКІЙ

коваль, на надворнянскій улицѣ
въ Коломыи (собственный домъ),

выробляє:

ПЛУГИ

найновѣйшои и найлучшии системы ческии и
нѣмецкии. Принимає до

ОКУТЯ

вѣзочки угорскіи, брычки, повозы и т. д.

ВСЯКІИ НАПРАВЫ

орудій господарекъ, якъ то: плуговъ, боронъ,
раль и іншихъ машинъ усовершає въ якъ най-
коротшими временіи и въ найприступнѣшихъ
цѣнахъ. Есмъ всегда на услугы почт. Публици къ

ОКОВАНЮ КОНЕЙ.

Поручаючи ласкавої памяті почт. чита-
тельству, маю надюю, що почт. Родницѣ съ ро-
ботою къ миѣ поскорѣть — я же изъ свои
сторони за трувалостѣ и добруту роботы ручаю.

(1—3)

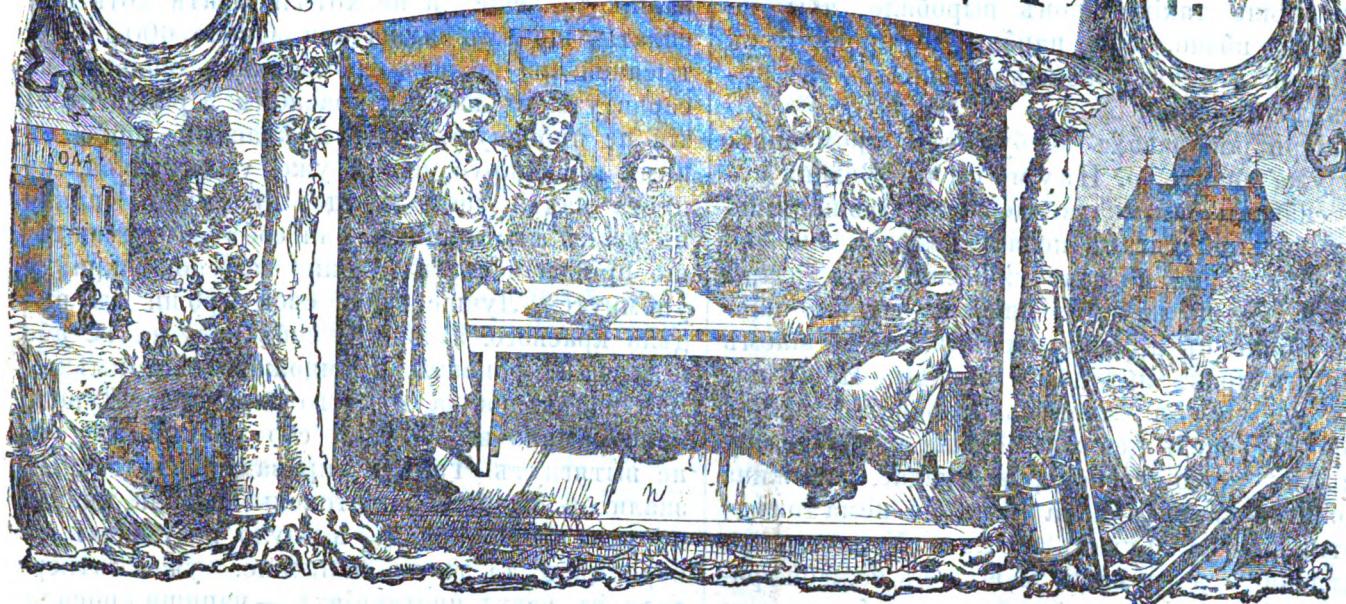
Russkaja Rada

Г. 4. 905.

Ч. 24

Г. V

РУССКАЯ РАДА

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

Выходитъ два разы на мѣсяцъ
1-го и 15-го рус. — Предплаты
вымогаются въ рѣзѣ 3 злр.; на
пѣвъ року: 1 злр. 60 кр. а. в.

Коломыя днія 18. Грудня 1875.

За редакцію отповѣдае:
МИХАЙЛО Бѣлоусъ.
Головный помочникъ
ИВАНЪ НАУМОВИЧЪ.

Наши краевѣ справы въ державной думѣ въ Вѣдни.

Въ попереднѣмъ числѣ „Русской Рады“ писали мы вамъ о лихвѣ, якъ она мае бѣльшую або меншу силу ведля обстоятельствъ, въ якихъ жіютъ люди и народы. У насъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ дойшла она уже до найвысшои степени, що есть доказомъ, що въ краяхъ тыхъ нема ладу ни добра межи народомъ. Въ Англіи, въ Белгіи, въ Франції, въ Нѣмеччинѣ кождый посвѣдаючій грунтъ, дѣстапе кождого часу гроши за процентъ 4, 5 а найвысше 6, коли у насъ братъ брату не позычить инакше якъ за 10, 15 або и 20.

Лихва, любезній братя, то такъ якъ бурянъ, якъ той осетъ, що роскошую на такомъ полі, що мѣлко та въ слоту зъоране, бо не своимъ плугомъ господарь на немъ оре, но наймленымъ. Такій нашъ цѣлый край, гейбы не нашъ, бо мы отдали добро наше черезъ темноту и піянство въ чужѣ руки, за то чужина

держить все въ своихъ рукахъ, а на нашихъ грунтахъ, гей той осеть роскошую лихву.

Еще минувшого року пѣднѣсь бувъ Полякъ Рыдзовскій внесеніе въ думѣ державной, щобы лихву прикоротити, не дати ей той вольности, котру она мае бѣль року 1868., бѣль коли знесли право противъ неї. Но панъ Рыдзовскій зложивъ всю вину на тото право, а забувъ, або не хотевъ сказати, що корень лихви не въ тѣмъ правѣ, но цѣлкомъ где инде.

Теперь при росправѣ надъ лихвою забравъ голосъ и нашъ посолъ Ковалѣскій, и выложивъ ту ю рѣчь добре, признавши, що по правдѣ нынѣшна свобода, брати лихву якъ хочь, веде народъ до погибели, а то не лишь нашихъ селянъ, но и мѣщанъ, ремесніківъ, и кождого, що безъ кредита обйтися не може. Онъ промовлявъ дуже розумно о тѣмъ, щобы лихву ограничити, и щобы правительство для

Галичина выробило такій законъ, щобы якъ выточиться за лихву спрѣа передъ судомъ, судія не мусѣвъ лихвареви признавати такои лихвы, яку би собѣ подиктовавъ, но до певнои якоись высокости. Закончивъ посолъ Ковальскій свою бесѣду тымъ, щобы правительство борше такій законъ выробило, абы не было за позно, абы нарбдъ не пропавъ съ грунтами и всѣмъ своимъ имніемъ въ рукахъ лихварбвъ.

При расправахъ о буджетѣ промовивъ, якъ уже знаете, о. Наумовичъ. Великій сумы, сказавъ би, жадае держава бѣть насъ, що року бѣльшій тягаръ податковый, а мы що разъ бѣльшій, не стае уже силы, тіи тягари носити. Ба що найсумнійше, що мусимо платити рѣвно съ другими краями, а не маемъ рѣвныхъ правъ якъ другіи народы. Нашъ нарбдъ не мае въ многихъ спрѣахъ ніякои охороны. Теперь держава бѣльше потребує, а у насъ въ краю господарка упадае, убожина множится. У насъ нема ладу, бо нема тои едності, якъ по другихъ краяхъ. У насъ паны отдѣленій отъ громадъ, мають въ кождой громадѣ свой окремъшний обшаръ двбрскій, за громаду не дбають, они куда инудѣ смотрять, а громада куда инудѣ. Коли у другихъ народовъ просвѣщенній люди всѣми силами просвѣщають нарбдъ, у насъ ученыи силы розстрѣленій, и то правда, бо щобы яке товариство, чи господарске, чи яке, то оно або польске або русске. Русинови не хочеся ити межи Поляківъ, бо Полякъ Русина понижает. Зъ тогого выходитъ, що на пр. у насъ до того часу нема по школахъ еще русскихъ господарскихъ таблицъ, хоть министерство на то наставало, а агрономичне товариство не пристало на то, щобы на таблиці русска дитина русске письмо видѣла. Нема, каже о. Наумовичъ, у насъ чистого народолюбія, у насъ люди занимаются высшою политикою, а не поднесенiemъ добра народа. И то правда. Була рухавка, складали паны и всѣ польскій патріоты міліоны на повстанье, а никому и въ головѣ не було, заложити касу позычкову въ громадѣ, або читальню, або що нибудь пожиточного, ба еще не охотно дивилися на рускій читальнв. Тымчасомъ лихва у насъ запановала, и щобы еи поконати требабы едности всѣхъ силъ въ краю, а до тои не прїде, бо еще мало науки було для Поляківъ изъ исторії, та треба, щобы ажъ она ихъ лучше научила, якъ шановати права русскаго народа.

Всѣ нарвкаемъ на упадокъ господарства въ краю, особенно межи селянами, тому и тая причина, що справа сервитутова нещасливо и

несправедливо закончилася. — То по правдѣ, бо народови дали свободу, и пустили его самого, наї боронится самий, дали дитинѣ нѣжъ до рукъ. Панъ ставъ съ своимъ адвокатомъ при спрѣѣ сервитутовой, а громада съ своимъ неученымъ розумомъ. Громады програвали, та еще и не хотѣли брати хоть тои сплаты, що имъ назначили. Около 600 до 700 тысячей зр. лежить громадскихъ сплатъ за сервитуты въ выдѣль краевомъ. Правда, сумы тіи не пропадуть, выдѣль краевый добре съ ними господарує, и они уже умножилися, но пуста надѣя громадъ, що, програвши спрѣу въ всѣхъ інстанціяхъ, они собѣ еще думають, що прїде часъ, где они за свою кривду упомнутся. Лучше взяти свои гроши зъ выдѣла краевого, заложити собѣ касу на 12 або и висшій процентъ, и умножати свое имніе, якъ надѣятися на то, чого не буде. Дурень кине камнь въ воду, а сто розумныхъ его не вытягнутъ. Такъ и спрѣя сервитутова. Не знали еи боронити, протоколы списали, правда не разъ не по правдѣ, не было розумныхъ оборонцівъ, та то що написано, уже затвердили въ всѣхъ інстанціяхъ — напиши пропало

Также, повѣдае о. Наумовичъ, причиною нашои нужды суть за великий податки, а еще бѣльше тіи додатки. Безъ податку не може держава существовати, и Русинъ платитъ податки охотно, но теперь приходять еще такій додатки, що годѣ выдержати. Тутъ навѣвъ о. Наумовичъ примѣръ бѣть громады Стрыївки коло Збаражу. Тая громада послала була на руки о. Наумовича петицію, що ей казали за рѣкъ поставить нову школу, що має коштовати 5000 зр. Громада выраховала всѣ свои грунта и всѣ доходы зъ грунтобвъ, такъ щобы собѣ ничо не лишити, лишь все отдать, и таїкъ еще не стае 1160 зр. То уже загибелъ. Но не конецъ лиха, що треба поставить школу величезну, высоку, но якъ она уже стане, чимъ еи опалити? Такї саль опалити черезъ 6 або 7 зимовыхъ мѣсяцівъ, минутся всѣ околоты зъ цѣлої громады, та господарка черезъ то упаде. А школа въ Стрыївцѣ есть въ добромъ станѣ. То все дастся зробити, но поволи. Нѣмеччина не така, та ажъ теперь, коли громады збогатвли, ставлять собѣ дорогій школы, такъ и намъ не конечно ставити такій палаты, но ведля можности громадъ.

У насъ, повѣдае о. Наумовичъ, пожирає піянство много людской працѣ. Аренды богатъють, а нарбдъ цѣлкомъ бѣльше. Уже и соймъ уложивъ право противъ піянства, та просяять всѣ народолюбцѣ, щобы найяснѣйшій Панъ то право затвердивъ.

Намъ бы дбати о тверезѣсть, о заведеніе
касъ позычковыхъ и шихлѣрбѣ громадскихъ,
та никто о то не дбає. Правительство вѣден-
ске намъ не есть ворогомъ, оно затвердилобы
все, кобы у насъ въ краю були люди, щобы-
ся всякимъ добромъ хотѣли заняти. А то бѣ-
да, що и противъ тверезости ворогуютъ, такъ
якъ то мы знаемъ, що вѣита зъ Ивановки
суспендовавъ староста Гусятынскій за то, що
завѣвъ въ своимъ селѣ тверезѣсть. Урядники
цѣсарскій, повѣдаe o. Наумовичъ, повинній бу-
ти не лишь до поліції, до податкѣвъ и ре-
круткѣвъ, но они повинній своею повагою так-
же подносити добро народа, щобы нарѣдъ
мавъ откій податки платити.

Въ кѣнци выразивъ o. Наумовичъ жела-
ніе народа, щобы правительство не предкла-
дало до затвержденія законъ о пропинації, и
представивъ дуже нещастное состояніе народа
зъ причины браку паші, що конѣ у насъ
по 1 зр. продаютъ и выбиваютъ, а лошать
люди бѣрѣются самій, щобы имъ въ ихъ
очахъ не гинули. На тое щобы мало взглядъ
правительство при стяганю податкѣвъ.

O. Наумовичъ сказавъ все отъ серця, но
не можна и зъ сеи бесѣды богато надѣятися.
Знаемъ що зле, но злому не такъ легко за-
побѣгчи. Правительство радобы все добре зро-
бити, но не все може. Нынѣ автономія, нынѣ
соймъ и выдѣль краевый и выдѣлы повѣто-
віи повинній заниматися тымъ, щобы зробити
ладъ въ краяхъ и по повѣтахъ. То до того
ладу далеко; бо нема людей, щирыхъ нар-
долюбцвъ; нарѣдъ самый собѣ оставленный
платити платити, и мусить платити, а добра,
дастъ Богъ. Теперь еще Господь давъ тяжень-
кій рѣкъ съ худобою, прїдѣ тяжка весна и
гôркій передновокъ, та не спускайтесь люди
добрѣ, що полекшене буде съ податками.
Послы нашій правда подали и интерпеляцію
що нужда велика, но щожъ правительство по-
може? Урядникѣвъ треба платити, войско
треба платити, школы высшій треба платити,
ба и проценты за довги треба платити, и еще
за панщину треба платити, и за соймъ и вы-
дѣль краевый и выдѣлы повѣтовій треба пла-
тити, никто не зажде, лишь на першого иде
до касы, бере. То послы нашій лишь на то
зробили интерпеляцію, чи не треба буде якои
надзвычайной помочи для народа, якбы зима
протягнулася, и худоба загибала, и не було
чимъ весновати, щобы грунта не лежали пуст-
кою. Та може лишь отъ тыхъ надзвычайныхъ
додаткѣвъ, вотъ якъ на пр. на тіі величезній
школы, правит. нарѣдъ нашъ на сей рѣкъ увѣль-
нитъ, где буде можъ. Богу лишь дякуймо, щосьмо

сего року уже троха тои люры бѣреклися, та
чай безъ неи и тую нужду лекше перебудемъ.
Заплативши податочокъ, ограничимося на най-
потребнѣйше, и на будуще будемъ мати нау-
ку, що паша еще дорожша якъ хлѣбъ, и щобы
мы научилися отъ другихъ народовъ бѣльше
о ню дбати.

Трета наша краева справа въ думѣ дер-
жавнѣй була що до пѣдвѣщення конгруи на-
шимъ священикамъ, а то не лишь нашимъ,
но всѣмъ однако въ цѣлобѣ Австріи. Абысьте
собѣ люди не думали, що на священикѣвъ
еще будете податки платити. То хрань Боже!
Самій священики того не хотять. То минув-
шого року уже постановили, щобы тіі свя-
щеники и епископы, що мають за богато,
складали податки на тыхъ, що мають за ма-
ло; по просту; наложили податокъ на
епископѣвъ, на кляшторы, на тыхъ
парохѣвъ, що мають села, и на тыхъ,
що мають великий грунта, а зъ тыхъ
всѣхъ податкѣвъ на сей рѣкъ собралося 800,000
зр. а. в. То такъ, що зъ того на каждого па-
роха выпаде о 20 зр. бѣльше якъ було перше.
Въ томъ дѣлѣ забравъ голосъ o. Шведзи-
кій каноникъ, и дуже красно промовивъ за
наше русске духовенство, що оно по бѣльшой
часті тяжко бѣдует, а варто, щобы ему дати
лучшу платню, бо оно же въ супружествѣ и
съ дѣтьми своими тѣсно связаное съ держа-
вою, и вѣрное своему правительству. Нѣмцѣ
приняли тую бесѣду дуже добре, но не знати,
чи выдумаютъ еще якій способъ, щобы нуж-
денну долю нашихъ бѣднѣйшихъ священи-
кѣвъ поправити.

Также промовлявъ o. Озаркевичъ за поч-
тами и телеграфами, щобы ихъ совокупити,
абы були меншій выдатки, и щобы они нале-
жали пѣдъ намѣстничество въ краю. При той
способности спѣмнувъ o. Озаркевичъ за непо-
рядки по почтахъ, що не дають русскихъ ре-
цеписѣвъ, и що письмо отца Наумовича изъ
Скалата до Коломыи писаное, ишло ажъ на
Грецію, и такой до Коломыи не дойшло,
но назадъ вернуло до Скалата. (Зъ тои при-
чины спѣзнилось 10. ч. „Науки“ бѣльше якъ
о двѣ недѣлѣ. Ред).

О школьнѣхъ справахъ сего року ничего
не говорили нашій послы зъ тои причины, що
въ слѣдствіе поданыхъ резолюцій минувшихъ
лѣтъ, правительство уже промышляє о томъ
само, щобы нашему русскому языкови було
въ школахъ принадлежное право. Правитель-
ство уже знає о нашей нуждѣ, но бѣль разу
всему зарадити не може, липъ поволи.

Здається, що правительство зробить въ користь нашої народності въ школахъ якоєсь предложение до львівського сойма, що на веснѣ сбереся.

О обществѣ Михаила Качковскаго.

Рѣкъ уже минувъ, якъ я бувъ кинувъ межи васъ, любенъкін братя, тую спасительну гадку, щоби мы составили таке общество, якъ есть у Словенцівъ, що оно має уже 23.000 членовъ, и выдае для народа хороший книжочки за 1 р. на цвѣтлый рѣкъ, та правда що голосъ мій дойшовъ до васъ и вы мене послухали, и горнулися до моєї гадки, гей тін пчолы до меду. Вамъ сподобалося, що мы собѣ взяли на чоло імѧ мужа М. Качковскаго, що живъ не для себе, а самий собѣ бувъ ворогомъ, но живъ для васъ братя, для всего русскаго народа, и для васъ оставилъ великий сумы, но сумы тіи єще не суть въ нашихъ рукахъ, а мы и на нихъ надѣялися.

Мы составили тое общество по закону, и першу книжочку написавъ я вамъ підъ назвою „Съ Богомъ“. Вы єтъ приняли сердечно, и громадно приступили до общества; но що ѿ, коли при найлучшої волі, по правдѣ, не дуже розумна гадка у мене вивелася, щоби тое общество умѣстити въ Коломыї, бо люденъкі наші уже звукли були зъ Коломыї не одну правду та науку для себе спроваджовати. Но бачите, въ Коломыї нема людей для такого общества, а людей до него потреба, бо то дѣло важне и велике, котре оставалося на головѣ секретаря, и секретарь все робивъ, що лиши мігъ, а рады всему не мігъ дати, тай где-котрій дѣла застоялися.

До общества нашого вписалося уже до 3700 членовъ, уже выдалисъ 4 книжочки, три уже розбсланій, а четверта уже скончена, но що зъ того? Мы надѣялися больше членовъ, та печатали книжочки въ 10,000 экземпляровъ, выдали великий сумы на печатанье, мусвли оплатити секретаря и канцелярію устроити и пр., а теперъ такъ зайшло, що Господь давъ тяжкій рѣкъ, помоци зъ никуда ніякои, та фонды общества вычерпалися.

Для того Видѣль общества собрався въ Коломыї дня 26. лят. грудня с. р. и ухваливъ скликати надпорядочное общое собраніе до Львова (смотри Новинки), щоби тамъ порадитися, якимъ бы способомъ дѣла общества въ будучности розвивати.

Въ Львовѣ есть Народный Домъ, гдебы его легко помѣстити можна, есть Ставропигія, контрабы ему также не отмовила помочи, есть средоточие всіхъ нашихъ силъ, суть люди здбній до веденія такого дѣла, якъ то видимо на нашихъ заведеніяхъ, що они держатся, и порядочно свои дѣла ведутъ, есъ всяка способность бесплатно розсылати книжочки и прч.

Теперь бы лиши треба щоби наші народолюбці раздумали туу важную рѣчъ, и щоби на будущемъ загальному собранію не робили такъ якъ въ Галичинѣ що було много краку, а мало рѣчи. Дорогій чась збішовъ на непотребныхъ суперечкахъ, а найважнѣйшій дѣла не прійшли до бесѣдъ. Виною сего було правда то, що выдали не составивъ програму. Общество, котрого предсѣдатель для отдаленія своего не може вгляднути во все, общество, котрого выдали складаючійся зъ людей такихъ, що икъ тяжко на засѣданіе собрати, и котрого члены бть мѣстця общества отдаленій о кѣлька и кѣльканай-цять миль, и зависиши отъ погоды, польної роботы и т. д. ніякъ не може удержатися. Общество Качковскаго не може нигде существовать только въ Львовѣ, іде въ продолженію кѣлькохъ годинъ можна всіхъ членовъ выдали скликати, якъ то дѣся въ Ставропигії, въ Народному Домѣ, въ Матицѣ. Тоє міннє подѣляють всі, якъ и тое второе, що менъ ніякъ не можна бути предсѣдателемъ, вѣстна бо рѣчъ, що я до веденія такого дѣла, якъ я то уже не разъ писавъ и говоривъ, совершенно не спо-собный. Хоть менъ мила симпатія нашихъ народолюбцівъ и народа, но мильша менъ будущість такого общества, котре має велику задачу, піднести нашъ народъ и ублагороднити.

Еще одна велика хиба у наась есть а то: недостатокъ всякої критики. Книжки выходять, а никто не напишє, чи они добрій, чи они сподобалися, чи нѣ, и для чого не сподобалися, якіи ихъ недостатки, якъ все исправити и дополнити? Слухи ходять, що не всі книжочки общества Качковскаго задоволили читальство. Треба бы откровено сказать, котрій, и для чого? Общество ожидає того суду съ нетерпніемъ, тутъ бо не іде о чію тамъ славу, но о общую симпатію, о будущість общества. Критика есть необходимо потрѣбна, и то критика строга. Можна єтъ писати безъименно, но конечно треба єтъ писати, якъ не має все заснѣтися.

И. Наумовичъ.

Вотъ що то може наука и добра воля людей.

Зъ початку здавалося, що то николи не наступить, щоби нашъ русскій простолюдинъ принаймѣй съ часомъ цвѣлкомъ вытерезився; здавалося то невозможнимъ, труднымъ и неприступнимъ дѣломъ, а вотъ въ протягу одного року въ нашихъ двохъ селахъ за помочию божою, нашихъ газетъ, и лишь кѣлькохъ сердечныхъ проповѣдей зъ стороны Пр. отца М. Улицкого и добрыхъ людей въ тѣмъ дѣла потрудившихся, диво сталося и то велико. Наші села: Вырбъ и Соколбъ уже при самбомъ кінці отверезенія цѣлковитого. Слюбуютъ бо въ наась що недѣль, що свята то Вырбцѣ то Соколбцѣ, и то

не зъ примуса, только зъ власного пересвѣдчения, то по 20, то по 27 и то цѣлыми родинами, рѣвно парбѣки якъ дѣвчата, молодицѣ и мужи, старцѣ и старушки.

Першій, що присягли зъ Вырова суть: Андрей Якимовецъ дякъ, а зъ Соколова Ивана Зацерковный господарь. Въ обохъ селахъ що недѣль слюбуе найменше по 20, ожже около Рождества Христового, а въ найгоршѣй разъ около Воскресенія чисто упраемся, и то на певно, понеже отецъ Р. М. Улицкій ревнует кривко въ тѣмъ дѣлѣ.

Душа радується давитися на ихъ лица веселій, бо радуються они душою и тѣломъ, що вже позбулися того свого найгоршого ворога: горївки и всего що єй кревнякомъ именується. Въ нашихъ обоихъ селахъ бѣтъ дівшого часу бѣтбуваються веселя, крестины, поминки и пр. безъ горївки, зъ чого люди дуже радї; бо якъ кажуть и розумъ и гроши при насъ, бо мають по 18—20 злр. менше выдатку якъ перше.

И хвалити Господа нашими людьми добре съ тверезостію, бо здоровій и веселій, утѣшній и радї, що ихъ Господь просвѣтивъ.

Но за то жиды посмутнѣли, носы поспускали и дивуються що то людьми такого сталося, що всѣ ихъ перестороги и брехи народа русского анѣ рушъ не чапаються.

Нашъ Абрамко, если коли якій зайде до корчмы за тютюномъ, аби прихвалити свою горїлицю, бере и пье самъ и захвалює, що то дуже здорово. Но наші люди заразъ ему и оттінають:

„Нехай жиды плють горївку
А мы піймо воду,
Бо ми славній християне
Ізъ русскаго рода!“

Соколовскій же жидъ Гимперль винесся изъ корчмы, вынайнявши ту ю же другому жидкови за 80 кр. на тыждень.

Славно братя Выровчане, славно братя Соколовчане, такъ поступайте дальше, и решта притягайте своїхъ братен и сродниківъ, сусѣдъ и знакомыхъ, аби до дня Рождества Христового вже всѣ булисите божій дѣти и радостно всѣ единодушно заспівали: „Христосъ раждається славите, Христосъ зъ небес срѣтайте“ — бо Онъ не дармо на землю збішовъ, но на то, аби насъ спасти, а спасенія всѣ, если выречемся сатаны, всіхъ дѣлъ и слугъ его, а тогды станемъ ся правдивыми божими дѣтьми, исполняючи божій законъ, а благословеніе божое почіє на всіхъ насъ. Аминь.

Т.

Письмо ѿ Львова.

Довѣдуємося, що въ многихъ сторонахъ русской нашей Галичини дается чуті потреба чимъ скоршого

зavedenya ^{упорядкованихъ} філій нашого общества им. Михаила Качковскаго, въ которыхъ то філіяхъ наши чл. селяне, любителъ науки, нашли бы пораду и помочь въ всякихъ своихъ спраواхъ. Якъ много можнбы тогды доброго для народа сдѣлати, най послужить движение народа въ окрестности Обертина, котре до недавна для браку ученыхъ и руководствующихъ мужей, ажъ до хилевого прибытія тамже колька молодшихъ священниковъ, совсѣмъ грекой своей судьбы бѣданое було. И такъ на пр. заревнимъ усилиемъ о. И. Попеля и колькохъ чест. господарей якъ: Николая Ив. Шиваги, Петра Сем. Возыловскаго, покойного уже Має. Ив. Левицкого, Ивана Гр. Дякова, Дмитра Соломяного, братей Крыжановскихъ и Комарницкихъ, молодцей Ф. Марюка и Ник. Мик. Шиваги, завязалося сего года межи 30 господарями підпомоговое общество, зложившое суму 160 зр., а тымчасомъ заложили собѣ 2 склепки и трафику. За проводомъ тыхъ людей сейчасъ пойшло сусѣдное село Невиска, где о. Величковскій и господарй: В. Король, Ст. Естюкъ, Ив. Ребицкій и три примѣрній грамотній молодцѣ П. Ковальчукъ, Г. Щербенюкъ и Д. Ц. Кукуруза, дуже ревно до осягненя тоні цѣли содѣйствовали такъ, що въ Невискахъ якъ и въ сусѣднѣмъ Чортовці и Жабокрукахъ певно уже нынѣ выдѣлибъсмо хороши склепики, еслибы Гарасимовскимъ ревнителямъ въ торговлѣ лучше було повелось дѣло и не принужденій були товары свои на перепродажъ у простыхъ сусѣдныхъ мѣстскихъ крамарей куповати, но въ порозумѣнію съ другими сусѣдними селянами-крамарями таковій просто та хотъ по части на выплатѣ изъ добрыхъ складовъ и фабрикъ поберали. Но гдѣ даже ихъ самымъ предводителямъ выслѣдити було такихъ фабрикъ и фармъ, дармо розписувалися они на всѣ стороны, не знаючи куда, — а не маючи достаточній порады, ни поруки, тымчасомъ люди значительно остыгли въ своимъ замѣрѣ. Напишѣть до всіхъ сусѣднихъ крамаровъ листъ, аби збішлися коли чи то до Коломыи, чи до Обертина, и постановѣть гуртомъ всіго купити для всіхъ; тогды то винесе васъ все далеко дешевше, якъ колибъсъ спроваджовали кожного особно по троха, ба навѣть кождо зъ особна не дѣставбы зъ фабрики того що потребуе, бо они ино гуртомъ высылають.

И щожъ тепер дѣлають наші торговельщики, коли нигде имъ въ судѣній окрестности на тое порады не найти, щобы они бѣтъ жидовскої ласки ублънилися? Ото въ коротцѣ стала рада, поїдьмо до Львова, а тамъ найдемо такихъ русскихъ людей, котрій бы дали на се раду. Мусъли однако съ ничимъ повернуты, бо засягаючи, якъ оповѣдали самі, у колькохъ мѣстцахъ порады, бѣтъхали съ ничимъ до дому.

Не потребнобы намъ такъ далекой дороги, если бы наші общественій філії утвердилися и дѣлали, понеже тогды на заявлениі общества черезъ часониси

до каждой такой філії, самі фабриканти цвінники свои съ адресами прислати бы могли, а тымъ лучше, що агенціі філій захотели бы нашихъ селянъ до гандлю, промыслу и ремесла.

А д р е с с ы ф а б р и к ь:

Berg-und Hüttenwerks Actien-Gesellschaft (Гранично-железный заводъ). Mariahilfstrasse. Wien.

Blech- und Eisenwerks-Gesellschaft „Styria,“ Canovagasse. Wien.

Collmanns C. Nachfolger. Math Köpf, Eisengießer. Laxenbürgeralee 10. Wien (Выливальня железа).

Faber. Dr. Carl Maria, k. k. priv. Eisengewerk und Stahlgewerkschaft. Graben 20. Wien. (Фабрика железныхъ и сталевыхъ товароў).

Friedrichsdorfer Zeughütten Actiengesellschaft IV. Wiedner Hauptstrasse 2. Wien. (Гранично-ковальный заводъ.)

Grosshandel von Berg und Hütten Producten Jac. Lnd. Reis. Kolowratring 9. (Гуртовная торговля гранично-ковальныхъ производовъ на пр. железа пр.)

Hammergewerkschaft Simmerring. Nagler Gasse 3. (Кованый заводъ).

Gräflich Harrachsche Eisenwaaren und Blechfabrik k. k. Landesbefugte zu Janowitz nächst Römerstadt. Або въ Wien Riemergasse 13. (Производъ железныхъ и бляшаныхъ товароў).

Heiser Jos. I. b. Eisenwaaren Fabrik zu Kienburg. Wien Freiung 6. (Производъ товароў железа.)

Gräflich Henkel von Donnersmark, k. k. priv. Eisenwerke zu Wolfsberg in Wien Schottenring 6. (Железный заводъ).

Що въ свѣтѣ чувати?

Найважнѣйша новина тая, що дnia 8. грудня, коли отбулося торжество ордера св. Юрія въ Петербургу, Царь Александръ найперше піднівсѧ здоровье нашего цвісаря Францъ-Іосифа I., то знакъ, що межи Австрією и Россією велика бріязнь зробилася, и що не прийде до великої войни, а хотіть прийде до войни съ Турцією, то може и безъ выстрѣлу она обайдеся, бо що тіи три царі скажутъ, т. е. нашъ и россійскій и прусскій, то никто не посмѣє противорѣчити. Турція теперъ така сама, якъ Польща передъ роздѣломъ. Не має чимъ ни якъ зробити ладу въ своимъ краю, повстанье ширится, турецке войско всюда бютъ, а она ничего не знає робити, лишь палити села, рабовати и людей-христіянъ убивати. Теперъ правда, выдавъ султанъ право для христіянъ,

якъ уже дуже припекло, но кто ему уже повѣритъ? Лишь заспіває жаворонокъ, то повстанье кинеся въ цѣломъ краю, та Турка проженуть зъ Европы, а три царі скажутъ свое слово, якій порядки мають тамъ настати.

Помимо острої зими, студени и нужды повстанцъ крѣпко держатся. Въ семъ мѣсяцю побили кобъка разы на голову Туркобъ, одобрали бтъ нихъ богато оружія и амуниції, коней и овецъ. Кромѣ славного Любіратича, появився теперъ межи предводителями повстанцъ страшный для Туркобъ чоловѣкъ, именемъ Пеко Павловичъ, родомъ зъ Чорногоры. Где онъ явится съ своимъ отдѣломъ, тамъ Турки уже пропали на вѣки. Въ одній изъ послѣднихъ битвъ казавъ онъ 500 Туркамъ головы отрубати и по селахъ пороззвѣшовати. Турки головы потратили, не знаютъ що уже робити, змѣняють все комендантовъ войсковыхъ, высылають свѣжіи войска, но то все не помогає, повстанцъ держатся; позакладали они въ горахъ зимовій лягеры, и зъ оттамъ нападають на Туркобъ.

Наші послы уже порозвѣздилися зъ Вѣдня зъ думы державної, а будуще засѣданье буде ажъ по святкахъ дна 10. л. съчня. Тогда прийдуть важній дѣла и для насъ на столѣ палаты. Буде певно о правѣ патроната и презентації, о підвищенію конгруї для духовенства, о новомъ правѣ сопружескому. Що до того послѣднаго, то має бути вѣльно женитися христіянамъ съ жидами. У насъ до того чей не прийде, но Нѣмцъ за тымъ потягають, бо ихъ жиды уже не такій якъ наші. Такоже має бути вѣльно и священникамъ-вдовицямъ женитися, но лишь тоды, если покинутъ свою парafію и свою вѣру. Не знати, чи палата тое ухвалить, чи нѣ. Побачимо.

Цвіна худобы, особенно робочої, зачинає уже теперъ підноситися, на веснѣ буде она дуже висока. Паша дойшла до неслыханої цвіни. Въ где-котрихъ сторонахъ нашихъ платять за добру фвру съчна 30 зр.

Помимо тяжкого року народъ, дай му Боже здоровье, не забуває и за духовну страву. Еще ледви вийшло 11. ч. „Науки,“ а уже есть записаныхъ 20 предплатителівъ на рокъ 1876. Видно, що народъ познавъ, що гроши, хоть тяжко набутій, на страву духовную даний, не страженій, но принесутъ великий бгсотки!

Н О В И Н К И.

— Съ симъ числѣмъ кончается уже пятый роцникъ нашей газеты. Помимо нашихъ слабенькихъ силъ, мы старались всякой спрѣвѣ, обходящіи блисше нашъ народъ объяснити и разтолковати такъ, якъ намъ наше щиро-руssкое сердце, сумлѣніе и переконанье приказовало. Можетъ бути, что мы не одно не выполнили такъ, якъ-бы оно, по мнѣнію где-которыхъ изъ нашихъ Всепочт. Родимцей повинно выполнение бути, но простите любезнѣйши, и признасте, что всѣмъ угодити не возможно, а особенно изъ той причины, что мы съ всякими вражими силами боротися мусимо. Для того то и не одну добру и спасительну гадку не моглисъ къ дѣлу привести. Бѣльше мы обѣзъяли, а мене сдѣлали; признаемся до вины и просимъ о прощеніе! — На рѣкѣ слѣдующій малисьмо намѣреніе нашу газету 3 або 4 разы на мѣсяцъ выдавать; но зваживши лихое состояніе народа изъ причины браку паши, обавляемся уменшенія числа предплатителей, а тымъ самимъ упадку фонду издаванія. Для того не можемъ днесь заявiti уже положительно отѣмъ, что будемъ бѣльше разѣвъ якъ до теперь нашу газету издавати, ажъ доперва тогда, якъ покажется, что предплатителей намъ не убуло, но, чого не сподѣвемся, еще бѣльше приубуло. Такъ поздставляемъ тое судѣбъ почтенныхъ нашихъ Родимцей, а оголошаемъ предплату на рѣкѣ 1876. подъ тымъ самыми условіями якъ до теперь, то есть: на цѣлый рѣкѣ 3 зр., а на полъ року 1 зр. 60 кр. Предплату найлучше есть пересылати посредствомъ переказа почтового, только просимъ точно мѣсто-пребывакіе и послѣдну почту назначити. — При тѣмъ дякуемъ сердечно за довѣrie и за помочь, которую мы черезъ цѣлый рѣкѣ бѣ почт. нашихъ Родимцей дозназали, и просимо и на дальше еи намъ не отказатьвати. — На конецъ желаемъ всѣмъ нашимъ Родимцямъ веселихъ святъ Рождества Христового, абы новорожденный Іисусъ Христосъ давъ намъ всѣмъ здоровья, щастя и лучшои долѣ, а при спожитю солоденькои кутѣ, просимо наасъ мати въ памяти.

— Выдѣль общества имени Мих. Качковскаго въ Коломыѣ ухваливъ на послѣднѣмъ своимъ засѣданію изъ дня 26. л. грудня сего року скликати надпорядочное общое собраніе до Львова на денъ **20.** лат. сѣчня 1876 и то: посля §. 16. статутовъ общества, къ чему всѣхъ гг. членовъ общества приглашається.

Дневный порядокъ буде состояти:

- А) Справозданіе секретаря изъ дѣятельности общества бѣ послѣднаго общаго собранія;
- Б) Перенесеніе общества до Львова;
- В) Избраніе нового выдѣла;
- Г) Внесенія поединокихъ членовъ общества.

Отъ Выдѣла общества им. Мих. Качковскаго.

Коломыя 27. л. грудня 1875.

Гр. Кузьма,
мѣсто-предѣдатель.

Ив. Е. Левицкій,
секретарь.

— Въ слѣдующомъ числѣ „Науки“ буде портретъ Михаила Любіратича, воеводы Герцеговинскаго, що ставъ на чолѣ свого нещастнаго народа противъ вороговъ Туркобѣ-бисурмановъ. Чоловѣкъ дуже красный и видно не дармо звеся Любіратичъ, бо полюбивъ свою братію христіянскую надъ все въ житю, и готовъ за нею свою кровь проляти.

Премія, котру о. Наумовичъ розсылае всѣмъ цѣлорочнымъ пренумерантамъ, представляющая крещеніе Руси за князя Володиміра, розбушлеся и тымъ всѣмъ, що пришлють предплату за II. пѣвочіе. Не можемъ мы ев окреме на валкахъ посылати, бо то много стоялобы, лишь просимъ кожного образъ сложеный въ четверо, розпростовати, и за рамки оправити. На будущій рѣкѣ надъемся о еще красшу премію постаратися, якъ будуть по тому силы.

— Вечеромъ дня 25. л. грудня, згорѣла въ Кданчи за Прutomъ одна хата. На щастье, що тая хата була крайна бѣ рѣки Прuta; бо сильный заходный вѣтеръ бувбы допомгъ до бѣльшого пожару, а такъ всѣ искры летѣли на порожній зарѣнки.

— Издаваніе газеты „Народна Школа“ по неизвѣстной намъ причинѣ здержано. Для того почт. предплатителъ, котрій упоминалися о дальшии числа той газеты, благоволять впростъ отнести до редактора-издателя той газеты съ [своими] справедливыми требованіями.

— Изъ певного жерела довѣдуемся, що въ громадѣ Гарасимовѣ повстало сими часами велика сварня и незгода межи людми. Одній, просвѣщеній хотятъ поступа, хотятъ науки и добрыхъ установъ въ громадѣ, другій омраченіи темнотою, перешкаджаютъ першимъ во всѣхъ добрыхъ намѣреніяхъ. Зле, панове громада! Такимъ дѣломъ далеко не зайдете.

— „Перекинчикъ“ пѣдъ такимъ заглавіемъ есть уже на окбиченю историческая повѣсть, изъ котрои дохѣдь призначенный издателями на користь нещастныхъ семействъ изъ Герцеговини и Боснії.

— Отъ Розношинецъ пишуть намъ, що за стараниемъ братства церковного мѣстцевого завязуєся тамъ общество тверезости; закуплено трираменный крестъ, котрого посвященіе и поставленіе въ память отверезенія громады отбудется въ день св. Іоанна Предтечи и Крестителя.

— За стараниемъ Всеч. отца Будзыновскаго, пароха, Іосифа Тураша, учителя, и Михаила Смереки, господаря, заложила собѣ громада Малибѣ коло Перемышля „Читальню“, до котрои вписано 45 членовъ. Они сходятся що недѣли и свята и читають собѣ книжки русскій и газеты. Статуты предложатся познѣйше до потвердженія высокихъ властей.

— Радостною новиною подѣлемся съ почт. читателями, що громады Вирбѣ и Соколбѣ коло Каменки струмиловои, майже цѣлкомъ уже вытверезлися. Въ день св. Николая поприсагали на св. тверезость на цѣле житъ такъ, котрій зъ разу о тверезости и слухати не хотѣли. Межи тымъ послюбовавъ и нашъ начальникъ громадскій, Василь Процикъ, котрому належится за то честь, бѣ бо своимъ прімѣромъ многихъ притягнувъ къ св. тверезости. За стараниемъ сего начальника гром., наші громады читають 4 экзеси-пляры „Русской Рады“, 3 экз. „Науки“, 1 „Слово“, 1 „На-

родку Шкolu, "1 „Ластівку" и 1 „Газету школьну," а при помочи тыхъ газетъ и ревности Всеч. о. М. Уницкого въ протагу одноге року, тік громады совсѣмъ отмѣнилися, а есть надѣя, что они еще до першихъ громадъ въ Галичинѣ будуть належати.

— Доходить насъ вѣти изъ сторонъ Козьовы, що пачки адресованіи въ Коломыи по руски блукують ажъ до Козовы коло Бережанъ, а зъ оттамъ вертають доперва до Козовы. Для того почт. адресантъ не лишь ожидаютъ чрезъ долшій часъ посылкъ, но примущенній еще и подвѣйное порто оплачувати. Жидамъ певно такихъ пакостей почт. уряды не дѣлали, но для русского письма, братнаго, словянскаго мусятъ, где лишь могутъ и чимъ могутъ ходити и тымъ думаютъ псовать русской справѣ. Высокая ц. к. Дирекція почтѣ изволитъ ласково наказати всѣмъ ц. к. урядамъ почтовымъ, щоби они були ласкави съ русскими письмами такъ само обходитися якъ и съ польскими. Мы бо зъ обавы, щоби намъ где коректа или книжочка колька-крайцарова не загинула, мусимо всегда рекомандовати. Бѣда, що паны урядники не хотять уже разъ выучитися точно русскаго языка, можебы для такихъ отвѣтное мѣстце було або въ Подволочискахъ або въ Кентахъ. Знаючи Вбл. Господина директора почтѣ изъ его неустомимо працѣ около урядження тутейшихъ почтъ, маємъ надѣю, що въ той справѣ больше не будемъ примущеній голосу подносити.

— Изъ Любелѣ доносятъ намъ, що Иванъ Капустій и Якимъ Наумко, славніи панциѣ зъ Пристани, повѣта жолковскаго, повертаючи съ фѣрманки зъ Жолковы доборилися черезъ піанство того заробку, що першій захвашли въ рѣку утопивъ, а властиво удушивъ пару коней, другій же заблукавшихъ въ поля переночувавъ тамже, въ стѣствіе чого, руки, ноги и лице цѣлкомъ отморозивъ. (Такъ ямъ треба, коли не хотять слівъ священника слухати. Ред.).

— Въ день ярмарка передъ св. Николаемъ мали съѣхати до Коломыї наші сельській крамарѣ, аби порадитися о всѣхъ своїхъ торговельныхъ дѣлахъ, а особливо о тѣмъ, якъ бы гуртомъ изъ першої руки товары собѣ спроваджувати. Но то бѣда, що одинъ другого о тѣмъ не завѣдомивъ, та лишь трехъ приїхало. Для того радилибы мы, щоби на найближшій ярмарокъ всѣ явилися и то съ готовыми уже списомъ въ рукахъ, колько когдогто товару на мѣсяцъ ему потрeba, въ такомъ бо разѣ можна бы для всѣхъ бѣ разу товары замовити.

— На ярмарку въ Коломыї передъ св. Николаемъ скупили жиды, якъ намъ оповѣдають, до 600 штукъ худобы и то за безцѣнь. Страшно, якъ изъ браку паніи марнують люди свою худобину! Що то буде, якъ прїде весна.

— Ново-зведеному окружному судови въ Коломыї подчиненій слѣдуючій повѣтовімъ суды: 1) вутскій, 2) коссовскій, 3) печеніїжинскій, 4) заболотівскій, 5) снятинскій, 6) гвоздецкій, 7) горденскій и 8) обертинскій. Судъ окружный розпочинає свою дѣятельностъ отъ 1. л. січня 1876. року.

— Въ селѣ Мыши и въ господарь, Иванъ Павлюкъ 80-лѣтній старецъ, сими днями такъ страшно упився, що ідуши изъ корчми до дому, поваливши на дорогу якъ довгій, а переїзджаюча фѣра, не видчи его, стерла му ногу. И вамъ старичку, забаглося горѣвочки? Ого видите, уже одною ногою стояте въ гробѣ, другую утратились, а предцѣ еще записуете свою душу чортови. А якій хороший примѣръ оставляете своимъ дѣтямъ, внукамъ и правнукамъ... — Соромъ, ганьбу, встыдъ и закаль наносите честнимъ своимъ сынамъ, своему домови и всей родинѣ.

— Сими днями выде накладомъ всѣхъ письменныхъ людей села Лабшина підъ Бережанами книжочка: „Нове життя, новий ладъ.“ Дуже цѣкава, стихомъ и прозою написана міссійна бесѣда. Цѣна одноги книжочки 10 кр. съ

пересылкою поштовою 12 кр. Кто купує 10 книжочекъ отримає 2 даромъ. Получити можна у о. Льва Джуліанського, сотрудника въ Лабшинѣ, пошта Бережаны. Сердечно упрашаємо всѣхъ приятелей тверезості и другбѣ народного самопознанія, щоби не пожаловали своего труда и тую дуже хосинну книжочку межи народомъ розпространили.

— Жидъ въ Коломыи, вѣкій Въєличке, налахровавъ по другихъ жидахъ до 12 тысячей, и уїхъ до Львова тамтого тиждня въ суботу поспішнимъ потягомъ. Но жиды коломыйській сейчасъ зателеграфовали, и шахрай Въєличке сидить собѣ уже супокайно въ криміналѣ въ Коломыї... Підписовавъ бинь на векселяхъ значіїшихъ купцівъ, и нѣбы то для нихъ въ другихъ зычивъ гроши. — Судъ коллегіальний коломыйський уже має коло чого ходити.

— Въ селѣ Вербіжі въ жибомъ коло Коломыи випускавъ постідатель того села госп. Кльескій пропинаційну корчму одній жидовській родинѣ черезъ довшій часъ. Жидъ умеръ, а вдовиця-жидовка тримала дальше аренду. — Не до смаку було то Юдкѣ, мешкаючому на границі того села, и бинь конечно хотѣвъ всунутися на мѣстце тої жидовки, щоби добрий гешефтъ съ гоями провадити. Г. Кльескій наказавъ жидовкѣ винестися, а коли тая не хотѣла, влікнувъ ю на двіръ — а Юдка спровадився на еї мѣстце. Вдовиця поскаржилася передъ коломыйськими, печеніїжинскими и яблонівскими жидами, и тії около 20 напали въ ночі зъ дня 23. на 24. с. м. и побили и поломили все до крыхти, що только Юдка спровадивъ. Куфу горївки цѣлкомъ розбили, окна поломили на куснѣ, въ муку води наляли и т. д. Госп. Кльескій и вдовиця добрали завозанье уже до суду.

— Велике село Городниця надъ Днѣстремъ виставлене есть теперъ на спродажъ. Панове господарі зъ Городницѣ! чи не радно булобы вамъ самимъ купити тую золоту земленьку?

— Ведля обчисленія комісії статистичної въ Вѣдни въ Австрії було въ истекаючомъ роцѣ 21,366,261 душъ; зъ того 10,404,909 мужчинъ, а 10,961,352 женщинъ. Галичина має 5,910,000 а Буковина 540,000 душъ. Ведля того обчисленія то наша Галичина має найбльше народа изъ всѣхъ краївъ короннихъ.

— Морозы у насъ досягали уже до 22 степеней; бѣдъ колькохъ дній троха були попустили, а 28 л. декемврія знова начали притискати.

— Отъ дня 2. січня до дня 24. декемврія 1875. собрано въ редакції „Русской Рады“ вкладокъ членскихъ и даромъ для общество имени Михаила Качковскаго всего 605 зр.; часть изъ тихъ грошій выплачене готовкою обществу, а часть прїшла на издержки печатанья сочиненій общества. Выдѣль обраховавъ цѣлу тую суму и удѣливъ г. Бѣлоусу потвердженѣе точного отриманья.

— Підъ редакцію г. В. Рапацкого зачала бѣть 8. л. сего мѣсяця выходити щодень въ Львовѣ польска газета „Kurjeg Iwowski.“ Предплата еї стоить мѣсячно 1 зр. Нашому Всеч. Духовенству и читателямъ мірскимъ знаный уже есть г. Рапацкій изъ попередніхъ своихъ ізданий. Для того, если кто має намѣреніе держати одну изъ польскихъ газетъ, то препоручаемъ тую газету, котра о всѣхъ справахъ безсторонно пише.

† Передъ колькома дніями померъ въ Чернівцяхъ К. Богдановичъ, бувшій дѣдичъ Джуркова и посолъ на соймъ краевый за мѣсто Коломою.

До того числа слѣдує „Додатокъ.“

